موصل ولایتی ایچون برنجی دفعه اوله‌رق سایهٔ ترقیات پیرایهٔ حضرت پادشاهی‌ده ترتیب اولنان سالنامه‌در

---- »*« ----

عربی ۱۳۰۸ – رومی ۱۳۰۶

BAŞVEKÂLET
Arşiv Dairesi Kütüphanesi
No:

مکتوبی ولایت سعادتلو حسن توفیق افندی
معرفتیله ترتیب وطبع اولندی

T. C.
BAŞBAKANLIK
OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI
KÜTÜPHANESİ
Demirbaş No: 714
Tasnif No: SAL
MOSUL - 1308
BAŞBAKANLIK ARŞİVİ

﴿ دولت معظمهٔ عثمانیه‌نك سلطان وخاقانی ظل‌ظلیل جناب رب ﴾
﴿ سبحانی الغازی ﴿ عبدالحمید ﴾ خان ثانی ادام الله عمره وملکه ﴾
﴿ ما دام‌حکم سبع المثانی حضرتلرینك سایهٔ معارفوایهٔ حضرت ﴾
﴿ خلافتپناهیلرنده موصل ولایتنك برنجی دفعه اولمق اوزره اشبو ﴾
﴿ بیك اوچیوز سکز سنهٔ هجریه‌سنه مخصوص سالنامه‌سی بتوفیقه ﴾
﴿ تعالی مکتوبی ولایت معرفتیله ولایت مطبعه‌سنده طبع وتمثیل اولندی ﴾

﴿ سالنامه ﴾

(سالنامه) منسوب اولدیغی ولایت داخلنده کائن الویه وقضا ونواحیده بولنان قصبات وقراده متوطن اهالینك وکرك بادیه‌نشین اولان عشائر وعربانك طور ومشوارلریله نه مذهب ونه مسلکده اولدقلرینی وصنایع وحرف وزراعتلرینك جنسیله اراضیسنك قوهٔ انباتیه‌سنی وآب وهواسنك جیادت ولطافت ووخامتنی ولایتك شرف ومزیت اصلیسنه دلالت ایلیه‌جك آثار عتیقه وابنیهٔ قدیمه وجدیدهٔ موجوده‌سنی ایلك مطالعه‌ده انظار عامه‌یه کتورمکه خدمت ایدر بر واسطه‌در

بنابرین موصل مطبعه‌سنك مدت کشادی بش سنه‌یه تقرب ایلمش وموصل ایسه کرهٔ ارضده امم سالفه‌دن الی الآن اول توطن وتمدن ایلدیکی اقوام طرفندن اعمار اولنان قدیم بر محل بولنمشدر

بورانك کرچه تأریخاً معلوم ونمایان ایسه‌ده بورالرینی بویله ایلك مطالعه‌ده

نظرله چاره‌چق واسطهٔ سریعه اولان بر سالنامه‌نك چقارلمسی امرنده که اهمیت آن بأن تزید ایتمکده ایدی

معلومدر که بو جمله حقنده اعطا اولنه‌جق معلوماتك تاریخیه مستند اولمق لازم کله‌جکندن بونك مأخذ اصلی و صحیحی بولمق مجرد علم تاریخی تدوین ایدن کتب متداولهٔ معتبرهٔ موجوده‌نك یکان یکان مطالعه‌سنه توغل و حصر مشغولیته و بو ایسه اوزون بر مدته متوقف اولدیغنه و حال بو که عاجزلری ولایت مکتوبجیلغنه اوچیوز بش سنه‌سی تشرین ثانی تاریخنده تعیین بیورلدیغمه نظراً اوچیوز یدی محرمنه سکز ماه قالمش ایدی مذکور سالنامه‌نك بویله بر جزوی مدت ظرفنده ترتیب و تنظیمی بر چوق کلفت و زحمت اختیارینه منوط اولمسندن و والی عالی سعادتلو طاهر پاشا حضرتلرینك ترقی معارفه خادم اولان نیت و مقصد عالیسی ایسه مذکور محرم ابتداسنده چقارلمسی جهتنده بولنمسندن ناشی کوندزلری ایفای وظیفه‌یه و کیجه‌لرك قاچ ساعتنی بونك ترتیب و تنظیمنه حصر ایله بعنه تعالی ایشه مباشرت اولنمش و سایهٔ معارفوایهٔ جناب ملوکانه‌ده مذکور سالنامه ایله ذیلی اولان تاریخچه‌نك نشرینه موفقیت حاصل اولمشدر

فقط هر ایشك مبدئنده اندن کمال بکلنه‌میه‌جکی امور بدیهیه‌دندر زیرا مادهٔ ترتیبیه و تشکیلیه‌سی صورت بولنجه‌یه‌قدر بر چوق سهو و نقصانه تصادف ایده‌جکنه و صکره‌دن تدریجاً اکمال نقصان و تصحیح سهو و نسیان ایله حسن صورت کوستره‌جکی طبیعی اولدیغنه و بو مثللو سالنامه و تاریخچه‌نك اصول ترتیب ویا تألیفنده و کرك سائر حالده تصادف ایتمش بر چوق سهو و خطا و نقصانی اوله‌جغی درکار ایدوکنه بناء اثنای مطالعه‌ده طبیعی کوریله‌جك سهو و قصورك عفو و مسامحه ایله کچیدیرلمسی قارئین کرام حضراتندن متمنادر

احوال الكواكب وموسم	اسبوع	محرم الحرام	اغستوس رومی	اغستوس افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	پازار	١	٥	١٧	١١	١٠	١٤	٥	١٧	٨
عید تجلی بحواریون	پازار ایرتسی	٢	٦	١٨	١٣		١٥		٢٠	
	صالی	٣	٧	١٩	١٥		١٧		٢٣	
	جهارشنبه	٤	٨	٢٠	١٨		١٨		٢٦	
	پنجشنبه	٥	٩	٢١	٢٠		١٩		٢٩	
	جمعه	٦	١٠	٢٢	٢٣		٢٠		٣٢	
تحویل شمس بسنبله	جمعه ایرتسی	٧	١١	٢٣	٢٦		٢١		٣٥	
اخر باد سموم	پازار	٨	١٢	٢٤	٢٨		٢٢		٣٨	
	پازار ایرتسی	٩	١٣	٢٥	٣١		٢٣		٤١	
یوم عاشورا	صالی	١٠	١٤	٢٦	٣٤		٢٥		٤٤	
وفات مریم	جهارشنبه	١١	١٥	٢٢	٣٦		٢٦		٤٧	
	پنجشنبه	١٢	١٦	٢٨	٣٩		٢٧		٥٠	
	جمعه	١٣	١٧	٢٩	٤٢		٢٩		٥٣	
استقبال نیرین	جمعه ایرتسی	١٤	١٨	٣٠	٤٤		٣٠		٥٦	
	پازار	١٥	١٩	٣١	٤٧		٣١		٥٩	

احوال الكواكب وحوادث	اسبوع	محرم الحرام	اغستوس رومى	اغستوس افرنجى	طلوع شمس د	س	ظهر د	س	امسا د	س
جلوس همايون	بازار ايرتسى	١٦	٢٠	١	٥٠	١٠	٣٣	٥	٢	٩
	صالى	١٧	٢١	٢	٥٢		٣٤		٥	
شرف قمر	جهارشنبه	١٨	٢٢	٣	٥٥		٣٥	—	٨	
	پنجشنبه	١٩	٢٣	٤	٥٧		٣٦		١١	
	جمعه	٢٠	٢٤	٥	٠٠	١١	٣٨		١٤	
قمر مع الذنب	جمعه ايرتسى	٢١	٢٥	٦	٢		٣٩		١٧	
	بازار	٢٢	٢٦	٧	٥		٤٠		٢٠	
	بازار ايرتسى	٢٣	٢٧	٨	٨		٤٢		٢٣	
	صالى	٢٤	٢٨	٩	١٠		٤٣		٢٦	
شهادت يحيى	جهارشنبه	٢٥	٢٩	١٠	١٣		٤٥		٢٩	
	پنجشنبه	٢٦	٣٠	١١	١٥		٤٦		٣٢	
	جمعه	٢٧	٣١	١٢	١٨		٤٧		٣٥	
ايلول رومى	جمعه ايرتسى	٢٨	١	١٣	٢١		٤٩		٣٨	
اجتماع نيرين	بازار	٢٩	٢	١٤	٣٢		٥٠		٤١	
	بازار ايرتسى	٣٠	٣	١٥	٢٦		٥١		٤٤	

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	صفر الخير	ايلول رومی	ايلول افرنجی	طلوع شمس د	س	ظهر د	س	امساك د	س
	صالی	١	٤	١٦	٢٩	١١	٥٢	٥	٤٧	٩
هبوط قمر	جهارشنبه	٢	٥	١٧	٣١		٥٣		٥٠	
	پنجشنبه	٣	٦	١٨	٣٤		٥٥		٥٢	
	جمعه	٤	٧	١٩	٣٦		٥٦		٥٥	
ولادت مریم	جمعه ایرتسی	٥	٨	٢٠	٣٩		٥٧		٥٧	
	پازار	٦	٩	٢١	٤١		١٩		٠٠	١٠
	پازار ایرتسی	٧	١٠	٢٢	٤٤		٠٠	٦	٢	
اول فصل خریف	صالی	٨	١١	٢٣	٤٦		١		٥	
	جهارشنبه	٩	١٢	٢٤	٤٩		٣		٨	
	پنجشنبه	١٠	١٣	٢٥	٥٢		٤		١١	
	جمعه	١١	١٤	٢٦	٥٥		٦		١٤	
وفات مریم	جمعه ایرتسی	١٢	١٥	٢٧	٥٧		٧		١٧	
	پازار	١٣	١٦	٢٨	٠٠	١٢	٩		٢٠	
	پازار ایرتسی	١٤	١٧	٢٩	٣		١٠		٢٢	
شرف قمر	صالی	١٥	١٨	٣٠	٦		١١		٢٥	

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	صفر الخير	ايلول رومى	تشرين اول افرنجى	طلوع شمس د	س	ظهر د	س	امساك د	س
تربيع عطارد بمريخ	جهارشنبه	١٦	١٩	١	٨	١٢	١٣	٦	٢٨	١٠
	پنجشنبه	١٧	٢٠	٢	١١		١٤		٣١	
	جمعه	١٨	٢١	٣	١٤		١٥		٣٤	
قمر مع الراس	جمعهٔ ايرتسى	١٩	٢٢	٤	١٧		١٧		٣٧	
	بازار	٢٠	٢٣	٥	١٩		١٨		٤٠	
	بازار ايرتسى	٢١	٢٤	٦	٢٢		٢٠		٤٣	
تحويل زهره بقوس	صالى	٢٢	٢٥	٧	٢٥		٢١		٤٥	
	جهارشنبه	٢٣	٢٦	٨	٢٨		٢٢		٤٨	
استقامت عطارد	پنجشنبه	٢٤	٢٧	٩	٣١		٢٤		٥٠	
	جمعه	٢٥	٢٨	١٠	٣٣		٢٥		٥٣	
	جمعه ايرتسى	٢٦	٢٩	١١	٣٦		٢٦		٥٦	
	بازار	٢٧	٣٠	١٢	٣٩		٢٨		٥٨	
تشرين اول رومى ٣١	بازار ايرتسى	٢٨	١	١٣	٤١		٢٩		١	١١
	صالى	٢٩	٢	١٤	٤٤		٣٠		٤	

احوال الكواكب وحوادث	اسبوع	ربيع الاول	تشرين اول رومی	تشرين اول افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
خروج عن الشعاع	جهارشنبه	١	٣	١٥	١٢	٣٤	٦	٢٥	١١	٠٠
	پنجشنبه	٢	٤	١٦		٣٦		٢٦		٣
	جمعه	٣	٥	١٧		٣٨		٢٧		٤
قرلنغج فورتنه سی	جمعه ايرتسی	٤	٦	١٨		٤٠		٢٩		٧
	بازار	٥	٧	١٩		٤٢		٣٠		٩
	بازار ايرتسی	٦	٨	٢٠		٤٤		٣١		١١
	صالی	٧	٩	٢١		٤٧		٣٢		١٣
	جهارشنبه	٨	١٠	٢٢		٤٩		٣٣		١٥
تحويل شمس بعقرب	پنجشنبه	٩	١١	٢٣		٥١		٣٤		١٧
	جمعه	١٠	١٢	٢٤		٥٣		٣٥		١٩
	جمعه ايرتسی	١١	١٣	٢٥		٥٥		٣٦		٢١
ليلهٔ مولود النبی عليه السلام	بازار	١٢	١٤	٣٦		٥٧		٣٧		٢٣
	بازار ايرتسی	١٣	١٥	٣٧		٥٩		٣٨		٢٥
	صالی	١٤	١٦	٢٨	١	٢		٣٩		٢٧
بالق فورتنه سی	جهارشنبه	١٥	١٧	٢٩		٤		٤٠		٢٩

بقیهٔ ربیع الاول

احوال الکواکب ومواسم	اسبوع	ربیع الاول	تشرین اول رومی	تشرین اول افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	اقشام د	اقشام س
	پنجشنبه	١٦	١٨	٣٠	٦	١	٤١	٦	٣١	١١
	جمعه	١٧	١٩	٣١	٨		٤٢		٣٣	
تشرین ثانی افرنجی ٣٠	جمعه ایرتسی	١٨	٢٠	١	١٠		٤٣		٣٥	
	پازار	١٩	٢١	٢	١٢		٤٤		٣٧	
نهایت قوهٔ خریف	پازار ایرتسی	٢٠	٢٢	٣	١٤		٤٥		٣٨	
	صالی	٢١	٢٣	٤	١٦		٤٦		٤٠	
	چهارشنبه	٢٢	٢٤	٥	١٨		٤٧		٤١	
	پنجشنبه	٢٣	٢٥	٦	٢٠		٤٨		٤٤	
روز قاسم	جمعه	٢٤	٢٦	٧	٢٢		٤٩		٤٦	
	جمعه ایرتسی	٢٥	٢٧	٨	٢٤		٥٠		٤٧	
یهودك قندیل بیرامی	پازار	٢٦	٢٨	٩	٢٥		٥١		٤٩	
	پازار ایرتسی	٢٧	٢٩	١٠	٢٧		٥٢		٥١	
هبوط قمر	صالی	٢٨	٣٠	١١	٢٩		٥٣		٥٣	
	چهارشنبه	٢٩	١٣	١٢	٣١		٥٤		٥٤	
تشرین ثانی رومی ٣٠	پنجشنبه	٣٠	١	١٣	٣٣		٥٥		٥٧	١١

احوال الکواکب ومواسم	اسبوع	ربیع الآخر	تشرین ثانی رومی	تشرین ثانی افرنجی	طلوع شمس د	س	ظهر د	س	اقشام د	س
	جمعه	١	٢	١٤	٣٤	١	٥٦	٦	٥٨	١١
وزیدن باد جنوب	جمعه ایرتسی	٢	٣	١٥	٣٦		٥٦		٠٠	١٢
	بازار	٣	٤	١٦	٣٨		٥٧		١	
احتراق عطارد	بازار ایرتسی	٤	٥	١٧	٤٠		٥٨		٣	
	صالی	٥	٦	١٨	٤١		٥٩		٤	
احتفاء حشرات	جهارشنبه	٦	٧	١٩	٤٣		٠٠	٧	٦	
	پنجشنبه	٧	٨	٢٠	٤٥		١		٧	
	جمعه	٨	٩	٢١	٤٦		٢		٨	
تحویل شمس بقوس	جمعه ایرتسی	٩	١٠	٢٢	٤٨		٣		٩	
	بازار	١٠	١١	٢٣	٤٩		٣		١٠	
شرق قمر	بازار ایرتسی	١١	١٢	٢٤	٥١		٤		١١	
	صالی	١٢	١٣	٢٥	٥٢		٥		١٢	
استقبال نیرین	جهارشنبه	١٣	١٤	٢٦	٥٤		٥		١٣	
	پنجشنبه	١٤	١٥	٢٧	٥٥		٦		١٤	
اول صوم میلاد	جمعه	١٥	١٦	٢٨	٥٧		٧		١٥	

احوال الکواکب وعوالم	اسبوع	ربیع الآخر	تشرین ثانی رومی	تشرین ثانی افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
زهره مع الذنب	جمعهٔ ایرتسی	١٦	١٧	٢٩	٥٨	١	٧	٦	١٧	١٢
اولکر فورتنه‌سی	بازار	١٧	١٨	٣٠	٥٩		٨		١٨	
کانون اول افرنجی ٣١	بازار ایرتسی	١٨	١٩	١	١	٢	٩		١٩	
	صالی	١٩	٢٠	٢	٢		٩		٢٠	
دخول مریم بحراب	چهارشنبه	٢٠	٢١	٣	٣		١٠		٢١	
	پنجشنبه	٢١	٢٢	٤	٤		١٠		٢١	
ابتداء ریح شمالی	جمعه	٢٢	٢٣	٥	٥		١١		٢٢	
	جمعه ایرتسی	٢٣	٢٤	٦	٦		١١		٢٣	
شمس مع الذنب	بازار	٢٤	٢٥	٧	٦		١٢		٢٤	
آخر سقوط اوراق	بازار ایرتسی	٢٥	٢٦	٨	٧		١٢		٢٥	
	صالی	٢٦	٢٧	٩	٨		١٢		٢٦	
	چهارشنبه	٢٧	٢٨	١٠	٨		١٢		٢٦	
	پنجشنبه	٢٨	٢٩	١١	٩		١٢		٢٧	
اجتماع نیرین د ٣١ س ١٢	جمعه	٢٩	٣٠	١٢	٩		١٢		٢٧	١٢

احوال الکواکب ومواسم	اسبوع	جماذ اول	کانون اول رومی	کانون اول افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امسا د	امسا س
خروج عن الشعاع	جمعه ایرتسی	١	١	١٣	٩	٢	١٣	٨	٢٧	١٢
	بازار	٢	٢	١٤	٩		١٣		٢٨	
	بازار ایرتسی	٣	٣	١٥	٩		١٣		٢٨	
اول شب یلدا	صالی	٤	٤	١٦	١٠		١٣		٢٨	
	جهارشنبه	٥	٥	١٧	١٠		١٣		٢٩	
	پنجشنبه	٦	٦	١٨	١٠		١٣		٢٩	
	جمعه	٧	٧	١٩	١٠		١٣		٢٩	
اول اربعین وقصل	جمعه ایرتسی	٨	٨	٢٠	١٠		١٣		٢٩	
	بازار	٩	٩	٢١	١٠		١٣		٢٩	
تحویل شمس بجدی	بازار ایرتسی	١٠	١٠	٢٢	١٠		١٣		٢٩	
	صالی	١١	١١	٢٣	١٠		١٣		٢٩	
آخر شب یلدا	جهارشنبه	١٢	١٢	٢٤	١٠		١٣		٢٩	
	پنجشنبه	١٣	١٣	٢٥	١١		١٣		٢٨	
یهود لکمیوه بیرامی	جمعه	١٤	١٤	٢٦	١١		١٣		٢٨	
اول نهی حجامت	جمعه ایرتسی	١٥	١٥	٣٧	١١		١٣	٢	٢٨	

احوال الكواكب ووقايع	اسبوع	جمادى اول	كانون اول رومى	كانون اول افرنجى	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	بازار	١٦	١٦	٢٨	١٠	٢	١٣	٧	٢٧	١٢
	بازار ايرتسى	١٧	١٧	٢٩	١٠		١٢		٢٧	
	صالى	١٨	١٨	٣٠	٩		١٢		٢٦	
	جهارشنبه	١٩	١٩	٣١	٩		١٢		٢٦	
كانون ثانى افرنجى سنه ١٨٩١	پنجشنبه	٢٠	٢٠	١	٩		١٢		٢٥	
	جمعه	٢١	٢١	٢	٨		١١		٢٥	
	جمعه ايرتسى	٢٢	٢٢	٣	٨		١١		٢٤	
	بازار	٢٣	٢٣	٤	٧		١١		٢٣	
هبوط قمر	بازار ايرتسى	٢٤	٢٤	٥	٦		١٠		٢٢	
شب ميلاد عيسى عليه السلام	صالى	٢٥	٢٥	٦	٦		١٠		٢١	
	جهارشنبه	٢٦	٢٦	٧	٤		١٠		٢١	
	پنجشنبه	٢٧	٢٧	٨	٢		٩		٢٠	
اشتداد البرد	جمعه	٢٨	٢٨	٩	٢		٩		٢٠	
	جمعه ايرتسى	٢٩	٢٩	١٠	٠٠	٢	٨		١٩	
اجتماع نيرين	بازار	٣٠	٣٠	١١	٥٨	١	٧	٧	١٨	١٢

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	جمادی الاخر	كانون اول رومی	كانون ثانی افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	بازار ايرتسی	١	٣١	١٢	٥٧	١	٦	٧	١٨	١٢
كانون ثانی رومی ٣١	صالی	٢	١	١٣	٥٧		٦		١٨	
اختفاء هوا	جهارشنبه	٣	٢	١٤	٥٦		٦		١٧	
	پنجشنبه	٤	٣	١٥	٥٥		٥		١٦	
	جمعه	٥	٤	١٦	٥٤		٥		١٥	
القاء صليب فی الماء	جمعه ايرتسی	٦	٥	١٧	٥١		٤		١٣	
	بازار	٧	٦	١٨	٥٠		٤		١١	
	بازار ايرتسی	٨	٧	١٩	٤٩		٣		١٠	
تحويل شمس بدلو	صالی	٩	٨	٢٠	٤٧		٢		٨	
	جهارشنبه	١٠	٩	٢١	٤٦		٠٠	٧	٧	
	پنجشنبه	١١	١٠	٢٢	٤٤		٥٩	٦	٦	
فورتنه	جمعه	١٢	١١	٢٣	٤٣		٥٩		٥	
	جمعه ايرتسی	١٣	١٢	٢٤	٤١		٥٨		٤	
استقبال نيرين	بازار	١٤	١٣	٢٥	٤٠		٥٧		٢	
يهودك طوقوق بيرامی	بازار ايرتسی	١٥	١٤	٢٦	٣٨		٥٦		٠٠	١١

احوال الکواکب وموسم	اسبوع	جمادی الآخر	کانون اول رومی	کانون ثانی افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
شدت سرما	صالی	۱٦	۱۵	۲۷	۲٦	۱	۵٦	٦	۵۸	۱۱
	جهارشنبه	۱۷	۱٦	۲۸	۳۵		۵۵		۵۷	
آخر اربعین	پنجشنبه	۱۸	۱۷	۲۹	۳۳		۵٤		۵٦	
اول خمسین	جمعه	۱۹	۱۸	۳۰	۳۱		۵۳		۵٤	
	جمعه ایرتسی	۲۰	۱۹	۳۱	۲۹		۵۳		۵۳	
شباط افرنجی ۲۸	پازار	۲۱	۲۰	۱	۲۷		۵۲		۵۱	
	پازار ایرتسی	۲۲	۲۱	۲	۲۵		۵۱		٤۹	
	صالی	۲۳	۲۲	۳	۲۳		۵۰		٤۷	
	جهارشنبه	۲٤	۲۳	٤	۲۱		٤۹		٤۵	
	پنجشنبه	۲۵	۲٤	۵	۱۹		٤۸		٤٤	
تحویل زهره بجدی	جمعه	۲٦	۲۵	٦	۱۷		٤۷		٤۲	
	جمعه ایرتسی	۲۷	۲٦	۷	۱۵		٤٦		٤۰	
دخول تحت الشعاع	پازار	۲۸	۲۷	۸	۱۳		٤۵		۳۸	
اجتماع نیرین د ۳٦ س ۱۰	پازار ایرتسی	۲۹	۲۸	۹	۱۱		٤٤	۱	۳۷	۱۱

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	رجب الشريف	كانون ثانى رومى	شباط افرنجى	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
خروج عن الشعاع	صلى	١	٢٩	١٠	٩	١	٤٢	٦	٣٥	١
	چهارشنبه	٢	٣٠	١١	٧		٤٢		٣٣	
	پنجشنبه	٣	٣١	١٢	٥		٤٢		٣١	
ليلهٔ رغايب شب طرومى	جمعه	٤	١	١٣	٣		٤٠		٢٨	
٢٨	جمعه ايرتسى	٥	٢	١٤	١		٣٩		٢٦	
غرس اشجار	بازار	٦	٣	١٥	٥٩	١٢	٣٨		٢٤	
	بازار ايرتسى	٧	٤	١٦	٥٧		٣٧		٢٢	
	صالى	٨	٥	١٧	٥٥		٣٥		١٩	
	چهارشنبه	٩	٦	١٨	٥٢		٣٤		١٧	
جمرهٔ اول	پنجشنبه	١٠	٧	١٩	٥٠		٣٣		١٦	
	جمعه	١١	٨	٢٠	٤٨		٣٢		١٤	
	جمعه ايرتسى	١٢	٩	٢١	٤٦		٣١		١٢	
	بازار	١٣	١٠	٢٢	٤٤		٣٠		١٠	
	بازار ايرتسى	١٤	١١	٢٣	٤٣		٢٩		٧	
استقبال نيرين	صالى	١٥	١٢	٢٤	٤٠		٢٨		٥	

احوال الکواکب وحوادثه	اسبوع	رجب الشریف	کانون ثانی رومی	شباط افرنجی	طلوع شمس د	س	ظهر د	س	[illegible] د	س
جرهٔ ثانی	جهارشنبه	١٦	١٣	٢٥	٣٨	١٢	٢٧	٦	٣	١١
آمدن لقلق	پنجشنبه	١٧	١٤	٢٦	٣٦		٢٦		٢	
	جمعه	١٨	١٥	٢٧	٣٤		٢٤		٠٠	١١
هبوط قمر	جمعه ایرتسی	١٩	١٦	٢٨	٣٢		٢٣		٥٧	١٠
مارت افرنجی ٣١	پازار	٢٠	١٧	١	٣٠		٢٢		٥٥	
جرهٔ ثالث	پازار ایرتسی	٢١	١٨	٢	٢٨		٢١		٥٢	
	صالی	٢٢	١٩	٣	٢٥		٢٠		٥٠	
	جهارشنبه	٢٣	٢٠	٤	٢٣		١٩		٤٧	
	پنجشنبه	٢٤	٢١	٥	٢١		١٨		٤٥	
	جمعه	٢٥	٢٢	٦	١٨		١٦		٤٥	
	جمعه ایرتسی	٢٦	٢٣	٧	١٦		١٣		٤٤	
لیلة معراج النبی علیه السلام	پازار	٢٧	٢٤	٨	١٣		١١		٤٢	
اول برد عجوز	پازار ایرتسی	٢٨	٢٥	٩	١١		١٠		٣٩	
اجتماع نیرین	صالی	٢٩	٢٦	١٠	٨		٨		٣٧	
	جهارشنبه	٣٠	٢٧	١١	٥	١٢	٩	٦	٣٤	١٠

احوال الکواکب وحوادث	اسبوع	شعبان المعظم	شباط رومی	مارت افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	پنجشنبه	١	٢٨	١٢	١٢	٣	٦	٨	١٠	٣١
مارت رومی سنه ١٣٠٧	جمعه	٢	١	١٣		٠٠		٧		٢٨
	جمعه ایرتسی	٣	٢	١٤	١١	٥٨		٦		٢٥
آخر برد عجوز	بازار	٤	٣	١٥		٥٦		٥		٢٣
	بازار ایرتسی	٥	٤	١٦		٥٤		٤		١٩
	صالی	٦	٥	١٧		٥١		٢		١٦
	چهارشنبه	٧	٦	١٨		٤٩		١		١٣
	پنجشنبه	٨	٧	١٩		٤٧	٦	٠٠		١١
	جمعه	٩	٨	٢٠		٤٤	٥	٥٩		٩
تحویل شمس بحمل	جمعه ایرتسی	١٠	٩	٢١		٤٢		٥٨		٦
	بازار	١١	١٠	٢٢		٤٠		٥٧		٤
حرکت اخلاط دمویه	بازار ایرتسی	١٢	١١	٢٣		٣٧		٥٥		١
	صالی	١٣	١٢	٢٤		٣٥		٥٤	٩	٥٩
	چهارشنبه	١٤	١٣	٢٥		٣٢		٥٣		٥٦
لیلهٔ برات	پنجشنبه	١٥	١٤	٢٦		٣١		٥٢		٥٤

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	شعبان المعظم	شباط رومی	مارت افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
ولادت همایون سنه ۱۲۵۸	جمعه	۱٦	۱٥	۲۷	۲۸	۱۱	٥۱	٦	٥۱	۹
	جمعه ایرتسی	۱۷	۱٦	۲۸	۲٦		٤۹		٤۹	
	بازار	۱۸	۱۷	۲۹	۲٤		٤۸		٤۷	
	بازار ایرتسی	۱۹	۱۸	۳۰	۲۲		٤۷		٤٤	
	صالی	۲۰	۱۹	۳۱	۱۹		٤٦		٤۲	
نیسان افرنجی ۳۰	جهارشنبه	۲۱	۲۰	۱	۱۷		٤٥		۳۹	
	پنجشنبه	۲۲	۲۱	۲	۱٥		٤٤		۳۷	
فریاد عندلیب	جمعه	۲۳	۲۲	۳	۱۲		٤۳		۳٤	
	جمعه ایرتسی	۲٤	۲۳	٤	۱۰		٤۱		۳۲	
	بازار	۲٥	۲٤	٥	۸		٤۰		۲۹	
بشارت حمل مریم	بازار ایرتسی	۲٦	۲٥	٦	٦		۳۹		۲۷	
	صالی	۲۷	۲٦	۷	۳		۳۸		۲٤	
	جهارشنبه	۲۸	۲۷	۸	۱		۳٦		۲۲	
	پنجشنبه	۲۹	۲۸	۹	٥۹	۱۰	۳٦		۲۰	۹

احوال الكواكب وعواسم	اسبوع	رمضان المبارك	مارت رومی	نیسان افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	جمعه	١	٢٩	١٠	٥٧	١٠	٣٥	٥	١٧	٩
	جمعه ایرتسی	٢	٣٠	١١	٥٥		٣٤		١٥	
اول موسم لاله	بازار	٣	٣١	١٢	٥٢		٣٣		١٢	
نیسان رومی ٣٠	بازار ایرتسی	٤	١	١٣	٥٠		٣٢		١٠	
	صالی	٥	٢	١٤	٤٨		٣١		٨	
تربیع زهره ومشتری	چهارشنبه	٦	٣	١٥	٤٦		٣٠		٥	
	پنجشنبه	٧	٤	١٦	٤٤		٢٩		٢	
قوغو فورتنه‌سی	جمعه	٨	٥	١٨	٤٢		٢٨		٠٠	٩
	جمعه ایرتسی	٩	٦	١٨	٤٠		٢٧		٥٧	٨
اول سنهٔ ثور	بازار	١٠	٧	١٩	٣٧		٢٦		٥٥	
	بازار ایرتسی	١١	٨	٢٠	٣٥		٢٥		٥٢	
تحویل شمس بثور	صالی	١٢	٩	٢١	٣٢		٢٤		٥٠	
	چهارشنبه	١٣	١٠	٢٢	٣١		٢٣		٤٨	
	پنجشنبه	١٤	١١	٢٣	٢٩		٢٢		٤٥	
زیارت خرقه شریف	جمعه	١٥	١٢	٢٤	٢٧		٢١		٤٣	

بقیهٔ رمضان المبارك

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	رمضان المبارك	مارت رومی	نیسان افرنجی	طلوع شمس		ظهر		امساك	
					د	س	د	س	د	س
آخر سنهٔ ثور	جمعه ایرتسی	١٦	١٣	٢٥	٢٥	١٠	٢٠	٥	٤٠	٨
	پازار	١٧	١٤	٢٦	٢٣		١٩		٣٨	
تورات بیرامی	پازار ایرتسی	١٨	١٥	٢٧	٢١		١٨		٣٦	
	صالی	١٩	١٦	٢٨	١٩		١٧		٣٣	
	جهارشنبه	٢٠	١٧	٢٩	١٧		١٦		٣١	
	پنجشنبه	٢١	١٨	٣٠	١٥		١٥		٢٩	
مایس افرنجی ٣١	جمعه	٢٢	١٩	١	١٣		١٤		٢٦	
	جمعه ایرتسی	٢٣	٢٠	٢	١١		١٣		٢٤	
بیضهٔ سرخ	پازار	٢٤	٢١	٣	٩		١٢		٢٢	
	پازار ایرتسی	٢٥	٢٢	٤	٨		١١		١٩	
	صالی	٢٦	٢٣	٥	٦		١٠		١٧	
لیلهٔ قدر	جهارشنبه	٢٧	٢٤	٦	٤		٩		١٥	
	پنجشنبه	٢٨	٢٥	٧	٢		٨		١٢	
	جمعه	٢٩	٢٦	٨	٠٠	١٠	٧		١١	
اجتماع نیرین	جمعه ایرتسی	٣٠	٢٧	٩	٥٩	٩	٦	٥	٩	٨

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	شوال المكرم	نيسان رومی	مايس افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
صلوات عيدفطر	بازار	١	٢٨	١٠	٥٧	٩	٦	٥	٧	٨
د س ٤٠ ١٠	بازار ایرتسی	٢	٢٩	١١	٥٥		٦		٥	
	صالی	٣	٣٠	١٢	٥٣		٥		٣	
مايس رومی ٣١	جهارشنبه	٤	١	١٣	٥٢		٥		١	
	پنجشنبه	٥	٢	١٤	٥٠		٤		٥٩	٧
	جمعه	٦	٣	١٥	٤٩		٣		٥٧	
رسيدن كل وكلنار	جمعه ایرتسی	٧	٤	١٦	٤٧		٢		٥٥	
	بازار	٨	٥	١٧	٤٦		١		٥٢	
	بازار ایرتسی	٩	٦	١٨	٤٤		١		٥١	
	صالی	١٠	٧	١٩	٤٢		٠٠	٥	٤٩	
	جهارشنبه	١١	٨	٢٠	٤١		٥٩	٤	٤٧	
عروج عيسى ع م	پنجشنبه	١٢	٩	٢١	٣٩		٥٩		٤٥	
اولكر فورتنه سی	جمعه	٢٣	١٠	٢٢	٣٨		٥٨		٤٣	
ياغاوغلمه رفانى	جمعه ایرتسی	١٤	١١	٢٣	٣٦		٥٧		٤١	
	بازار	١٥	١٢	٢٤	٣٥		٥٧		٣٩	

بقیهٔ شوال المکرم

احوال الکواکب ومواسم	اسبوع	شوال المکرم	نیسان رومی	مایس افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	پازار ایرتسی	١٦	١٣	٢٥	٣٤	٩	٥٥	٤	٣٧	٧
قبون قرقه زمانی	صالی	١٧	١٤	٢٦	٣٣		٥٥		٣٦	
	جهارشنبه	١٨	١٥	٢٧	٣٢		٥٤		٣٤	
	پنجشنبه	١٩	١٦	٢٨	٣١		٥٣		٣٣	
	جمعه	٢٠	١٧	٢٩	٣٠		٥٣		٣١	
	جمعه ایرتسی	٢١	١٨	٣٠	٢٩		٥٢		٣٠	
هبوط قر	پازار	٢٢	١٩	٣١	٢٨		٥٢		٢٩	
حزیران افرنجی ٣٠	پازار ایرتسی	٢٣	٢٠	١	٢٧		٥١		٢٨	
	صالی	٢٤	٢١	٢	٢٦		٥٠		٢٧	
هبوب باد شمالی	جهارشنبه	٢٥	٢٢	٣	٢٥		٥٠		٢٦	
	پنجشنبه	٢٦	٢٣	٤	٢٤		٤٩		٢٥	
	جمعه	٢٧	٢٤	٥	٢٣		٤٩		٢٤	
صوم یهود	جمعه ایرتسی	٢٨	٢٥	٦	٢٢		٤٩		٢٣	
	پازار	٢٩	٢٦	٧	٢١	٩	٤٩	٤	٢٢	٧

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	ذي القعده	مايس رومى	حزيران افرنجى	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
خروج عن الشعاع	بازار ايرتسى	١	٢٧	٨	٢١	٩	٤٨	٤	٢١	٧
	صالى	٢	٢٨	٩	٢٠		٤٨		٢٠	
	جهارشنبه	٣	٢٩	١٠	٢٠		٤٨		١٩	
استقامت عطارد	بنجشنبه	٤	٣٠	١١	١٩		٤٨		١٨	
	جمعه	٥	٣١	١٢	١٩		٤٨		١٨	
حزيران رومى ٣٠	جمعه ايرتسى	٦	١	١٣	١٩		٤٧		١٧	
	بازار	٧	٢	١٤	١٨		٤٧		١٦	
اول نهى مسهل	بازار ايرتسى	٨	٣	١٥	١٨		٤٧		١٦	
وزيدن باد شمالى	صالى	٩	٤	١٦	١٧		٤٧		١٦	
اول روز يلدا	جهارشنبه	١٠	٥	١٧	١٧		٤٧		١٦	
	بنجشنبه	١١	٦	١٨	١٧		٤٧		١٥	
	جمعه	١٢	٧	١٩	١٧		٤٧		١٥	
	جمعه ايرتسى	١٣	٨	٢٠	١٧		٤٧		١٥	
	بازار	١٤	٩	٢١	١٧		٤٧		١٥	
اول فصل صيف	بازار ايرتسى	١٥	١٠	٢٢	١٧		٤٧		١٥	

احوال الکواکب ومواسم	اسبوع	ذی القعده	مایس رومی	حزیران افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
	صالی	١٦	١١	٢٣	١٧	٩	٤٧		١٥	٧
	جهارشنبه	١٧	١٢	٢٤	١٧		٤٧		١٥	
آخر روز یلدا	پنجشنبه	١٨	١٣	٢٥	١٧		٤٧		١٥	
	جمعه	١٩	١٤	٢٦	١٨		٤٧		١٦	
وفات جرجیس ع م	جمعه ایرتسی	٢٠	١٥	٢٧	١٨		٤٧		١٦	
	پازار	٢١	١٦	٢٨	١٨		٤٧		١٦	
	پازار ایرتسی	٢٢	١٧	٢٩	١٩		٤٧		١٧	
یپراق فورتنه‌سی	صالی	٢٣	١٨	٣٠	١٩		٤٨		١٧	
تموز افرنجی ٣١	جهارشنبه	٢٤	١٩	١	٢٠		٤٨		١٨	
	پنجشنبه	٢٥	٢٠	٢	٢٠		٤٨		١٨	
اول باد سموم	جمعه	٢٦	٢١	٣	٢١		٤٨		١٩	
	جمعه ایرتسی	٢٧	٢٢	٤	٢١		٤٨		٢٠	
	پازار	٢٨	٢٣	٥	٢٢		٤٩		٢١	
میلاد یحیی علیه السلام	پازار ایرتسی	٢٩	٢٤	٦	٢٢		٤٩		٢٢	
	صالی	٣٠	٢٥	٧	٢٣	٩	٥٠	٤	٢٣	٧

احوال الكواكب ومواسم	اسبوع	ذی الحجة الشریفه	حزیران رومی	تموز افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساك د	امساك س
اخر رياح بواوح	جهارشنبه	١	٢٦	٨	٢٣	٩	٥٠	٤	٢٤	٧
	پنجشنبه	٢	٢٧	٩	٢٤		٥٠		٢٥	
	جمعه	٣	٢٨	١٠	٢٥		٥١		٢٦	
عید حواریون	جمعه ایرتسی	٤	٢٩	١١	٢٦		٥١		٢٨	
	بازار	٥	٣٠	١٢	٢٧		٥٢		٢٩	
تموز رومی ٣١	بازار ایرتسی	٦	١	١٣	٢٨		٢٥		٣١	
	صالی	٧	٢	١٤	٢٩		٥٣		٣٢	
	جهارشنبه	٨	٣	١٥	٣٠		٥٣		٣٤	
	پنجشنبه	٩	٤	١٦	٣١		٥٤		٣٥	
	جمعه	١٠	٥	١٧	٣٢		٥٤		٣٧	
صلوات عیداضحی د ١٥ س ١٠	جمعه ایرتسی	١١	٦	١٨	٣٣		٥٥		٣٨	
شدت حرارت	بازار	١٢	٧	١٩	٣٥		٥٦		٤٠	
	بازار ایرتسی	٢٣	٨	٢٠	٣٦		٥٦		٤٢	
	صالی	١٤	٩	٢١	٣٨		٥٧		٤٣	
	چهارشنبه	١٥	١٠	٢٢	٣٩		٥٨		٣٥	

احوال الکواکب وموسم	اسبوع	ذی الحجه الشریفه	حزیران رومی	تموز افرنجی	طلوع شمس د	طلوع شمس س	ظهر د	ظهر س	امساک د	امساک س
	پنجشنبه	١٦	١١	٢٣	٤١	٩	٥٩		٤٧	٧
	جمعه	١٧	١٢	٢٤	٤٢		٠٠	٥	٤٩	
	جمعه ایرتسی	١٨	١٣	٢٥	٤٣		١		٥١	
ممتزج	بازار	١٩	١٤	٢٦	٤٤		١		٥٣	
	بازار ایرتسی	٢٠	١٥	٢٧	٤٦		٢		٥٤	
	صالی	٢١	١٦	٢٨	٤٨		٣		٥٦	
	چهارشنبه	٢٢	١٧	٢٩	٥٠		٤		٥٨	
اول ایام باحوره	پنجشنبه	٢٣	١٨	٣٠	٥١		٥		٠٠	٨
	جمعه	٢٤	١٩	٣١	٥٣		٥		٢	
اغستوس افرنجی	جمعه ایرتسی	٢٥	٢٠	١	٥٥		٦		٤	
٣١	بازار	٢٦	٢١	٢	٥٧		٨		٧	
	بازار ایرتسی	٢٧	٢٢	٣	٥٨		٨		٩	
شرف قمر	صالی	٢٨	٢٣	٤	٠٠	١٠	٩		١١	
	چهارشنبه	٢٩	٢٤	٥	٢	١٠	١٠	٥	١٢	٨

وقايع مشهوره

وقايع مشهوره تاريخ حدوثلرى اعتباريله ايكى قسمدركه بر طاقمى قبل الهجره حادث اولان وقايع وقسم ديكرى بعدالهجره وقوعه كلان حوادثدر

هجرتدن مقدم

سنين	
٦٢١٢	تقويم التواريخ اعتبارنجه خلقت آدم عليه السلام
٤٥٨٣	اوروپالولرك ضبط وتحريرلرى موجبنجه هبوط آدم عليه السلام
٣٩٧٤	طوفان نوح عليه السلام
٣٥٤٨	مصرك ابتداى معموريتى
٢٨١٢	ملوك بنى آثورك ابتداى ظهورى
٢٦٩٠	ملوك ارمنيه‌نك ظهورى
٢٥٨٠	ابراهيم عليه السلامك ولادتى
٢٤٨٠	اسماعيل عليه السلامك ختانى
٢٣١٧	يعقوب عليه السلامك مصرى تشريفلرى
٢٢٩١	مصرده يدى سنه ممتد اولان قحط وغلا
٢١٧٦	فرعونك مصرده اطفال ذكورى اعدامى
٢١١٦	لاتين قراليتنك ابتداى تشكلى
٢٠٧٥	آتنه قراليتنك ابتداى تشكلى
٢٠٧٥	موسى عليه السلامك مصردن خروجلرى
٢٠٢٤	ملوك يهودك ابتداى حكومتى
١١٩٣	سراى بروننده بزانسيونك ابتداى بنا واسكانى
١٧٠٩	آتنه حكومتنك جمهوريته انقلابى
١٦٣٧	داود عليه السلامك بريه الشامه پادشاهلغى

سنین	
١٥٥٨	سلیمان علیه السلامك پادشاهلغی
١٤٧٠	سلانیك جانبنده واقع ماكدونیا حكومتنك ابتداسی
١٣٥٢	ملوك بنی آثوردن بابل حكومتنك ایرلمسی
١٣٣٧	روما شهرینك بنا اولنمسی
١١٥٥	بابل قرالی بخت النصرك بریة الشام وقدس شریفی تخریبی
١١١٠	عجم پادشاهلغنك كیانیان طبقه‌سنه انتقالی
١١٠٨	مصری عجملرك استیلاسی
٩١٦	اسكندرك مصری عجملردن استردادی
٩١٠	اسكندرك ایرانی استیلاسی و دارانك قتلی
٧١٧	ماكدونیا قرالیتنك روما جمهوریتنه الحاقی
٦١٣	مصرك رومایه الحاقی
٥٨٣	حضرت عیسی علیه السلامك میلادی
٥١٧	رومادە پاپا نصبی
٤٨٤	جام ایجادی
٣٦٨	طبقهٔ ساسانیانك ظهوری
٢٣٤	ایاصوفیه‌نك بناسی
٢٠١	صوترازوسنك ایجادی
١٦٣	فرانسه قرالیتنك ابتدای تشكلی
٥٣	ولادت حضرت رسالتپناهی
٤٠	توپ قلمك ایجادی
٣٣	له قرالیتنك تشكلی
٢٥	اسقوچیا قرالیتنك تشكلی
١٤	انكلیز قرالیتنك تشكلی
١١	اسپانیا قرالیتنك تشكلی

هجرتدن مؤخر

سنین	
١	هجرت نبویه علیه افضل التحیه
١٠	حج وداع
١٠	ارتحال حضرت پیغمبر علیه السلام
١٠	خلافت حضرت ابو بکر رضی الله عنه
١٣	خلافت حضرت عمر رضی الله عنه.
١٤	بناء بصره
١٤	فتح شام
١٩	فتح قیصریه
٢٠	فتح مصر
٢٤	خلافت حضرت عثمان رضی الله عنه
٢٧	فتح جزیرة القبریس
٣٥	خلافت حضرت علی رضی الله عنه
٣٦	استانبولك ایلك محاصره‌سی
٤٠	ابتدای ظهور باروت
٤٠	ملوك امیه‌نك ظهوری
٤٩	غلطه‌ده واقع عرب جامعنك اولکی بناسی
٦١	وقعهٔ دلسوز کربلا
٧٥	ضرب سکهٔ اسلامیه

سنین	
٨٠	ولادت امام اعظم رحمة الله علیه
٨٢	سجلیا جزیره‌سیله مسینا بوغازینك فتحی
٩٢	اسلاملرك اندلس دیارینه عبورلری
٩٥	غلطه جامعنك ایکنجی بناسی
١٢٠	ایجاد کاغد
١٢١	عربلر بیننده علم کیمیانك شیوعی
١٣٢	ملوك بنی امیه‌نك انقراضی
١٣٣	ظهور دولت آل عباسی
١٣٩	اندلسده بنی امیه‌نك تشکلی
١٥٠	وفات امام اعظم علیه رحمه الله
١٦١	هارون رشیدك اسکداره ورودی
١٨٢	دانیمارقه قرالیتنك تشکلی
٢٩٧	مغربده دولت فاطمیه‌نك تشکلی
٣٦٢	روسیه دولتنك تشکلی
٤٢٣	اندلسده بنی امیه‌نك انقراضی
٤٢٣	دولت سلجوقیه‌نك ظهوری
٤٥٦	مجار قرالیتنك تشکلی
٥١٦	ایجاد ساعت
٥٢٩	پورتکیز قرالیتنك تشکلی

سنين	
٥٦٧	ملوك ايوبيه‌نك انقراضى
٦٠٤	مولد شريف قرائتنك ابتداى اجراسى
٦٣١	وفات حضرت مولانا
٦٥٦	دولت عباسيه‌نك انقراضى
٦٨٦	كوزلك ايجادى
٦٨٧	كميلرده استعمال اولنان پوصله‌نك ايجادى
٦٨٧	دولت سلجوقيه‌نك انقراضى
٦٨٧	دولت عليهٔ عثمانيه‌نك ظهورى
٦٨٨	شهرياران عثمانيان نام جليلنه ابتداى قرائت خطبه
٦٩٩	دولت عليهٔ عثمانيه‌نك استقلالى
٧٧١	فتح بروسه
٧٢٨	ضرب سكهٔ عثمانيه
٧٢٩	دولت عليه‌ده موظف عسكرينك تنظيمى
٧٥٨	شهزاده سليمان پاشانك بحر آروم ايلنه كچوب كليبوليى فتحلرى
٧٦٢	طوپ ايجادى
٧٦٣	فتح ادرنه
٧٨٤	مصرده دولت جراكسه ظهورى
٧٩١	قوصوه محاربه‌سى
٧٩١	وفات شاه محمد بهاء الدين نقشبندى قدس سره
٧٩٦	فتح سلانيك و يكى شهر
٧٩٧	بروسه‌ده جامع كبيرك بناسى
٧٩٨	فتح نيكبولى
٨٠٤	وقعهٔ تيمور
٨٢٥	فتح يانيه
٨٤٨	وقعهٔ وارنه
٨٥٠	صنعت طباعتك ايجادى
٨٥٧	قوصوه وقعهٔ ثانيه‌سى سلطان مرادك مظفريتى
٨٥٧	روم ايلى حصارينك بناسى
٨٥٧	فتح استانبول
٨٥٨	اسكى سرايك بناسى
٨٦٢	امريقانك كشفى
٨٦٥	بنى ايوب دولتنك انقراضى
٨٦٧	فاتح جامعنك بناسى
٨٦٨	اتمام جامع فاتح
٨٧٣	سراى جديدك بناسى
٨٧٥	« « اتمامى
٨٨٠	منكلى كرايخانك دولت عثمانيه‌يه اطاعتى
٨٩٢	كمال رئيسك دونغااله اسپانيايه عزيمتى

سنین	
٩٠٣	بنای جامع سلطان بایزید
٩٠٣	امید برونی طریقنك كشفی
٩٢٠	وقعهٔ چالدران
٩٢٢	قپون ساعتنك ایجادی
٩٢٢	فتح حلب وشام
٩٢٣	درسعادتده ترسانه‌نك بناسی
٩٢٦	فتح مصر
٩٣٢	سلطان سلیمانك فرانسه‌یی حمایه‌سی
٩٣٥	ویانه‌نك برنجی محاصره‌سی
٩٣٧	عاصی غزالینك هلاكی
٩٤٤	عدنك تسخیری
٩٤٧	امپراطور قاراوسك هزیمتی
٩٥٧	سلیمانیه جامعنك انشاسنه شروع اولنمسی
٩٥٩	مجار قرالیتنك نمچه امپراطورلغنه الحاقی
٩٦١	بحر محیط شرقی‌یه سیدی رئیسك برنجی سفری
٩٦٥	سلیمانیه جامعنك اتمامی
٩٧٩	قلج علی پاشانك قپودان دریالغی
٩٨٥	اهل اسلامك اندلسدن چقدیغی
٩٨٧	انشاء رصد تقی الدین وحساب اصول اعشاری
١٠١٢	ممالك اسلامیه‌ده دخان ظهوری

سنین	
١٠٥٠	انفیه‌نك اسلامبولده شیوع استعمالی
١٠٥١	اوروپا غزته‌لرینك ایجادی
١٠٩٤	ویانه‌نك ایكنجی محاصره‌سی
١١١٦	پیوك پترونك روسیه‌یه نظام وضعی
١١٣٥	اسكدارده دار الطباعه تأسیسی
١١٦٧	تلقیح بقری اختراعی
١١٩٩	بالون ایجادی
١٢٠١	تلغراف ایجادی
١٢١٣	فرانسه‌لولرك مصره استیلاسی
١٢١٥	طاش باصمه‌سنك ایجادی
١٢١٦	مصرك فرانسه‌لولردن استخلاصی
١٢٢٢	واپور ماكنه‌سنك ایجادی
١٢٢٢	آوروپا مصالحهٔ عمومیه‌سی
١٢٤٠	تیمور یول ایجادی
١٢٤١	وقعهٔ خیریه وتأسیس عساكر نظامیه
١٢٤٢	مكتب طبیه‌نك تأسیسی
١٢٥٣	جسر عتیقك انشاسی
١٢٥٤	قرانتنه نظامنك وضعی
١٢٥٥	تنظیمات خیریه
١٢٦٠	جسر جدیدك انشاسی
١٢٦٣	مكاتب رشدیه‌نك تأسیسی
١٢٧٨	طورپیل تعبیر اولنان

سنين

دکز لغملرینك ایجادی

١٢٨١ تشکیلات ولایات

١٢٨١ اصلاحخانه‌لر تأسیسی

١٢٨٢ صادوه محاربه‌سی

١٢٨٣ ایکنه‌لی تفنکك ایجادی

١٢٨٤ سلطان عبدالعزیز خانك اوروپایه سیاحتی

١٢٨٦ سویش جدولنك کشادی

١٢٨٧ پروسیا وفرانسه دولتلرینك محاربه‌سی

١٢٨٧ المانیا ایمپراطورلغنك اعلانی

١٢٨٧ ایتالیا دولتنك رومایه استیلاسی

١٢٨٧ فرانسه‌نك جمهوریته انقلابی

١٢٨٨ درسعادتده ترامواى احداثی

١٢٨٩ توتونك تحت انحصاره ادخالی

١٢٨٩ ترسانهٔ عامره‌ده حوض سایح

سنين

استعمالی

١٢٩٠ غلطه‌ده تونل کشادی

١٢٩٠ اناطولی‌یه شمندوفر انشاسی

١٢٩٣ قانون اساسینك وضعی

١٢٩٣ وقعهٔ چرکس حسن

١٢٩٥ روسیه محاربهٔ اخیره‌سی

١٢٩٥ برلین قونغره‌سی

١٢٩٧ موزه‌نك رسم کشادی

١٢٩٩ ولایاتده معارف مجلسنك تشکیلی

١٢٩٨ اعرابینك مصرده انکلتره‌یه مقاومت واسارتی

١٣٠٠ مشهور جزایرلی ابو عبدالقادرك شامده وفاتی

١٣٠٥ المانیا ایمپراطوری حشمتلو ویلهم حضرتلرینك درسعادته تشریفلری

خلفـاء راشدين

حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه حجرهٔ سعادت حضرت نبویده مدفوندر

ابتداء خلافت سنهٔ هجریه	مدت خلافت سنه	مدت عمر سنه
١١	٢ ٣ شهر	٦٣

حضرت عمر الفاروق رضی الله عنـه حجرهٔ سعـادت حضرت نبویده مدفوندر

١٣	١٠ ٦ شهر	٦٥

حضرت عثمان ذی النورین رضی الله عنه مدینهٔ منورهده جنتهٔ البقیعهده مدفوندر

٢٤	١٢	٨٨

حضرت علی المرتضی رضی الله عنه نجفده مدفون اولدقلری مشهور اولدیغی کبی فرزندعالیلری حضرت حسنك بعد ایام مکانلرینی جنتهٔ البقیعه‌یه نقل ایلدیکی دخی مرویدر

٣٥	٥	٦٣

حضرت حسن رضی الله عنه

٤٠ ٦ شهر	٦ شهر	٤١

مدت عهد خلفـاء راشدین

سنه	شهر
٣٠	٣

خلفاء بنی امیه

(معاويهٔ اول)		شامده مدفوندر
ابتداء حكومت	مدت حكومت	مدت عمر
سنهٔ هجريه	سنه	سنه
٤١	١٩	٧٥
(يزيد اول ابن معاويه)		شامده مدفوندر
٦٤	٢ شهر ٦	٢٨
(معاويهٔ ثانی بن يزيد)		شامده مدفوندر
٦٤	٣	٢٣
(متغلب مروان ابن الحكم)		شامده مدفوندر
٦٥	ـ٩ شهر	٦٣
(عبد الملك ابن مروان)		شامده مدفوندر
٦٥	٢١	٦٠
(وليد اول ابن عبد الملك)		شامده مدفوندر
٨٦	٩ شهر ٧	٤٦
(سليمان ابن عبد الملك)		قنسرين نواحيسنده رابقده مدفوندر
٩٦	٩ شهر ٧	٤٥
(عمر ابن عبد العزيز)		معرة النعمانده دير سمعانده مدفوندر
سنهٔ هجريه	سنه	سنه
٩٩	٢ شهر ٨	٣٩

(يزيد ثانی ابن عبدالملك) شامده مدفوندر
١٠١ ٤ شهر ١ ٤٠

(هشام بن وليد) رصافه‌ده (شام رصافه‌سيدر)
١٠٥ ١٩ شهر ٩ ٥٥

(وليد ثانی بن يزيد) رأس مقطوعی شامده مدفوندر
١٢٥ ١ شهر ٣ ٤٢

(يزيد ثالث بن وليد) شامده مدفوندر
١٢٦ ٥ شهر ٤٦

(ابراهيم بن وليد اول) شامده مدفوندر
١٢٦ ٤ شهر

(مروان ثانی ابن محمد ابن مروان‌اول)
١٢٧ ٥ شهر ١ ٠ ٦٢

مدت عهد خلفاء بنی اميه
سنه
٩١

سلاطین عظام شوکت اتسام عثمانیه‌نك تاریخ
ولادت وجلوس همایونلریله مدت عمر
وسلطنت ومدفن شریفلری

مؤسس بنیان سلطنت غازی سلطان عثمان خان

حضرتلری ارطغرل غازی حضرتلرینك صلبندن ٦٥٦ سنهٔ هجریه‌سنده تولد ایدوب ٦٩٩ سنه‌سی جمادی الاولیسنك دردنجی کونی بالاستقلال جالس تخت سلطنت اولمش و٧٢٦ سنه‌سی رمضاننك یکرمی برنجی کونی ارتحال دار بقا ایتمشدر مدفن شریفلری بروسه‌ده حصار ایچنده‌در

غازی سلطان اورخان خان

حضرتلری سلطان عثمان غازی حضرتلرینك مخدوم نجابت موسوملری اولوب ٦٨٠ سنه‌سنده تولد ایدرك ٧٢٦ سنه‌سی رمضاننك اون بشنجی کونی پدرلری یرینه واصل دیهیم سلطنت اولمش و٧٦١ سنه‌سنده ارتحال ایتمکله پدرلری جوارنده تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن اولنمشدر

غازی سلطان مراد خان اول

حضرتلری سلطان اورخان غازی حضرتلرینك صلبندن ٧٢٦ سنه‌سنده تولدایله ٧٦١ ده پدر جنت مقرلری یرینه مربع نشین سلطنت اولدی ٧٩١ سنه‌سی شعباننك اون بشنجی کونی قوصوه محاربهٔ مشهوره‌سنده شهیداً ارتحال ایتدیلر تربه‌لری بروسه‌ده چکرکه نام محلده‌در

﴿ غازی سلطان یلدیرم بایزید خان ﴾

حضرتلری غازی سلطان مراد خان اول حضرتلرینك مخدوم عالیلری اولوب ۷٦۱ سنه‌سنده قدنهادهٔ مهد شهود و ۷۹۱ سنه‌سی رمضاننك دردنجی کونی جالس تخت عثمانی و ۸۰۵ سنه‌سی شعباننك اون بشنجی کونی عازم دار بقا اولمشلردر مدفن شریفلری بروسه‌ده جامعلری جوارنده‌در

﴿ چلبی سلطان محمد خان غازی ﴾

حضرتلری غازی سلطان یلدیرم بایزید خان حضرتلرینك صلبندن ۷۸۱ سنه‌سنده تولد و ۸۱٦ سنه‌سنده جلوس و ۸۲٤ سنه‌سنده ارتحال ایتملریله بروسه‌ده یشیل جامع شریفی جوارنده واقع تربهٔ مشهورهلرینه دفن اولنمشدر

﴿ غازی سلطان مراد خان ثانی ﴾

حضرتلری چلبی سلطان محمد خان غازی حضرتلرینك مخدوم عالیلری اولوب ۷۰٦ سنه‌سنده تولد و ۸۲٤ سنه‌سنده جلوس ایتمشدر ۸۵۵ سنه‌سی محرمنك بشنجی کونی عازم کلشن سرای اخرت اولملریله بروسه‌ده جامع شریفلری پیشکاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن اولنمشدر

﴿ غازی سلطان محمد خان ثانی ﴾

حضرتلری غازی سلطان مراد ثانی حضرتلرینك مخدوم سعادت موسوملری اوله‌رق ابو الفتح عنوان جلیلیله مشهوردر ۸۳۳ سنه‌سی رجبنك یکرمی

التنجی کونی قد منهادهٔ مهد شهود اولوب ۸۵۵ سنه‌سی محرمنك اون التنجی کونی جالس تخت معالی بخت عثمانی اولدی ۸۸٦ سنه‌سی ربیع الاولنك دردنجی کونی ارتحال بیوردیلر تربهٔ علیالری استانبولده جامع شریفلری پیشکاهنده واقعدر

﴿ غازی سلطان بایزید خان ﴾

حضرتلری غازی ابوالفتح سلطان محمد خان حضرتلرینك صلبندن ۸۵۱ سنه‌سنده تولد ایدوب ۸۸٦ سنه‌سی ربیع الاخرینك یکرمنجی کونی جلوس و۹۱۸ سنه‌سی ربیع الاخرینك اوننجی کونی ارتحال بیوردیلر مدفن شریفلری استانبولده جامع شریفلری پیشکاهنده‌در

﴿ غازی یاوز سلطان سلیم خان ﴾

حضرتلری غازی سلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینك مخدوم عالیکهرلری اولوب ۸۷۵ سنه‌سنده تولدایله ۹۱۸ سنه‌سی صفرینك اون سکزنجی کونی جالس تخت عالی بخت عثمانی اولمشدر ۹۲٦ سنه‌سی شوالنك طقوزنجی کونی عازم کلشن سرای دار بقا اولدیلر تربهٔ عالیلری استانبولده واقع جامع شریفلری جوارنده‌در

﴿ غازی سلطان سلیمان خان ﴾

حضرتلری قانونی عنوانیله مشهوردر ویاوز سلطان سلیم خان غازی حضرتلرینك مخدوم نجابتلریدر ۹۰۰ سنه‌سنده قدمنهادهٔ عالم شهود و۹۲٦ سنه‌سنده جالس تخت عثمانی اولمشدر ۹۷٤ سنه‌سی صفرینك یکرمنجی کونی

ارتحال بيورملريله جامع شريفلرى پيشكاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرينه دفن قلنمشدر

﴿ غازى سلطان سليم خان ثانى ﴾

حضرتلرى پدرلرى غازى سلطان سليمان خان حضرتلرينك صلبندن ٩٣٠ سنه‌سى رجبنك التنجى كونى تولد و ٩٧٤ سنه‌سى ربيع الاولنك طقوزنجى كونى جلوس ايتمشلردر تاريخ ارتحاللرى ٩٨٣ سنه‌سى شعبانك يكرمى بدنجى كوننده واقع اولمشدر مدفن شريفلرى اياصوفيه جامعى قربنده‌در

﴿ غازى سلطان مراد خان ثالث ﴾

حضرتلرى ٩٥٣ سنه‌سى جماذى الاليسنك بشنجى كونى غازى سلطان سليم خان ثانى حضرتلرينك صلبندن متولد اولوب ٩٨٣ سنه‌سى رمضانك سكزنجى كونى جلوس بيورمشلردر ١٠٠٣ سنه‌سى جماذى الاوليسنك سكزنجى كونى وفات ايتملريله اياصوفيه جوارنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرينه دفن اولنمشلردر

﴿ غازى سلطان محمد خان ثالث ﴾

حضرتلرى غازى سلطان مراد خان ثالث حضرتلرينك مخدوملرى اولوب ٩٧٤ سنه‌سى ذى القعده‌سنك يدنجى كونى تولد و ١٠٠٣ سنه‌سى جماذى الاوليسنك اون التنجى كونى جلوس و ١٠١٢ سنه‌سى رجبنك اون ايكنجى كونى وفات ايتمشلردر مدفن شريفلرى اياصوفيه پيشكاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرنده‌در

﴿ غازی سلطان احمد خان اول ﴾

حضرتلری غازی سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك صلبندن ٩٩٨ سنه‌سی جمادی الاخره‌سنك اون ایکنجی کونی تولد ایدوب ١٠١٢ سنه‌سی رجبنك اون سکزنجی کونی جالس تخت اولمش و ١٠٢٦ سنه‌سی ذی القعده‌سنك یکرمی ایکنجی کونی وفات ایلشدر مدفنلری استانبولده جامع شریفلری جوارنده واقع تربهٔ مخصوصه‌ده‌در

﴿ سلطان مصطفی خان اول ﴾

حضرتلری غازی سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك صلبندن ١٠٠١ سنه‌سنده تولد ایتمشدر ١٠٢٦ سنه‌سی ذی القعده‌سنك یکرمی ایکنجی کونی برادرلری سلطان احمد خان حضرتلرینك یرینه جالس اولوب ١٠٤٨ سنه‌سی ربیع الاولی غره‌سنده سلطنتدن فراغت ایلشدر .

﴿ سلطان عثمان خان ثانی ﴾

حضرتلری غازی سلطان احمد خان اول حضرتلرینك مخدوملری در ١٠١٣ سنه‌سنده تولد ایدرك ١٠٢٧ سنه‌سی ربیع الاولنك اون ایکنجی کونی عم مکرملری سلطان مصطفی خان یرینه جلوس ایتمشدر ١٠٣١ سنه‌سی رجبنك طقوزنجی کونی شهیداً ارتحال ایدوب پدرلری یانته دفن قلنمشدر

﴿ دفعهٔ ثانیه سلطان مصطفی خان اول ﴾

حضرتلری ١٠٣١ سنه‌سنده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق جالس تخت عالیٔ عثمانی

اولوب ١٠٣٢ سنه‌سی ذی القعده‌سنك اون بشنجی كونی تكرار فراغت و١٠٤٨ سنه‌سنده ارتحال ایتمش و ایاصوفیه جامع شریفی پیشگاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌یه دفن قلنمشدر

﴿ غازی سلطان مراد خان رابع

حضرتلری غازی سلطان احمد خان اول حضرتلرینك صلبندن ١٠١٨ سنه‌سی جمادی الاولیسنك یكرمی سكزنجی كونی متولد اولوب ١٠٣٢ سنه‌سی ذی القعده‌سنك اون بشنجی كونی عم مكرملری سلطان مصطفی خان حضرتلرینك ایكنجی فراغنده جالس تخت عثمانی اولمش و١٠٤٩ سنه‌سنده ارتحال دار بقا ایلمسیله پدرلری یاننه دفن قلنمشدر

﴿ سلطان ابراهیم خان ﴾

حضرتلری غازی سلطان احمد اول حضرتلرینك مخدوملریدر ١٠٢٤ سنه‌سی شوالنك اون اوچنجی كونی تولد ایدوب ١٠٤٩ سنه‌سی شوالنك اون التنجی كونی برادر عالیكهرلری سلطان مراد خان رابع حضرتلری یرینه جالس تخت عثمانی اولمش و١٠٥٨ سنه‌سی رجبنك بدایتنده سلطنتدن فراغت وسنهٔ مرقومه رجبنك یكرمی طقوزنده شهیداً دار اخرته رحلت ایتمسیله ایاصوفیه جامع شریفی جوارنده واقع عمیلری سلطان مصطفی تربه‌سنده دفن قلنمشدر

﴿ غازی سلطان محمد خان رابع ﴾

حضرتلری ١٠٥١ سنه‌سی رمضانك یكرمی طقوزنجی كونی سلطان ابراهیم خان حضرتلرینك صلبندن متولد اولوب ١٠٥٨ سنه‌سی رجبنك اون سكزنجی

كونى پدرلرى يرينه جلوس ايتمش و١٠٩٩ سنه‌سى محرمنك ايكنجى كونى سلطنتدن فراغت و١١٠٤ سنه‌سنده ادرنه‌ده وفات ايلمسيله نعشى استانبوله كتوريلوب باغچه قپوسنده والده‌لرى ترخان سلطان تربه‌سنه دفن ايدلمشدر

﴿ سلطان سليمان خان ثانى ﴾

حضرتلرى ١٠٥٢ سنه‌سنده سلطان ابراهيم خان حضرتلرينك صلبندن تولد ايدوب ١٠٩٩ سنه‌سنده برادرلرى سلطان محمد خان رابع يرينه جالس تخت عثمانى اولمش و١١٠٢ سنه‌سنده وفات ايتمشدر مدفن شريفلرى جدلرى سلطان سليمان تربه‌سنده‌در

﴿ سلطان احمد خان ثانى ﴾

حضرتلرى سلطان ابراهيم خان حضرتلرينك مخدوملرى اولوب ١٠٥٢ سنه‌سى ذى الحجه‌سنك التنجى كونى تولد ايتمش و١١٠٢ سنه‌سى رمضاننك يكرمى التنجى كونى برادرلرى سلطان سليمان ثانى يرينه جلوس ايلمشدر و١١٠٦ سنه‌سنده ارتحال دار بقا ايلمسيله جدلرى سلطان سليمان خان قانونى تربه‌سنه دفن قلنمشدر

﴿ سلطان مصطفى خان ثانى ﴾

حضرتلرى ١٠٧٤ سنه‌سنده سلطان محمد خان رابع حضرتلرى صلبندن متولد اولوب ١١٠٦ سنه‌سى جماذى الآخره‌سنك يكرمى ايكنجى كونى عم مكرملرى سلطان احمد ثانى يرينه جلوس ايتمش و١١١٥ سنه‌سنده بعد الفراغ ارتحال دار بقا ايدوب باغچه قپوسنده والده تربه‌سنه دفن ايدلمشدر

﴿ غازی سلطان احمد خان ثالث ﴾

حضرتلری غازی سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك مخدوملری اولوب ۱۰۸٤ سنه‌سنده تولد ایتمش و ۱۱۱۵ سنه‌سی ربیع الاخرینك ایکنجی کونی برادرلری سلطان مصطفی خان ثانی فراغنده جالس دیهیم سلطنت اولمشدر ۱۱٤۳ سنه‌سنده سلطنتدن فراغت و ۱۱٤۹ سنه‌سنده ارتحال ایدوب باغچه قپوسنده والده تربه‌سنده مدفوندر

﴿ غازی سلطان محمود خان اول ﴾

حضرتلری ۱۱۰۸ سنه‌سی محرمنك دردنجی کونی سلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك صلبندن متولد اولوب ۱۱٤۳ سنه‌سی ربیع الاولنك اون بشنجی کونی عم مکرملری سلطان احمد خان ثالث فراغنده تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس ایتمش و ۱۱٦۸ سنه‌سی صفرینك یکرمی سکزنجی کونی ارتحال ایتمسیله باغچه قپوسنده والده تربه‌سنده دفن قلنمشدر

﴿ سلطان عثمان خان ثالث ﴾

حضرتلری سلطان مصطفی خان ثانینك صلبندن ۱۱۱۰ تاریخنده تولد ایدرك ۱۱٦۸ سنه‌سی صفرینك یکرمی سکزنجی کونی برادرلری سلطان محمود خان اول یرینه جالس تخت عثمانی اولمش و ۱۱۷۱ سنه‌سی صفرینك اون التنجی کونی ارتحال دار بقا ایدوب باغچه قپوسنده ویکی جامع جوارنده واقع والده تربه‌سنده دفن اولنمشدر

﴿ سلطان مصطفی خان ثالث ﴾

حضرتلری ۱۱۲۹ سنه‌سنده سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك صلبندن متولد اولوب ۱۱۷۱ سنه‌سی صفرینك اون التنجی كونی عم زاده‌لری سلطان عثمان خان ثالث یرینه جلوس ایتمش و ۱۱۸۷ سنه‌سی ذی القعده‌سنك سكزنجی كونی ارتحال ایلسیله لاله‌لی نامیله مشهور اولان جامع شریفلری جوارنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن ایدلمشدر

﴿ غازی سلطان عبدالحمید خان اول ﴾

حضرتلری غازی سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینك مخدوملری اولوب ۱۱۳۷ سنه‌سنده تولد ایتمش و ۱۱۸۷ سنه‌ی ذی القعده‌سنك سكزنجی كونی برادرلری سلطان مصطفی خان ثالث یرینه جالس تخت عثمانی اولمش و ۱۲۰۳ سنه‌سی رجبنك اون ایكنجی كونی ارتحال دار بقا ایلسیله باغچه قپوسنده مدرسه‌لری پیشكاهنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرینه دفن قلنمشدر

﴿ غازی سلطان سلیم خان ثالث ﴾

حضرتلری سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینك صلبندن ۱۱۷۵ سنه‌سنده متولد اولوب ۱۲۰۳ سنه‌سنده جلوس ایتمش و ۱۲۲۲ سنه‌سنده سلطنتدن فارغ اوله‌رق ۱۲۲۳ سنه‌سنده شهیداً وفات ایتمشدر مدفن شریفلری پدرلری تربه‌سنده‌در

﴿ سلطان مصطفی خان رابع ﴾

حضرتلری ۱۱۹۳ سنه‌سنده غازی سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك

صلبندن تولد ایدرك ۱۲۲۲ سنه‌سی ربیع الاخرینك یکرمی برنجی کیجه‌سی عمزاده‌لری سلطان سلیم خان ثالث فراغنده جلوس ایتمش و ۱۲۲۳ سنه‌سنده بعدالفراغ شهیداً ارتحال ایتمش اولمسیله پدرلری تربه‌سنه دفن اولنمشدر

﴿ غازی سلطان محمود خان ثانی ﴾

حضرتلری ۱۱۹۹ سنه‌سی رمضاننك اون اوچنجی کونی غازی سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك صلبندن قدمنهادهٔ مهد شهود اولوب ۱۲۲۳ سنه‌سی جمادی الاولیسنك دردنجی کونی برادرلری سلطان مصطفی خان رابع فراغنده جالس تخت عالی بخت سلطنت و ۱۲۵۵ سنه‌سی ربیع الاولنك اون طقوزنجی کونی عازم گلشنسرای آخرت اولمشلردر مدفن شریفلری چنبرلی طاش جوارنده تربهٔ مخصوصه‌ده‌در

﴿ غازی سلطان عبدالمجید خان ﴾

حضرتلری غازی سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك صلب همایونلرندن ۱۲۳۷ سنه‌سی شعباننك اون دردنجی کونی قدمنهادهٔ مهد وجود اولوب ۱۲۵۵ سنه‌سی ربیع الاولنك اون طقوزنجی کونی پدر عالی گهرلری یرینه واصل دیهیم سلطنت اولمش و ۱۲۷۷ سنه‌سی ذی القعده‌سنك اون یدنجی کونی رحلت وعزم دار جنت بیورملریله نعش منورلری سلطان سلیم جامع شریفی جوارنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرینه نقل ودفن قلنمشدر

﴿ سلطان عبدالعزیز خان ﴾

حضرتلری غازی سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك صلب همایونلرندن ۱۲٤٥ سنه‌سی شعباننك اون دردنجی کونی قدمنهادهٔ عالم وجود اولوب ۱۲۷۷ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك اون یدنجی کونی برادر جنت مقرلری غازی

سلطان عبدالمجيد خان حضرتلرى يرينه جالس تخت سلطنت اولمش و ١٢٩٣ سنه‌سى جمادى الاليسنك اون يدنجى كونى فراغ وبش كون صكره شهيداً ارتحال ايتملريله پدرلرى غازى سلطان محمود خان ثانى حضرتلرى تربه‌سنه دفن قلنمشدر

﴿ سلطان مراد خان خامس ﴾

غازى عبدالمجيد خان حضرتلرينك مخدوملرندندر ١٢٥٦ سنه‌سى رجبنك يكرمى بشنجى كونى تولد ايتمش واوچ آى اوچ كون سلطنتده بولنوب مبتلا اولدقلرى علتدن طولايى منخلع اولمشدر

سلطان عبد المجيد
خان غازى

السلطان ابن السلطان السلطان الغازى عبدالحميد خان ابن السلطان الغازى عبدالمجيد خان ايد الله خلافته الى اخر الدوران افندمز حضرتلرينك يوم ولادت باهر السعادت ملوكانه‌لرى بيك ايكى يوز اللى سكز سنه‌سى شعبان شريفنك اون التنجى كوننه مصادف اولوب بيك ايكى يوز طقسان اوچ سنه‌سى شعبان شريفنك اون برنجى پنجشنبه كونى بالارث والاستهال وبالسعادة والاجلال سريراراى خلافت وسلطنت اولمشلردر جناب مالك الملك ذات فرشته صفات ظل اللهيلرينى كمال موفقيت ومظفريت ايله الى يوم القيام تخت عالى بخت خلافتپناهيلرنده بر دوام ايليه آمين

اليوم موجود اولان بالجمله حكمدارلرك حكومتلری و سنلری جدولیدر

اوروپا دولتلری حكمدارلرینك تاریخ ولادت وجلوسلری سنهٔ میلادیه اعتباریله‌در

ایران شاهی‌شاه ناصرالدین قاجار حضرتلری
ولادتی ٦ صفر ١٢٢٥ جلوسی ١٣ ذی القعده ١٢٦٣

اوستریا امپراطوری فرانسواژوزه‌ف حضرتلری
ولادتی ١٨ اغستوس ١٨٣٠ اوستریا تختنه
قعودی ٢ کانون اول ١٨٤٨

اسپانیا قرالی (١٢) الفونس حضرتلری
ولادتی ٢٨ تشرین ثانی ١٨٥٧ قراللغی ١٨٧٥

اسوچ نورج قرالی (٢) اوسقار حضرتلری
ولادتی ٢١ کانون ثانی ١٨٢٠

ایتالیا قرالی هومبرت حضرتلری
ولادتی ١٤ مارت ١٨٤٤ ایتالیا تختنه قعودی ١٢ کانون اول ١٨٧٨

باویرا قرالی (٢) اوئی حضرتلری
ولادتی ٢٥ اغستوس ١٨٤٥ قعودی ١٠ مارت ١٨٦٤

بره‌زیلیا امپراطوری (٢) دون‌پدرو حضرتلری
ولادتی ٢ کانون ثانی ١٨٤٥ امپراطورلغی ٧ نیسان ١٨٣١

بلجیقا قرالی (٢) لئوپولد (لوئی فیلیب ماری ویقتور) حضرتلری
ولادتی ٩ نیسان ١٨٣٥ پدرینك یرینه قعودی ١٧ کانون ثانی ١٨٦٦

المانیا امپراطوری ایکنجی غلیوم حضرتلری
ولادتی ۲۷ کانون ثانی ۱۸۵۹
قعودی ۱۵ حزیران ۱۸۸۸

پورتغال قرالی دون لوئی حضرتلری
ولادتی ۳۱ ایلول ۱۸۳۷ برادرینك یرینه قعودی ۱۸٦۱

پهپار فلمنك قرالی (۳) کییوم حضرتلری
ولادتی ۱۹ شباط ۱۸۱۷ قعودی ۱۲ مایس ۱۸٤۹

چین امپراطوری چونغ چی حضرتلری
ولادتی ٥ کانون ثانی ۱۸٥٤

حبش امپراطوری حضرتلری
یوحنا جلوسی ۱۸٦۷

دانیمارقه قرالی (۹) قرستیان حضرتلری
ولادتی ۱۸ نیسان ۱۸۱۸ قعودی ۱٥ تشرین ثانی ۱۸٦۳

روسیه امپراطوری الکساندر حضرتلری
ولادتی ۱۰ مارت ۱۸٤٥ قعودی ۱۳ مارت ۱۸۸۱

ژاپونیا امپراطوری مونت سوهیتو حضرتلری
(ژاپون لساننده مقادو دینورکه حکمدار معناسنه‌در

ساقس قرالی فردریق (اوکوست البر) حضرتلری
ولادتی ۳ نیسان ۱۸۲۸ قعودی ۲۹ ایلول ۱۸۷۳

غران بریتانیا (انکلتره) قرالیچه‌سی الکساندرینا ویقتوریا حضرتلری
ولادتی ۲٤ مایس ۱۸۱۹ اعلان قعودی ۲۱ حزیران ۱۸۳۷

فاس
سلطانی مولاحسن حضرتلری

ورتمبرغ قرالى شارل فردريق آلكساندر حضرتلرى

ولادتى ٤ مارت ١٨٢٣ پدرينك يرينه قعودى ٢٥ حزيران ١٨٦٤

يونان قرالى ژورژ حضرتلرى

ولادتى ٢٤ كانون اول ١٨٤٥ قعودى ٣١ تشرين اول ١٨٦٣

﴿ جنتمكان غازی سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینك عصر ﴾
﴿ سعادت حصر ملوكانه‌لرندنبرو موصل ولایتی ﴾
﴿ والیلكنه تعیین بیوریلان ولاة عظام ﴾
﴿ ومتصرفین كرام حضراتی ﴾

اسامیٔ ولاة عظام	تاریخ تعیین	مدت مأموریت		
	سنه	سنه	شهر	یوم
امیر حسین پاشا	۱۰۰۰	۱	۸	
پیاله پاشا	۱۰۰۲		٦	
سنان پاشا	۱۰۰۲		۲	
حسن پاشا	۱۰۰۳	۲	۱۰	
محمود پاشا	۱۰۰۵		۹	
عبدالله پاشا	۱۰۰٦	۱	۷	
علی پاشا	۱۰۰۸		۸	
عمادیه حاكمی حسن پاشا	۱۰۰۹	۳	۷	
محمد پاشا	۱۰۱۳	۲		
احمد پاشا	۱۰۱۵	۱	۸	
محمد پاشا	۱۰۱٦	۱	۸	
احمد پاشا	۱۰۱۷	۱	٤	
دیگر احمد پاشا	۱۰۱۸	۳	٥	
محمد پاشا	۱۰۲۱		۷	
علی پاشا	۱۰۲۲	۱		
دیگر علی پاشا	۱۰۲۳		۱۱	
محمد پاشا	۱۰۲۳		۱	
محمد پاشا	۱۰۲۳		٦	
الحاج احمد پاشا	۱۰۲٤		٦	
احمد پاشا	۱۰۲٥		٥	
محمد پاشا	۱۰۲٥		۷	

	سنـــه	سنه		شهر	يوم
سابق بصره واليسى محمد پاشا	١٠٢٦	١			
مؤمن پاشا	١٠٢٧	١			
بوستان پاشا	١٠٢٩	٢			
موصللى بكر پاشا	١٠٣٠	١			
يونس پاشا	١٠٣١	١			
دفتردار مصطفى پاشا	١٠٣٢			٦	
حسن پاشا	١٠٣٢			٢	
حله ضابطنك برادرى احمد پاشا	١٠٣٢			٤	
سپاهى احمد پاشا	١٠٣٤	١			
سليمان پاشا	١٠٣٥			١١	
عراق سردارى وزير محمد پاشا	١٠٤٥	١٠			
امير محمد پاشا زاده بكر پاشا	١٠٤٦			٦	
محافظ احمد پاشا	١٠٤٦			٦	
شهرزور محافظى محمد پاشا	١٠٥٠	٤			
شهرزور وموصل محافظى محمد پاشا	١٠٥٢			١	
مصطفى پاشا	١٠٥٢			١١	
محمد پاشا	١٠٥٦	٤		١	
ابراهيم پاشا	١٠٥٦			١١	
نشانجى مصطفى پاشا	١٠٥٧	١			
زينى پاشا	١٠٥٨	١			
درويش محمد پاشا	١٠٥٩	١		٢	
داسنى مرزا پاشا	١٠٦٠	١			
مصطفى پاشا	١٠٦١	١		١	
محمد پاشا	١٠٦٢	١			
احمد پاشا	١٠٦٣			٧	
دلاور پاشا	١٠٦٣			٥	
احمد طيار پاشا	١٠٦٤			٣	
شاه غازى پاشا	١٠٦٤			٥	

		سنه	شهر	يوم
امير عثمان پاشا	١٠٦٤		٤	
شهباز پاشا	١٠٦٦		٧	
وان واليسى سابق ابراهيم پاشا	١٠٦٦		٥	
قدس واليسى قپلان پاشا	١٠٦٧	١		
حسين پاشا	١٠٦٨	١		
ابراهيم پاشا	١٠٧١	١	١	٢
ارسلان پاشا	١٠٧١		٦	١
محمد پاشا	١٠٧١		٥	
اورفه واليسى سابق احمد پاشا	١٠٧٢	١		
ابراهيم پاشا	١٠٧٥	٢	٧	١
وزير احمد پاشا	١٠٧٦		٦	
علي پاشا	١٠٧٦		٦	
موسى پاشا	١٠٧٧	١		
هرموش پاشا	١٠٨١	٤		
حسن پاشا	١٠٨٣	١	١٠	
مصطفى پاشا	١٠٨٤	١		
دلاور پاشا	١٠٨٥	١		
چاوش زاده محمد پاشا	١٠٨٦	١	١	٢
زير علي پاشا	١٠٩٠	٣	١	
چركس احمد پاشا	١٠٩٣	٢	٧	
عربى كدوم شهرتيله معروف علي پاشا	١٠٩٥	٢		
امير دلاور پاشا	١٠٩٧	٢		
تكرار علي پاشا	١٠٩٨	١		
عمر پاشا	١٠٩٩	١		
قزمانلى علي پاشا	١١٠١	٢		
حسن محصل پاشا	١١٠٢	١	١	
سليمان پاشا	١١٠٦	٣	٥	
مصطفى پاشا	١١٠٦		١٠	

	سنه	سنه		شهر	يوم
قرمان محمد پاشا	١١٠٧	١		٢	
حسين پاشا	١١٠٨	١			
سابق بغداد واليسى على پاشا	١١٠٩	١			
حلبى يوسف پاشا	١١١٠	١			
ابراهيم پاشا	١١١٢	١		٥	٣
وان محافظى مصطفى پاشا	١١١٤	٢		٧	
طوپال يوسف پاشا	١١١٥	١		١	
دفعه حلبى يوسف پاشا	١١١٥			٥	
چركس محمد پاشا	١١١٨	٢		٨	
شهوار زاده محمد پاشا	١١١٩	١			
تكرار حلبى يوسف پاشا	١١٢١	٢			
سلحدار ابراهيم پاشا	١١٢٣	٢			
الحاج احمد پاشا	١١٢٥	٢			
قوشجى مصطفى پاشا	١١٢٦	١			
كوپرلى عبدالله پاشا	١١٢٦			٣	
تكرار قوشجى مصطفى پاشا	١١٢٦			٥	
عثمان پاشا	١١٢٧	١			
حسن پاشا	١١٢٨	١		٢	
قره ايلان زاده محمد پاشا	١١٢٩	١			
سركه عثمان پاشا	١١٣٠	١			٢
مورهلى على پاشا	١١٣٣	٢			٣
الحاج مصطفى پاشا	١١٣٣			٨	
درندهلى حسين پاشا	١١٣٦	٢		٣	
على پاشا	١١٣٨	٢			
موصللى اسماعيل پاشا	١١٣٩	١			
تكرار حسين پاشا	١١٤٠	١			
رشوان زاده محمد پاشا	١١٤١	١			
موصللى عبدالجليل زاده حاجى حسين پاشا	١١٤٣	٢		٢	

	سنــــه	سنه	شهر	يوم
علی پاشا	١١٤٣			١٠
تکرار عبدالجلیل زاده حسین پاشا	١١٤٤	١		
ممش پاشا	١١٤٦	١	١	
تکرار عبدالجلیل زاده حسین‌پاشا	١١٤٦			١١
تکرار ممش پاشا	١١٤٨	١	٣	
ارسلان محمد پاشا	١١٤٨		٩	
ایلچی مصطفی پاشا	١١٤٩	١		
دردنجی دفعه حاجی حسین پاشا	١١٥١	٢		
محصل احمد پاشا	١١٥٣	٢		
مقتول عثمان پاشا	١١٥٤		٨	
بشنجی دفعه حاجی حسین پاشا	١١٥٤		٤	
سلیم پاشا	١١٥٩	٥		
آلتنجی دفعه حاجی حسین پاشا	١١٦٠	١		٢
تریاکی محمد پاشا	١١٦١		١٠	
ابراهیم پاشا	١١٦١		٦	
مرعش والیسی محمد پاشا	١١٦٢	١		
تکرار حاجی حسین پاشا	١١٦٣	١		١
مصطفی پاشا	١١٦٤	١		
رجب پاشا	١١٦٥	١		
محمد پاشا	١١٦٦		٧	
حاجی حسین پاشانک مخدومی محمد امین پاشا	١١٦٦		٨	
تکرار مصطفی پاشا	١١٦٩	٣	٤	
تکرار محمد امین پاشا	١١٦٩		٨	
مصطفی پاشا	١١٧٠	١		
رجب پاشا	١١٧١		٥	
تکرار حاجی حسین پاشا	١١٧١		٧	
نعمان پاشا	١١٧٢		٧	
مصطفی پاشا	١١٧٣		٣	

	٧	سنه	شهر	یوم
تکرار محمد امین پاشا	١١٨٣		١١	
تکرار مصطفی پاشا	١١٧٤	١		
بشنجی دفعه محمد امین پاشا	١١٧٥	١		
صدر راغب پاشانك دامادی حسین پاشا	١١٨٢	٧		
عبدالجلیل زاده عبدالفتاح پاشا	١١٨٣	١		
عبد الجلیل زاده سلیمان پاشا	١١٨٥	١	١١	
یدنجی دفعه محمد امین پاشا	١١٨٩	٣	٣	
دفعه سلیمان پاشا	١١٨٩		٨	
بغداد موصل شهرزور والیسی حسن پاشا	١١٩١	٢	١	
یازیجی زاده مصطفی پاشا	١١٩٧	٦		
وانلی تیمور پاشا	١١٩٨	١		
عبدالجلیل زاده عبدالباقی پاشا	١١٩٩		٥	
تکرار سلیمان پاشا	١١٩٩		٧	
موصللی محمد امین پاشازاده محمد پاشا	١٢٠٤	٤	٥	
عبدالجلیل زاده نعمان پاشا	١٢٢٢	١٨	٦	١٢
کتخدا احمد پاشا بکر افندی زاده	١٢٢٤		٥	
عبد الجلیل زاده سعدالله پاشا	١٢٢٥	.	٤*	
موصل سوری بانیسی احمد پاشا	١٢٢٧	٢		
حسن پاشا	١٢٣١	٤		
تکرار احمد پاشا	١٢٣٣	٢	٨	٢١
عبدالرحمن پاشا ابن عبدالله بك	١٢٣٧	٣	٤	
یحیی پاشا	١٢٣٨	١		
عبدالرحمن پاشا بن محمود پاشا	١٢٤٢	٤		
محمد امین پاشا	١٢٤٤	٢		
موصللی عمری زاده قاسم پاشا	١٢٤٥	١		
موصللی محمد سعید پاشا	١٢٤٧	٢		
تکرار یحیی پاشا	١٢٤٩	٢		

		سنه	ه	شهر	یوم
تکرار محمد سعید پاشا	١٢٥٠	١			
ایجه بیرقدار زاده محمد پاشا	١٢٥١	٨		١٠	٣
محمد شریف پاشا	١٢٦٠	١		١٠	
کریدلی محمد پاشا	١٢٦١	١			
طیار پاشا	١٢٦٣			٧	
اسعد پاشا	٢٢٦٣			٨	٣
وجیهی پاشا	١٢٦٤	١			٥
علی اشقر پاشا	١٢٦٥	١			٣
محمد کامل پاشا	١٢٦٦	١			
مصطفی مظهر پاشا	١٢٦٧			٧	
متصرف حلمی پاشا	١٢٦٧			٥	
مصطفی پاشا	١٢٧٤	٦		٩	
ویسی پاشا	١٢٧٥	١			
سلیمانیه لی عبدالله پاشا	١٢٧٦			١١	٢٣
حلبلی حاجی یوسف پاشا	١٢٧٧	١		٧	
قائممقام عطا الله بك	١٢٧٨			٧	
کنعان پاشا *	١٢٧٨			٨	٣
متصرف آصف افندی	١٢٨٤	٧		١٠	
ضیا پاشا	١٢٨٥	١			٢٧
تکرار اصف افندی	١٢٨٦	٦		٣	١
شبلی پاشا	١٢٨٨	٦			١٤
حاجی علی پاشا	١٢٨٩	٨			١٣
تکرار شبلی پاشا	١٢٨٩	٥		٣	٧
عبدی افندی	١٢٨٨	١		١٠	٢٥
حلبلی ویسی پاشا	١٢٩٠	١		٤	١٢
وکیل فریق نافذ پاشا	١٢٩٣			٣	٣
مصطفی نجیب پاشا	١٢٩٣	١		١١	٢٩

	سنـــه	سنه	شهر	يوم
احمد ناظم پاشا	١٢٩٤	٤	١	٢٥
والى فيضى پاشا	١٢٩٥		٨	٣٠
والى عبدالنافع افندى	١٢٩٥		١٠	
والى وكيلى فريق محمد منير پاشا	١٢٩٦	١	٨	٢٤
تحسين پاشا	١٢٩٨	٦	٦	١٥
فائق پاشا	١٣٠٣		١١	١٤
رشيد پاشا	١٣٠٤		٣	١٤
وكيل طاهر پاشا	١٣٠٥		١	١٩

مقام صدارت عظمایه (١)

علما جانبندن	معروض داعئ کمینه‌لریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض چاکر کمینه لریدرکه
عباره اراسنده اسملری ذکر اولندقده	فخامتلو دولتلو افندم حضرتلری

رتبهٔ صدارتی احراز ایتمش ذواته

علما جانبندن	معروض داعیلریدرکه
سائرلری جانبندن	معروض چاکرلریدرکه
عباره اراسنده اسملری ذکر اولندقده	ابهتلو دولتلو افندم حضرتلری
امیرمکهٔ مکرمه ومعزوللرینه	دولتلو سیادتلو افندم حضرتلری
دار السعادة الشریفه اغاسنه	دولتلو عنایتلو افندم حضرتلری
مقام سرعسکری وشرف صهریت سنیه‌یه نائل اولمش وکلایه	دولتلو عطوفتلو افندم حضرتلری
ذات سردار اکرمی‌یه	دولتلو رأفتلو افندم حضرتلری
مشیرلره ووزرایه ومعزوللرینه	دولتلو افندم حضرتلری
رتبهٔ بالایه وسرقرنای شهنشاهی	عطوفتلو افندم حضرتلری
ایله مابین همایون باشکاتبنه	عطوفتلو افندم حضرتلری
فریقان ایله رتبهٔ اولی صنف اولی	سعادتلو افندم حضرتلری
وروم ایلی بکلربکیلکی پایه‌لولرینه	سعادتلو افندم حضرتلری
میرلوا ومیرمیران ورتبهٔ اولی صنف ثانیسنه	سعادتلو افندم

---

١ — الیوم مستعمل اولان القاب رسمیه جنتمکان عبد المجید خانک ایام سلطنتنه وضع وترتیب اولنمشدر

ميرالاى وثانيه متمايزينه	عزتلو		افندم		
رتبهٔ ثانيه صنف ثانيسنه وميرالامرا	عزتلو		افندى	پاشا بك	اغا
وقائممقاملق واصطبل عامره مديرى پايه اولرينه					
بيكباشيلره ورتبهٔ ثالثه يه وقپوچى	رفعتلو	بك	افندى		اغا
باشيلره والاى امناسنه					
رتبهٔ رابعه يه وقول اغارينه	فتوتلو	بك	افندى		اغا
وخواجكانه ويوزباشيلره					
رتبهٔ مذكوره مادوننده بولنانلر ايله	حميتلو	بك	افندى		اغا
سائر مأموريتده اولانلره					

مسند مشيخت اسلاميه يه

علما جانبندن	معروض داعئ ديرينه لريدركه
سائرلرى جانبندن	معروض بندهٔ ديرينه لريدركه
عباره اراسنده	دولتلو سماحتلو افندم حضرتلرى

معزوللرينه

علما جانبندن	معروض داعيلريدركه
سائرلرى جانبندن	معروض بنده لريدركه
عباره اراسنده	دولتلو فضيلتلو افندم حضرتلرى
صدوره	سماحتلو افندم حضرتلرى
استانبول پايه اولرينه	فضيلتلو افندم حضرتلرى
حرمين محترمين پايه اولرينه	فضيلتلو افندم
بلاد خمسه ومخرج مواليسنه	فضيلتلو افندى
مدرسينه	مكرمتلو افندى
قضاته	مودتلو (چاپى افندى يه) رشادتلو افندم حضرتلرى

رتب عليه وسيفيه وقلميه نك اصول تشريفات دولت عليه اوزره يكديكره تقدملرى

رتبهٔ مشیر ووزارت . صدور روم ایلی واناطولی پایه‌سی . ورتبهٔ بالادن اولوب بالفعل وکلالق خدمتنده بولنان رجال ورتبهٔ بالادن سائر رجال . استانبول پایه‌سی . فریقان رتبهٔ اولی صنف اولی . روم ایلی بکلربکیلکی . حرمین شریفین میرلوالق میرمیرانلق . رتبهٔ اولی صنف ثانیسی . بلاد خمسه مولویتی میرالایلق . رتبهٔ ثانیه صنف اول متمایزی . مخرج مولویتی رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسی . میرالامرالق . قائممقاملق . اصطبل عامره مدیرلکی . کبار مدرسین . بیکباشیلق . رتبهٔ ثالثه قپوجی باشیلق . موصلهٔ سلیمانیه مادوننده بولنان مدرسین الای امینلکی . رتبهٔ رابعه . قول اغالق . خواجه‌لق . یوزباشیلق

۱ ــ رتب دولت علیه‌نك علیه‌سی خیلی وقت دنبرو شو صورت موضوعه‌ده ایسه‌ده ملکیه‌سی یالکز صدارت ووزارت وروم ایلی بکلر بکیلکندن ومیر میران وقپوجی باشی وخواجه‌کاندن عبارت اولوب مؤخراً جنتمکان سلطان محمود خان ثانی زماننده رتبهٔ بالا وجنتمکان سلطان عبدالمجید خان زماننده قصور رتب موجوده احداث ورتب سیفیه‌ده کذلك جنتمکان محمود خان ثانینك عساکر نظامیه‌یی تأسیسلرنده ترتیب اولنوب بالاخره تدریجاً تزیید واکمال اولنمشدر

رتبهٔ علیه‌نك تعبیرات وتعریفاتی

روم ایلی قاضیعسکرلکی — ابتدا پایه‌سنی احراز وصکره صره‌سیله منصبنی ضبط ایدر وتکرر دخی ایلر

اناطولی قاضیعسکرلکی — ابتدا پایه‌سنی احراز ایدر صکره منصبنی ضبط ایدر صره‌سیله روم ایلی پایه‌سنه نقل ایدر

استانبول قاضیلغی — کذلك پایه‌سنی احراز صکره منصبنی ضبط ایلر وياخود اناطولی پایه‌سنه نائل اولورر

حرمین مولویتی — بالذات منصبنی ضبط ایدر وياخود حرمین پایه‌سنی ویریلور

بلاد خمسه مولويتلری ادرنه بوسنه شام (مصر)و(قلبه‌دن عبارتدر

مخرج قدس حلب ايوب سلانيك يكيشهر فنار غلطه ازمير
مولويتلری صوفيه وطربزون ايله كريددن عبارتدر

پايهٔ مجرده يالكز مخرج پايه‌سنه نائل اوله بيلور ترقی كسب ومنصب
اصحابی ضبط ايليه‌مز

متقاعدين درس عام خواجه افنديلردن بعضيلرينك ارزولری
اوزرينه تقاعدی اجرا اولنور

دارالحديث سليمانيه جامع شريفنك قبله طرفنده برمدرسه اولوب
بورايه واصل اولان مدرس مخرج مولويتلرينك
الك معتبرينه نائل اوله بيلور

سليمانيه سليمانيه جامع شريفی جوارنده درت مدرسه‌در دار
الحديث مدرسی محل اولان مخرج مولويتلرينه طالب
اولمديغی حالده بورتبه‌دن برينه مولويت سؤال اولنور

خامسهٔ مافوقنده بولنان طالب اولمزايسه بو رتبه ودها اشاغی
سليمانيه رتبه‌لردن دخی مخرج مولويتلرينه نائل اولور

موصلهٔ بورادن اعتباراً يوقارو رتبه‌ده بولنان مدرسلره كبار
سليمانيه مدرسين تعبير اولنور (صحن ثمان)

(حركت التمثلی) (ابتداء التمثلی) فاتح جامع شريفی
موصلهٔ صحن جانبنده بولنان

حركت داخل ابتداء داخل حركت خارج سكز مدرسه‌در
ابتداء خارج استانبول مدرسلكينك مدخليدر رتب مذكوره‌ده
بولنان مدرسينك اعدادی بعضاً تزايد وبعضاً تناقص ايدر

درويه بغداد عينتاب بوسنه ارضروم مرعش طرابلس غرب
مولويتلری بيروت كردستان (روسجق)سيواس ادرنه كنغريدر

رسمی نشانلر

دولت علیهٔ عثمانیه‌ده رسمی نشانلر جنتمکان سلطان محمود خان ثانی زماننده و ١٢٤٨ سنه‌سی اغستوسنده احداث اولنوب ابتدا رتب و درجاتنه کوره مرصع افتخار نشانلری چیقارلمش ایسه‌ده جنتمکان عبدالمجید خان زماننده و ١٢٦٨ سنه‌سی ذی الحجه‌سنده انلر الغا اولنه‌رق برینه مجیدی نشانی وضع ایدلمش و جنتمکان سلطان عبد العزیز خانك ایام سلطنتنده و ١٢٢٨ سنه‌سی جمادی الاخرنده نشان عثمانی احداث اولندیغی کبی پادشاه شوکتپناه سلطان عبد الحمید خان افندمز حضرتلرینك زمان همایونلرنده و ١٢٩٥ ذی الحجه‌سنك یکرمی اوچنده دخی امتیاز و شفقت نشان عالیلری ایجاد بیورلمشدر

اشبو نشانلردن مجیدی و عثمانی نشانلری هر نوع خدمات سلطنت سنیه‌ده ابراز مآثر جمیله ایدن بندکانه برنشانهٔ افتخار و امتیاز اولمق اوزره و بریلوب مجیدی برنجی و ایکنجی و اوچنجی و دردنجی و بشنجی عنوانلریله بش و عثمانی دخی برنجی و ایکنجی و اوچنجی و دردنجی ناملریله درت رتبه‌دن عبارت اولدقدن بشقه هر ایکیسنك برنجی رتبه‌لرندن ممتاز بر درده مرصعلری واردر و امتیاز نشانی دخی دولت علیه‌نك منافع علمیه و ملکیه و عسکریه‌سنی مستلزم خدمات فوق العاده ابراز ایدنلره مخصوصدر شفقت نشانی ایسه محاربه زمانلرنده و احوال و آفات فوق العاده ظهورنده مخصوص خدمات مشکوره و مروتمندانه‌ده بولنان و دولت و ملت و وطنك منفعت و سلامتنه و مصابین و محتاجینك دفع و تعدیل احتیاجاتنه هر نه صورتله اولور ایسه اولسون معاونت ایدن و بوکبی احوالده بلا اختصاص انسانیته خدمت و ابراز مآثر حمیت ایلیان نسوانه و یریلوب برنجی و ایکنجی و اوچنجی عنوانلریله اوچ رتبه‌یه منقسمدر ٭ و بو ایکیسندن امتیاز نشانی مرصع اولدیغی کبی شفقت نشانك برنجی و ایکنجی رتبه‌لرینك اورته‌سی دخی درجه‌لرینه کوره کذلك مرصعدر

دائرهٔ ولایت

والئ ولايت طاهر پاشا

مجيدى	رتبه
٢	بكلر بكى

اركان ولايت

	رتبه	ع	م
نائب معروف عارف افندى	حرمين پايه‌سى	٣	٣
مكتوبى حسن توفيق افندى	اولى ثانيسى		٤
دفتردار توفيق افندى	متمايز	٣	٠

مجلس ادارهٔ ولايت

	رتبه	ع	م
نائب معروف عارف افندى	حرمين پايه‌سى	٣	٣
مكتوبى حسن توفيق افندى	اولى ثانيسى	٠	٤
دفتردار توفيق افندى	متمايز	٣	٠
مفتى محمد افندى	ازمير	٠	٣
سليمان بك	متمايز	٠	٠

	رتبه	ع	م
حاجی خالدافندی	ثانیه	٠	٤
سعید بك		٠	٠
مفتی زاده محمد افندی		٠	٠
یوسف یوسفانی افندی	ثالثه	٠	٠
جرجیس سرسم افندی	ثالثه	٠	٥
عبدالاحدشکر افندی		٠	٠
اسحق افندی		٠	٠

مأمورین ولایت

	رتبه	ع	م
ضبطیه الای بکی عبد الرحمن بك	مداليه	٠	٠
نفوس ناظری علی یاور افندی	ثالثه	٤	٣
ویرکو مدیری حسن افندی		٠	٠
معارف مدیری رسول مستی افندی		٠	٠
اوقاف محاسبه جیسی نیازی افندی		٠	٠
اوراق مدیری سلیمان افندی		٠	٠
پوسته وتلغراف مدیری صائم افندی		٠	٠

اقلام ولایت

مکتوبی قلمی

مکتوبی قلمی میمیزی صادق افندی — ثالثه

عبد الکریم افندی

مسودان: علی افندی، محمد افندی

مبیضان: حسن افندی، حمدی افندی، سعید بك

ضیا بك

مبیضان: یحیی افندی، سلیمان افندی

داود افندی

مرعی افندی

ملازمین فتح الله افندی

حسین افندی « فخری افندی

﴿مجلس ادارهٔ ولايت قلمى﴾

باش كاتب سليمان افندى

مسودان			مبيضان
	على بك	شريف افندى	
	مسود سعيد افندى	ملازم كمال افندى	
		ملازم محمد افندى	

ولايت اوراق قلمى

اوراق مديرى سليمان افندى

معاونى عبدالله افندى	مقيد محمد غزال افندى
ديكرى كوثر افندى	ديكرى محمد افندى ديكر
	« توفيق افندى
ملازم قادر افندى	ملازم شاكر افندى

محاسبهٔ ولايت قلمى

مميز سيد سليمان افندى

مصالح جاريه كاتبى عباس عاصم افندى	اوراق مأمورى سعيد افندى
واردات كاتبى عباس افندى	معاونى توفيق افندى
مصارفات كاتبى عبد لصمد افندى	مصارفات رفيقى حسيب افندى
	مصالح جاريه رفيقى امين افندى

محاسبهٔ ولايت مركز شعبه‌سى

باش كاتب محمد افندى ثالثه

مصارفات كاتبى محمد افندى	ديكرى عبدالله افندى
واردات كاتبى عبد الله راقم افندى	يوميه مقيدى يونس افندى
مصارفات رفيقى يسين افندى	ولايت صندق امينى داود افندى
واردات رفيقى سعيد افندى	انبار مأمورى سليمان افندى

نفوس نظارت دائره‌سی	اوقاف دائره‌سی
ناظر علی یاور افندی ثالثه برنجی کاتب قدری اوچنجیسی کاتب یحیی افندی	اوقاف محاسبه‌جیسی نیازی افندی باش کاتب جودت افندی

دفتر خاقانی قلمی

دفتر خاقانی مأموری حاجی محمد امین افندی ثالثه

مرکز طاپو کاتبی آصف افندی	باش کاتب واصف بك

مجلس ادارهٔ ولایت استنطاق دائره‌سی

مستنطق عبدالله افندی	مدعی عمومی علی یاور افندی ثالثه

کاتب علی عزمی افندی

مع تحریر ویرکو قلمی

تحریر ویرکو مدیری حسن افندی

مقید رشید افندی	میزان باش کاتبی امین مستی افندی
دیگر مقید رجب افندی	ویرکو کاتبی وهبی افندی
مساح نجیب افندی	رفیقی احمد منیب افندی
دیگری مصطفی افندی	بشنجی فرقهٔ سیاره محرری حمدی بك
التنجی فرقه محرر اولی نوری افندی	ثانیسی نورس افندی

ثانیسی علی غالب افندی

بشنجی فرقهٔ سیاره نك هیئتی

مقید محمد علی افندی	محرر اول حمدی بك
مساح قاسم افندی	محرر ثانی نورس افندی
مساح بکر افندی	مقید عبدالحمید نامق افندی

فرقهٔ موقته تحریریه هیئتی

مقید احمد صادق افندی	مقید صاحب افندی
« رشید افندی دبکر	مساح مصطفی افندی

مساح نجیب افندی

ولایت معارف مجلسی

رئیس مدیر مستی افندی

مفتی محمد افندی ازمیر پایاسی م ۳

علمادن کوسه زاده عبد الله افندی مدرس

علمادن یوسف افندی

نفوس ناظری علی یاور افندی ثالثه

علمادن علی افندی

علمادن سلیمان افندی

علمادن عبد الله طائی افندی

معارف محاسبی سالم افندی

ولایت معارف دائره‌سی

مدیر مستی افندی

معارف محاسبه‌جیسی محمد سالم افندی

صندق امینی میخائل افندی

مکتب رشدیه معلم اولی ابراهیم افندی

معلم ثانی امین افندی

ثالث داود افندی

خط معلمی محمد سعید افندی

تجارت وزراعت اوطه‌سی

رئيس اول حاجى امين افندى اصطبل عامره
رئيس ثانى صابونى زاده حاجى محمد چلبى افندى ثانيه
اعضا حاجى خالد چلبى ثانيه م ٤
اعضا
عبد الحافظ افندى مدرس
علمادن طائى عبدالله افندى
شريف بك زاده مصطفى بك
عبد الاحد شكر افندى
عبدالاحد عبو اليونان افندى
باروخ شلومى افندى

بانق شعبه دائره‌سى

مجلس اداره هيئتى

رئيس حاجى امين افندى اصطبل عامره
مأمور نامق افندى
اعضا عبد الله افندى
حسين چلبى
اعضا
عبدالنور زاده انطون افندى
باروخ افندى

محاسبه دائره‌سى

محاسبه كاتبى حاجى عبد الله افندى
تحصيلدار رشيد افندى
تحصيلدر قاسم افندى
تحصيلدار داود افندى

املاك همایون حضرت پادشاهی اداره‌سی

قومیسیون ریاستی انضمامیله اداره مدیری
ارکان حرب میرالوالرندن محمد نظیف پاشا

عثمانی	مجیدی
٤	٤

قومسیون اعضالغی ومفتشلك انضمامیله سرمهندس امین بك م ٣
» » محاسبه‌جی جورجی کامل افندی ثانیه م ٤
» » تحریرات باش کاتبی عبدالوهاب افندی ثانیه
» » اورمان مفتشی کیورق افندی ثانیه

محاسبه قلمی

محاسبه‌جی جورجی کامل افندی م ٤

باش کاتب	مقید دیقران افندی
کاتب ثانی محمد افندی	مبیض داود افندی
کاتب ثالث نشان افندی	صندق امینی سرکیس افندی

تحریرات قلمی

باش کاتب عبدالوهاب افندی ثانیه

مسوده‌جیان { اول حسن فائق بك	اول صالح افندی } مبیضان
ثانی شفیق افندی	ثانی علی افندی
اوراق مقیدی ابراهیم افندی	اوراق مقید رفیق نوری افندی

هيئت هندسيه

	مهندس رفعت بك	اركان حرب بيكباشى	ع ٤	م ٣
موقت	« مصطفى افندى	يوزباشى		
	« ايوب افندى	يوزباشى		
	« عبد القادر افندى	ملازم اول		٤
	« عبد الله افندى	ملازم اول		
	« امين افندى	ملازم اول		
	« صالح افندى	ملازم اول		
دائمى	« ضيا افندى	ملازم اول		

اورمان شعبه‌سى

مأمور احمد اغا	زاب كاتبى خضر افندى
كاتب اول ياسين افندى	مركز انبار مأمورى حقى افندى
كاتب ثانى يوسف افندى	قوريجى باشى خورشيد اغا

شماملك شعبه‌سى

مأمور لطفى بك ثالثه

كاتب اول سيد على افندى	ترجيل معاونى مصطفى افندى
صندوق امينى داود افندى	« كاتبى عبد القادر افندى

صلاحيه شعبه‌سى

مأمور عبد القادر افندى

كاتب اول ذكى افندى	طوزخورماتو معاونى عبدالله افندى
كاتب ثانى ضيا افندى	كاتبى احمد حمدى افندى

قره‌تپه معاونى محمد على افندى

سرچنار شعبه‌سی

مأمور اسماعيل حقى بك میرالای

كاتب اول حسن رفعت افندی ‖ مركز معاونى فتاح بك
كاتب ثانى عبدالقادر افندى ‖ كاتبى رشيد افندى

كاهنبر معاونى
كاتبى سعيد افندى

شرقات شعبه‌سی

مأمور محمد اغا كاتب اول عبدالقادر افندى

زمار شعبه‌سی

مأمور سيد على اغا كاتب ويسى بك

﴿ دوائر عدليه ﴾

مركز بدايت محكمه‌سى. حقوق دائره‌سى

رئيس نائب معروف عارف افندى جرمين ع ٣ م ٣
اعضا يحيى بك ‖ اعضا فتح‌الله افندى
اعضا ملازمى رشيد افندى

جزا دائره‌سى

رئيس منحل
مدعئ عمومى معاونى يحيى افندى ثالثه
اعضا صالح افندى ‖ اعضا عبد العزيز افندى
اعضا ملازمى سعد الدين افندى مدرس

محكمهٔ بدايت تجارت قسمی اعضاسی

اعضا	تجاردن عبدالله جوهر دافندی تجاردن فتحی چلبی	تجاردن انطون عبدالنور موسويدن رحيم افندی	اعضا

محكمهٔ بدايت قلمی

باش كاتب محمود حمدی افندی

ضبط كاتبی عبدالحكيم افندی	ديگری حسن افندی
ديگری شكری افندی	« علی افندی

اجرا دائرەسی

اجرا مأموری ادريس خالص افندی

مباشر سرحان اغا	مباشر بشير اغا

مقاولات اوطەسی

مقاولات محرری سامی افندی	مباشر جرجيس اغا
معاونی يوسف افندی	« محمد علی اغا

استنطاق دائرەسی

برنجی مستنطق عبد الرحمن افندی	ايكنجی قاسم افندی

محكمهٔ شرعيه كتبەسی

باش كاتب سيد عبد الحافظ رشدی افندی مدرس

اعلامات شرعيه مسودی احمد حمدی افندی موالی

مسود	مسود علی افندی محمد سعيد افندی	احمد حمدی افندی محمد علی فاضل افندی	مبيض
	مقيد احمد توفيق افندی	معاونی عبد الهادی افندی	

موصل ضبطیه الای وطابور هیئتی

		موقع مأموریت
ضبطیه الای بکی عبدالرحمن بك	مدالیه	موصل
طابور اغاسی محمود افندی		»
الای امینی بکر افندی		»
حساب امینی صدقی افندی		»
برنجی پیاده بلوك اغاسی عبدالرحمن اغا	مدالیه	»
ایکنجی پیاده بلوك اغاسی صالح بك	م ٥	دهوك
اوچنجی پیاده بلوك اغاسی عبدالله اغا	م ٥	موصل
دردنجی پیاده بلوك اغاسی دیکر عبد الرحمن اغا		عقره
سواری بلوك اغالری		
برنجی سواری بلوك اغاسی حسن افندی		سوصل
ایکنجی سواری بلوك اغاسی محمد علی اغا	٥	»
دردنجی سواری بلوك اغاسی یوسف اغا		»
دردنجی سواری بلوك صالح اغا		»
بشنجی سواری بلوك اغاسی محمد العاکوب اغا	مدالیه	»
پیاده بلوك معاونلری		
برنجی پیاده بلوك معاونی اشرف اغا	مدالیه	»
ایکنجی پیاده بلوك معاونی مصطفی اغا		»
اوچنجی پیاده بلوك معاونی حسین اغا		»
دردنجی پیاده بلوك معاونی احمد بك		»
سواری بلوك معاونلری		
برنجی سواری بلوك معاونی موسی بك		موصل
ایکنجی سواری بلوك معاونی علی اغا		سنجار

	موقع مأموريت
اوچنجی سواری بلوك معاونی ممش اغا	موصل
دردنجی سواری بلوك معاونی حسن ساقی اغا	« «
بشنجی سواری بلوك معاونی محمد افندی	دهوك

پیاده ژورنال امینلری

برنجی پیاده ژورنال امینی عبدالرحمن اغا	موصل
اوچنجی پیاده ژورنال امینی احمد افندی	دهوك
دردنجی پیاده ژورنال امینی غنی افندی	موصل

سواری ژورنال امینلری

برنجی سواری ژورنال امینی جواد افندی	موصل
ایکنجی سواری ژورنال امینی عباس افندی	« «
اوچنجی سواری ژورنال امینی سلیمان اغا	عقره
دردنجی سواری ژورنال امینی علی بك	موصل
بشنجی سواری ژورنال امینی قدری افندی	زاخو

﴿ موصلده بولنان عساكر ملوكانه ﴾

مركز قوماندانی میرلوا سعید پاشا

مجیدی عموم مداليه
٣

سواری اوتوز بشنجی الایك امرا وضابطانی

	ع	م
میرالای احمد بك		
قائممقام بهرام بك		
بیکباشی . محلی		
الای کاتبی مصطفی افندی		
قول اغاسی حرمت افندی		
ایکنجی کاتب عمر افندی		
اثواب امینی مصطفی افندی		
برنجی یوزباشی محمد اغا		
یوزباشی وکیلی مصطفی شوکت افندی		
ایکنجی یوزباشی وکیلی احمد اغا		
اوچنجی یوزباشی احمد اغا		
اوچنجی یوزباشی وکیلی محمد اغا		
دردنجی یوزباشی حسین اغا		
دردنجی یوزباشی وکیلی محمد اغا		
بشنجی یوزباشی وکیلی محمد اغا		
ایکنجی بلوك ملازم اولی سعید اغا		
برنجی بلوك ملازم ثانیسی خالد اغا		
ایکنجی بلوك ملازم ثانیسی امین افندی		

	ع	م
ایکنجی بلوك ملازم ثانیسی سعید افندی		
اوچنجی بلوك ملازم ثانیسی رشید اغا		
دردنجی بلوك ملازم ثانیسی محمود اغا		
دردنجی بلوك ملازم ثانیسی محمود افندی		
بشنجی بلوك ملازم ثانیسی مصطفی افندی		
بشنجی بلوك ملازم ثانیسی یحیی افندی		
بیطر بیکباشی منحل		
طبیب بیکباشی دیمتراکی افندی		
طبیب قول اغاسی عیسی بك		
پیاده قرق بشنجی الایك امرا وضابطانی		
میر الای حاجی حسین بك		٣
قائممقام عزیز بك		٤
طبیب بیکباشی پرتو افندی		
برنجی طابور ضابطانی		
بیکباشی خلیل اغا		٥
قول اغاسی یوسف افندی		٥
الای مفتیسی حسین افندی		
طابور کاتبی منحل		
یوز باشی حسین اغا		
یوزباشی محمود اغا		
یوزباشی محمد امین افندی		
ملازم اول رشاد بك		٥
ملازم اول منحل		
ملازم اول رمضان اغا		

	م	ع
ملازم اول منحل		
ملازم ثانی صالح افندی		
ملازم ثانی سعید افندی		
ملازم ثانی سلیم افندی		
ملازم ثانی حسین افندی		
جراح حسنی افندی		
ایکنجی طابور ضابطانی		
بکباشی خلیل صبری افندی		
طبیب بکباشیسی حسن بدری افندی		
قول اغاسی معروف افندی		
طابور کاتبی حبیب افندی		
طابور امامی علی افندی		
یوزباشی علی اغا		
یوز باشی منحل		
یوزباشی غالب بك		
یوزباشی محمد اغا		
ملازم اول صالح اغا		
ملازم اول احمد اغا		
ملازم ثانی مجید بك		
ملازم ثانی محمد افندی		
ملازم ثانی عبد الرزاق افندی		
ملازم ثانی علی افندی		
ملازم ثانی محمد افندی		
اجزاجی اوخانس افندی		
جراح احمد افندی		

	م	ع
اوچنجی طابور امرا وضابطانی		
بیکباشی مصطفی افندی		
قول اغاسی احمد اغا		
طبیب قول اغاسی احمد شهوان افندی		
طابور امامی طه افندی		
طابور کاتبی احمد حالت افندی		
یوز باشی محمد اغا		
یوزباشی عبد الله اغا		
یوزباشی یوسف اغا		
یوزباشی عثمان اغا		
ملازم اول امین اغا		
ملازم اول شیخ الدین اغا		
ملازم اول قادر اغا		
ملازم اول منحل		
ملازم ثانی منحل		
ملازم ثانی منحل		
اجزاجی سفوکلی افندی		
جراح سلیمان افندی		
دردنجی طابور		
بیکباشی علی افندی مدالیه		
قول اغاسی قاسم افندی		
طبیب قول اغاسی نیازی افندی	٥	
امام عبدالله افندی		
یوزباشی حسن اغا		
یوزباشی عبدالله اغا		
یوزباشی نظیف افندی		

	م	ع
دردنجی یوز باشی منحل — اجزاجی دیقران افندی		
ملازم اول منحل — جراح اسماعیل افندی		
ملازم اول جواد افندی		
ملازم اول محمد افندی		
ملازم ثانی طه افندی		
ملازم ثانی نوری افندی		
ملازم ثانی محمود اغا		
طوبجی الایك ایکنجی طابورینك موصلده‌کی طاغ باوکی		
یوز باشی مصطفی افندی		
ملازم حسن اغا		
ردیف صنف مقدم الای ایکنجی لوا داخلنده‌کی امرا وضابطانی		
الای ایکنجی لوا قوماندانی میرلوا اسماعیل حقی پاشا	٣	٥
یوز اوچنجی الای قوماندانی میرالای مصطفی عاکف بك		
یوز دردنجی الای قوماندانی میر الای طاهر بك	٣	
یوز اوچنجی الای قائممقامی منحل		
یوز دردنجی الای قائممقام زکریا بك		
عمادیه طابوری قوماندانی بیکباشی علی افندی	٥	
زیبار « « بیکباشی احمد افندی	٤	
عقره « « « محمد امین افندی	٤	
دهوك « « « عثمان افندی	٥	
برنجی موصل طابوری طاهر افندی	٥	
ایکنجی موصل طابوری بیکباشیسی مصطفی حمدی افندی		
رشیدیه طابوری بیکباشیسی اسماعیل بك	٥	
یارمجه بیکباشیسی علی افندی	٥	

	م	ع
الای كاتبی امین افندی		
برنجی موصل طابور قول‌اغاسی محمود خاور افندی		
طابور كاتبی نامق افندی		
برنجی یوزباشی داود افندی		
ایكنجی حسنی افندی		
اوچنجی حسن اغا		
دردنجی احمد توفیق افندی		
برنجی ملازم اول منحل		
ایكنجی « « منحل		
اوچنجی « « نجیب افندی		
دردنجی « « عبدالله اغا		
برنجی بلوكك ملازم ثانیسی محمد افندی		
ایكنجی عزت افندی		
اوچنجی علی افندی		
دردنجی حمید افندی		

مركز اداره‌ده متشكل دیوان حرب امراسی

	م	ع
نظامیه قرق یدنجی الای قوماندانی میرالای حاجی حسین بك		
ردیف یوز دردنجی الای قوماندانی میر الای طاهر بك	٣	
ردیف یوز ایكنجی الای قوماندانی میر الای فائق بك	٤	٤
نظامیه قرق یدنجی الای قائممقامی عزیز بك	٤	
ردیف یوز اوچنجی الای قائممقامی زكریا بك	٤	٤
رشیدیه طابوری بیكباشیسی اسماعیل بك	٥	

پولیس دائره‌سی

قومیسر یوسف ضیا افندی

پولیس حسن افندی — پولیس احمد بك
« حسین افندی — « یوسف افندی
« حسن افندی — « عبد الباقی افندی

مطبعهٔ ولايت

ناظر مكتوبى ولايت حسن توفيق افندى

غزته محرر ومديرى صادق افندى ثالثه
حساب كاتبى على بك

سرمرتب وماكينست حنا افندى	مرتب انطون افندى
مرتب عبدالله افندى	

مطبعه‌يه دائر ايضاحات

موصل مطبعه‌سنك مكمل ومنتظم بر حروف وبرطاش ماكنه‌سى واردر تركجه عربجه هر نوع كتب ورسائلى ودوائرجه لزوم كورينه‌جك جداول وقوچان ومزاد قائمه‌سى واغنام تذكره‌سى وسائر شيلرى بكنيله‌جك صورتده طبع ايدر

اوقاف قومسيونى

رئيس مفتى افندى ازمير پاياسى م ۳
اعضا طبيعيه‌دن اوقاف محاسبه‌جيسى نيازى افندى

اعضا يوسف افندى	اعضا سعيد افندى
اعضا حاجى حسن بك	قوميسيون كاتبى جودت افندى

تحصيل اداره‌سى

رئيس رديف ميرالايى طاهر بك م ۳
اعضا صابونجى زاده حاجى محمد افندى ثانيه
اعضا محاسبه كتبه‌سندن سعيد افندى

تحصيلداران

سوارى	پياده
۵	۱۳

پوسته و تلغراف اداره‌سی

مدیر صائم افندی

سرمخابره مأموری جمیل افندی
ایکنجی نشأت افندی
اوچنجی ابراهیم افندی
موزع فتاح افندی

فرانسز مخابره مأموری فتح الله افندی
پوسته کاتبی هیلر افندی
باستکه قانترسخانه مأموری سامی افندی
دیکری حسن اغا

بلدیه دائره‌سی

رئیس حسن افندی ثانیه

اعضا علی یاور افندی ثالثه
اعضا: عبد الله افندی
محمود بك
اعضا انطون افندی
عبد الاحد افندی

کاتب محمود افندی
قونطوراتو کاتبی افندی
صندق امینی داود افندی

رژی اداره‌سی

مدیر حسن رضا افندی ثالثه

باش کاتب اکاه افندی
کاتب ثانی علی افندی
وزن کاتبی عبد الحافظ افندی

دیون عمومیهٔ عثمانیه اداره‌سی

مدیر محمد راشد افندی

باش کاتب عبد القادر افندی
کاتب یعقوب افندی

کاتب بطرس افندی
صندق امینی استیفان افندی

فرانسه دولت فخیمه‌سی

قونسلوسی موسیو نیکولا سیوفی ترجمانی بطرس افندی	ع	٤

رؤسای روحانیه

كلدانی ملتی

	ع	م
كلدانی پطریقی ایلیا افندی		١
ثانی مطران میخائیل افندی		
دیگری مطران ایلیا افندی		
شهرزور سرپسقپوسی جبرائیل افندی		٣
زاخو كلدانی مطران یولس شمیا افندی		
كلدانی پطریقخانه‌سنه عائد القوش مناستری رئیسی ساموپال افندی		

سریان قاتولیك ملتی

موصل وتوابعی سرپسقپوسی بهنام بنی افندی	٢	٢
اورفا مطرانی وموصل سرپسقپوس معاونی افرام رحمانی افندی		٢
ثانی خوری یولس افندی	٣	

سریانی قدیم ملتی

درسعادتده بولنان موصل سرپسقپوسی بهنام افندی	٢	٢
شیخ متی وتوابعی مطرانی ایلیاس افندی		
موصل سرپسقپوسی وكیلی قس عبدالاحد افندی		

ملت موسویه

خاخام باشیسی هارون افندی

﴿ نفس موصلده مقامات محموده واماكن مباركه ومسعوده ومراقد منوره ﴾
﴿ ومشاهد مطهره‌لری ظاهر وباهر ومشهود اعين اكابر واصاغر ﴾
﴿ وزيارتكاه اهل ايمان وبصائر ومراجع ارباب قلوب وضماير ﴾
﴿ ومطالع انوار شموس سرائر اولان انبياء عظام على نبينا ﴾
﴿ وعليهم الصلوة والسلام واوليـاى كرام قدس ﴾
﴿ اسرارهم العلام واهل بيت رسول رب العالمين ﴾
﴿ رضوان الله عليهم اجمعين وعلمـاى ﴾
﴿ متبحرين وفضلاى متقدمين رحم ﴾
﴿ الله مضجعهم الى يوم الدين ﴾
﴿ حضراتنك اسـامى ﴾
﴿ شريفه‌لريدر ﴾

﴿ شيث بن آدم ﴾ على نبينا وعليهم الصلوة والسلام افندمز حضرتلرى حضرت (آدم) عليه السلام افندمز حضرتلرينـك جميع نسل وذريتى اوزرلرينه امر عالئ رياستى وحال استحضارلرنده دخى امر سامئ خلافتى توجيه وجميع دنيانك اموريى توجيه وبعض اسرار الهيه وعلوم غـير متناهيه‌يى تعليم بيورمشلردر جمله اولادندن احسن واجمل وهر صـورتله اكمل وافضل اولوب صورت وسيرتده كندولرينه مشابهت تامه‌سى اولمق ملابسه‌سيله سائر اولادندن زياده كندوسنـه محبت ايدرلردى نبى مرسل وشريعتى (آدم) عليه السلام شريعتنـه موافق ايدى علـوم حكميـه ورياضيه‌يى مشتمل و كيميا وسيميا وبعض اشياء وصنايـع مشكله‌يى حاوى اللى صحيفهٔ شريفه كندولرينه نازل اولمشدر مقامات سعادت آياتندن بريده نفس موصل شهرينك جانب جنوبيسنده مملكتـه اولان دقيقه مسافه‌سى اولان بر محلده كائن جامع شريف درونند‌ه‌كه محلده واقعدر

﴿ يونس عليه الصلوة والسلام ﴾

(يونس ابن متى) على نبينا وعليه الصلوة والسلام پانهادۀ گهوارۀ شهود اولدقدن يكرمى سنه صكره قدس شريفه قريب (رمله) نام شهرينى تشريف واوليادن (زكريا بن عيدان) نام تاجرك كريمۀ محترمه سنى ازدواج وتلطيف واندن ايكى مخدوم سعادت موسوملرى تزيين مهد وجود ايدرك نبى مشار اليه حضرتلرينك ارتحاللرى وقوعنده مال ومنال واهل وعيال ايله قدس شريفك شرفنى توقيراً وسن وسال سعادت اشتماللرى قرقه بالغ ورسيده اولدقده با امر جناب رب قدير موصل شهرى ايله مابينلرينى نهر دجله فصل ايدن نينوى شهرينك يوز يكرمى بيك نفوسدن عبارت اولان خلقنك شرف اسلام وايمان ايله مشرف اولمسى ايچون نبوتله اورايه ابعاث وتسيير بيورلمشدر انلر قبول درجۀ ناجيۀ ايمانده روى تردد كوستردكلرندن من طرف جناب قهار بر عذاب شديده دوچار اوله جقلرينى انلره بيان ايدرك اختفا وفرار وساحل بحرده كى بر سفينه ده قرار وحكمته سفينه حركت ايتديكندن وبونك حركت ايتمامسى درونده بر فرارينك بولنمسى سببيت ويره جكى قپودانى طرفندن اعلان وكندوسى فرارى اولديغنى اقرار وبيان يلديسه ده اطمئنان حاصل اولمامسى جهتله كشيده قلنان قرعه دخى نام معالى اتسام ساميلرينه اصابت ايتمكله بحره القا ايديله رك درحال موعود اولان عذابك اشارت وامارەسنى انلر مشاهده ايتملرى اوزرينه ايمانه ميل ايتدكلرينه مبنى يونس عليه الصلوة والسلام تكرار اورايه عودت واجراى احكام رسالت وبعده نبى مشار اليه حضرتلرينك خاتونى واولادى ومتعاقباً كندولرى وفات ايدرك قبر شريفلرى موصل قارشوسنده ودجله نك اوته طرفنده يارم ساعت مسافه ده واقع نينوى قريه سنده مرقد منورلرى بر دائرۀ مخصوصه ايله محاط اولديغى كبى جسيم ووسيع جامع شريف دخى بولنوب معمور.

واوقات خمسه‌ده وخصوصيله جمعه وعيدينده صلوة مفروضه ايفا اولنمقده وهندن ايراندن توراندن ومحال سائره‌دن هر وقت خيلي زوار كلمكده‌در جسد مباركلري اوراده مدفون اولديغني تأييد ايده‌جك بك چوق علامات باهره وانوار ظاهره كورلمش وبو ايسه عامه‌جه معلوم بر كيفيت بولنمشدر

﴿ جرجيس على نبينا وعليه الصلوة والسلام ﴾

مصر ناحيه‌سنده فلسطين اهاليسندندر هدية عظيمه ايله موصل ملكنه كلوب ملكك غير مشروع بعض تكليفاتنه راضي اولماش وخيلي معجزهٔ باهره اظهار ايدرك ملك دخي تكليفاتنده روي اصرار وابرام كوسترمش وبونك تفصيلاتي بعض سير وتواريخده مندرج بولنمشدر مرقد منور ومنيف وقبر مطهر وشريفلرينك موضعنده خيلي اختلاف واقع اولوب جسد شريفلري عند البعض موصلك وسطنده نام عاليلرينه منسوب جامع شريفك درونده واقع محلده مدفون اولديغي بيان ايدلمش وبوراسني تأييد ايده‌جك علامات جليله وانوار باهره كورلمشدر الان اوراسي بر زيارتكاه معمور وجامع شريفنده اوقات خمس مفروضه وصلوة جمعه وعيدين ادا اولنمقده‌در

﴿ دانيال على نبينا وعليه الصلوة والسلام ﴾

خريدة العجايب نام كتاب مستطابده بيان اولنديغنه كوره واجب تعالى حضرتلرينك امريله موصل شهرينی تشريف بيوردقلري زمان مصالح عبادك تسهيلي ايچون نهرك اجراسي كندولرينه وحي بيورلمش اولمسي اوزرينه دجله نهريني ديار بكر ولايتي داخلنده بولنان آمددن فاو بوغازينه قدر اجرا بيورمش اولدقلري اكلاشلمشدر بو مناسبتله موصلده بر مدت آرام ايدرك نبئ مشار اليه حضرتلرينك مقام عاليلري موصلده باب المسجد نام محلده واقع اولوب اليوم زيارتكاه انام وجامع شريف مذكورده اوقات خمس مفروضه ادا اولنمقده‌در

﴿ كف شريف (امام علی) ابن ابو طالب ﴾
﴿ رضی الله عنه و کرم الله وجه ﴾

موصل ولايتی سورينك خارجنده وجانب غربيسنده واقعدر وقبهٔ محرابنك كرنده طاشده منقوشدركه پنجهٔ علی اطلاق اولنور

﴿ مشهد نقطه ﴾

سلطان شهدای دشت كربلا حسين مجتبا ابن علی المرتضی رضی الله عنهما حضرتلرينك سر سعادت مقرلری شامه ارسال اولديغی زمانده ارض موصله شرف افزای ارسال ايله موصله بر ساعت مسافه‌ده واقع كليسانك بر طرفنه وضع ايلدكلرينی راهب كورمسيله درعقب احوالنی استفسار اتمشی ورأس سعادتك كيمك ايدوكنی ونه سببه مبنی اوراسنی منور جمله تنوير بيورمش اولديغنی اكلامسی اوزرينه بو حركتده بولنان قوم يزيدی توبيخ وافعاللرينی تقبيح ايدرك ومأمورلرينه بيك آلتون اعطا ايليه‌رك رأس سعادتی او كيجه الوب غسل وتطييب ايليوب صباحه‌قدر ديزينه وضع ايله محافظه وآنين ولمعان نورينك تأثيراتيه وخانهٔ دل جانی لأله ايله تنوير وتزيين ايلش واوراده بر مقام معالی اتسام بنا وتأسيسی و (مشهد نقطه) تسميه ايلشدركه الان اوراسی زيارتگاه اهل ايماندر

﴿ امام حمزه ﴾

(امام الحمزه) ابن (امام حسن) ابن (علی المرتضی) رضوان الله تعالی عليهم اجمعين افندمز حضرتلرينك نعشی بعض اولياى بنام وعلماى كرامك كشفياتنه كوره موصلك جانب غربيسنده وسورك خارجنده (لؤلؤ) نام ملكك انشا ايلديكی بر بنا ايچنده بولنمشلردر

امام عون الدين

(امام عون الدين) ابن (امام حسن) ابن (امام علی) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلری موصل مملکتنك وسطنده بنه (لؤلؤ) نام ملکك بنا ایلدیکی قبه‌ده مدفون اولوب زیارتکاه مسلمیندر جوارنده سادات حسینیه اجدادندن خیلی ذوات کرامك ریاضی مطهرهلری موجوددر

امام عبد المحسن

(امام عبد المحسن) ابن (امام حسن) ابن (امام علی) ابن (ابی طالب) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرینك مرقد لامع النور عالیلری نفس موصلده سور داخلنده دجله‌یه قریب محلده بر قبه درونده واقعدر

امام عبد الرحمن

(امام عبدالرحمن) ابن (امام حسن) ابن (علی المرتضی) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین افندمز حضرتلرینك مشهد منور ومرقد مطهرهلری مسعود ابن ملکك بنای قدیمندن اولان و (امام عبد المحسن) افندمزك جوارنده بولنان محلك قربنده‌در جواری سلسلة الذهب اهل نبیدن بعض ذوات کرامك دخی درر وجودلرینه صدف واقع اولمشدر

امام حامد وامام محمود

(امام حامد وامام محمود) امام موسی کاظمك اولادندندر که اوده (جعفر صادق) ابن امام محمد باقر ابن (امام زین العابدین)(علی ابن امام حسین) ابن (علی المرتضی)رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرینك اولادلرندرلر مرقد منورلری نفس موصلده خزرج محله‌سنده نام عالیلرینه منتسب جامعده واقع قبه‌لی بر تربهٔ شریفه‌ده واقعدر

اولاد الحسن

(اولاد الحسن) ابن (علی المرتضی) رضوان الله علیهم اجمعین .

بعض دشمنلرينك طلبلري اوزرينه فرار ايدرك موصلده قيومجيلر محله‌سنده كه چارشوده بولنان (بنات الحسن) نام جامعنده كه بتره كنديلريني القا ايلدكلرندن نائي اوراسي اليوم زيارتكاه عباد ومعمور آباددر

(امام ابراهيم الجاب)

(امام ابراهيم الجاب)بن(موسى الكاظم)بن (امام جعفر صادق) بن (امام محمد الباقر) بن (امام زين العابدين) بن (امام الحسين)بن (امام علي)رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك مشهد منور ومرقد مطهرلري نفس موصلده امام ابراهيم محله‌سنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرنده موجوددر

(امام على الهادي)

(امام على الهادي) بن(امام على الهادي) بن(امام محمد الجواد) بن (امام على الرضا) بن (امام الموسى الكاظم) بن(امام جعفر الصادق) بن (امام محمد الباقر) بن(امام زين العابدين) بن (امام حسين) بن (امام العلي حضرتلرينك مقبرهٔ منوره وشبكهٔ مطهره‌لري نفس موصلده امام على الهادي محله‌سنده واقعدر

(امام على الاصغر)

(امام على الاصغر) بن امام محمد ابن (امام الحنيفه) ابن (امام علي المرتضى) رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك مرقد ساطع الانورلري نفس موصلده جامع الكبير محله‌سنده تربهٔ مخصوصه وقبهٔ شريفه‌لرنده موجوددر

(شاه زنان)

(شاه زنان) حضرتلري (امام زين العابدين) وابن (امام محمد الباقر) وابن (امام جعفر الصادق)وابن (امام موسى الكاظم) وابن

(امام علی المرتضی) وابن (امام محمد الجواد) وابن (امام علی الهادی) وابن (امام الحسن العسکری) وابن (امام محمد الحجه) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك والدهٔ محترمه‌لریدر مقبرهٔ منوره‌سی نفس موصلده نقشلی محله‌سنده بر قبهٔ مخصوصه‌ده موجود اولوب زیارتگاه مؤمنین ومؤمناتدر

امام یحیی

(امام یحیی) ابن امام قاسم ابن امام حسن ابن امام علی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرینك مشهد منور ومرقد مطهرلری نفس موصلی محیط اولان سورك داخلنده باش قلعه ایله سلطان لؤلؤ سراینك وسطنده قلعه‌نك بدنی اوزرنده واقع اولوب زیارتگاه مسلمیندر

امام زید

(امام زید) ابن امام محمد ابن امام زید ابن امام زین العابدین ابن علی السجاد ابن امام الحسین ابن امام علی رضوان الله علی تعالی علیهم اجمعین نفس موصلده باب الجدید نام محلده ملوك متقدمیندن بعضیسنك بنای قدیمی اولان محلده مشهد منور ومرقد مطهرلری واقعدر

امام عبدالله الباهر

(امام عبدالله الباهر) ابن امام زین العابدین ابن امام حسین ابن امام علی رضی الله علیهم اجمعین حضرتلرینك وجود نور الودلری نفس موصلده باب المسجد محله‌سنده نام عائلرینه منسوب ملوك متقدمینك بناکرده‌سی اولان جامع شریف درونده موجوددر

ست فاطمه

(ست فاطمه) رضی الله عنها بنت (امام حسین) ابن امام علی ابن (ابی طالب) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرینك مشهد نور ومدفن مطهرلری نفس موصلده خاتونیه محله‌سنده قبهٔ شریفه‌لرنده موجوددر زیارتگاه انامدر

﴿ ست كلثوم ﴾

(ست كلثوم) بنت (امام حسين) ابن (امام على المرتضى) رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك تربهٔ شريفه‌لرى نفس موصلده سور داخلنده خاتونيه محله‌سنده واقع اولوب زيارتكاه اسلامدر

﴿ ست نفيسه ﴾

(ست نفيسه) بنت (امام حسين) ابن (امام على ابن ابى طالب) رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك نفس موصلده باب السراى محله‌سنده نام عاليلرينه منسوب مسجدده مقام مخصوصلرى اولوب اصل مدفن نور افكنلرى مصرده اولديغى وكندولرى وقتيله موصلده ساكنه اولوب بر زمان عبادتله مشغوله اولدقلرندن بوراده ومحال سائره‌ده مقامات عليهٔ منورلرى موجوددر

﴿ اويسى القرنى ﴾

(سلطان اويسى القرنى حضرتلرينك نفس موصلده اويسى محله‌سنده مقام مخصوصلرى اولوب وقتيله بر ايام اورادهٔ عبادت جناب رب معبودله مشغول اولدقلرندن محل مذكور اليوم زيارتكاه اهل ايماندر

﴿ امام ابو جعفر رضى الله عنه ﴾

(امام ابو جعفر) ابن امام على الهادى ابن امام محمد الجواد ابن امام على الرضا ابن امام موسى الكاظم ابن امام جعفر صادق ابن امام محمد الباقر ابن امام زين العابدين ابن امام حسين ابن امام على رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك مرقد شريف ومشهد منيفلرى اسكى موصلده‌دركه موصل ولايتنك جهت غربيسنده يدى فرسخ اوزاقده اولان ودجله اوزرنده بولنان خرابه‌زار بر مملكتدر

﴿ شيخ محمد قدس سره ﴾

(شيخ محمد قدس سره حضرتلرينك قبر شريفلرى نفس موصلده جامع المنصوريه‌ده واقعدركه اهل اسلام زيارت ايدرلر كبار اولياى متقدميندندر وقبر شريفنده اسكى بر يازى ايله كندولرينك عبدالقادر كيلانى قدس سره الصمدانى افندمز حضرتلرينك مخدوم عاليلرى اولديغى يازلمشدر

﴿ الشيخ عيسى دده ﴾

(الشيخ عيسى دده) قدس سره حضرتلرى كبار اولياى متقدميندن بر ذات فيض آيات اولوب مشهد عاليلرى مكاوى محله‌سنده وسورك خارجنده دجله اتصالنده واقعدر جوارنده سادات كرام حسينيه‌دن خيلى ذوات كرامتسماتك مقابر شريفه‌لرى واردر

﴿ الشيخ محمد ابو الوفا ﴾

(شيخ محمد ابو الوفا) قدس سره ابن زيد ابن على ابن حسن ابن عريض الاكبر ابن امام زيد ابن امام زين العابدين ابن امام حسين الثابت ابن امام على رضوان الله عليهم اجمعين حضرتلرينك قبر نور مظهرلرى نفس موصلك جانب غربيسنده خارجا سوره يقين بر محلده قبهٔ شريفه‌ده اولوب كندولرى كبار اولياى متقدميندندر الآن زيارت اولنور بر مقام فيض انجامدر.

﴿ الشيخ قضيب البان الموصلى قدس سره ﴾

(الشيخ قضيب البان الموصلى قدس سره) ابو عبدالله الحسين ابن عيسى ابن يحيى ابن عبدالله ابن ابى جعفر محمد الثعلب ابن عبد الله الاكبر ابن محمد الاكبر ابن موسى الثانى ابن عبدالله ابن موسى الجون ابن عبدالله المحض ابن حسن المثنى ابن امام الحسن السبط ابن امام على رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينك قبر شريفلرى نفس موصل شهرينك

غربی جهتنده ویرته‌قپوسی اوکنده صحراده واقعدر درت یوز یتمش بر سنه‌سی شهر رجب الفردده ولادت ٥٧٣ سنه‌سنده وفات عالیلری وقوعبولمشدر طقوز یاشنده قرآن عظیم الشانی حفظ ایدرك علم قرائت وتجوید وعربیه‌یی تحصیل ایلمشلردر علم حدیث وعلم فقهی شیخ علی ابن ابی ادریس وغیریسندن اخذ ایتمشلردر فضائل وکراماتنك درج وبیاننه مقامك مساعده‌سی اولمدیغندن ترك ایدلمش وارزو ایدنلرك کتاب الاختصاره مراجعت ایلملری لازمکلمشدر

﴿ شیخ حسن البکری ﴾

(شیخ حسن البکری) قدس سره مشایخ متقدمین واولیای مکرمیندن اولوب نسب عالیلری ابو بکر الصدیق رضی الله عنه افندمز حضرتلرینه منتهی اولور کندولری اصلا موصل سکاننسدن قبر شریفلری نفس موصلده سوق الصغیر محله‌سنده نام عالیلرینه منتسب جامعده که قبه‌ده‌در

﴿ شیخ محمد الاباریق ﴾

(شیخ محمد الاباریق) قدس سره حضرتلرینك نسب عالیلری صدیق اکبر رضی الله عنه افندمز حضرتلرینه منتهی اولوب کل اولیای متقدمین وجل مشایخ العارفیندندرلر قبر منورلری نفس موصلده جامع الخزام حوالیسنده قبهٔ مخصوصه‌لرنده واقعدر

﴿ شیخ محمد الخلال ﴾

(شیخ محمد الخلال) قدس سره ابن حسن ابن عشائر الخلال حضرتلرینك نسب عالیلری کذلك صدیق اکبر رضی الله عنه حضرتلرینه منتهیدر قبر مطهرلری نفس موصلده حوش الخان محله‌سنده شیخ الخلال نامیله بنام اولان جامعده واقع قبه‌ده اولوب زیارتکاه انامدر

﴿ شیخ ابی سعید ﴾

(شیخ ابی سعید احمد) قدس سره بن عیسی الخرازی حضرتلری

كبار اولیای عظامدن اولوب مرقد منیف ومشهد شریفلری موصلك خارجنده وجانب شرقیسنده برمیل مقداری بعیداولان محلده واقعدر نسب شریفلری عمر ابن الخطاب رضی الله عنه حضرتلرینه منتهیدر

(شیخ فتح الله الموصلی)

(شیخ فتح الله الموصلی) قدس سره ایکی ذات عالی قدر اولوب بریسی فتح بن رضی الدین دیکری فتح بن سعیددرکه کندولری ذو الجناحین اولارق عارف بالله وکبار اولیاء اللهدن اولوب مقام ودرجهٔ معنویهلری بشر الحافی وسری السقطی حضرتلریله مساویدر موصلك داخلنده واقع تربهٔ مخصوصهلرنده ایچنده متواری خاك عطرناك ایدرلر لان زیارتکاه اهل ایماندر

(شیخ متعافی)

(شیخ متعافی) قدس سره عالم زاهد متقی ومتواضع برولی عارف باللهدر غوامض علوم لدنیهیه واقف وعلوم شرعیه وحقیقیهیه عارف ایدیلر کندولری فتح الله الموصلی حضرتلرینك مصاحبی اولدقلری وتاریخك ایکیوز سنهسندن صکره ترك دغدغهٔ کائنات ایدرك قبر شریفلری نفس موصلده اوقات خمس مفروضه جماعتله ادا اولنور جامع المتعافیده مدفوندرلر

(شیخ خیر النساج)

(شیخ خیر النساج) قدس سره کندولری عن اصل سامرا اهالیسندن اولوب بغدادده حمزة البغدادی ایله برابر برمدت اقامت وسری السقطی حضرتلرینه ملاقات وییوز یکرمی سنه معمر اولوب النهایه دار بقایه ارتحال بیورمشلردر قبر شریفلری نفس موصلده سور داخلنده قبهٔ مخصوصه لرندهٔ متواری پرده خاكدرلر

(شيخ محمد الملحم)

(شيخ محمد الملحم) قدس سره كبار اوليا اللهدن اولوب قبر عاليلرى شيخ فتح الله الموصلى حضرتلرينك همشيرهٔ محترمه‌لرى صالحهٔ فتحيه‌نك جوارنده مدفوندر ومشار اليها حضرتلرينك مقامى دخى برادرلرينك قربنده واقعدر

(الشيخ عامر)

(الشيخ عامر) قدس سره حضرتلرى كبار اولياى متقدمين ومشايخ عارفينك كبارلرندندرلر مرقد منورلرى امام باهر حضرتلرينك بولندقلرى جامع پرلامعده قبهٔ شريفهٔ مخصوصه‌لرنده‌در

(الشيخ منصور)

(الشيخ منصور) قدس سره حضرتلرى كبار اوليا ومشايخ عظامدن اولوب قبر باهر الانوارلرى نفس موصلده سور داخلنده باب السنجار محله‌سنك قربنده بولنان مقام عاليلرنده مدفوندرلر

(شيخ ابراهيم الزيتونى)

(شيخ ابراهيم الزيتونى) قدس سره حضرتلرى كبار اولياى عارفيندن اولوب موصلك جانب غربيسنده شيخ منصور حضرتلرينك مقام عاليلرينه يقين محلده مدفوندر وزيارتگاه انامدر

(شيخ محمد الزيوانى)

(شيخ المحمد الزيوانى) قدس سره اولياى متقدميندن اولوب قبر عاليلرى نفس موصلده سور داخلنده بولنان باب البيض نام محله‌ده بولنان عبد الجليل زاده‌لر جامعنده واقع تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندرلر

(شيخ محمد البلقيس)

قدس سره حضرتلرى كبار اولياى عارفيندن ومشايخ كبار متقدمين اولوب

نفس موصلده سور داخلنده برجامعده متواری پرده خاکدرلر

(شیخ محمد الغرابیلی)

(شیخ محمد الغرابیلی) قدس سره حضرتلری اولیای متقدمین ومشایخ عارفیندن اولوب قبر شریفلری نفس موصلده سور داخلنده باب الجدید محله‌سنده اسم عالیلریله مسمی جامع شریفده مدفون اولوب زیارتگاه انامدر

(شیخ ابو نصر عبد الله)

(شیخ ابو نصر عبد الله) قدس سره ابن محمد ابن احمد الدقاق حضرتلری کبار اولیاء عظامدن اولوب قبر عالیلری نفس موصلده یحیی پاشا محله‌سنده صلوة خمسه ادا اولنور نام عالیلرینه منسوب جامعده قبه‌ده مدفوندرلر

(الشیخ ابو العلا)

(الشیخ ابو العلا) قدس سره کمل اولیای عارفین وجل مشایخ متقدمیندن اولوب کندولری نفس موصلده نام عالیلریله مسمی صلوة خمس ادا اولنور ابو العلا جامعنده قبهٔ مخصوصلرنده مدفوندرلر

(شیخ عباس المستعجل)

(شیخ عباس المستعجل) قدس سره حضرتلری کبار اولیای کرامدن اولوب قبر عالیلری نفس موصلده کوچك چارشو محله‌سنده قبهٔ مخصوصلرنده‌در

(عبد الله المکی)

(عبد الله المکی) قدس سره حضرتلری کبار اولیادن برذات علویت صفات اولوب مرقد عالیلری نفس موصلده سور داخلنده باب العراق محله‌سنده بنه اسملریله مسمی مسجد شریفده که قبهٔ عالیلرنده‌در

(الشیخ صالح ابن صالحین)

(الشیخ صالح ابن صالحین) قدس سره حضرتلری اولیای کرامدن

الاحترامدن اولوب قبر عالیلری نفس موصلده عین کبریت محله‌سنده واقع قبهٔ شریفه‌لرنده مدفوندر

(شیخ محمد افزلانی)

(شیخ محمد افزلانی) قدس سره اولیای متقدمیندن اولوب جسد شریفلری نفس موصلده که سورك اون دقیقه خارجنده وقشلهٔ همایون قارشوسنده واقع قبهٔ مخصوصلرنده متواری اولوب عباد مسلمین طرفندن زیارت اولنمقده‌در

(شیخ العناز)

(شیخ العناز) قدس سره اولیای متقدمیندن اولوب مرقد شریفلری نفس موصلده سورك خارجنده (شیث) علیه الصلوة والسلام افندمزك قبهٔ مبارکه‌لرینه قریب محلده واقعدر

(شیخ ابو الفتح)

(شیخ ابو الفتح) قدس سره رضی الدین حضرتلری علامهٔ دهر وفهامهٔ عصر اولوب قبر منورلری شیخ العناز حضرتلرینه قریب اولان محلده واقع اوله‌رق زیارتگاه انامدر

(ابو عمران کمال الدین موسی)

(ابو عمران کمال الدین) موسی ابن رضی الدین رحمة الله علیه حضرتلری علامهٔ عصر وفهامهٔ دهر بر ذات عالیقدردر کندولری یکرمی درت فنه عارف اولدقلری تاریخ ابن خلکانده مسطوردر بعض فضلا کندولرینی شو قطعه ایله مدح وستایش ایتمشلردر (تجر الموصل الازیال فخراً علی کل المنازل والرسوم . بدجلت والفرات هم شفاء . لهم اولذی داء سقیم . فهذا بحر تدفق وهو عذب . وذا بحر تدفق من علوم) قبر شریفلری دخی ابو الفتح حضرتلرینه قریب قبهٔ مخصوصلرنده واقعدر

(شیخ شرف الدین ابو فضائل)

(شیخ شرف الدین) قدس سره ابو فضائل عبدالله ابن موسی ابن محمد ابن کمال الدین موسی ابن رضی الـدین یونس وشیخ دندان وشیخ عمر المولا وشیخ محمد الزازانی وشیخ حسن الشامی وشیخ طـاهر وشیخ فضل وشیخ حـداد وشیخ مسعود شیخ السفیل شیخ محمـد البیطار شیخ موفق الدین کـواش شیخ ابو عبدالله اشهیر بشعـلا شیخ الرومی شیخ شمس الدین الموصلی شیخ عثمـان حضراتنك جـملهسی مشـاهیر علمـای متبحریندن وفضلای محققیندن اولـوب مقـابر شریفهٔ منوورلری نفس موصلده درون مملکتده واقعدر

(شیخ محمد الطیار)

(شیخ محمدالطیار) حضرتلری کراماتی مشهور وفضائل مخصوص ظاهر برذات معالی سماتاولوب قبر شریفلری نفس موصلده چارشوده واقع عبدالیه جامعنده واقع قبهلرندهدر

(شیخ قره)

شیخ قره حضرتلری کبار اولیای عظامدن اولوب مشهد عالیلری نفس موصلده سراجخانه محلهسنده شیخ قره نامیله مسما مسجدده بولنان قبهلرنده واقعدر

(شیخ حاجی قاسم)

اشبو ذات قدسیتسمات کبار وفصحای دهردناولوب قبر شریفلری نفس موصلده بابالجدید نام محلهده واقع عمر جامعندهدر

(شمعون الصفا)

اشبو ذات معالی سمـات رئیس الحواریوندن اولوب قـبر شریفلری نفس موصلده منصوریه محلهسندهدر

(جامع الاحمر)

اشبو جامع شريف اتابكى زنكيدن اربيـل ملكى مظفرك برادرى طرفندن بريسى موصلده وديكرى اربيلده انشا ايتمش اولديغى قرمزى جامعلردندر وابنيهٔ موجودهسى عتيق ايسهده اره صره ترميـاتنه باقلـديغى جهتـله موجود ومعموردر اوقات خمسه وجمعه وعيدده ايفـاى صلواة مفروضه اولنور غايت مبارك وروحانيتلى بر معبد مقدسدر مقام (خضر) دخى ديو موصلجه تسميه اولنمشدر دجله كنارندهده واقعدر

(جامع كبير)

سلطان سعيد نورالدين شهيد موصل شهرينه مالك اولدقده بو (جامع كبير) ك بناسنه باشلامش وعالم عامل (ملا عمر) نام ذاتى امين بنـا تعيين ايلمشدر جامعده استخدام ايتديريلان عملهنك كافـهسى ابدست الوب او صورتله ايشلرلرمش وقتاكه جامعك بناسى رسيدهٔ حد ختـام اولدى اهالى بلده عالم مشار اليه حضرتلرينه كلـوب مجرد قوانين شرعيه ايله اكتفا ايتمكله اهل فساده طغيان كلمش اولديغى بيانيله سياست اجرا ايلك اوزره پادشاهه انها ايلسنى تكليف ايلر (ملا عمر) حضرتلرى دخى بو كيفيتى مكتوب ايله بيلديردكدن صكره نور الدين شهيد حضرتلرندن شو يولده بر جواب الور (دين اسلام وملت نبئ مكمل (عليه الصلوة والسلام) كه نور الهى انده لامع وخاتمهٔ اديادن واكمل شرايعدر (حاشاكه انده خيرات مجتمع وافضل شريعت استعماليـله شرور ومفـاسد بالكليـه مندفع اولمسون (ملا عمر) تصور ايتمسونكه بو فقير دائرهٔ شريعتدن ذرهجه انحراف وقوانين باطله وسياسيات بداعيه يه تصدى ايتسون انشاالله تعالى شريعت مطهره بر كافيله جميع شرور مرتفع وخيرات ومحسنـات مجتمع اولور) اشبو نامهٔ پادشاهى ملا عمر حضرتلرينه واصل اولدقده اوقويوب متصلا اغلاردى وعالم مشار اليه حضرتلرينك الحالت هـذه زيارتكاه اتخاذ اولنان مرقد پر انور شريفلرى مملكت خارجنده اولوب

(قمر المولا) نامیله معروف ومشهوردر

(ابن اثیر)

قاموس الاعلامده بیان اولندیغنه کوره (ابو الحسن عزالدین علی بن ابی الکرم) علم وفضلیله وتاریخه متعلق آثار مقبوله سیله شهرت یاب اولان مؤرخ مشهوردر ٥٥٥ تاریخنده جزیرهٔ ابن عمرده تولد واورادە نشأت ایدوب بعده پدریله وایکی برادریله موصله کیدرك اورادە توطن ایتمش وکاه صاحب موصل طرفندن مأموریت ورسالتله کاه لاجل السیاحه دفعاتله بغداده وشام وقدسه کیدوب مشاهیر علمای عصردن اخذ وقرائت ایتدکدن صکره موصله عودتنده خانه سنده قپانوب اوقاتنی مطالعه وتألیفه وکندیسنی زیارته کیدنلرله مباحثه یه حصر ایتمشیدی حفظ حدیثده وعلم تاریخ وانسابده زماننك امامی ایدی علم تاریخده (کامل عنوانیله غایت معتبر ومشهور بر کتاب یازمشدرکه ١٢ بیوك جلددن عبارت اولوب خلقت عالمدن باشلایه رق ٦٢٨ سنه سی ختامنه دك کافهٔ احوال ووقوعاتی غایت سلیس وکوزل بر عباره ایله نقل وروایت ایدییور بو اثر (فلمنك) (لایدن) شهرنده غایت مصحح اوله رق ١٨٦٦ تاریخ میلادیسنده طبع ایدلمش اولدیغی کبی اخیراً مصرده دخی نشر ایدلمشدر صحابهٔ رسول الله (صلعم) اسامی وتراجم احوالنی جامع اولمق اوزره (اسد الغابه) فی معرفت الصحابه عنوانیله ٥ جلددن مرکب دیکر بر اثر جلیلی دخی واردرکه فائده واهمیتجه تاریخندن کری قالمیوب بوده ١٢٨٠ تاریخنده مصرك «وهبیه» مطبعه سنده طبع اولنمشدر سمعانینك مشهور (کتاب الانساب) نی اختصار وبر چوق یرلرینی تصحیح ایدرك ٣ جلد اوزرینه غایت قیمتدار بر اوچنجی میدانه قویمشدر . دائرة المعارفده بیان اولندیغنه کوره شعبان سنه ٦٣٠ تاریخنده موصلده وفات ایتمشدر قبرلری مملکت خارجنده قضیب البان نام زیارتکاهك پیشکاهنده که تولاده‌در

موصل سنجاغنده واقع معادن

نفس موصلده وسورلر اتصالنده کبریته نام محلده متروك کبریت معدنی وبرده املاك همایون حضرت پادشاهیدن زمار شعبه‌سی جوارنده ومرکزه ملحق زاخو قضاسنه قریب بر محلده قابل تصفیه بر نفط معدنی واردر مقدما بلدیه مجلسی طرفندن اداره وتصفیه‌سنه تشبث اولنمش ایسه‌ده اخیراً ترك اولنمشدر

دهوك قضاسنه تابع سبکی قریه‌سنده زرکین بر کومور معدنی موجوددر وینه قضاء مذکور داخلنده بولنان مزوری ناحیه‌سنه تابع کلی رمان قریه‌سنده‌ده بر مومیا معدنی واردر

موصلك جانب جنوبی شرقیسنده واقع کبریتیه نام محلده کبریت معدنی اولوب متروکدر

زاخو قضاسنه ایکی ساعت مسافه‌ده واقع نفط معدنی اولوب تصفیه اولندیغی حالده غاز اولور ودائماً نبعان ایدر

موصل سنجاغنك جهت شمالیسنده وزاخو ایله جزیره میاننده واقع هربول نام محلده دیگر بر کومور معدنی اولوب تخمیناً بوندن اون درت اون بش سنه مقدم کشف واعماله تشبث اولنمش وحتی بش بیك طون قدر کومور بغداده جلب ایدلمش ایدی

موصله قریب ونهر دجله‌یه درت ساعت مسافه‌ده بسلی نام موقعده دیگر بر معدن واردر نفس موصلده واکا درت ساعت مسافه‌ده واقع حمام علیل وعین اسیر وعین کبریت ناملریله یاد اولنمقده اولان قابلیجه واردر

بونلرك الڭ مهم واحسن ومشهوری موصله درت ساعت مسافه‌ده ونهر دجله اوزرنده واقع مذکور حمام علیل قابلیجه‌سیدرکه هرسنه نفس موصل وبغداد وشهرزور وسلیمانیه ورواندز واربیل وصلاحیه ورانیه وکوی سنجق ودهوك ودیاربکر ودیر وحلب وسائر ایراق محللردن خیلی

ذوات يعنى اون بش بيك قدر خلق اورايه كيدرك قرق كون قدر اقامتله
بر كون مناوبة استحمام ايله عارضهٔ وجوديه لرنجه منفعت كثيره كورمكده
اولدقلرى تجربتاً ثابتدر محل مذكورده دها بر قاچ اوفاق زفت وسائر
غير منتظم معادن واردر اوراسى انتظام التنه النمغه محتاج بر موقع فرحفزادر
وآب وهواسى بغايت لطيفدر

مملحه‌لر

موصلك جانب غربيسنده وسكز مرحله بعدنده چول اورته‌سنده بواره
وموصلك جانب شماليسنده وموصل قرق ساعت مسافه بعدنده اشقر
نامنده ايكى عدد تعيين مملحه واردر واوراارى غير مسكون ومعموردر

اورمانلر

موصلك قربنده وجانب شرقيسنده واقع يارم ساعت طولنده واون
بش دقيقه عرضنده قرقخره وتوابعى ويارم ساعت طولنده ويكرمى بش
دقيقه عرضنده حاوى ارسلان وتوابعى وقرق بش دقيقه طولنده ويارم
ساعت عرضنده قره كوز وتوابعى وطولا وعرضاً يارمشر ساعت اوله‌رق
حرمين وتوابعى ناملرنده درت عدد واوزاقده مطراد وزمار كبى دها
بر طاقم اورمانلر موجوددر مزورى وعقره طاغلرنده كاملا ميشه اغاجى
اورمانلرى واردر

ولايت داخلنده بولنان نهرلرك اساميسى

دجله نهرى

اشبو نهر ديار بكر ولايتى ملحقاتندن ليجه قضاسى داخلنده بولنان بيجان طاغيله
ارغنى معدننه اون ساعت مسافه‌ده كيدان قريه‌سندن نبعان وجريان ايله
اكيل ناحيه‌سنده ايكيسى بر بريله وديكر نهرلرله برلشدكدنصكره مبدأ
موصل سنجاغندن اولوب قاريشان سائر انهارايله سامرا ونفس بغداد
وعزيزيه وكوت قضالريله عماره پيشكاهندن كچوب بصره‌يه ملحق قورنه

قضاسنده قران نهریله برلشدکدنصکره بصره کورفزینه منصب اولور موصل پیشگاهندن کچن صوبك از مصرفله واپور وسفائن سائره سیرینه قابلیت واستعداد طبیعیسی واردر شمدیلك بو صورت یالکز موصل حقه شرب حاصل ایده بیلیور

خوصر نهری

شو خوصر نهرینك منبعی اولان موصله بش ساعت مسافه ده واقع نهروان دن نبعان ایدرك دجله نهرینه منصب اولور

غازر نهری

بو نهر موصلك الت طرفنده زاب صوییله قاریشر بونك منبعی موصله تابع دهوك قضاسنه ملحق مزوری ناحیه سی طاغلری اولوب اورادهکی صولردن مجتمعاً بر نهر در عشایر سبعه ایچندن مزوری خسبیله اورالرده برخیلی جدوللر اچیله رق مزروعات انکله قائمدر وبوصو موصلك الت طرفنده دجله یه قاریشیور

هیزل نهری

اشبو نهر حکاریدن نبعان وجریانیله حاجی بهرام قضاسیله زاخو قضاسنه حد فاصل اولان برلردن کچوب مذکور زاخو قضاسندن ایکی ساعت اشاغیده خابور نهرینه منصب اولور

خابور نهری

منبعی حکاریدن اوله رق زاخو قضاسندن التی ساعت اشاغی اولان پیشخابور نام محلده دجله یه منصب اولور

زاب نهری

منبعی ایراندن وحکاریدن اولوب زیبار ناحیه سی وعمادیه قضاسی وسطندن مرور وجریانیله موصلدن اون اوچ ساعت اشاغیده واقع سلطان عبدالله جوارنده دجله نهریله برلشور

موصلك منسوجات ومعمولاتی

انواع ایپلك وایپکلی وایپکسز الوان غزیل تعبیر اولنان چتاره ومندر ودوشمه اورتس ودوشك یوزی وانواع جام طاقی ومتنوع قورشاق

وكفيه وعبا وبياض بز ويوكدن معمول انواع شال ويپلكدن كليم وقيلدن چاروق وخرار وطوره وسياه چادر وعسكر البسه‌لكى متى وبياض بز وانواع باصمه بز وجدانى ورشمه‌دن جوراب ومرعز عقال ومعمولات ترابيه‌دن اوانى حب وتيسى وقدوه وكوب وتنجره واغاجدن معمول ديبك وقاشق وكفچه ونحاسدن معمول تنجره وقزغان وال اكن بيوك وكوچك صو وقهوه ابريقلرى وتوجدن متنوع شمعدان وصو طاس وهوان وكوزل منقل وسفر طاس وبوكا مماثل دها بك چوق شيلر پاپله‌بيلور وقرمزى وصارى ومائى سختيان اعمال اولنمقده‌در

موصل سنجاغنك محصولات ارضيه‌سى

محصولات ارضيه ايسه حنطه شعير دارى ثعلب سيسام ماش مرجمك بقله دخن اوبيه خورما پنبه توتون اكشى وطاتلى ليمون ومتعدد اوزوم انجير فستق انجمر زيتون دماته قباق باميه پاطلجان باميه عناب نجاز ارلك رزداتك وپانانا وسائر ميوه وسبزه‌دن عبارتدر واعلا ياغ وبونك وماذ وكثره واردر بونلردن حنطه وشعير وبونك وماذ وكثره تجارلر طرفندن ممالك سائره‌يه اخراج اولنمقده‌در

(طاغلر)

موصل داخلنده مقلوب وبعشيقه وعين الصفرا طاغلرى موجوددر بونلردن مقلوب طاغنك شرق جهتنده‌كه باشى يانندن بر جسيم نهر نبعان ايتمكله وبر اوچ خطوه اشاغى ايتمكله بر ايكى دكرماندن كچوب همان خازر نهريله قارشمقده‌در عين الصفرا طاغى صوسز واورمان وغاجلقدن خاليدر يالكز بر طرفنده عين الصفرا نامنده محصور بر بولاق اولوب بعشيقه طاغندن فوران وبعشيقه وبحزانى وفضله طرفلرينه جريان ايتمكده‌در

موصل سنجاغنده‌كه آثار عتيقه

نفس موصلك قارشو يقه‌سنده وجانب شرقيسنده ونينوا قريه‌سی قارشوسنده مربع الشكل وطاشدن معمول ومنحوت ومجسم رسملری شامل وطاشلری موجود قويونجق وسكز ساعت مسافه بعدنده نمرود وجانب شماليسنده خرستناب نامترنده اوچ عدد تپه واردر

﴿ ولايته دائر معلومات ﴾

— موصلك موقعی ايله حال حاضری —

موصل ولايتی اسياده كائن ممالك عثمانيه جمله‌سندن اولوب حدودی شمالا دياربكر ولايتی موصل ولايتندن تفريق ايدن جزره قضاسيدر وشرقاً دخی ممالك سلطنت ايله ممالك ايرانيه‌يی تحديد ايليان سليمانيه سنجاغنه تابع پنجوين ناحيه‌سيدر وجنوباً دخی بغداد ولايتی موصل ولايتندن تفريق ايدن بر طرفدن تكريت ديگر طرفدن دللی عباس نام محلدر وغرباً ده ولايت مشار اليهاايله موصلی حد فاصل بولنان عنه ورواه ناحيه‌لريدر موصل ولايتی موصل وشهرزور وسليمانيه سنجاقلری وموصل سنجاغی‌ده زاخو وعقره ودهوك وسنجار وزيبار قضالريله شيخان وعشائر سبعه ناحيه‌لريله تشكل ايتمشدر ولايت داخلنده باشليجه درت بيوك وكوچك نهر واردر بريسی دجله نهريدركه موصل شهرينك اوكندن جريان ايدر ديگری موصله يدی مسافه‌ده‌غاز رواندن ايكی ساعت اوته‌ده كه موصل سنجاغی ايله شهرزور سنجاغنی فصل ايدن زاب نهريدر اوچنجيسی ده شهرزور سنجاغنه تابع التون كوپری ناحيه‌سی اولان كوپری قصبه‌سی اوكندن اقوب كيدر شهرزورك مركزی اولان كركوكده خاصه‌چايی كبی دهابش چای واردر ولايتك هر طرفنده كائن اراضی منبت وصولدار وهر درلو زراعته لايق وصالح بولنمشدر

موصل شهری مسلم وغیر مسلم ١٦١٠٦ نفوس ذکوراله ٧٧١٤ خانه ٢٦٧٧ دکان ومغازه ایله مسقفات سائره وعموم سنجاق مسلم وغیر مسلم ٦٧٠٦١ اهالی ذکوردن بش التی یوزقرا ٣٥٩٨٢ خانه‌دن عبارتدرکه نفوس محرره‌نك ٥٧٥٨٧ سی مسلم و٩٤٧٤ ی غیر مسلمدر حسابدن خارج اولان نفوس اناث ایسه نفوس ذکوردن دها چوقدر شهرك بیان اولنان نفوس برلوسنه مخصوص اولوب خارجدن آمد شد ایله علی الدوام موجود بولنان غلبه‌لك نفوس مذکوره‌نك بر مثلندن زیاده تخمین اولنمقده‌در شهر اهالیسی لسان عربی ایله متکلم اولوب حسب الاختلاط قسم جزؤیسی لسان رسمی عثمانی‌یه اشنادرلر اهالیسی ذکی وفطین اواورلر شهرك خارجنده‌کی اهالی اکثریتله عرب واکراد طائفه‌لریدر موصله جوار اولان بعض کویلرك اهالیسی ترکی لسانی ایله تکلم ایدرلر بوراده جیادت هوا موقعیله متناسب اولق لازم کلور ایسه‌ده بعض محللرده موجود اولان ملوثات یغنلری وخامت هوایی ایجاب ایتدیرمکده‌در

(ولایتك اقلیمی)

بو ولایت ممالك حاره‌دن اولوب فصول اربعه حکمنی تمامیله اجرا ایدر یاز موسمنده شدت حرارت اوتوز بش اوتوز التی درجه‌دن بعضاً فرق درجه‌یه‌قدر چقار وملحق قضالری اولان دهوك وزاخو وعقره قضالرینك هواسی بالنسبه وخیمدر جنوبدن هوا وزن ایتدیکی زمانلر صجاق وصقندی تزاید ایدر وشمالی هوالر قلوب خلقه عادتا انبساط بخش اوله‌جق صورتله لطافت وجیادتنه سبب اولور صجاق بوقدر زیاده اولمقله قیش دخی اولدرجه‌ده صغوقدر وایولرده وکوپلرده ودستیلرده صولر کرکی کبی منجمد اولور یغمورلر بورالرجه تشرین اولدن نیسان اواخرینه قدر نزول ایدر فقط روم ایلی واناطولی کبی شدتلی یغمورلر اولمدیغی مثلو اون بش یکرمی کونده بر کره یغمور نزول و فصول اربعه‌ده هردرلو هواهبوب ایدر فقط شرقی وجنوبی هوا هرنه زمان هبوب ایتسه حرارتی تشدید وغربی وشمالی هوالرده لطافت وبرودتی تکثیر وتزیید ایلر

(ولایتك نباتات ومحصولاتی)

ولایتك یعموری زیاده اولان محللرنده نباتات چوق اولیور بادیه نشین اولان عشایر شمر جبور طی سنبس کوچر العبید الصایح عشیرتلریدر بونلرك اغنام ودوه‌لری بو نباتات ایله متعیشدرلر ولایتك معمور اولان یرلرنده نباتات اولیور ایسه‌ده پك آزدر علی العموم ولایتك باشلوجه محصولاتی کثرت اعتباریله اربه بغدای پرنج موجود و اهالینك معیشتی دخی محصولاتك اشبو انواع ثلاثه‌سنه منحصردر بونلردن بشقه بیاض داری قوم داری چوق سیسام اوبیه بقله نخود مرجك ماش هورتمان کبی حبوبات حاصل اولیور بعض قضالرنده‌ده تنباکودخی موجوددر موصل سنجاغنك ملحق قضالرندن اوزم انجیر اریك زردالی نار طاتلی واکشی لیمون و بیاض عادی توت قرمزی توت شفتالو ایوا ارمود کبی میوه‌لری شهره کتیریلرسه‌ده نفس قصبه‌ده اثمار مذکوره‌دن بعضیسی نادر بولنور محصولات مجموعه‌دن خارجه چقانلر یالکز بغدای اربه پرنج نوعلریدر محصولات سائره کاملا داخل ولایتده صرف اولنور خارجه چقاریله‌جغی دیدیکمز محصولات ثلاثه اکثریتله نهراً بغداده نقل اولنور

موصلك جغرافیای مدنیسی

یوقاروده درج صحیفهٔ سطور اولندیغی اوزره موصل سنجاغنی تشکیل ایدن قضالر دهوك زاخو عقره سنجار زیبار قضالریدرکه بونلردن دهوك وزاخو ایکنجی وسنجار وعقره وزیبار اوچنجی صنفدر نفس موصلك ٧٧١٤ خانه‌سی ٢٣ خانی ٢٦٧٧ دکان ومغازه ٣٦ حمامی ١٢٩ جامع ومسجد ٤٥ قهوه‌خانه‌سی ١٢ مدرسه‌سی ٦ جزاخانه‌سی ١٥ عادی اوقانطه‌سی اوتوز قرق بویه‌خانه‌سی وبر مکتب رشدیسی وکلدانی وسریانی وموسوی مکاتیب ملیه‌سی وغیر منتظم صبیان مکتبی ویکرمی فرون و ١٣٥ دکرمان ٣ مطبعه و ٧٢ انبار وسائره و ٣٩ باغچه و ١٩٠٣ تولا و ٣ اورمان و ٢٨٣

عرصه و ۱۸ مکاتب و ٤ تکایا وزوایا و ۱۳ کلیسا و مناستر و ۳ قشله و ۹ قره‌غولخانه و ۱ پطریقخانه و ۱ حکومت قوناغیله و ۱ تلغرافخانه و ۱ خسته‌خانه واملاك سنیه قومسیونی واملاکه مخصوص بر اداره‌خانه واردر شهرك اطرافنی محیط اولان سور جسیم اولوب دوراً تخمیناً اون بیك مترو و دیوارلرینك ارتفاعی اون مترو وعرضاً بر بچوق مترو اوله‌بیلیر سورمذکورده اون سکز عدد جسیم قله بولندیغندن هر بر قله قوساً اون وارتفاعاً طقوز ذراع اوله‌رق بعضیلری متین اولدیغی کبی بعضیلری محللری بوزیله‌رق خراب اولمشدر بو دورك درون شهره اچیلور وقپانور اون ایکی عدد قپوسی واردر مملکتك داخل وخارجنده وجوه بلده‌نك اسکیدن یاپاش قصرلری موصلدن یدی سکز ساعت مسافه‌ده کائن اسکی موصل نامیله ودها برچوق خرابه‌لری اولدیغی کبی نینوا قریه‌سنك پیشگاهنده واقع قوینجق تپه‌سنده دخی خیلیجه آثار عتیقه چیقارلمش وحالا نقلی متعسر بعض آثار موجود بولنمشدر دیاربکر وحلب طریقیله درسعادت دولت پوسته‌سی وسنجار وزیبار قضالرندن بشقه محللرده تلغراف مرکزلری واردر

اقوام مختلفه

فرحان پاشانك تحت اداره‌سنده‌در تبش بیك خانه تخمین اولنمقده بولنان شمر عشیرتی خیمه‌نشین وعشائر غیر متمدنه وروحشی المزاج اولوب موسماً کوره گاه موصل ودیاربکر ولایتلرنده وگاه بغداد طرفلرنده گشت وگذار ایدرلر ولایتمزك سنجار قضاسیله شیخان ناحیه‌سنده بر طائفه واردرکه بونلره یزیدی دینلیور بونلر اصلا مسلم ایدیلر طریقت علیهٔ قادریه مشایخ کبارندن شیخ عدی حضرتلری یدی عصر اول شیخان نامی التنده یاد اولنان محلده ارشاده باشلیه‌رق وبونلرك اجدادی دخی مشارالیهه اتباع ایدرك مرید اولدیلر شیخ مشار الیهك وفاتندنصکره تدریجاً بر آز مدت اچنده بوللر بنی شاشرده‌رق ونصلسه شیطانه ملك طاوس تسمیه اولنوب هر بر اجراآت انك ید اقتدارنده اولدیغنه وشیخ عدی انك وکیلی بولندیغنه اعتقاد

ایلیه‌رک کتب مقدسه ومنزلهٔ اربعه خارجنده بر طریق ضلال بولمشلردر

بو طائفه‌نك بر رئیسلری وبرده بر شیخلریله بونك خلیفه ومعاونی مقامنده کوچه‌ك وپیر وفقیر تسمیه‌ایتدکلری درویشلری واردر بونلردن بریسنك وفاتی وقوعنده یرلرینه بهمه‌حال اولاد واحفادندن بریسی او خدمتی کورر بو طائفه‌نك هیچ بریسی اوقور یازار دکلدر ایچلرنده اوقویوب یازمغی بیوك بر کناه عد ایدرلر یالکز کلام قدیمی تعلیم ایتمك خدمتی ایچلرنده بر خانه‌یه مخصوصدر اوخانه‌نك ذکورندن بشقه کیمسه اوقویوب یازمز کلام قدیمده لعنت وشیاطن کلماتنه تصادف اولندقده بال‌مومی ایله او کلمه‌یی ستر ایدرلر

کندولرینه مخصوص بر مکتبك احداثی حقنده امر اولنه‌جق اولسه اسلامك قرائت ایتدیکی کتابدن وعربی یازوسندن تعلم ایده‌جکلری وسائر مذاهب معینه‌نك بریسنك قرائت ویازوسنی قبول ایتمیه‌جکلری رئیسلری طرفندن سویلنمش اولدیغی ده متواتردر فقط مذکور خانه‌دن بشقه ایچلرنده اوقویوب یازمق قطعیاً ممنوعدر

ملك طاوسك یدی سکز دانه خروس شکلنده طونجدن معمول صورتلری واردر بونلری دخی امانت مخصوصه عد ایدرك بکلرینك یاننده محفوظدر هر سنه رمضانده اوچ کون اوروج طوتارلر محرم شهرنده شیخ عدی‌یه جمله‌سی طوپلانوب زیارت وشروط زیارتی تمامیا اجرا ایدنلره حاجی تسمیه ایدرلر او زیارت عمومیه‌ده جمله‌سنی اوراده بولندیررلر شیخ عدینك بولندیغی محل طاغلق اولدیغندن وتربه‌سی یاننده دخی بر صو بولاغی بولندیغندن او بولاغه ماء مبارك وطاغلرك بریسنه عرفه تسمیه ایدرلر

صباحلری کون چیقدیغی وقت کونشه سجده ایدرلر نمازلری یوقدر نکاحلری شیخلری معرفتیله عقد اولنور خروسلرك قنادلری وقویروقلری اوزرنده آیات قرآنیه‌دن بعض آیات دخی یازلمشدر برات وقدر کیجه‌لرینه رعایت ایدرلر بو طائفه‌دن دیاربکر ولایتنده کائن بعض محلده وموصله

بش آلتی ساعت مسافه‌ده واقع مذکور شیخان ناحیه‌سنده وبرده موصل سنجاغنه تابع سنجار قضاسنده وروسیه جهتنده یزیدی اولوب بونلرك جمله‌سی آیینلرنجه مذکور رئیس وشیخی شیخ عدی‌یه اعتقاد ایدرلر هرسنه موسم مخصوصنده کوچه کاردن بهری بر طاوس آلوب نیره‌ده یزیدی وار ایسه‌اورایه کوتوروب اقچه‌طوپلارلر بهر سنه نفوسلری اوزرینه مسلم ایله برابر بونلرك دخی بشقه‌جه قرعه‌لری چکیلور عیناً عسکرده استخداملری یعنی اسلام میاننده بولنملری آیینلرینه منافی‌اولدیغندن بدل نقدی ویررلر بو حاله نظراً بونلرك فرق ضاله‌دن معدود بولنمش اولدقلری اکلاشلمشدر

ولایتك اهالیسی

تعداداولنان قصباتك اهالیسی بوقاروده ایضاح اولندیغی‌اوزره مختلف ومختلطدر

بونلر خلقة معتدل البنیه وشهرلر قصبه‌لر خلق نه‌زیاده‌جه بیاضی ونه‌ده چوقجه اسمراولوب لطیف اللون وعشائر وقبائل‌خلقیده درجات متخالفه‌ده اسمر اللون بولندقلری ومختلف الامزجه اولدقلری کبی عموما قابلیت وذکاوت واستعداد واخلاق حسنه‌ایله مفطوردرلر

خلقك اکثریسی برسنه‌لك ویابر ایلق وبلکه برهفته وبلکه بر کونلك‌مدار معیشتی اولدیغی حالده کندوسنی مستغنی کورر بواهالی‌یه مدنیت وبدویت نقطهٔ نظرندن باقلسه باشلوجه اوچ قسمه انقسام‌ایدر برنجیسی اولجه نیم مدنی دنیله بیله‌جك شهر وقصبه‌لر خلقیدرکه ولایت ولوا وقضا مرکزلری بولنان موصل شهرزور سلیمانیه وعقره ودهوك وزاخو وسنجار واربیل وصلاحیه وراوندز ومرکه وکلعنبر وکوی سنجق وزیبار شهر وقصبه‌لریدر بوشهروقصبه‌لر اهالیسنك تقریباً یوزده اوچی‌اوقور ویوزده ایکیسی هم اوقورهم یازاراهالیسنك بعض‌وجوه وایلرو کلنلری مأموریتله واکثریا زراعت وفلاحت‌ایتمك واملاك یتشدیرمکله واورته حاللیلریده

صنوف تجارت وبنه زراعتله وعوام خلقیده عمله وکراجیلك وبقاللق وسائر اوکبی ایشلرله اشتغال ایدرلر

ایکنجیسی عشیرت وقبیله حالنده بولنوب وحشت وخشونت مزاجلریله کندوسنك وقاملیاسنك قوت لایموت اولەرق ادارەسنه کفایت ایدەجك درجەده زراعت ایدر دیکر محله نقله استعدادی اولان وسیر وحرکتی بردائرهٔ معینه ومحدودەیه منحصر اولمق اوزره چادر التنده بولنان عشائر وقبائل خلقیدر بوقسمك دخی باشلوجەلری عقره زاخو جهتلرنده بولنان کوچر ودها بعض اکراد طائفەلریله طی وسنبس والصایح والعبید جبور عشیرتلریدر اوچنجیسی صرف بدوی اولان عشائر اولوب بونلرده شمر وصلیب وهموند عشائر وحشیەسیدر کەبونلر زراعت وفلاحتك ومشروع بر صورتده کدیین ایلەتعیشك نه لذتی اولدیغنی اوکرنمامش ومدار معیشتلری بنی نوعلرینەتسلط یعنی یغما ایتدکاری اشیا واموالە منحصر بولنمش اولدیغی حاللرینه معلوماتی اولنلرجه معلومدر ولایت اهالیسنك اقسام ثلثهٔ مجوثەسندە بیان اولنانلر باشلوجه اهالی وقبائل اولمغله وسالنامه مزك حجمی بوندن زیاده تفصیلاته مساعد اولمامغله بالضرور بوقدرینی بیان ایله اکتفا ایدرز

ولایتك یالکز شهر وقصبه لرینك بعض محللرینك نفوسنی تحریر ایدیلوب ایکنجی واوچنجی قسم اهالیسنك هنوز نفوسی تحریر ایدلمدیکندن نفوسك مقدار اصلیسی بیلنمیور ایسەده بزم حساب وتخمینمزه کوره ولایتك عموم نفوسی نسبتندەدر

(حیوانات)

بوولایتده مواشی جنسنك باشلیجەسی قویوندر کرك عشائر وعربان وکرك اهالی متمدنه وسائره نزدنده واقتداری اولنلرده سوریسیله بولنور بونلرك یاغیسی همان عموماً اوروپایه کوتوریلور دریلری متنوع صورتله یمنی وپاپوش وجزمه کبی معمولاتده استعمال ایدیلور یاغلری ولایت داخلنده صرف ایدیلوب یالکز جزؤی برقسمی خارجه چقاریلور کچی جنسی دخی بوولایتده زیادەایسەده بالنسبه قویونك ربعی خمسی قدر اولەبیلور

متمدن اهالینك بیه‌جكی قویون لحمنه منحصر كبی ایسه‌ده عشائر وقبائل خلق یالكز ایچون قویون و كچی‌یی یكده او قدر تفریق ایتمزلر عربلرك سخاوتده ومسافر نوازلقده حالا باقی اولان خصائص جمیله‌لرندن بریده بر عرب خانه‌سنه وقتلی وقتسز بر مسافر كلسه بهمه حال بر قیون ویا قوزی ذبح ایتملریدر

دوه

ولایت داخلنده ایكی نوع دوه بولنورکه بونك بر نوعی عشائر وقبائلده عادتا قویون كبی بسلنور دیكر نوعیده عملیات نقلیه‌ده استعمال قلنور عملیات نقلیه‌ده استعمال اولنان قسمی دیكر نوعندن زیاده‌در توینندن مشلح وعبا وعقال وسائر شیلر یاپیلور نفس قصبه‌ایله شهرزورده كرچه مرعز ویوكدن كوزل عبالر یاپیلورسه‌ده دوه توینندن اولان نوعی هر دراوسنه مرجحدر چونكه وجودی غایت صیجاق طوتار وحد ذاتنده دخی یومشاقدر

اینك

ولایتك هر طرفنده اینك دخی چوقدر زراع وفلاحك همان اكثریت عظیمه ایله اكثریسنك جفت خدمتنده قوللاندقلری بقردر وچوق یرلرده سود ایچون بسلنه‌جك اعلا اینكلر واردر

مانده

ولایتك هر طرفنده خصوصیله موصلده مانده پك چوقدر مانده‌نك سودی زیاده اولدیغندن هم یاغندن وهمده سودندن ویوغورتندن پك چوق استفاده اولنیور

آت

آت جنسنه كلنجه میلاد حضرت عیسی‌دن صكره آت وقسراغك اعلاسی اصیلی عربلره انحصار ایتمش كبی اولوب زمان سعادت افشان حضرت رسالتپناهیدن صكره اصحاب كزین حضراتنك وسائر مجاهدین

عربك محاربات ومجاهدات معلومه‌لرنده شجاعت وبسالتله کندیلری شهرت قزاندقلری مثللو راکب اولدقلری آت وقسراقلرده کندی فعللریله متناسب اصالت شهرتی قزانمشلر وعربلر او حیوانلرك نسلنی شمدی‌یه‌قدر محافظه ایده‌کلمشلردر لطافت وظرافتجه کره‌ٔ ارضی اوزرنده عربستان حیوانلری کبی وجودجه کوزل ومتناسب وفعلا دواملی ومتانتلی حیوان بولنمز ادعاسی پك طوغریدر دائره‌ٔ ولایتده اعلا حیوانلر بولنورسه‌ده بونلرك اك اعلالری صرف بدوی اولان شمر والصایح والعبید وطی وسنبس بو کبی عشائرده بولنیور بوندن مقدملری سائر اشیالر مثللو بورادن حیوان اخراجنده‌ده انکلیزلر اهمیت ویره‌رك او کوزل جنس حیوانلری هندستانه کتوریوردیلر حیوانات نقلیاتنك کثرتنه کوره از زمان ایچنده بورالرده جنس حیواناتك استفاده اولنه‌میه‌جق بر حالده تدنی ایده‌جکی اکلاشلمسیله حکومت سنیه خارجه حیوان اخراجنی منع ایلمشیدی. بوممنوعیتك محافظه‌سنه حکومتلرجه اعتنا واقدام اولنمغله برابر ولایتك هر طرفی اچیق صاچیق اولدیغندن وبوقدر چوللری وبیابانلری محافظه ممکن اوله‌مدیغندن‌ینه حیوانلرمز هندستانه کیدییوورم بزم دوام ایدن ممنوعیتمز ممالك ایرانیه‌دن معدود (محمره) حاکمنك منفعتنه یاردم ایتمشدر

بورالرجه چندر دخی ایکی نوعدر برنجیسی نجد وحله وبغداد چندرلری اولوب بونلر علی العموم بیاض ومتناسب الاعضا وسریع المشی والحرکه اولدیغندن رکوب مخصوص اوله‌رق صورت مخصوصه‌ده بسلنیر بیکدن درت بیك غروشه‌قدر فروخت اولنور

بورالرجه قاطر جنسیده آز دکلدر بو نوع حیوان مستقلا عملیات نقلیه‌ده وچفت سورمکده قوللانیلیر بعضاً بیاض چندرلر کبی صورت مخصوصه‌ده رکوب ایچون بسلنیر آت جنسی بوراجه‌نقدر اعلا ایسه قاطر جنسنك‌ده کوزه‌لی بولنیر

(سباع ووحوش)

ولایت داخلنده‌کائن بعض اورمانلی واغاجلی محلارده قورد وخنزیر وآیو بولنور بونلر چوق دکل ایسه‌ده نادر دنیله‌جك قدرده آز دکلدر جیلان وطوشان دخی چوللرده پك زیاده‌دربونلردن بعض خانه‌لرده دخی بسلنه‌بور بو طرفلرده‌کی چوللرده حال بدویتده یشایان وصلیب دنیلان بر عرب عشیرتنك علی‌العموم اهالیسنك مدار معیشتی جیلاندر بیه‌جکلری جیلان لحمی کیه‌جکلری‌ده جیلان دریسیدر

(طیور)

اوردك ایله کوکرچین وککلك وبلدیرچین ولقلق وطورنا وسائربوکبی طیورك انواعی بولنور شاهین وباز کبی اوجی قوشلری دخی واردر

حیوانات زاحفه

ولایتك هر جهتنده کرك شهرلرده وکرك چوللرده یلان وعقرب چوقدر بعض محلارك عقربنده‌کی زهر غایت مضر وبلکه مهلك ومخطر درجه‌سنده‌در بعض محلارك عقربنده‌کی زهر اهوندر صوسز محلده‌اولان یلانلر صولی اولان محلارده‌کی یلانلردن بر از اهوندر برینی صوسز یلان صوقه‌جق اولور ایسه جان قورتارمیه‌جغی کبی بر یکی یلانلردن صوغه‌جق اولسه‌جداواسون موصل‌وکرکوك وسلیمانیه‌جان قورتاره‌بور واربیل نهرلرده‌وبتخصیص دجله وزاب والتون کوپری نهرلرنده بالق بر قاچ نوعدر

حشرات

موصلك هر جهتنده حشراتك انواعی بولنور کهله‌پیره سیوری‌سنك چوقدر هله سیوری‌سنك بعض محلارده انسانك راحتنی سلب‌ایدر چکرکه بعض سنه‌لر ظهور ایدر ومعاذ الله تعالی چقدیغی سنه‌لرك حاصلاتنی‌اکل واتلاف ایتدیکنه مبنی مضرتی فوق‌العاده‌برمرتبه‌ده‌در

معارف

نفس موصلده بر مکتب رشدی اولدیغی کبی صبیانك تعلیمنه مخصوص غیر منتظم فاچ مکتبلر واردر بونلرك دائرهٔ انتظامه ادخالی ولایتجه دردست اجرادر هله بر مکتب ابتدائی دخی اچیلوق اوزره اولوب مکتبك انشاسنه باشلانلشدر ملل غیر مسلمه‌دن کلدانی وقتولك ویعقوبیلر مخصوص برر صبیان مکتبلری جزویتلرك ذکور واناثه مخصوص ایکی عدد مکتبلری ویرده مطبعه‌لری واردر

صنایع

صنایعك جمله‌سندن اولمق اوزره موصلده ایپلکدن معمول غزبل تعبیر اولنور متنوع الالوان تام وحلب امتعه‌لری مثللو طاقه‌وملبوسات عسکریه‌یه مستعد ایپلکدن معمول مرمری وقالین‌بیز وعادی عبالر وقضالرده وحله وزاخو قضاسنده غایت کوزل وپالطو وستره‌وپانطلون‌البسه اعمالنه صالح واوروپانك ماسونیاسنه مقانه کبی شیلر یاپلسنه مستعد یوکدن او یقدن الوان شالار نسج اولنمقده وقوللانلمقده ایسه‌ده بونلرك رغبت عمومیه‌یه تماعیله مظهر اولمسی ومنسوجات مذکوره‌نك نفاستجه حد مطاوبه ایصال ایدلمسی امرنده حکومت محلیه طرفندن انواع تسهیلات وتشویقاته کوسترلمکده‌در

﴿ ولايتك بيك اوچ يوز بش سنهٔ ماليه‌سی واردات ﴾
﴿ عموميه‌سنی مبين بودجه‌در ﴾

موصل سنجاغی غروش	شهرزور سنجاغی غروش	سليمانيه سنجاغی غروش	اسامیٔ حسابات
١٦٢٩٤٦٦	١٧٠٢٩٠٤	٧٨٣٣٦	املاك وعقار ويركوسی
٣٩١٨٦٩	٥١٦٤٩٣	٩٥٥٩٩٧	تمتع ويركوسی
٣١١٠٣٩	١٠٤٨١٧	٢٥٠٢٢	بدل عسكری
١٧٢١٧٦٢	٢٢٠٠٧٨٦	٦٢٩٨٦٨	اغنام رسمی
.....	.....	....	حنوار
١٢٢٠٠	١٥٠٠٠	....	دوه رسمی
١٨٨٤٣٧٧	٢٢٧٣٥٦٩	٦٣٥٢٦٧	مقطوعاً حاله اولنان اعشار بدلی
٤٤٠٠٠٠	٨٢٠٠٦	٧٧٥٦٧	اداره اولنان اعشار حاصلاتی
٦٢٥٠٠	٢٨٨١٠	....	اورمان كراسته يول رسملری
٥٣٣٠٠	١٨٤١٤٠	٩٦٤٤٠	املاك وطاپو خرجلری
...	٥٠٠٠	...	انواع معادن
٥٩٨٧٥	٣٧١٨٧	٢١٨٨٤	محاكم خرجلری
٥٦٤٢٧٥	٣٢٩٨٥٢	٤٤٦٩٣	رسومات متنوعه
٤٦٨٧٥	١٤٥٧٠	...	املاك ميری وايجار حاصلاتی
٥٥٧٠٠	٣٧٤٣٦	٢٧٧٢	حاصلات متفرقه
....	....	....	صيد بری
....	....	....	صيد بحری
٧٢٣٣٢٤٨	٧٥٣٢٥٧٠	٢٥٦٧٨٤٨	يكون

مصارفات

نوع مصارفات	سلیمانیه سنجاغی غروش	شهرزور سنجاغی غروش	موصل سنجاغی غروش
شرعیه	٠٠٥٢٩٤٦	٠٠٩٣٨٥٥	٠٠٩٤٠٢٩
داخلیه	٠٣٣٣٦٢٧	٠٤٣٥٤٠٤	٠٥٨٦٦٥٠
عدلیه	٠١٩٣٨٢٠	٠٢٢٠٥٠٨	٠٢٠١٣٥٦
معارف	....	....	....
نافعه	....	....	٠٠٠٥٦٠٣
اورمان	....	....	....
معادن	....	....	....
مالیه ویرکو ومعاشات ذاتیه	٠٢٥٨٠٢٢	٠٦٢٩٨٣٥	٠٧٣٢٤٨٤
اسهام متنوعه	٠٠٠٢١٣٠	٠٠١٠٨٦٨	٠٠٣١٨٥٣
ضبطیه وژاندرمه مع پولیس	٠٨٤٠٨٤٤	١٥٨٦٢٣٨	١٤٥٥٩١٧
صحیه	٠٠٠٠٦٠٠	....	....
معاشات ذاتیه	٠٠٥٨٩٠٥	٠١٣١٢٢٠	٠١٢٣٨٤٩
یکون	١٧٤٠٨٩٤	٣٠٩٧٩٢٨	٣٢٣١٧٤١

﴿ مركز ولايته ملحق قضالر ﴾

زاخو قضاسی

مأمورين قضا

قائممقام سعيد بك افندی

نائب مولود افندی	تحريرات كاتبی افندی
مال مديری كريم افندی	صندق امينی احمد افندی

مال مدير معاونی صبحی افندی

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام سعيد بك افندی

اعضا طبيعيه			اعضا منتخبه
	نائب مولود افندی	عبدالحليم افندی	
	مال مديری كريم افندی	مصطفی چلبی	
	تحريرات كاتبی افندی	هواجه يوسف افندی	
		هواجه شموئيل افندی	

محكمهٔ بدايت

رئيس نائب افندی

اعضا ابراهيم اغا	مستنطق معاونی حسين افندی
اعضا يونان افندی	اجرا مباشری عبدی افندی
باش كاتب محمود شكری افندی	ديكری سيد عبد الله اغا
ثانيسی توفيق افندی	

بلديه مجلسی

بلديه رئيسی عارف اغا

اعضا			اعضا
	اعضا طاهر اغا	هوجه ديشو افندی	
	ديكری حسن اغا	هوجه ايليا افندی	

مأمورين متفرقه

دیون عمومیه مأموری خلیل افندی
نفوس مأموری عزیز افندی
طابو کاتبی افندی
نفوس کاتبی داود افندی
رژی مأموری سعد الله افندی
ویرکو کاتبی صبحی افندی

مأمورین ضبطیه

اوچنجی سواری یوز باشیسی یوسف اغا
ژوزنال امینی سلیمان اغا

قضاء مذکورك موقع مدنی وجغرافیسی

زاخو قضاسنك قوهٔ انباتیه‌سی معتدل برحالده‌در محصولاتی‌دخی بغدای اربه وپرنج وداری ومرجك ونخود واوزم وتوتون ومازیدن عبارتدر داخل قضاده خابور وهیزیل نامارنده ایکی نهر واردر وبرسبتی ساقیاس نامیله برده مقاطعه واردر وبی خبیر اسمیله بر طاغ موجوددر قضا موصل جهتنك شمالنده واقعدر قضانك جهت قبله وشرقیسنده بش‌یوز قدر باغ وبغچه‌واردر اغاجلری المه نار شفتالی انجیر جوز ایوا اریك توت واوزمدر قضانك شمال جهتنك آب وهواسی کوزلدر حیوانات اهلیه‌سی قویوندر وحشیه‌سی قورت آیوخنزیردر قضاده محلجه اولمیوب ایکی‌کوز ونفت معدنی واردر نفت معدنی مستعملدر قضانك طولی اون عرضی‌سکز ساعت وقضایه ملحق‌سلیفانی ناحیه‌سی واردر لسانلری کردی مذهبلری شافعیدر وعموم قضا تخمیناً بش‌بیك نفوسدن عبارتدر بش یوز قدری یهودی یدی یوز قدری خرستیان باقیسی اسلامدر مدار تعیشلری فلاحتدر مرکز قضا بش‌یوز خانه‌دن عبارت بر قصبه‌در تخمیناً سکسان

دكانلك بر چارشوسی واوچ باب خان وبر حمام وبر قهوه برجامع وبر مسجدی بر كليسا بر حورا وخارجده بری شرانش وبری بيدارده وبری برسيفی قريه‌لرنده‌كه جمعاً بش كليسا وبر حورا واردر مركز قضا اولان مذكور قصبه خابور نهريله دائرأمادر محاطه‌اولوب برجزيره هيئتنده‌در خارجدن قصبه‌يه وقصبه‌دن خارجه كلوب كتمك ايچون نهر مذكورك جنوب جهتندن اوزرنده معمول ايكی كاركير كوپری واردر قضاده آثار عتيقه‌دن كواشه وزغفران قريه لرنده هجرت نبويدن اول اولديغی جهتله بانيلری مجهول خراب برر عتيق قلعه واردر مركز قضاده شيخ علی الحكاری وكوزافده شيخ يوسف حضراتنك مقدس تربه‌لری موجود وقبه‌لری معموردر وباشكه نام موقعده بر تلغراف خطی اولوب درسعادته قدر ممتددر قضا وان ودياربكر وحكاری سنجاغنه مماددر

دهوك قضاسی

قائممقام مصطفی سالم افندی

نائب سيد مصطفی افندی — مال مديری نظمی افندی

مفتی احمد افندی — تحريرات كاتبی سيد علی غالب افندی

صندق امينی ذنون افندی

مجلس ادارۀ قضا

رئيس قائممقام قضا

اعضای طبيعيه: نائب سيد مصطفی افندی، مفتی احمد افندی، مال مديری نظمی افندی، تحريرات كاتبی سيد غالب افندی

اعضای منتخبه: اداره اعضاسی محمد امين افندی، اعضا يحيی افندی، ديكری حنا افندی، ديكری منحل

محكمهٔ بدایت

رئیس نائب افندی

اعضا منحل	مستنطق معاونی عزت افندی
اعضا موسویدن ابراهیم افندی	کاتب ثانی محمد افندی
باش کاتب مدحت افندی	اجرا مباشری محمد اغا

دیکری سید احمد اغا

مأمورین متفرقه

ضبطیه بلوك اغاسی صالح بك م ٥
ویرکو کاتبی فهمی افندی
معاونی عمر افندی
طابو کاتبی یوسف افندی
نفوس مأموری سید حسین افندی
کاتبی مصطفی افندی
انبار مأموری عباس افندی
رژی مأموری عبد اللطیف افندی
دیون عمومیه مأموری سلیم افندی
القوش دیون عمومیه مأموری ایشوع افندی

دهوك قضاسنه تابع مزوری ناحیه سی

مدیری خورشید اغا

کاتبی غفور افندی	مزوری رژی مأموری عزت افندی

دهوك قضانك موقع مدنی وجغرافیسی

قضانك قوهٔ انباتیه سی حد اوسط تخمین اولنور قضاده اربه وبغدای وارز وداری لوبیه بقله سیاه وبیاض اوزم اله زردالی شفتالی ایوه انجیر انجاز نار بادم سماق توتون صوغان جوز محصولی هرسنه یتشدیرلمکده در بونلره علاوة خدای نابت اولوب اسمنه کجی تعبیر اولنان وایکدن فرق

اولنمیه‌جق درجه‌ده بولنان برچوق اغاجلر واردرکه اندن سنوی اهالی محلیه درت بيك قیه‌دن متجاوز ايپك استفاده ايديور

قضاده نهر اولمیوب ايكی عدد چای واردر بری نفس دهوكدن ايكی ساعت يوقاروده‌كی چشمه‌لردن جريان ايله دهوك قصبه‌سنك حكومت قوناغی اتصالنده صاغ جهتندن كچر صاغ وصولنده‌كی اشجار مثمره‌نك عمومی ودها بر طاقم صيافينك سقينه مخصوصدر بونلری كذار ايتدكدن صكره شيخان ناحيه‌سنه مربوط خانك وقباق قريه‌لری آره‌سنده دجله ايله اختلاط ايدر ديكريده عمادیه قضاسی مربوطاتندن بروارى ناحيه‌سندن ممتد اولديغی حالده مزوری ناحيه‌سی قرالرينك پيشكاهندن كذاران ايله عشاير سبعه وناوكور ناحيه‌لری وسطندن مرور ايدرك خازر نهرينه قارشور بر طاقم اوفق چشمه‌لر واريسه‌ده بونلر يالكز قرا اهاليسنه وصيافی زراعتلرينه مخصوصدر

قضاده درت عدد طاغ واردر برينك مبدئی دهوك اطراف شهر قرالرندن فايده قريه‌سندن امتداد ايله مزوری ناحيه‌سنه مربوط كفره‌صور قريه‌سنده نهايت بولورو اسميده القوش طاغيله مشهوردر ايكنجی‌ده شندوخه طاغيدر زاده نام قريه‌دن مبدأ ايدر ينه مزوری ناحيه‌سنه تابع وياصوه نام قريه‌ده نهايت بولور اوچنجيسنده قشقر نام طاغدرله زاخو قضاسنك نهايت حدودی اولان پيش خابوردن ابتدا ايدر مزوری ناحيه‌سنده واقع بربور نام قريه‌يه كيدر اوراده جبال متعدده‌يه التصاق ايلر دردنجيسنده كذا طاغيدر اوده مبدأ مبحوث قشقر نام طاغدن باكوز نام قريه‌دن ايريله‌رق مزوری وبرواری زير ناحيه‌لرينك آره‌سندن كچه‌رك زيبار قضاسنه طوغری امتداد ايدر وقضای مذكورنك جبال شاهقه‌لرينه قارشو مذكور طاغلر ايسه بعض جهتلری كثرت اوزره وبعض محللرنده‌كی آزه‌جق مشه‌لك اولوب بو طاغلرده دخی قپلان آیو كيك قورد تلكی ودها بونلره مماثل حيوانات بولنور دشت جهتنده دخی جيلان وطاوشان

وطوقوز بولنور قضانك عموم قراسنك اب هواسى لطيفدر انجق مركز حكومت اولان نفس قصبه‌نك هواى مه‌تيسنك هواى حياتيسندن زياده‌لكندن آب وهواى موسم صيفده بك زياده‌جه وخيمدر

قضانك عمومنده ديم اوزم باغلرى تخميناً بيك بشيوز عدد راده‌سنده اولوب بونلرده يالكز سياه وبياض اوزم محصول واردر نفس قصبه ايله قضانك بعض قرالرنده يوز قدر صولى باغچه واردر بونلرك دخى وارداتى آلما نارزدالو شفتالو انجير بادام انجير وسماق كبى محصول يتشديرر اشجار مثمره‌دن عبارتدر

قضانك طولى يكرمى بش وعرضيده طقوز ساعتدر مركز قضاايسه جهت شماليده وكوستريلان يكرمى بش ساعت طولنك طقوز ساعتلك مسافه‌سنده واقعدر

قضا اهاليسى ميانده ذوسكى واركوش وشرفان وشمكان وبنانى عشيرتلرى وار ايسه بونلرده مسكوندر ارتوش وسائره‌دن اوچيوز خانه مقدارى كوچر وكوچيه واردر بونلرنده مذهبلرى شافعى لسانلريده كورديدر بونلردن كوچر وكوچيه اولنلرينك مدار تعيشلرى اغناملرندن حاصل اوله‌جق يباغى وتفتك وساده وطوغلى كبى اشيانك فروختنه واهالى مسكونه‌نك زراعت وفلاحته محصوردر

مكاتب رسميه يوقدر اون بر عدد صبيان مكتبى واردر يدى عددى اسلام صبيانته وايكى عددبده خرستيان كلدانى ملتنك آيين ولسانلرينه وايكى عدديده موسويه‌نك صبيانلرينه مخصوصدر بونلردن ايكيوز اللى عدد اسلام يتمش بش عدده خرستيان وقرق اوچ عدده ملت موسوى اطفاللرندن عبارت بونلردن اسلام چوجقلرندن اكمال ايدنلرك قضانك رشديه‌سى بولنمامسى جهتله صبيان مكتبلرنده عربى وفارسى وتركى تحصيليله خرستيانلردن كلدانى لسان وآيينله وملت موسويه اطفالنك ده كندو مذهب ولسان مخصوصلرينك تحصيليله مشغولدرلر دهوك قضاسنه مربوط يالكز مزورى

ناحیه‌سی واردر ناحیهٔ مذکور ایسه یوز اوتوز قرایی شاملدر بونلردن اوتوز قدر قریه غیر معموردر اطراف شهر ناحیه‌سی ایسه طقسان‌عدد قریه‌دن عبارتدر بونك دخی اون قریه‌سی سکنه‌دن خالیدر قضانك مجموع نفوس التیبیك التیوز اون سکز خانه‌در نفوس مسلمه درتبیك بشیوزالتمش وخرستیانلرده بیك بشیوز اللی سکز ملت موسویه‌لرکده درتیوز یکرمی بش یزیدیلرده یتمش بش نفوسدن‌ودکانلرنده مجموعی یوز قرق درت‌واوچ بابده خان وایکی بابده قهوه‌خانه‌دن عبارتدر

قضانك مجموع تجارت وزراعتی سنوی التی ملیون غروش راده‌سنده‌در

قضانك بهر سنه‌اخراجاتی توتون وارزیباغی تنتك کچی وقل وسیسام فوری اوزم وانجیر جوز سماق‌بکمز ونار رزدالو آلما یاسن‌اوزم صوغان نوعلرندن عبارتدر وسائط نقلیه یوقدر عادی مکاری حیوانلریله اشیا نقل اولنور

ادخالات‌ایسه روغن‌ساده‌بعضاده حنطه‌وشعیر وبرده‌فاتوره‌امتعه‌سیدر

قضاده ایکی بلوك عسکر ردیفه واوتوز یدی نفر پیاده واون سکزده سواری ضبطیه بلوکی واردر آثار عتیقه یوقدر

مرکز قضایه بش ساعت مسافه‌ده واقع القوش قریه‌سنده دفین خاك عطرناك اولان نبی ناحوم بن حیفا علیه السلام حضرتلرینك مرقد شریفلری موجود اولدیغی کبی برده قطب‌ربانی غوث صمدانی عبدالقادر کیلانی حضرتلرینك معاصری اولوب مزوری ناحیه‌سنه تابع اشکفت تدوان قریه‌سنه اون دقیقه‌لك بر مسافه‌ده محل مخصوصنده دفین خاك‌پاك اولان شیخ عدی مسافر حضرتلرینك قبهٔ مبارکه‌لری موجود ومعموردر شیخ موسی الیهك مرقد شریفلری یزیدی ملتی طرفندن‌فوق‌الغایه بر زیارتگاه اتخاذ اولنمشدرکه مجاورلریده یزیدیلردر بهر سنه نیسان اینده بك چوق یزیدیلر محال بعیده‌دن شیخ موسی الیهك مرقدلرینی زیارته‌کلمسی کندولرنجه فرایضدن معدود وزیرده قضا مرکزینه‌بش‌ساعت مسافه‌ده

وبريفكان قريه‌سنده سلالهٔ طاهره‌سندن مرحوم ومغفور شيخ نورالدين حضرتلرينك مرقدلری ودرگاه عاليلری معموردر نفس دهوك قصبه‌سنده سلالهٔ مبحوثه‌دن شيخ محمد افندی حضرتلری دفين خاك غفران ودرگاهلری معموردر

داخل قضاده قونسلوس وقونسلوس وكيللری يوقدر قضانك حدودی شرق جهتی عقره وغربيسی زاخو وشماليده عماديه وزيبار قضالری وجنوب طرفيده نفس موصله مربوط شيخان ناحيه‌سيله محدوددر

نفس قصبه‌ده بر باب جامعله ايكی ده مسجد وخرستيانلرله ملت موسويه‌يه مخصوص برر كليسا واردر ومزوری ناحيه‌سنك مركزی اولان اتروش قريه‌سنده دخی بر باب جامع ومزوری ناحيه‌سيله اطراف شهرده قرق بش عدد مسجد والقوش قريه‌سنده ايكی كليسا وجوارنده يارم ساعت مسافه‌ده بر وصاغ طرفنده كه طاغده دخی بر جسيم معبد اولديغی كبی قرا سائره‌ده خرستيانلره مخصوص اون ايكی عدد ملت موسويه‌يه عائد بر اوفق كليسا واردر القوشده ميريه راجع بر باب خان واردر

قضاده تبعهٔ اجنبيه‌دن يالكز قشه‌فر نام طاغده جزويتلره مخصوص بر مناستر ومكمل بر صورتده‌ده مسافرخانه‌سيله برده اجزاخانه‌سی وبرقاچ نفرده باباس واردر فقرادن تداوی ايچون مراجعت ايدنلره مجاناً باقلمقده‌در

عقره قضاسی

قائممقام طاهر بك

نائب سليمان فائق افندی	مدير معاونی وبركوكاتبی احمد افندی
مفتی عبدالرحمان خانی افندی	تحريرات كاتبی يوسف افندی
مال مديری اسعد افندی	سورجی وبركوكاتبی امين افندی

مجلس اداره اعضالری

طبيعی	عبدالرزاق افندی	عيسويه‌دن منصور اغا	منتخب
	عثمان افندی	موسويدن ساسون اغا	

بدايت محكمه‌سی

رئيس نائب افندی

خندان اغا	باش‌کاتب فائق افندی
موسویدن هوجه خنو	مستنطق معاونی حميد افندی
	ايکنجی کاتبی

اعضا

اجرا مباشری محمد اغا

مأمورين متفرقه

نفوس مأموری عبدالرحمن افندی
کاتبی حکيم افندی
رژی مأموری بهنان افندی
ديون عموميه مأموری اسماعيل افندی
طاپو کاتبی شهاب‌الدين افندی
نافعه تحصيلداری سليمان افندی
انبار مأموری منحل

ضابطه مأموری

يوز باشی عبدالرحمن اغا	ژورنال امينی حسن ساقی اغا

عساکر شاهانه رديف دائره‌سی

بيکباشی امين افندی	طابور کاتبی هاشم افندی
يوز باشی قادر اغا	ملازم احمد اغا
« « قهرمان اغا	« « محمد اغا
« « سليمان اغا	« « حسن افندی
	« « امين بك

عقره‌نك موقعی ايله حال حاضری

عقره قصبه‌سی موصل ولايتی مرکزينك جمله متممات وملحقاتندن اولوب موصلك غربی جهتنده اون سکز ساعت مسافه‌ده آثار عتيقه‌دن معدود غايت مصنع ويارم ساعتده چقيله‌بيلور مرتفع برقلعه‌نك اتکنده واقع اولوب

طول وعرضی بربچق ساعت مسافه‌دن عبارتدر قصبه‌نك برطرفی یعنی شرقاً جبال شاهقه‌دن عبارت طاغ غرباً زیبار جنوباً سورجی وبر طرفیده شهردر قصبه‌نك مبنی اولدیغی قلعه‌نك اطرافی دیوارله محدود اولوب اوچ قپوسی اولدیغی کبی قلعه‌نك ارقه‌سنده‌ده میر بغچه‌سی نامیله معروف بربغچه موجود اوله‌رق وقتیله مذکور بغچه‌دن اوقلعه‌یه صو جریان ایتدیرلدیکنك آثاری وحفراولنان اوتوز قرق قپونك علائمی موجوددر اهالی محلیه شتاده تعریف اولنان قلعه اتکنده‌کی خانه‌لرده یازین مملکتدن براز اوته‌ده‌کی بغچه‌لرده اقامت ایدرلر بوبغچه‌لرك یوقارولرنده هر بر یردن بشقه بشقه پیدااولان بولاقلردن نبعان ایدن صو جریان ایله بریرده اجتماعله برجدول تشکیل ایدرك مذکور بغچه‌لر ایچنده واقع اولان طقوز عدد دکرمانی اداره ایتدکدن صکره بغچه‌لرده تقسیم اولندیغی وبو بغچه ایچنده چاریار کزین افندیلرمزدن عمر الفاروق رضی الله تعالی عنه افندمز حضرتلرینك زمان سعادت افشانلرنده بنااولنمش برجامع وحنفی وشافعی‌یه مخصوص برحوضی وطلبه ومدرسلره مخصوص متعدداوطه‌لر ونائبلره مخصوص برمحکمه دائره‌سی موجوددرکه غایت فرحفزا ودلکشا برموقع دلورادر مذکور جامعده‌کی برقبه‌نك اوزرنده ایکی مناره وجامعك درونده درت موسمه مخصوص ایرو ایرو محرابلر اولوب هروقتده عادت محلیه وجهله برمحرابده ادای صلوة اولنور شیخ عبدالقادر کیلانی افندمز حضرتلرینك مخدوم معالی ملزوم عالیلری شیخ عبد العزیز افندمز حضرتلری قصبه‌یه یارم ساعت مسافه‌ده ایکی طاغك ارەسنده واقع معمور برقصبه‌ده مدفون اولوب مرقد شریفك یاننده بر تکیه موجود وهرجهتی معمور درونده عبادت اولندیغی کبی قبه‌ده زیارتکاه انامدر بوراسی بغداد نقیب الاشراف قائممقامی طرفندن اداره اولنمقده‌در وجارشوایسه مملکتك الت طرفنده وجامعك یوقاروسنده واقعدر تخمیناً ایکیوز قدر اصناف دکانی واردر نفس قصبه ایکی تکیه برجامع برحمام

ويدي مسجد وايكي كليسا وبر حورا وبيك خانه تخميناً ايكي اوچ بيك نفوس وعشائر سائره‌سيله برابر ايكيوزقدر قريه‌يي حاوي وعشائر سبعه ناحيه‌سيله هركي سورچي عشائرندن مركبدر بوقرالك بعضلري چولدر احوال جغرافي ومدانيسي موصل بحثنده بسط مقال اولنديغي جهتله تفصيلات زائده‌يه لزوم قالمامشدر

سنجار قضاسي

قائممقام مصطفى افندي

نائب مصطفى افندي	تحريرات كاتبي اسماعيل افندي
مال مديري صالح افندي	

مجلس ادارهٔ قضا

رئيس قائممقام مصطفى افندي

اعضاى طبيعيه	نائب مصطفى افندي	علي اغا	اعضاى منتخبه
	مالمديري صالح افندي	خضر كهيه‌زاده علي اغا	
	تحرير كاتبي اسماعيل افندي	خلف معمي اغا	
		محمد عبدي اغا	

مال قلمي

مالمديري صالح افندي	معاوني ويركو كاتبي افندي

صندق اميني محمد افندي

نفوس دائره‌سي

نفوس مأموري عبدالرحمن افندي	كاتبي ايوب افندي

دفتر خاقاني كاتبي احمد افندي

رديف دائره‌سي

رديف يوز باشيسي عباس اغا

ملازم عبدالله افندي

ضابطه دائره‌سی

ضبطیه ملازمی محمد افندی

تلعفر ناحیه‌سی

مدیر فکری بك

کاتب امین افندی	انبار مأموری عبد الله افندی

ناحیهٔ مذکور اعضاسی

اعضا	سید وهاب اغا سید حسین اغا	عزیر اغا خضر اغا	اعضا

عبدالکریم اغا

سنجار قضاسی

سنجار قضاسی موصلك غربی جهتنده واقع قضای واسعك اورته‌سنده ویارم ساعت ارتفاعنده واقع بر جبلك اسمی اولوب بو ایسه سائر جبال متسلسله وشاهقه‌یی حاویدر نهایت طولی ایکی ساعت مسافه امتداد ایدرك بریسی قبله دیکری شمال ایکی جهتی شاملدر شمال جهتنده طقوز وقبله جهتنده سکز که جمعاً اون یدی قریه‌یی جامعدر شمالده‌که (بکران یوسفان) کندکلی . علی دنیا . فقره . عمران . محرسه . کولکار . دریجه سموقه . وقبله طرفنده‌که . مهرکان . تپه . نارنجوك . محمد صایغ مزرعه‌سی . حاجی بك قریه‌سی . مندکان . عین الغزال . قابوس . بلد قزلکند . کابره . صیدالله . قبران . خاتونیه . نام محللردر شمال جهتنده ملوك اتابکه‌دن شرف الدین نام ملکك تربه‌سیله اولیادن رومی نام عزیزك ده تربه‌سی موجود ویزیدیلر زیارتکاه اتخاذ ایدوب انلر طرفندن زیارت اولنمقده‌در شمال جهتنده جریان ایدر صو غایت لذیذ مصفا اولوب بوده وقبله صو الق ایچون قازلمش قویولردن وبورالرجه کهریز تعبیر اولنان

برلردن صویول بواوب چقمشدر طاغك اتكندهوچوارده خیمه‌نشین اولان بزیدی طائفه‌سندن‌سموقه عشیرتنك صولری طاغك نهایتنده شمال جهتنده دیاره اسمیله یاد اولنور بر صو جریان ایدرکه ایکی دکرمان چویره‌بیلور بوندن اوچ ساعت اوته‌ده دخی قبله‌جهتنده ینه طائفه مذکوره‌دن قیران عشیرتنك مسکنلری‌اولان‌سیکنیه قریه‌سنده ینه جسیم برصو موجوداولوب بردکرمانی اداره‌ایدیورکه‌صوبك‌زیاده‌لغی‌دهاایکی‌دکرمان‌تشکیلنه‌استعدادی واردر بو قرادن بلد اسمنده اولان قریه شمدی مرکز قضا اولوب آنده بوکبی مندرس پك چوق کهریزلر واردرکه مذکور بلد قریه‌سنه درت وسکتیه‌یه اوچ ساعت مسافه‌ده‌در تاریخ قسمنده بیان اولنه‌جغی وجهله بلد قریه‌سی اتابکیلر زماننده‌ملك شرف‌الدینك مرکز حکومتی‌اوله‌رق اوتوز بشبیك خانه‌یی حاوی جسیم ومرکز سلطنت بر شهر اولدیغی معلومات تاریخیه‌یه ایله وخصوصیله الیوم‌موجود اولان خرابه آثاریله‌مستدلدر حتی موصلده نور الدین شهیدك بناکرده‌سی اولان جامع کبیرك الحالت هذه موجود مناره‌سی مثلاو مذکور بلد قریه‌سنده موجود ومشرف بر مناره اولوب کوفی یازوسیله (عبدالله) لفظی قالمش اولدیغی مثلاو بلده ایکی ساعت مسافه‌ده واقع اولان خرابه بر خانك قپوسی حالیله انظار عامه‌یه عرض دیدار حیرت ایتمکده وبونك ایکی جهتنده برر ییلان اغزاچـوب وبهر یلانك اغزنه الندهکی حربه‌یی یرلشدیروب بر زنکی عرب صورتلری کورلمکده وقپونك‌اوزرنده (مالك رقاب امم شهنشاه‌اعظم) کلمه‌لرینه‌قدر عربی خطیله طاشدن قازلمش بر سطر یازو دخی اوقونمقده‌در بو قریه‌ده بیوك بر صو جریان ایدیورکه درت دکرمانی‌اداره ایتمکده وبش کهریز دخی حالا باقی اولوب بونلردن ماء لذیذ سطح‌ارضه چقمقده‌در امام‌موسی الکاظم‌حضرتلرینك‌سلالهٔ‌طاهره‌لرندن‌ارزکرحضرتلریله‌شیخ‌سویدالنجاری وشیخ علی بن علی وهب نام اعزه‌نك تربه‌لری بو قریه جـوارنده واقع اولوب قبه‌لری‌ده معموردرحتی‌بو ارزکر حضرتلرینك تربه‌داری نزدنده

اولان وسلاطین عدل آیین عثمانیه‌دن خلداشیان سلطان احمد خان
حضرتلری طرفلرندن احسان بیوریلان عتیق بر قطعه براتك اللرنده
اولان پارچه‌سنده بلد شهرنده کائن واوقی محله‌سنده واقع ارزکر حضرتلرینك
تربه‌دارلغی عباره‌سی بلد قریه‌سنك جسیم بر شهر اولدیغنه دلالت اتمکده‌در
سنجار قضاسی تلعفر ناحیه‌سیله آکا مربوط قرا وعشایری سنجار طاغی
تشکیل اتمشدر بلدایله تلعفر قصبه‌سنه امتداد ایدن یول اون ایکی ساعتدن
عبارت اولوب مذکور یولده رز ۰ وعین سنیو ۰ عین الشبابیط ۰ عین
الحصان ۰ و عبره ۰ ایله مسمی التی صو جدول ایله جریان ایدر خابور
نهرینه التی ساعت مسافه‌ده وسنجار حدودی داخلنده خاتونیه نامیله یاد
اولنور اوفق بر اطه شکلنده بر قریه واردرکه اهالیسی عرب اولوب
بونك صویی دخی دکز صوینه مشابه بر درجه‌ده شور یعنی طوزلیدر
بو صو اهالی مرقومه طرفندن استعمال ایله اداره اولنیور حاصلی سنجار
قضاسنك آب وهواسی پك لطیف واراضیسی غایت منبتدر ملحقاتیله برابر
عموماً محصولی حنطه وشعیر ومرجك وچوقدن عبارتدر مذکور جبلده
خیلی انجیر واوزم اغاجلرندن بشقه سائر فواکهدن جزئیجه توت والما
اغاجلری ده واردر آب وهواسنك لطافتندن ناشی سائر عادی اغاجلری
حاوی باغ وارایسه‌ده اك اعلا باشلوجه محصولی انجیر غایت خفیف وجوده
نافعدر

زیبار قضاسی

قائممقام مصطفی افندی

نائب عبد الله افندی	مال مدیری مصطفی افندی
تحریرات کاتبی فخری افندی	

اداره اعضاسی

اعضا حسن اغا	محمد اغا
اعضا عبد الله اغا	موسویدن افندی

نفوس مأموری مهدی افندی

ضابطه مأموری

عبد الرحمن اغا

ردیف دائره‌سی

بیکباشیسی احمد افندی

قول اغاسی شاکر اغا	مدالیه	کاتب مظهر افندی
یوزباشی حاجی بکر افندی		ملازم قادر اغا
یوزباشی سلیمان اغا		ملازم صالح اغا
یوز باشی فتاح اغا		ملازم احمد افندی
		ملازم معروف افندی

زیبار قضاسی

زیبار قضاسی شرقاً رواندز غرباً عمادیه جنوباً عقره شمالاً حکاری قضالریله محاط وهم حدود اولدیغی کبی بریسی شیرین دیکری بریسه ادلو ایکی بیوك شاهق تاغلریله بتام وایکیسی وسط اوله‌رق که جمأ درت جبالك وسطنده واقعدر زاب نهری انك وسطندن جریان ایدر شیروان ومزوری ناحیه‌لرندن مرکب وتخمیناً ایکیوز اللی قرایی حاوی برقضادر حکومت مرکزی اولان بیره‌کپره قریه‌سی یتمش سکسان خانه‌دن عبارتدر قضاء مذکور موقعاً جبال شاهقه ومتنوعه‌یی حاوی وصعوب المرور اولوب قریه‌لرنده اوزوم یتیجه‌لری اولدیغی حالده بعض محللرنده‌دخی متمادیاً جریان ایدن بر چوق انهار وار ایسه‌ده استفاده اولنمز بر حالده‌در اکثر محللری جبال میاهه‌دن عبارت اولوب انلرده دخی نابت متنوع احطاب واخشاب واردر بو اخشابك اکثریسی مازو اوله‌رق اهالیسی اندن وکرك خدای نابت اورمانلق وسائره‌یی حاوی کثره وماجك وچرش محصولاتندن استفاده ایدرکه بونلرك قسمی اعظمی موصله وسائر محللره کوندریلوب صرف اولنور اهالیسی کرد طائفه‌سندن وبعضیسی خشونت مزاج طاقمندن اولملری سببیله اکثر کویلری معموریتدن خالیدر

شهرزور سنجاغی

مأمورین لوا

	رتبه	ع	م
متصرف مهدی پاشا	میر میران	۲	
نائب حیدر افندی	مخرج		
مفتی سید حسن افندی	مدرس		
محاسبه‌جی محمد توفیق افندی			
تحریرات مدیری عبدالرحمن نافذ افندی			

مجلس ادارهٔ لواء

رئیس متصرف مهدی پاشا

اعضاء طبیعیه		اعضاء منتخبه		
	نائب حیدر افندی	حسن بك	ثالثه	
	مفتی سید حسن افندی	احمد بك	قپوجی‌باشی	
	محاسبه‌جی	غریب افندی		
	تحریرات مدیری	شلومی افندی		

محاسبهٔ لواقلمی

واردات کاتبی ابراهیم بك	یومیه مقیدی عثمان افندی
مصرف کاتبی محمد توفیق افندی	یومیه مقیدی بکر افندی
مصارفات رفیقی رضا افندی	اوراق مقیدی عمر افندی
« « جلال افندی	واردات رفیقی خضر افندی
« « سعید بك	« « عباس افندی
« « مصطفی بك	« « رشید افندی

مجلس اداره قلمی

باش کاتب عبد الحکیم افندی	رفیق عبدالقادر افندی

تحریرات قلمی

عبدالله بك ثالثه	عربی و فارسی کاتبی محمد سعید افندی
یوسف بك	محمد افندی

عبد الوهاب افندی

اوراق قلمی

اوراق مدیری ساقی افندی

رفیق حسین افندی | نوری افندی
زین‌العابدین افندی | احمد افندی

دفتر خاقانی دائره‌سی

دفترخاقانی مأموری جمال افندی | کاتبی لطف‌الله افندی

یوقلمه کاتبی داود افندی

ویرکو دائره‌سی

ویرکو مأموری مجتبی افندی

ویرکو کاتبی قره‌بت افندی | رفیق مصطفی افندی

دفترچی فتح‌الله افندی

بدایت محکمه‌سی

جزا رئیسی رضا افندی

مدعیٔ عمومی معاونی احمد نطیف افندی

مستنطق حاجی‌محمود افندی

اعضا { علی بك ، احمد افندی } | اعضا { اندریا افندی ، هارون افندی }

اعضا ملازمی صادق افندی | اعضا ملازمی زینل افندی

محکمهٔ بدایت قلمی

باش کاتب عبد الرحمن بك | اجرا مأموری عبدالله افندی
ضبط‌کاتبی سعید افندی | مباشر حمید بك
« کاتبی عبد السلام افندی | مباشر زینل اغا
« کاتبی حسین افندی
« کاتبی سلیمان افندی

بلدیه مجلسی

بلدیه رئیسی مصطفی افندی

اعضا: عباس اغا	اعضا: خالد بك
عبدالکریم اغا	شریف افندی
عبدالرحمن اغا	احمد افندی
زینل بك	یعقوب افندی

بلدیه حکیمی همپل افندی

باشکاتب محمود افندی	رفیق توفیق افندی
کاتب ثانی سید احمد افندی	رفیق غفور افندی

مکتب رشدیه

معلم اول سید محیی الدین افندی	یازوخوجه یوسف بك
معلم ثانی عبدالقادر افندی	بواب محمود اغا

تلغراف وپوسته مأمورلری

تلغراف مدیری حبیب افندی

مخابره مأموری شوکت افندی	مخابره مأموری توفیق افندی
مخابره مأموری حسنی بك	

رژی دائره سی

رژی مدیری عبدالاحد افندی

کاتبی فتحی افندی	رفیق محمد علی افندی

دیون عمومیه دائره سی

دیون عمومیه مدیری حمدی بك

کاتبی توفیق افندی	رفیق عمر افندی

اوقاف دائره سی

اوقاف مدیری عبدی افندی

کاتبی محمد علی افندی

ثالثه

نفوس دائره‌سی

نفوس مأموری صالح افندی || کاتبی رضا افندی

انبار مأموری محمد افندی
صندق امینی زینل افندی

محبوسخانه مأمورلری

محبوسخانه مدیری علاو اغا
کاتبی صالح افندی

کوپری ناحیه‌سی

کوپری مدیری عمر اغا
کاتبی صدیق افندی || تلغراف مدیری شوکت افندی
ویرکو کاتبی حسین افندی || انبار مأموری حسن افندی

ملحه ناحیه‌سی

ملحه مدیری احمد فرید افندی
کاتبی حسن افندی

شوان ناحیه‌سی

شوان مدیری حاجی عبدالله افندی
کاتبی محمد افندی || ویرکو کاتبی عبدالله مخلص افندی

طوزخورماتو ناحیه‌سی

طوزخورماتو مدیری صادق افندی رابعه
کاتبی محمود افندی || ویرکو کاتبی علی غالب افندی

کیل ناحیه‌سی

کیل مدیری حسن افندی
کاتبی رشید افندی

BAŞVEKÂLET
Arşiv Dairesi Kütüphanesi
No. ١٧

داوده رئيسی اسماعيل بك

روانذز قضاسی

قائممقام ابراهيم افندی نائله

نائب صبغت‌الله افندی	مال مديری علی عارف افندی
مفتی منحل	تحريرات كاتبی علی افندی

مجلس اداره

رئيس قائممقام

اعضای طبيعيه	نائب صبغت‌الله افندی	احمد افندی	اعضای منتخبه
	مفتی منحل	ديبكر مصطفی افندی	
	مال مديری علی عارف افندی	فتاح افندی	
		معلم موشی	

محكمهٔ بدايت

كاتب اول لطفی افندی	اعضا جميل افندی
كاتب ثانی عنايت افندی	اعضا اسماعيل افندی
مستنطق معاونی زينل افندی	اوطه‌چی محمود افندی

اجرا مباشری حسين اغا

اجرا مباشری محمد اغا

مكتب رشديه

مكتب رشديه معلمی سعيد افندی	يازوخوجه‌سی محمد امين افندی

بواب نبی اغا

تلغراف و پوسته مأموری كافی افندی

نفوس مأموری احمد زكی افندی

ويركو كاتبی حافظ افندی

قرانتنه مأمورلری

قرانتنه دوقتوری غوت افندی	غارديان محمود اغا
كاتبی حليم افندی	امين اغا

نفوس مأموری احمد زکی افندی	صندق امینی عبد الله افندی
نفوس کاتبی محمد علی افندی	انبار مأموری عبد الله افندی

رژی مأموری اسماعیل افندی

دیره مدیری محمود ندیم افندی
دیره کاتبی محمد افندی

بالك مدیری عبد الرحمن افندی
بالك کاتبی صدیق افندی

برادوست مدیری ابراهیم افندی
برادوست کاتبی رسول افندی

دائرهٔ عسکریه

بیکباشی شبیب اغا

قول اغاسی اسماعیل بك ع٥ م٥	کاتب عبدالقادر افندی
طبیب قول اغاسی اغوب افندی	امام محمد سعید افندی

یوزباشی نوری افندی	ملازم اول احمد اغا
« « حسین اغا	« « جبار اغا
« « یونس اغا	« « منحل
« « محمد اغا	« « امین اغا

ملازم ثانی احمد افندی	ملازم ثالث مصطفی افندی
« « مصطفی افندی	اجزاجی نشان افندی
« « قادر افندی	جراح مصطفی افندی
« « صالح افندی	

صلاحیه قضاسی

قائممقام عبدالله بك ثالثه

نائب احمد افندی	مال مدیری وکیلی عبدالله افندی
مفتی اسماعیل افندی	تحریرات کاتبی خضر افندی

مجلس اداره

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه: نائب	اعضای منتخبه: عثمان افندی
مفتی	محمود افندی
مال مدیری	منحل
تحریرات کاتبی	هارون افندی

محکمهٔ بدایت

کاتب اول مصطفی افندی	اجرا مباشری علی اغا
مستنطق معاونی علی افندی	اجرا مباشری قادر اغا
اعضا خلیل اغا	اوطه‌چی محمد اغا
اعضا صالح افندی	

دیون عمومیه مأموری ساقی اغا
رژی مأموری صالح افندی
اوقاف وکیلی ساقی اغا
تلغراف وپوسته مدیری عزت افندی
تلغراف موزعی محمد افندی

قره تپه ناحیه‌سی

قره تپه مدیری حسن تحسین افندی

کاتبی صالح افندی	انبار مأموری غنی افندی

صلاحیه اراضی سنیه مأموری عبدالقادر بك

کاتبی بهاء الدین افندی رابعه	انبار مأموری وهاب افندی
قضا صندق امینی محمد افندی	

اربیل قضاسی

قائممقام عبدالله پاشا میرالامرا م ٤

نائب منحل	مال مدیری ولی الدین افندی
مفتی عبدالرحمن افندی	تحریرات کاتبی صفوت افندی

مجلس اداره

رئیس قائمقام

اعضای طبیعیه		اعضای منتخبه
نائب		محمد سعید اغا
مفتی		خضر اغا
مال مدیری		نوری افندی
تحریرات کاتبی		حنا اغا

محكمهٔ بدايت

کاتب اول داود افندی	علی افندی
مستنطق معاونی اسماعیل افندی	عمر عمران افندی
کاتب ثانی خورشید افندی	

اجرا مباشری حاجی امین افندی « « احمد اغا

بلدیه مجلسی

بلدیه رئیسی احمد اغا

اعضا درویش اغا	اعضا ولی افندی
اعضا محمود افندی	کاتب یوسف افندی

قضا صندق امینی عبدالله افندی
ویرکو کاتبی سید امین افندی
نفوس مأموری رشید افندی
انبار مأموری تقی الدین افندی
تلغراف مأموری وحید افندی

سلطانیه مدیری عبدالرحمن افندی
کاتبی حسین افندی

دیزه‌یی مدیری محمد اغا
کاتبی عمر افندی

مکتب رشدیه معلمی عبدالحکیم افندی
معلم ثانی عبدالقادر افندی

کوی سنجق قضاسی

قائممقام نشئت افندی

نائب احمد افندی | مال مدیری محمد افندی
مفتی صالح افندی | تحریرات کاتبی سلیم افندی

مجلس اداره

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه: نائب، مال مدیری، تحریرات کاتبی

اعضای منتخبه: محمد امین افندی، حسن افندی، جرجیس افندی، ابراهیم افندی

محکمهٔ بدایت

کاتب اول بکر صدقی افندی | اعضا ملا احمد افندی
مستنطق معاونی عارف افندی | اعضا شیخ یحیی افندی
کاتب ثانی علی افندی

اجرا مباشری محمد سعید اغا « « غریب اغا

بلدیه مجلسی

بلدیه رئیسی عبدالله اغا

اعضا ظن افندی | کاتبی امین افندی
اعضا مصطفی افندی | صندق امینی خورشید افندی

ویرکو کاتبی عبدالله عارف افندی
نفوس مأموری محمود افندی

داقوق ناحیه‌سی مدیری صادق افندی
کاتبی امین افندی

رانیه قضاسی

قائممقام عبدالرحمن بك

نائب عبدالله افندی | مال‌مدیری محمد جمیل افندی
مفتی حبیب افندی | تحریرات کاتبی رضاافندی

مجلس اداره

رئیس قائممقام

اعضای طبیعیه: نائب، مفتی، مال‌مدیری، تحریرات کاتبی

اعضای منتخبه: عبدالله اغا، احمد اغا، پیروت اغا، منحل

محکمهٔ بدایت

کاتب اول محی‌الدین افندی | اعضا شیخ ملا حویز افندی
مستنطق معاونی محمد افندی | اعضا احمد میر افندی
کاتب ثانی علی افندی

اجرا مباشری سعید اغا « « عباس اغا

صندق امینی علی افندی
انبار مأموری منحل

نفوس مأموری عبدالرحمن افندی
کاتبی عزیز افندی

﴿ اون ایکنجی فرقه قومانداني ادهم پاشا ﴾

مجیدی	عثمانی
١	٣

نظامیه قرق بشنجی الایك اوچنجی طابوری

بیکباشی خلیل صارم افندی	برنجی بلوك یوزباشیسی عزیز اغا
قول اغاسی حاجی عبدالقادر افندی	ایکنجی بلوك یوزباشیسی محمد افندی
طابور کاتبی خورشید افندی	اوچنجی بلوك یوزباشیسی محمد طاهر اغا
	دردنجی بلوك یوزباشیسی علی اغا
برنجی بلوك ملازم ثانیسی مصطفی افندی	امام عبد اللطیف افندی
ایکنجی بلوك ملازم اولی ثابت افندی	طبیب قول اغاسی نیقاوم افندی
اوچنجی بلوك ملازم اولی صالح افندی	اجزاجی اطناش افندی
« « ملازم ثانیسی احمد افندی	جراح فیض الله افندی
دردنجی بلوك « « احمد حافظ افندی	چقماقچی عباس اغا

نظامیه قرق بشنجی الایك دردنجی استرسوار طابوری

قائممقام اسماعیل زهدی بك	١ بلوك یوزباشیسی فتاح اغا
بیکباشی منحل	٢ بلوك یوزباشیسی حسن افندی م ٥
قول اغاسی محمد امین اغا	٣ بلوك یوزباشیسی قنبر اغا
طابور کاتبی محمد صالح افندی	٤ بلوك یوزباشیسی علی افندی م ٥
طبیب بیکباشی جواد شاکر افندی	
برنجی بلوك ملازم اول صالح اغا	دردنجی « « اولی عبدالله صبری افندی
برنجی « « ثانیسی قادر افندی	دردنجی « « ثانیسی منحل
ایکنجی « « اول مصطفی اغا	امام محمد افندی
ایکنجی « « ثانی منحل	اجزاجی عثمان یونس افندی
اوچنجی « « اول محمد اغا	چقماقچی عمر اغا
اوچنجی « « ثانی محمد سعید افندی	جراح اسماعیل حقی افندی

قرق التنجی الایك اوچنجی طابوری

میرالای حسین حسنی بك
قائممقام عبدالکریم بك ٥ م ٤ ع
بیکباشی محمد برندار اغا
طبیب بیکباشی عبدالرحمن افندی
الای امینی عبدالله افندی

قرقبدنجی الای مفتیسی محمود افندی
قول اغاسی صالح افندی
طابور کاتبی محمد سعید افندی
امام محمد امین افندی

بیرنجی بلوك یوزباشی احمد اغا
سنجقدار ملازم ثانی عمر اغا
ملازم اول حبیب افندی
١ بلوك ملازم ثانیسی مهدی افندی
ایکنجی بلوك یوزباشیسی صالح اغا
اوچنجی « « رضا افندی
دردنجی بلوك یوزباشیسی منحل
ایکنجی بلوك ملازم اولی عبدالله اغا

ایکنجی « « ثانیسی عبدالقادر افندی
اوچنجی « « اولی کریم افندی
اوچنجی « « ثانیسی جاسم افندی
دردنجی بلوك ملازم اولی کریم اغا
دردنجی بلوك ملازم ثانیسی علی افندی
جراح علی افندی
اجزاجی دیمتری افندی
چقماقچی عبدالرحمن اغا

سواری اوتوز دردنجی الایی

قائممقام صالح بك ٤ م
بیکباشی حامد افندی
الای کاتبی علی افندی
کاتب ثانی بکر افندی

بیطار قول اغاسی شبیب افندی
طبیب قول اغاسی قسطنطین افندی
طبیب قول اغاسی عمر افندی

---

١ یوزباشی وکیلی محمد اغا
٢ بلوك « « وکیلی مرتضا اغا
٣ « « « احمد اغا

٤ « « « محمد اغا
٥ « « « وکیلی خلیل اغا

برنجی بلوك ملازم اولی حسن افندی
١ « « اولی عمر اغا
١ « « ثانیسی رسول افندی
١ « « ثانیسی سعید افندی

ایکنجی بلوك ملازم اولی صادق اغا
٢ « « « علی اغا
٢ « « ثانیسی سلمان افندی
٢ « « « صالح افندی

اوچنجی بلوك ملازم اولی علی اغا
٣ « « « قادر اغا
٣ « « ثانیسی مصطفی افندی

دردنجی بلوك ملازم اولی امین افندی
٤ « « « ذو الفقار اغا
٤ « « ثانیسی فتح الله افندی

بشنجی بلوك ملازم اولی جدوع اغا
٥ « « « مسعود بك
٥ « « ثانیسی داود افندی
٥ « « « عمر افندی

اجزاجی حاجی محمد توفیق افندی
چقماقجی سید خلف اغا
جراح سعید افندی

اوتوز التنجی سواری الایی

میرالای حاجی فیض الله بك ٥ م
قائممقام ابراهیم بك
بیکباشی ابراهیم اغا ٥ م
طبیب قائممقامی اپامینوداس بك
الای کاتبی علی غالب افندی

کاتب ثانی مصطفی افندی
طبیب قول اغاسی عیسی افندی
امام اول محمود افندی
ثانی طاهر افندی ٥ م
بیطار یوزباشیسی احمد افندی

١ بلوك یوزباشیسی یوسف اغا
٢ « « « احمد اغا
٣ « « « جمعه اغا
٣ « « وکیلی اسماعیل افندی

٤ بلوك یوزباشیسی صالح افندی
٤ « « وکیلی مصطفی اغا
٥ « « « طاهر اغا
٥ « « وکیلی طاهر اغا

١ بلوك ملازم اولی محمد افندی
١ « « « مهدی افندی
١ « « ثانیسی قادر افندی
١ « « « قادر افندی
٢ « « اولی حسن افندی
٢ « « ثانیسی محمد توفیق افندی

٢ بلوك ملازم ثانیسی ابراهیم افندی
٣ « « اولی محمد اغا
٤ « « « محمد امین اغا
٤ « « ثانیسی عبدالله افندی
٥ « « اولی محمد اغا

اجزاجی سالولازی افندی
جراح دانیال افندی

تیمارجی حسین افندی
چقماقجی حسین اغا

اللی برنجی لوانك یوز برنجی الایك برنجی ردیف طابوری

لوا ابراهیم حقی پاشا

میرالای سیف الله بك ٤ ع	قول اغاسی مراد اغا
قائمقام یوسف بك ٤ م	الای کاتبی ابراهیم افندی
بیکباشی احمد توفیق افندی ٤ م	طابور کاتبی محمد علی افندی

١ بلوك یوزباشیسی حمادی افندی	٣ بلوك ملازم اولی حسن بك
٢ « « راغب افندی	ادبوی مأموری « « احمد افندی
٣ « « محمد اغا	١ « « ثانیسی رشید افندی
٤ « « ابراهیم افندی	٢ « « « قادر افندی

چقماقچی سعید اغا

ردیف یوز برنجی الایك اوچنجی طابوری

بیکباشی محمد علی افندی	طابور کاتبی عثمان نوری افندی
قول اغاسی شیخان اغا	

١ بلوك یوزباشیسی عبدالله بك	٢ بلوك ملازم اولی علی اغا
٢ « « « سعید اغا	٣ « « « زیور افندی
٤ « « « توفیق افندی	ادبوی مأموری « ثانی ادهم افندی
	١ بلوك « « عبدالله اغا
	٢ « « « مراد اغا
	٣ « « « محمد اغا

یوز برنجی الایك ایکنجی طابوری

بیکباشی احمد افندی	طابور کاتبی محمد نوری افندی
قول اغاسی عثمان اغا	

١ بلوك یوزباشیسی موسی اغا	٤ بلوك یوزباشیسی محمد اغا
٣ « « وهبی افندی	

۱ بلوك ملازم اولی شعبان افندی	۲ بلوك ملازم ثانیسی سید حسین افندی
۲ « « « « محمود اغا	۲ « « « « ولی افندی
۳ « « « « سلیمان افندی	۳ « « « « محمد نجیب افندی
دبویه اموری « ثانیسی عبدالرحمن افندی	٤ « « « « محمد سعید افندی

كركوك قضاسنك جغرافیای طبیعیسی

مركز لوا اولان كركوك قضاسی دائرهٔ لوانك جهت شرقیسنده واقع اولوب اورته‌سندن قیش موسمی سیل صویی كچر وتسعین وقوریه وزاویه وبیلاوه صولری نامیله مشهور درت اوقه‌جق نهر واردر بونلر دخی شهرك بوقاروسنده التی یدی ساعت مسافه‌دن نبعان ایدوب مملكت اطرافیله تسعین وقوریه وزاویه وبیلاوه باغ وبغچه وبوستانلرینی اسقا ایدر كركوكه طقوز ساعت مسافه‌ده وموصل جاده‌سی اوزرنده التون كوپری نهری متعدد صولردن عبارتدر بر قسمی ایران داخلنده واقسام سائره‌سی رانیه قضاسنه تابع قندیل طاغیله محال سائره‌دن جریان ایدرك آلتون كوپریده كسب جسامتله اون ساعت اشاغیده غربب نام محلده دجله نهرینه منصب اولور مركز لوا ایله تابع اولدیغی نواحی وقراده احتیاجه كافی اورمان بوقدر اراضینك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ كفایه‌ده‌در صلاحیه وروانذر قضالرنده باغ وبغچه وهر نوع میوه واردر محصولات محلیه حنطه شعیر پرنج داری سیسام ماش بقله فاصولیه‌دن عبارتدر كركوك صلاحیه اربیل قضالریله طاقوق كیل وملحه وقوشتپه ناحیه‌سنك هواسی اولدقجه صاغلمدر رانیه كویسنجق قضالریله كوپری شوان شقلاوه دیره بالك ناحیه‌لرنده بعضاً اسیتمه واردر حیوانات وحشیه‌دن جیران طوشان دراج طوكوز كلب كدی اسلان پارس قورت اوق كیرپیسی تلكی چقال حیوانات اهلیه دوه ات استر مركب قیون كچی مانده اوكوز جاموس واردر هله العبید عشیرتی نزدنده عرب آتلرینك اعلاسی بولنور ایشلدلكده اولان

معدنلر سنجاغنك مكلف اولان كركوك قضاسنك جهت جنوبیسنده واقع جرین طاغنده وطوزخورماتو ناحیه‌سنده زنكین طوز معدنی بولندیغی كبی جهت شرقیسنده دخی بش اون كوزدن نبعان ایدر وسنوی یوز بیك قیه مقداری نفت حصوله كتورر بر معدن اولوب كیل ناحیه‌سنده دخی بر قاچ قیودن عبارت بر نفت معدنی اولوب اوده جانب میریدن اداره واحاله اولنمقده‌در طوزخورماتوده دخی املاك همایونه عائد بر نفت معدنی واردر

كركوك قضاسنك جغرافیای مدنیسی

شهرزور سنجاغنك حدود اربعه‌سی ایسه شرق شمالی رواندز رانیه جهتلرندن ایران طوپراغی جهت شرقیسی سلیمانیه سنجاغی جهت غربیسی بغداد طوپراغیله دجله نهرینه غرب شمالیسی موصل سنجاغیله شمالا وقسماً حكاری سنجاغیله ملحقاتنه همحدوددر سنجاغك مسافهٔ طولانیسی دللی عباسدن شمالا ایران حدودی جوارنده‌كی قشقه طاغندن زاب نهرینه قدردر بونكده مسافه‌سی یتمش ساعتدن عبارتدر عرضاً اوتوز بش ساعتدر شهرزور سنجاغی مركز لواایله برابر التی قضا بش ناحیه‌در خانه‌سی (٤٦٣٠) خانی (١٢) دكان ومغازه (١١٨٣) حمامی (٨) جامع ومسجد (٣٦) مدارس (٥) مكاتب (١٢) فرون (٣) دكرمان (٦٤) باغ (٩٨) بغچه (٩٨) ترلا (١٢٨٤) عرصه (٣٠٥) تكایا وزوایا (١٠ كلیسا ومناستر (٥) قشله (٢) قراغولخانه (١٠) مزروع وغیر مزروع اراضی (٨٧٤٢٥) منسوجات قادینلرك استعمال ایتدكلری عادی زار مشلح چوقدن معمول بز بونكدن معمول خرار وصنایع سائره‌دن چوق وبونك طوقه‌جیلق واریه‌جیلق وزراعت وبغچوانجیلق ومعمارلق وتمچیلق وقوندره‌جیلق وبابوشجیلق وسراجلق وقیومجیلق صنعتلرینی یاپرلر سنجاق داخلنده تركی وكردی وعربی لسانلری مستعمل وجاریدر ایران دولتعلیه‌سنك شهبندر وكیلی نفس كركوكده اقامت ایدر

ارتفاعنده واون مترو عرضنده مصنع بر کوپریدر خانه‌سی (٧٩٨) نفوس (١٧٠٤) خانی (٢) دکان ومغازه (٨١) جامع ومساجد (٢) قهوه خانه‌سی (٦) باغ (٤) بغچه‌سی (١) بویه‌خانه‌سی (٤) دکرمانی (١٥) ترلا (٢٧٤١) مزروع وغیرمزروع اراضی (١٦٣٥٢٧) اهالیسی ترکی کردی عربی لسانلریله تکلم ایدرلر صلاحیه قضاسی مرکز لوانك شرق جنوبیسنده واقع اولوب جهت شرقیدن دپاله‌یه‌قدر ممتدوشمالدن طوزخورماتو طاغنه متصلدر طولی بکرمی اوچ عرضی اون‌درت ساعتدر خانه‌سی ١٠٨٨ نفوس ١١٩٠ خانی ٩ قهوه‌خانه‌سی ٤ چارشوسی ٢ دکان ١٧٥ بویه‌خانه‌سی ٦ حمامی ٢ جامعی ٢ مدرسه‌سی ٢ تکیه‌سی ٤ مکتب رشدیه‌سی ١ دکرمانی ٣٥ قشله‌سی حکومت قوناغی ١ تلغرافخانه‌سی ١ باغ ٨ بغچه ٢٢ ترلا ٢٩٢ اراضی ٧٨٠٠ صلاحیه قره‌تپه بردان کاوری قزل ارق زنکباد محنت اباد بیانلو کشکوبل صیدلان کوکس حاجیلرقره بولاق تلیشان سرقلعه نامارله اون نهر اولوب صلاحیه سرقلعه تلیشان انهاری سرقلعه محمود داخلنده واقع بلاقلردن نبعان ایله اوکنده‌که باغ وبغچه‌لرله اراضیلری اسقا ایلکده اولدیغی کبی دیکرلرینده دپاله نهر مشهورندن منشعب جدوللردر مؤسس وموجودی خلفای عباسیه‌دن هارون الرشید اولدیغی مرویدر نفس قصبه‌یه بر بچق ساعت مسافه‌ده واقع اسکی کفری تپه‌سیله کوشك زنکی وویران شهر وبردان وشروانه قلعه‌لری وقره‌تپه ناحیه‌سنده ائمهٔ کرامدن ابراهیم ادهم علیه الرحمه حضرتلری وزنکباده‌ده موسی الکاظم حضرتلرینك اولادلرندن ابراهیم سمین علیه الرحمه حضرتلری واصحاب کرامدن اون‌ایکی امام وشهدادن باباشهسوار مرقد مبارکلری واردر

اربیل قضاسی مرکز لوانك جهت غربیسنده اولوب طولا قرق عرضاً یکرمی ساعت مسافه‌یی حاویدر طرف شرق جنوبیسی کویسنجق ورانیه قضالری وجانب غربیسی موصل ایله اربیلك حد فاصلی اولان زاب نهرینه قدر وشرق شمالی کوپری ناحیه‌سی حدودی وشمالا رواندز

قضاسيله اربيلك حدفاصلى اولان بستوره چايدر خانه‌سى ١٨٢٢ نفوس ٣٢٦٦ مسلم غير مسلم نفوس ٤٩٧ دكان ومغازه‌سى ٦٣٧ حمامى ٣ جامع ٢ مسجد ١٠ قهوه‌خانه ١١ مدرسه ٦ مكاتب ٥ مدارس ٥ قشله ١ قراغولخانه ١ باغ ٥ بغچه ٣ ترلا ١٥٤٦ مزروع وغيرمزروع اراضى ٥٠٤٤٣ اربيلك جانب غربيسنده اون‌التى ساعت مسافه‌ده املاك همايون حضرت تاجداريدن شماملك شعبه‌سنده سلطان‌عبدالله حضرتلرينك مرقد شريفلرى اتصالنده برمملكت خرابه‌سى موجوددر مذكورمحلده دخى كشاف نامنده برده قلعه واردر نفس اربيل قصبه‌سنه اون دقيقه‌لك مسافه‌ده ملوك اتابكيه‌دن سلطان مظفر الدين زماننده ياپلش وشمديلك خراب ومندرس بولنمش اولان مظفرنام جامعك سكسان مترو ارتفاعنده برمناره‌سى موجوددر

اربيل قصبه‌سنده عزيز پيغمبر عليه‌السلام ايله امام محمد تعجيل شيخ محمد الواسطى شيخ محمد المعصوم شيخ محمد الخراسانى شيخ عبدالله شيخ حيدر شيخ عمر شيخ محمود شيناشيخ پيرداود شيخ محمد كزنه شيخ محمد تنورى شيخ محمد شيروان شيخ خالد شيخ جامى شيخ محمد شيخ محمد عزبان شيخ عبدالعزيز سلطان عبدالله حضراتنك تربه‌لرى واردر

﴿ سليمانيه سنجاغى ﴾

اركان اوآء

	رتبه	
متصرف بهرام پاشا	مير ميران	م ٣
نائب محمد مصطفى كامل افندى		
مفتى سيد محمد افندى	كبار مدرسين	
محاسبه‌جى ابراهيم افندى	ثانيه	
نقيب سيد مصطفى افندى		
تحريرات مديرى حسن افندى		

مجلس اداره اعضالرى

منتخب { حاجى امين افندى قپوجى باشى — احمد اغا }

منتخب { رشيد بك رابعه — شيخ احمد افندى }

مأمورين اوآء

تلغراف مديرى محرم افندى	معاونى محمد افندى
رژى مديرى رفعت بك ثالثه	باش كاتبى جاسم افندى

رسومات مديرى احمد افندى

باش كاتبى لطفى بك	ايكنجى كاتبى صالح افندى
قرنتنه مديرى موسيو غوت	كاتبى على افندى

تحريرات قلمى

رفيق اول عبدالله افندى	مبيض عاصم افندى
اوراق مأمورى صالح افندى	« سعيد افندى
مجلس كاتبى جودت افندى	« مجيد افندى
تلغراف مقيدى مصطفى افندى	« مصطفى بك

محاسبهٔ لوا قلمى

واردات كاتبى معروف بك	مصرف رفيقى سعيد افندى
مصارفات كاتبى امين افندى	واردات رفيقى ديكر سعيد افندى
مصالح جاريه عبدالفتاح افندى	اوراق مقيدى نجيب افندى
واردات رفيقى محمدمخلص افندى	مبيض شكيب افندى
يوميه مقيدى عبدالقادر افندى	صندق امينى صالح افندى

انبار مأمورى قادر اغا

املاك همايون دائره‌سى

مأمور ميرالاى اسماعيل بك افندى

باش كاتب حسن رفعت افندى ‖ معاونى حشمت افندى

دفتر خاقانى دائره‌سى

مأمور عفيف افندى ثالثه

باش كاتب فتح الله بك ‖ مركز كاتبى محمد بك

نفوس دائرسى

مأمور معروف افندى ‖ كاتب احمد بك

ويركو دائره‌سى

ويركو كاتبى محمد بك ‖ رفيقى سعيد افندى

بلديه دائره‌سى

بلديه رئيسى على بك	باش كاتب محمد افندى
اعضا: حاجى سعيد اغا، قادر اغا	اعضا: حاجى سعيد چلبى، ابراهيم چلبى

مكتب رشديه مأمورلرى

معلم اول حاجى عبدالفتاح افندى | يازو معلمى حسن رفعت افندى
معلم ثانى عبدالله عرفان افندى | طلاب عدد ١٠٣

عدليه حقوق دائره‌سى

رئيس اول محمد كامل افندى

اعضا { محمد رشيد افندى / حاجى محمد سعيد افندى } | اعضا ملازمى معروف افندى

جزا دائره‌سى

رئيس بكر افندى

اعضا { شيخ مصطفى افندى / خواجه يونه افندى } | اعضا ملازمى حسين افندى

مدعيلك دائره‌سى

مدعى عمومى معاونى عثمان عزمى افندى
تحقيق ثابت افندى

استنطاق دائره‌سى

مستنطق وكيلى مصطفى اغا

عدليه قلمى

باش كاتب على فاتح افندى

ضبط كاتبى بكر صدقى افندى | « محمد نورى افندى
« كريم افندى | « محمود بك

عساكر شاهانه

قرق بشنجى الايك برنجى طابورى

بيكباشى حسين حلمى افندى

مفتى سيد سليمان افندى | جراح احمد افندى
طبيب قول اغاسى مجيد افندى | تفنكجى حسن اغا
اجزاجى فهيم افندى | كاتب معاونى محمد صديق افندى

جاوشی	قادر اغا	منصور اغا	ملازم اول
	خلیل اغا	قادر اغا	
	رمضان اغا	نادر اغا	

سنجقدار ملازم ثانی محمد افندی
ملازم ثانی علی افندی
« « محمد افندی
« « محمد اغا

موسیقه معلی قول اغاسی سلیمان اغا
معاونی ملازم ثانی امین اغا

پیاده قرق بشنجی الایك ایکنجی طابوری

میرالای اسماعیل حقی بك

بیکباشی محمد بك	امام عبدالقادر افندی
قول اغاسی حاجی اسماعیل افندی	طبیب قول اغاسی استیفانوس افندی
طابور کاتبی عبدالحمید افندی	جراح سلیمان افندی
یوزباشی نادر اغا	ملازم اول احمد فهمی افندی
« عبد الرحمن اغا	« « فتاح اغا
« جمال افندی	« « قادر اغا

ملازم ثانی امین افندی
« « احمد شوکت افندی
« « رسول افندی
« « اسماعیل افندی

نظامیه قرق التنجی الاینك برنجی طابور

میرالای حسن بك

قائممقام عبدالکریم بك	الای کاتبی محمد صالح افندی
بیکباشی محمد توفیق افندی	الای مفتیسی نوری افندی
طبیب قائممقامی حقی بك م٤	طابور کاتبی محمد امین افندی
الای امینی عبدالله افندی	جراح جمال افندی

يوزباشى احمد اغا	يوزباشى سليمان اغا
« بكر افندى	« غفور افندى
ملازم اول عزيز افندى	ملازم ثانى محمد على افندى
« « عبد الرحمن اغا	« « سعيد افندى
	« « عبدالمجيد افندى
	« « محمد اغا

اجزاجى شكرى افندى

نظاميه قرق التنجى الايك ايكنجى طابور

يكباشى ابراهيم افندى

قول اغاسى خالد افندى	اجزاجى مهران افندى
طابور كاتبى داود افندى	تيمارجى بدروز افندى
امام احمد رجب افندى	تفنكجى حسين اغا
يوزباشى محمد اغا	يوزباشى رسول اغا
« خالد افندى	« فتح الله افندى
ملازم اول صالح اغا	ملازم ثانى على ياور افندى
« « حسين اغا	« « عبدالله افندى
« « امين اغا	« « احمد افندى
« « بايبر اغا	« « محمد افندى
	« « محمد افندى
	« « محمد افندى

ضبطيه دائره سى

طابور اغاسى لبيب افندى
حساب امينى على افندى
سوارى يوزباشى عبدالله اغا
ملازمى مال الله اغا
پياده ملازمى حسن اغا
ملازم ثانى محمد افندى

پیاده یوزباشیسی حسین اغا

موجود بولنان ضابطان وسلاح انداز افراد

ضابطان	سواری	پیاده
١٣	٥٠	٨٠

نفس سلیمانیه قصبه‌سی (استانهٔ علیه) مبدأ اتخاذ اولندیغی حالده اوتوز التی بچق درجه عرض واون التی بچق درجه‌طول شمالیده‌وغرب‌شمالیدن شرق جنوبیه طوغری ممتد ایکیوزدن‌ایکیوزاللی متروبه‌قدر مرتفع جهت شمالیه‌سنده (کوبژه) وجهت جنوبیه سنده‌کی (ژاژیله)نامیله بنام اولان ویکدیکره ایکی وایکی بچق ساعت بعد مسافه‌سی بولنان طاغلرك اراسنده واقع برکوزل اوه اوزرنده تخمیناً اوچبیك خانه درت یوزقدر دکان واوتوز باب جوامع ومدارسله برمکتب رشدیه وبش نقشیه واوچ قادریه تکایا سنی وسکز عدد خان وطقوزقهوه‌خانه وسکز حمام وتقریبی ذکور اوله‌رق اون بشبیك نفوسی حاویدر

اهالیسنك اکثری تجارت وترزیلك وتیمورجیلك وعبجی ودلکر وجلجه ومعمار وسمرچیلك کبی حرفت وصنعت وبعضیسیده بقالق وقصابلق وحماللق کبی کسابت وبرمقداریده زراعت وفلاحتله اشتغال ایتمکده‌در

ادخالاتی کندو ملحقاتی بولنان قضالر محصولاتندن مازو وکتره وسقز ودخان وبپاغی مثللو اشیا ایله حنطه وشعیر وارز وطاری وسیسام ونخود ومرجمك کبی هر نوع ذخائر وحبوبات واوزم ارمود المه انجاز قاون قارپوز وخیار مثللو فواکهدن عبارتدر

بغداد وکرکوك وموصلدن ملبوساته دائر اشیا وایران جهتندن خالی وشال ومفروشات وبیز مثللو منسوجاتدر

اخراجاتی ایسه ذکر اولنان اشیالردن مازو وکتره وساقز ودخان وبپاغی وقره‌صغر واغنام وسائره‌در

محلی معمولاتندندخی جاجم ونمازلق وکیچه کبی نسج اولنوب بونلر

بغداد و كركوك وموصل جهتلرينه سوق واخراج اولنور
نفس قصبه ايله جوارنده اولياى عظام ومشايخ كرام واعلم علماى بنامدن قطب العارفين الشيخ كاك احمد افندى و پدر جنت مقرلرى الشيخ معروف افندى و پيرمنصور وسيد جعفر وشيخ عبدالقادر وشيخ عبدالرحمن افنديلر مدفون خاك عطرناك اولوب بونلردن يالكز مشار اليه الشيخ كاك احمد افندى حضرتلرينك مرقد شريفلرندن ماعداسنك قبرلرى ياپلامشدر مملكتك صولرى كهريزلر واسطه سيله چيقاريلوب جريان ايدن صولردر

بازيان قضاسى

قائمقام سيد احمد افندى ثالثه م ٥

نائب احمد افندى	تحريرات كاتبى نائل افندى
مال مديرى حسين افندى	

مجلس اداره اعضالرى

طبيعى: كوخه معروف	طبيعى: كوخه احمد
سيد احمد	كوخه خسرو

بدايت محكمه سى

رئيس احمد افندى

اعضا امين افندى	برنجى كاتب محمود بك
اعضا حسن افندى	ايكنجى كاتب نجيب افندى
مستنطق معاونى درويش افندى	

ضابطه سى

ملازم ثانى محمد افندى

قضايه مربوط ناحيه لر

قلعه سيوكه مديرى عزيز اغا
كاتبى عزيز افندى

سنكاو مديری امين اغا
« كاتبی امين افندی
نفوس مأموری عارف افندی
كاتبی عبدالقادر افندی

مركه قضاسی

قائمقام محمود بك اصطبل عامره	مال مديری سعيد افندی
نائب صبری افندی	تحريرات كاتبی سعيد افندی

مجلس اداره اعضالری

اعضا	فقه عثمان	عزيز بك	اعضا
	محمود بك	فقه بكر بك	

بدايت محكمه‌سی

رئيس صبری افندی

اعضا عبدالرحمن افندی	برنجی كاتب رشيد افندی
اعضا مصطفى افندی	ايكنجی كاتب محمد حمدی افندی
مستنطق معاونی صالح افندی	

ضابطه‌سی

پياده يوزباشيسی مهدی اغا

قضايه مربوط ناحيه‌لر

سرطاش مديری رسول بك
كاتبی مصطفى افندی

پشدر مديری عثمان اغا
كاتبی سيد محمد افندی
نفوس مأموری محمد افندی
كاتبی صالح افندی

شهربازار قضاسى

قائممقام قادر بك اصطبل عامره

نائب ولى الدين افندى | تحريرات كاتبى
مال مديرى سيد محمود هاره افندى

مجلس اداره اعضالرى

منتخب { شريف اغا / عبدالله اغا } | اعضا كريم اغا

بدايت محكمه‌سى

رئيس ولى الدين افندى

اعضا رشيد افندى | برنجى كاتب توفيق افندى
اعضا محمد على بك | ايكنجى كاتب محمد افندى
مستنطق معاونى سعيد افندى

ضابطه‌سى

ملازم محمد افندى

قضايه مربوط ناحيه‌لر

ماوت مديرى محمد اغا
كاتبى احمد افندى
نفوس مأمورى عارف بك
كاتبى على افندى

كلعنبر قضاسى

قائممقام عثمان بك م ٤

نائب احمد نامى افندى | تحريرات كاتبى سليم افندى
مال مديرى عبدالله صدقى بك

اداره اعضالری

اعضا { سید احمد افندی صالح اغا	دبکر صالح اغا مخل } اعضا

بدایت محکمه‌سی

رئیس احمد نامی افندی

اعضا امین بك اعضا شیخ سعید افندی مستنطق معاونی احمد بك	برنجی کاتب درویش افندی ایکنجی کاتب سلیمان بك

ضابطه‌سی

ملازم ثانی احمد افندی

قضایه مربوط ناحیه‌لر

سروجاك مدیری احمد افندی
کاتبی علی افندی

قرَجه مدیری یوسف افندی
کاتبی فرج افندی
نفوس مأموری خالص افندی
کاتبی احمد افندی

ولايتك معلومات تاريخيه‌سی

مقدمه

زيور سرلوحهٔ سالنامهٔ سلاطين زيب وفر ديباجهٔ تواريخ اولين وآخرين زينت مقدمهٔ كتب ورسائل ادباى كاملين خليفهٔ رسول جناب رب العالمين جواهر زواهر عدل ودادك معدن وكانى پرتوفزاى اورنك معلاى عثمانى ظل ظليل جناب رب سبحانى السلطان ابن السلطان الخاقان ابن الخاقان السلطان الغازى ﴿ عبدالحميد ﴾ خان ثانى ادام الله عمره وملكه ما دام حكم سبع المثانى حضرتلرينك غبطه‌نماى اعصار ورونق‌اراى ممالك وامصار اولان عصر معارفحصر خلافتپناهيلرنده موصل ولايت جليلهٔ شاهانه‌لرينك ياورئ عون وعنايت ربانيه ورهبرئ صون ومعاونت سبحانيه ايله بيك اوچ يوز سكز سنهٔ قريه‌سى سالنامه‌سنك ترتيب وطبعى پيشگاه انظار عموميه‌يه وضعى مقدر وميسر اولديغى جهتله الدواديلان (منهال الاولياء) و(معجم البلدان) و(ابن الاثير)و(دائرة المعارف)و(اقاليم البلدان) و(عنوان الشرف) كتابلرندن وسائر كتب نفيسهٔ تاريخيهٔ عربيه‌دن بالاخذ ترجمه ايديله‌رك ذكر اولنان سالنامه مندرجاتنه علاوه وادراج وبالمناسبه درونه بعض وقوعات غريبه ومعاملات واقعهٔ عجيبه ترقيم وادماج ايديلوب ولايت مشار اليهانك بر تاريخ خصوصيسى دخى موقع انتشاره وضع ايدلمش واياك دفعه اولمق ملابسه‌سيله بالطبع ظهوره كله‌جك اولان نقايص وسهوياتك مظهر صفح وعفو اولمسى وديدهٔ عدل وانصافله مطالعه بيورلمسى ارباب فضل وكمالك الطاف وعنايتلرندن استرحام وبناء عليه بو اثر ناچيزلك كتابخانهٔ اعتبارلرينه توديع واحاله‌سنه اقدام اولنمشدر ومن الله العون والتوفيق وبيده ازمة التحقيق

﴿ مكتوبى ولايت ﴾

﴿ حسن توفيق ﴾

(ولایت جلیلهٔ موصل)

موصل میك فتحی وصادك کسریله ممالك محروسهٔ عراقیه‌دن بر بلدهٔ عظیمه‌در : بغداد : بصره : سلیمانیه : شهرزور : طرفلرندن دیاربکر : معمورة العزیز : وسائر اناطولی وروم ایلی ودرسعادت جانبلرینه عزیمت ایدنلره واو حوالیدن عربستان جانبنه کیدنلره وضعیت اصلیهٔ موقعیه‌سی ایجابنجه معبر وممر وعادتا قطعهٔ جسیمهٔ واسعهٔ عراقیه‌نك قپوسی مثابه‌سنده لطیف المنظر بر شهردر بعض اهل تواریخك اقوالنه نظراً دنیانك عظیم وجسیم بلده‌لرندن بری ممالك ایرانیه‌دن (نشابور) درکه ممالك شرقیه‌نك وبریده (دمشق شام) درکه بلاد غربیه‌نك قپولری منزله‌سنده بولنوب شو ایکی جهتی قصد ومراد ایدنلردن یعنی او طرفلره کیدنلردن موصل ولایت جلیله‌سنه اوغرامیانلر اقل قلیلدر فقط مؤخراً (دیرزور) طریقنك کشادی ملابسه‌سیله اکثریت اوزره او طریقدن عبور ومرور ایدلمکده‌در

(وجه تسمیه)

(دجله) ایله (فرات) نهرلری ارەسنده بولنان (الجزیره) ایله قطعهٔ عراقیه‌یی یاخود (دجله) ایله فراتی ویاخود بغداد ولایت جلیله‌سی داخلنده واقع (حدیثه) ایله بو قطعه‌یی بر برلرینه وصل ایلدیکنه مبنی (موصل ویاخود بو بلده‌یی الك اول بنا وتأسیس ایلیان ملکك اسمی (موصل) اولمق مناسبتیله علی الاصول بورایه‌ده (موصل) تسمیه اولنمشدر بعض ارباب تاریخ وسیرك بیانلرینه کوره بو ولایتی الك اول بناء وتأسیس ایلیان (زوید) نامنده بر ملك اولدیغی اکلاشلمشدر

قدمای مورخیندن (حمزه ابن احمد) ك روایتنه کوره ملك فرس ایامنده موصل ولایتنك نامی (نواردشیر) اولوب بعده بنی امیه‌دن

(مروان)ابن محمد ابن مروان ابن حکم بو ولایتی خراب اولدیغی حالده موقعنی غایتله بکنوب کوزلجه اعمار وبوینده امصار عظیمه عداد وهیئتنه تحویل وشمار ایدرك درونه بر دیوانخانه بنا واحداث و(دجله) نهری اوزرینه برده کوپری وضع وتمدید وممکتك هر جهت طریقلرینی کشاد وتجدید واطراف ولایته بر سور عظیم انشا ایدوب غایتله تحکیم وتشیید واسباب احتیاجات سکانی استکمال وتزیید اتمشدر

(موصل) شهری محدث اولدیغی جهتله (حدیثه) و(دجله) نهری مجرای استقامتده جاری اولمیوب دائماً اعوجاج بر حالده جریان اتمسی ملابسه‌سیله (احدب) کلمه‌سنك مؤنثی اولان (حدباء) وموسم زمانده یغمورلر یاغدیغی حالده مملکتك هر جهتی برر جنستان دلکشا وفرح افزا شکلنی کوستردیکی اجلدن (خضرآء) وکانون‌اول وثانیده زرع اولنان حنطه وشعیر بردن چیقوب ولایتك اطراف وجوارینی واکناف وصحراسنی زمرد رنکنه تحویل وتزیین وشهر مارتده موسم بهارك فیوضات طبیعیه‌سی رونما اولوب هر طرفك منظره‌سنی بر حال لطافت اشتماله تبدیل ایدرك عطف نظر ایدنلره انواع فرح وکشایش حاصل وبهترین ایلدیکی مناسبتیله (ام الربیعین) اطلاق وتعبیر ایدلمشدر

(اسکی موصل)

جناب فارق الحق والصواب خلیفهٔ رسول جناب رب الارباب (عمر ابن الخطاب) رضی الله عنه الوهاب حضرتلرینك زمان عدالت اقتران خلافتلرنده صاحب حبیب رب الباقی (هرثمة ابن عرفجه البارقی) رضی الله عنه حضرتلری بورایه سکز ساعت بعد مسافه‌ده بولنان والیوم (اسکی موصل) تعبیر اولنان و(دجله) نهری اوزرنده وموصلك جهت شمالیه‌سنده‌کی مملکت مرور زمان ایله غایت خراب ویباب وابنیه وازقه‌سی آلودهٔ تراب اولدقدنصکره بعض آثار عتیقه وامارهٔ قدیمه وساطت ودلالتیله اورایه واروب بر صورت مطاوبه وبر هیئت ملتزمه اوزره ترمیم واعمار ودرونه خیلی عربلری اسکان واحضار و(کوکرد)

كلمه‌سنى تعريب ايدرك مملكتك نامى (حديثه)اولديغنى خلقه‌اشاعه واعلان واشعار وبعده بوطرفه متراحل وموصل واديسنه واصل وبوراسنى دخى احداث وانشا ايليه‌رك بر مدنجك بوراده ارام واقامت ايدرلر

(سبب تسميهٔ محرم الحرام : واتخاذ رأس شهور واعوام)

شهر محرم الحرام اشهر حرمدن معدود اولوبزمان اوائلده‌هلالنك رؤيت وحلولنده سيوف حرب وقتال وتير وسهام‌ضرب وجدال وضع نيام وغلاف تعطيل وتأخير اولنديغى جهتـله او شهره(محرم) تسميه ايدلديكى مثللو آفتاب جهان آراى حبيب كبريا مطلع فجر شرف نبـوت ومطلع صبح صادق برج رسالت اولان (مكهٔ مكرمه) كرمها الله تعالى الى يوم القيامه جانبندن شعشعه انداز سوى بطحا يوردقلرى‌زمان‌سعادت اقترانك متصـادف اولديـغى روز ميامن افروز دخى غرهٔ غراى شهر محرم اولمسيله ناطق كلام حق وصواب جناب(عمرابن الخطاب) رضى عنه الله الوهاب افندمز حضرتلرى حلقهٔ سلسلة الذهـب تاريخ هجرت فخر الانام عليه وعلى اله اشرف الصلوة والسلامى ميم محرم‌الحرامه‌ربط وتعليق بيورمش اولدقلرندن شهر مذكور رشتهٔ تواريخ اسلافك انتهاسى وسلك لأ لئ هجرت سيد الانبيانك ابتداسى عد وشمـار والى الان بوكا رعايت واعتبار اولنمقده بولنمشدر

(فتح ولايت جليلهٔ موصل)

مدينهٔ منوره وبلدهٔ طيبهٔ مطهره نورها الله تعالى الى يوم الاخرهٔيه شرفوقوعبولان هجرت سنيهٔ سيد سادات عليه وعلى اله افضل الصلوة واكمل التسليمات افندمز حضرتلرينك يكرمنجى سنهٔ مباركه‌سنده جناب (عمر ابن الخطاب) رضى عنه‌الله‌الوهاب‌افندمز‌حضرتلرينك‌ايام‌عدالت اتسام خلافتلرنده اجلهٔ صحابهٔ كرامدن وعشرهٔ مبشره‌دن (اباعبيده) ابن الجراح رضى عنه الله الفتاح • شـام دياربكر • ماردين • خابور رأس العين • قطعه‌لرينى فتح وضبط وهر برينى دائرهٔ اطاعته‌وحبل‌متين

انقیاد ومطاوعته قید وربط ایلدکدنصکره (غیاض ابن غنم الاشعری)
رضی عنه الباری جنابلرینی عساکر منصورهٔ محمدیه واجناد مسعودهٔ
احمدیه ایله بلاد اکراده بعث واعزام ومشار الیه اوطرفلره متوجهاً تحریك
اوای نصرت انجام ایدوب . ارضروم . بتلیس . سعرد . حکاری . نام
ولایتلری و(عمادیه)قربنده واقع . اشب قلعه سنی . وعقره . وحصن کیفا
نام مملکتلری فتح وتسخیر وبوصورتله خریطهٔ ممالکی توسیع وتوفیر ایتدی
بعده جانب غربه طوغری تحویل اوای ظفر احتوای نصرت وتبدیل
رایت مظفریت غایت وموصل ولایت جلیله سنه یدی ساعت قدر بعد
مسافه سی بولنان (اسماعیلیات)نام موقعه مرکز اوتاد خیام اقامت واوراده
موصلك فتحی حقنده صرف ما حصل تدبیر وقدرت ایلدی

اولزمان موصل اهالیسنه کوندرمش اولدیغی بر امرنامه یی اهالیٔ
مرقومه قبول ایتمیه رك بیرتوب آتقلرندن وتکلیف ایلدیکی شرف وسعادت
اسلامیتی وتابعیتله جزیه ویرملرینی قبول ایتمدکلرندن قوهٔ جبریه استعمالنه
کورینان لزوم ومجبوریت اوزرینه درحال یوز نفر سواری عسکرینی
ترتیب وعثمان قوماندا وادارهٔ لرینی (عمر ابن خندف) جنابلرینك دست
اقتدارینه تودیع وتسلیم اولنمسنی تصویب وموصل جانبنه سوق وتسریب
ایدر

اولوقت موصلده ایکی محله موجود اولوب برینه (جرامقهٔ نصاری)
ودیکرینه (فرس مجوسی) تعبیر اولنور ایدی (عمر ابن خندف)
جنابلرینك موصله ورودلری عقیبنده اولکی تکلیفاتك عدم قبولنده مصرانه
ثابت قدم اولدقلرینی تحقیق ایلدیکی آنده اموال واشیالرینك مصادره سنه مبادرت
ویالکز کندولرینه امتعهٔ نفیسهٔ حیاتیه لرینی ترك وامانت وبو صورتله
اوراده اهراق دماء ایتمیه رك مرکزی بولنان (اسماعیلیات نام موضعه متوجهاً
معاودت ایلر

بعده اهالیٔ مرقومه عواقب امورلرینی پیش نظر تفکر واعتنایه الیوب
خفیاً آنلری تعقیب برله دفعة اوزرلرینه مهاجمهٔ شدیده ایدرك اموال واشیای
مذکوره یی اخذ واسترداد وعمر ابن خندف جنابلرینی اوراده قتل واشهاد

وموصلك جانب غربيسنده بريره دفن ايدلهرك توديع رحمت جناب رب عباد ايدلدی

بو خبر حزن اثر وبيام واقعهٔ اهل‌شر ذكراولنان (اسماعيليات) نام موقعده آرامساز سطوت اولان (عياض ابن غنم) حضرتلرينك كوش هوشنه واصل ورسيده وناخن فلاكت حاصله غيرت قلبيهٔ اسلاميه وصلابت‌وجدانيه دينيه‌سنی جريحه‌دار وخراشيده وعساكرموجوده‌سنك فؤادلرينی آزرده ورنجيده ايتسيله درحال‌اوراد ن فك اوتاد خيام قيام وعهد قريبده مانندهٔ صولت ضرغام موصل واديسنه‌ايرشوب مناسب برنقطه سنه ركز خيام ارام ونصب لوای نصرت انجام‌ايلدی

برقوهٔ كافيه‌ايله بونلرك‌اوزرلرينه (خالد ابن وليد)رضی عنه‌المعيد حضرتلری حركت وسل سيف شجاعت وفوق العاده بر مهاجميه مبادرت وغايت شدتلی ودهشتلی‌محاربه‌ومقاتله‌يه مسارعت‌ايتمسی‌اوزرينه اهالیٔ مرقومه پنجهٔ غضنفره كرفتاراولان كربهٔ عاجز مثللو برحركت ومضاربه‌يه مجاسرت ايده بيلشلرايسه‌ده مقاومت‌وحركات ضروريه‌لرنده ثبات ومتانت‌واصلا تحمل‌وطاقت ايده‌مدكلرندن وبونلری تصور وتخيل ايتدكلری كبی‌كوره مدكلرندن واكثريسی شمشير جلادتله ترك‌دار وحيات ايتدكلرندن مدت قليله ويسيره ظرفنده مملكتك فتح‌وتسخيری ميسراولور

بعده خزرج قبيله‌سندن بعض كسه‌لری بوراده ايوا واسكان وبونلرك اجتهادلريله برمسجد شريف بنا واتيان‌ايدرلركه موصلك بعدءانشا اولنان جوامع شريفه ومساجد منيفه‌سنك محرابلری اومسجدك محرابنه تطبيقاً وضع وبنا ايدلمشدر حتی خزرج ناميله بر محله اليوم موجود ومعموردر

(موصل ولايت جليله‌سنك احوال جغرافيه‌سی)

موصل ولايت جليله‌سی اوتوز التی درجه اون بردقيقه عرض شماليده

عياض

ودرسعادتدن مروراپدن (نصف النهار)دائرەسی مبدأ طول اعتباريله
اون بش درجه طول شرقيده واقعدر نقطهٔ انقلاب صيفى اولان سرطان
برجنك برنجى درجه‌سنه شمسك انتقالى كونى اطول نهارى اون درت
ساعت اون سكز دقيقه اولوب موسم صيفده (ميزان الحراره)ده درجهٔ
حرارت قرق التى درجه‌يه واصل اولديغى كبى موسم شتاده صفر درجه‌دن
اون ايكى درجه‌يه تنزل ايدرك وسطى اولمق اوزره اوتوز ايكى درجه
اوله بيلور

بوولايتك ابنيه‌سنك بكديكرينه غايت متلاصق اولوب طاشدن وكيرجدن
وخصوصا (جاص)تعبير اولنان وبردرجه سانتورين طوپراغنه مشابه
بولنان جاىورندن معمول اولمسى ملابسه‌سيله كرك (جزيرة العرب)دن
وكرك (دجله) و(فرات) نهرلرى ارەسنده‌كى چوللردن ياز موسمنده
هبوب ايدن صيجاق روزكارلرى تعديل وتبريد ايده‌بيله‌جك باغ وباغچه‌سى
واشجار مثمره وغير مثمره‌سى اولمديغندن مملكتك شدت حرارتى فوق
العاده زياده‌در

موصل شهرينك اوتوز محله‌سنده طقوز بيك خانه‌يى حاوى والتمش بيك
نفوسى محتوى اهاليسى موجود اولوب على العموم لسان عربى اوزره تكلم ايدر
وبعض خواص اهاليسى لسان عثمانىيى وبعضيلرى كردى زبانىنى بيلوب
سويلرلر شهر مذكورك اهاليسندن اوچ محله‌سنده بشبيك نفوس خرستيانيه
وبر محله‌سنده بيك قدر نفوس موسويه موجود اولوب ماعدالرى اهل
اسلامدرلركه بونلركده قسم اعظمى مذهب حنفى وقسم جزوئيلرى مذهب
شافعى اوزره عبادت ايدرلر اهالى وسكانى خلقة اولەرق ذكاوت
واستعداد وقابليتلرى واقونمى علمنده واصول ومعاملات تجاريه‌ده مهارت
واقتدارلرى فوق الحددر لكن مكاتبك فقدانى حسبيله معارف وصنايعجه
ولايات سائره مثللو زروهٔ ترقياته ميل وتقرب ايدەمامشلردر شهر مذكورك
جيادت آب وهواسى موافق صحت وسلامتدر

موصل ولايت جليله‌سی اسکی برسور و بو سورك خارجنده عندالايجاب (دجله) نهرندن اجرا ايديله‌جك صوايله املا ايديله‌رك امر مدافعه‌يه ياردم ايتمك اوزره عرضی اون وعمقی سکز متره بر خندق دخی ذکر اولنان سوری احاطه ايتمشدر مذکور سورك اون بش قپوسندن (باب الجسر) . باب القلعه . باب الشط . باب عين کبريت . ناملرنده درت قپوسی دجله نهری اوزرنده‌در کذلك دجله نهری طرفنده . باب سنجار . باب البيض . ناملرنده بريئ غربی جهتنده . وباب الجديد . وباب الکش . وباب السرای . وباب الطوپ . ناملرنده درت قپوسی دخی شرقی جنوبی طرفنده واقعدر

با ارادهٔ سنيهٔ جناب خلافتپناهی حکومت قوناغی پيشگاهنده ونهر دجله اوزرنده دردست انشا بولنان املاك شاهانه‌يه مخصوص بر باب اداره‌خانه‌که صور انشائيه‌سی نصف درجه‌سنی تجاوز ايتمش واولبابده زيرده‌کی تاريخ تنظيم اولنمشدر

امير المؤمنين ﴿ عبدالحميد ﴾ خان ثانی غازينك
نفوذ اقدسی پرتوفشان صحن اسکوانـدر
هزار آثار خيريه‌سيله بلدان مزينـدر
هميشه ملکنه سايه فکن او ظل يزدانی
ديدی تاريخنی توفيق قولی طرح اساسنده
نه عالی بو اداره‌خانه‌نك بنياد وبنيانی
١٣٠٧

مملکتك خارجنده و(دجله) نهری کنارنده بر باب جسيم حکومت قوناغيله اتصالنده اون طابور پياده عسکرينی استيعاب ايدر فوقانی وتحتانی بر عدد پياده قشله‌سی وارقه‌سنده کذلك (دجله) نهری کنارنده ايکی آلای سواری عسکرينی آلور فوقانی وتحتانی بر سواری قشله‌سيله برده عسکری خسته‌خانه‌سی موجود اولوب ابنيهٔ مذکوره‌نك بانيسی بولنان اينجه‌بيراقدار زاده (محمد پاشا) نك صور انشائيه‌سيله بعض وقايع واحوال تاريخيه‌سی

بيك ايكى يوز اللى بر سنه سندهوواليلكى اثناسندهكى وقايع صرهسندهبيان وتفصيل اولنهجقدر

درون شهرده بر باب محكمهٔ شرعيه ودائرهٔ بلديه وتجارت وزراعت اوطهلرى وضابطه دائرهسيله سوارى ضبطيه قشلهسى وحبسخانهٔ عمومى ودبون عموميه ورژى دائرهلرى موجوددر

موصل ولايت جليلهسنده صلوات مفروضهٔ جمعه وعيد واوقات خمس مفروضه ادا اولنور يكرمى بش باب جامع شريف ويوز يكرمى باب مسجد منيف وتدريس علوم عربيه مخصوص يكرمى بش قدر مدرسهٔ لطيفه وبر باب مكتب رشديه ويكرمى بش قدر مكاتب صبيانيه واون طقوز حمام ويوز يكرمى باب قهوهخانه ويكرمى باب خان وبيك بشيوز دكان وبريسى طريقت عليهٔ رفاعيه وايكيسى قادريه وايكيسيده طريقت عليهٔ نقشبنديهيه مخصوص اولمق اوزره بش عدد دركاه شريف موجوددر

شهرك داخل وخارجنده اللىقدر سادات عظام عليهم رضوان الله العلام وسائر بعض ذوات كرام تربهلرى موجوددركه هربرى زيارتكاه اهل اسلامدر

(تجارتكاه تجار ولايت)

موصل تجارينك تجارتكاهى . بغداد وبصره . وبوطريقيله (بومباى) و(رواندز) وسليمانيه طريقيله ايرانده (همدان) و(كرمان) و(زاخو) وجزره طريقيله سعرد وبتليس . وطربزون وبين النهرين طريقيله حلب واسكندرون ونواحيسنه قدر منتهى اولور

(اخراجاتى)

موصلك اخراجاتى اوروپايه كوندريلور سنوى بر ميلويندن زياده ياغى وعنزه وشمر عشيرتيلهعشائر سائرهدن جمع ايديلهرك اناطولى طرفلرينه سوق اولنور ايكى بيك رادهسندهدوهواونسبتده اركك جاموس وقيرمزى وصارى ساختيان وپامقدن منسوج الاجهطاقهوباشه اورتيلور مائى چارشب ومازو

وبلاموط وحبوبات متنوعه وياغ ودری وصنصار ومازی دريلريله قبا بز واورفه وحلب وشام طرفلرينه كيتك اوزره منسه ده يوز بيك رأس اغنامدن عبارتدر كه هندستانه قدر كيتمكده و جنسلری اعلی عرب آتلرينك الك كزيده لری او طرفلره نقل ايدلمكده در

(ادخالات)

قطعهٔ ايرانيه دن شال وكليم وحالی وسجاده وهندستان طرفندن اقمشهٔ نفيسه وسائر امتعهٔ لطيفه در واوروپادن بعض ملبوسات وماليفوطوره دن عبارتدر

وسائط نقليه براً دوه وآت واسترن مركب كاروان ونهراً دخی بغداده قدر كلمكدر بو كلك اقتضاسنه كوره نفسله شيشيرلمش وبرچوق طلوملر اوزرينه اينجه اغاجلر فرش وربط ايدلمش بر ايكی وكاه اوچ جفت كوركله اداره ايديله رك جريان نهره تبعيتله سير وحركت ايدر بر واسطهٔ نقليهٔ نهريه در

(لوا وقضالره بعديت وقربيتی)

موصل ولايت جليله سندن (اربيل) قضاسنه قدر اون آلتی واربيل دن آلتون كوپری يه قدر اون ايكی والتون كوپری دن (كركوك) نام ديكری (شهرزور) ه قدر طقوز و (شهرزور) دن (سليمانيه) يه دكين يكرمی بش و (سليمانيه دن) ايران حدودينه ندر اون بش ساعتكه جمعاً موصلدن ايران حدودينه قدر يتمش يدی ساعتدر

موصل ولايت جليله سندن (زاخو) قضاسنه قدر يكرمی ايكی زاخودن (دياربكر) ولايت جليله سنك حدودی بولنان (هزيل) نهرينه درت ساعتكه بو حسابله ولايتك عموم طولی يوز اون ساعتدن يعنی بشيوز اون بش كيلومترو مسافه دن عبارتدر موصلك جهت غربيه سندن سنجار قضاسنك مركزی بولنان (بلد) قصبه سنه قدر يكرمی درت (بلد) دن (زور سنجاغی) حدودينه قدر اون بش وموصلك جهت شرقيه سندن (عقره) قضاسنه قدر اون سكز وعقره دن (زيبار) قضاسنك مركزی

بولنان (بره کیران) قصبه سنه قدر التی و(بره کیران) قصبه سندن (حکاری) سنجاغی حدودینه‌قدر اون بش ساعتکه ولایتك عرضی‌قرق ساعت یعنی ایکی‌یوز کیلومترو اولور بو حالده‌موصل شهرزور سلیمانیه سنجاقلریله‌وقضا وناحیه‌لرینك‌مجموعی ایله عموم ولایتك مساحهٔ سطحیه‌سی تقریباً یوز اون اوچ بیك کیلومترو مربعیدر

(دجله)

دجله نهری موصلك جهت شرقیه‌سنده واتصالنده بغداده متوجهاً جریان ایدر بو نهر برازی‌دیاربکر ولایت جلیله‌سنك شرق شمالی جهتنده ویکرمی درت ساعت بعدنده واقع (بیچار) طاغندن وبرازیده (ارغنی) سنجاغنه اون ساعت بعد مسافه‌سی بولنان (کیدان) قریه‌سندن جریان ایدرك کیده کیده وتزاید ایده ایده دیاربکر نهرینه طقوز ساعت بعد مسافه‌سی‌اولان (اکیل) ناحیه‌سنده بربرینه قاریشوب واورادنده کله کله دیاربکر جوارنده واقع بعض عیون ومنابعدن‌نبعان‌ایلیان نهرلرله برلشوب بو طرفه میالا آقار

برخیلی مسافه قطع وسیر ایلدکدنصکره (جم‌انبار) و(بتلیس) و (سعرد) طاغلرندن کلان (بطمان)و (بوتان) و (رضوان) نهرلریله (هیزل) و (زاخو) و (خوصر) و (دهوك قضاسنده مرور ایلیان (دیلب) و (نینوی) خرابه‌لری قربندن کذران ایدن (خوصر)نهرلرینی‌آله‌رق(عقره)قضاسندن مرورایدوب(زاب‌اکبره) قاریشان (خازر) نهرینی و (حکاری)جبالندن جریان‌ایلیان برچوق نهرلری‌آلوب خیلی جسامت کسب‌ایدر(زیبار قضاسنده)مرور وموصل ایله‌شهرزورسنجاغنی تحدیدایدرك موصلدن اون ایکی‌ساعت اشاغیده‌کال شدتله جریان ایله (دجله) نهرینه منصب‌اولان‌مشهور (زاب)اکبرنهری

و (آلتون كوپرى) ونام‌ديكرى (زاب) اصغر نهريله سائر انهار كثيره قاريشوب (دجله) نهرى كسب جسامت ايلدكدنصكره كيده‌رك (بغداد) نهرينك اورتاسندن مرور ايدوب اورادن اوچ ساعت اشاغيده ايران طرفندن كلان جسيم (دياله) نهرينه قارشدقدنصكره (كوتل اماره) قضاسيله (عماره) سنجاغى جهت غربيه‌سندن مرور ايدرك وخيلى اعوجاج ايله سير وجريان ايليه‌رك (بصره) ولايت جليله‌سنه قريب (قورنه) نام موقعده (فرات) نهريله التقا واجتماع ايدر

اوراده (دجله) نهرى فوق‌العاده يعنى‌اولكى‌حال ودرجه‌سندن بر قاچ درجه زياده وجسامت پيدا ايليوب برعظيم (شط العرب) ى‌تشكيل ايدرك (بصره)نك درت كيلومترو جانب شرقيسندن مرورله اون ايكى ساعت اشاغيده واقع (فاو) بوغازى نام محلده حدود عثمانيه ايله ايران حدودينى‌تعيين‌وتفريق‌ايدرك (بحرين) ونام ديكر (بصره) كوفرينه منصب اولور

(دجله) نهرينك موسم‌بهارده‌وقوعبولان فيضاننده‌موصل‌پيشكاهنده عرضى اوچ كيلومترو وعمق يكرمى متروية بالغ وواصل اوله‌بيلور احياناً بيك اوچ يوز بش سنهٔ ماليه‌سنده ودها اوائلده واقع اولديغى كبى هنكام طغياننده نهرك منابع اصليه‌سندن منصبنه‌قدر جوار واطرافنه اكرچه موجب‌ضرر وزيان‌اولورايسه‌ده‌بغداددن‌بصره‌يه‌قدر چوللرى‌وصحرالرى احاطه ايدرك دكز شكلنه وضع وتحويل ايلديكندن پرنج وسائر حبوبات زرعى ايچون موجب فيض‌وبركت‌ومستوجب حصول منفعت اولور اثناى طغياننده موصل شهرى مجراى نهردن مرتفعجه اولديغندن امين وسالم اولنوب فقط الك زياده حال موقعيى اقتضاسنجه (بغداد)ولايت‌جليله‌سنى تهديد ايدر ايسه‌ده ابتداء حال طغيانى (دياربكر) و(موصل) ولايات جليله‌لرنجه موضوع اولان علاقه‌لره نظر ايديله‌رك ودرجه‌سى اورايه بيلديريله‌رك من القديم انشا اولنان متعدد سدلرك ابوابى آچيلوب وبو تدبيرله صولر چوللره يايلوب مملكت محافظه اولنور

(دجله) نهرينك صويى غايت لذيذ وخفيف اولوب فقط (قورنه)دن منصبنه قدر وقوعبولمقده اولان مد وجزر حسبيله دكز صولرينه قارشديغى اجلدن بالطبع لون ولذت وطعمى تغير وتبدل ايدر نهر مذكورك بعض بوستان ترلالردن غيرى مزروعاتجه قطعاً بر فائدهسى يوقدر لكن دياربكردن ودها بو طرفلردن كلك واسطهسيله بغداده قدر ذخائر وبعض اشيا نقلنده بيوك برطريق اسهل اولديغندن بوصورتله فوائد عظيمهسى مشاهده اولنمقدهدر بغداددن اشاغيده بولنان بعض جوللردهكى مزروعاتجه استفاده اولنه‌بيلور موصلده وكركوكدن غيرى صولرى اولميان يرلرده على العموم دجله نهرى استعمال وتناول اولنور دجله‌نك منبعندن بصره كورفزينه قدر طول جريانى بيك ايكى يوز قرق كيلومترودر

(موصلده بولنان معدن صولرى)

(عين الكبريت) بو عين كبريت موصلك جانب غربيسنده وسورك خارجنده وايكى يوز مترو بعدنده جريان ايدرك دجله نهرينه منصب اولور صوغق بر صودركه ايكى منبعدن نبعان ايدر راكد هوالرده كبريتك عفونت ثقليهسى مملكتك هر طرفنه انتشار ايدر ايسه ده جيادت هواسنى قطعاً تغيير واخلال ايدهمز اوراده رجال ونسوانه مخصوص حوضلر موجود اولوب امراض جلديه وبعض علل باطنيه‌يه مبتلا اولانلر اورايه كيدهرك وحوضلره كيرهرك شفاياب اولورلر موسم صيفده عفونتى اولقدر ثقيل وشديد واولقدر غليظ ومؤثردركه درونندهزياده ارام واقامت ايدنلرك اكثريسى بايلور وبلكه موجب وسبب موتى اولهبيلور مذكور حوضلرده بعض معلول ومريض حيوانلرده يقانوب كسب صحت ايدرلر صويندن بر كاسه ايچيلور ايسه طبيعتى درحال تليين واسهال ايدر

(عين الدير)

(عين دير) موصلك جانب غربيسنده وبر ساعت بعدنده واقع بر صودركه فصول اربعه‌دن فصل صيفده قيرمزى وفصل شتاده بياض اوله‌رق تفجر ونبعان ايدر بر صودركه دمى تصفيه وتنقيه‌ده عديم الامثالدر .

(عين القياره : حمام العليل)

حمام العليل موصل ولايتنك جهت غربيه‌سنده ودرت ساعت بعد مسافه‌سنده واقعدر اوچ عدد عين ومنبعى موجود اولوب برينه (عين زهره) وبرينه (عين فصوصه) وديكرينه (عين كبيره) تعبير واطلاق اولنمشدركه هر اوچ عينك صولرى درجهٔ نهايه‌ده حاراوله‌رق نبعان وجريان ايدر كبريتلى بر صودر بو صو ايله برابر زفت دخى صو كبى آقوب چيقار وبر مدتدنصكره غلظت پيدا ايدر

ايام صيفده موصل اهاليسنك همان قسم كليسى اوازمات انتعاشيه ومقتضيات بيتيه‌لرينى الەرق اورايه كيدوب وبر ماه نهايت قرق كون اوراده ارام وهر شام وبام براى استشفا استحمام ايدوب عودت ايدرلر جوار ونواحيدن وبعض ممالك ونواحيدن وبعض ممالك بعيده‌دن دخى اورايه خيلى معلول اولنلر كلوب شفاياب اوله‌رق كيدرلر امراض خارجيه وعلل جلديه‌يه غايت نافع اولديغى تجربه كردهٔ خواص وعوامدر

حمام العليل قربنده ديكر بر عين دها واردركه آندن دائمى صورتله يالكز نفت آقار وحفر ايديلان قيو طولدقدنصكره چيقارلدجه بر طرفدن نه طولار بهر سنه مناسب بر مبلغ ايله حكومت طرفندن طالبنه التزامه ويريلوب ملتزمى جانبندن بصره وبغداد وسائر ممالك وبلاد طرفنه كونديريلور غايت زنكين بر عين اولديغندن بعض عمليات مقتضيه اجرا ايديله‌جك اولور ايسه ثروتندن استفاده ايديله‌جكى دركاردر

بونلرك ميانه‌لرنده مشاهده اولنان بعض آثار قديمه دلالتيله فردوس آشيان سلطان ﴿ مراد ﴾ رابع حضرتلرينك بغداده عزيمتلری هنكامنده اوچ كون اوراده ارام واقامت بيورمش اولدقلری اكلاشيلشدر

حمام العليله يارم ساعت بعدنده برده كوكرد معدنی موجودركه اندن چيقان كوكردن عموماً استفاده اولنمقده‌ايديسه‌ده اليوم استعمال اولنان كبريتلرك ظهورندنبرو اعتباری كاملا ساقط اولوب تعطيل حكمنی آلمشدر

موصلك جهت شرقيه‌سنده وبر ساعت بعدنده (طاملامجه) تعبير اولنان حوض شكلنده غايت صوغق وراكد بر صو موجوددركه‌بوجيلر اورادن مرور وعبور ايتدكجه ايچرلر وباش اغريسنه مبتلا اولنلر آندن شفاياب اولورلر

موصلك جانب شرقيسنده وبش ساعت بعدنده (عين الصفرآء) تعبير اولنان بر عين واردركه او عيندن صاری رنكده بر صو جاريدر بو صوبك صاريلق علت معلومه‌سنك دفع وازاله‌سنه نافع اولديغی ودروننده يقانان سائر مريضلرك شفاياب اوله‌كلدكاری مجربدر

(موصلك معموريت قديمه‌سی)

موصل مالكی (بدر الدين لولو) كه التی يوز يدی سنه‌سنده موصل ملكی بولنان نورالدين ارسلان شاه ابن عزالدين مسعود ابن عماد الدين زنكی اقنسقر زماننده مدير اموری بولنوب وبعد وفاته موصله مالك اولوب وقايعی اشاغيده بر تفصيل بيان اولنه‌جقدر ايشته انك زمان اداره‌سنده ارباب معارف وصنايع واصحاب حراثت ومنافع فوق العاده كثير وموفور وبناء عليه سورك خارج وداخلی غايتله ابادان ومعمور واهالی وسكنه‌سنك درجهٔ ثروت وسامانلری غبطه‌بخشای اعصار واعوام ورونق آرای خواص وعوام اولوب حتی درون مملكتده اوتوز بش عدد جامع شريف

ودرتبيك قدر مسجد منيف ويكرمى سكز باب مدرسه ويوز سكز باب
دار الحديث ويكرمى يدى خانقاه وطقسان سيسام عصر ايديلەرك ياغ
چيقاريلەجق ياغخانه وايكى يوز عدد حمام وطقسوز يوز سكسان خان
ودرتبيك عدد دكرمان ويوز يكرمى قطعه ياغ خانه ويوز يكرمى بش
عدد سبيلخانه وبيك طقسان بش عدد چوخەجى دكانى وبيك التمش كز
وسورك طقوز عدد بابى وداخل وخارجنده يوز اللى بر قطعه بوستان
ودجله نهرى كنارنده التمش سكز قطعه صو واسطەسيله دوران ايدر
دكرمان واون التى قطعه صو دولابى وايكى يوز اللى قطعه قايق وبرى
مملكتك يوقاريسنده وديكر اشاغيسنده موضوع ومعدود ايكى قطعەجسيم
وكاركير كوپرى وجهت شرقيەسنده ايكى بيك اوچيوز وجهت غربيەسنده
بيك بشيوزكه جمعاً اوچ بيك سكز يوز قطعه قريۀ معموره وداخل
مملكتده اوتوز التى قطعه جسيم چارشو وبازارى ويوز يكرمى قيصريه
تعبير اولنان اوستلرى اورتولى اولەرق ذيقيمت اقمشه واشيای نفيسه
صاتيلور چارشو وقرق بيك بشيوز سكسان دكان ودرونلرنده مسك وعنبر
وسائر عطرياته متعلق شيلر صاتيلور اون بر باب دكان واللى سكز باب
عيسوى كنيسەسى واون التى قطعه موسويلرك سناورى موجود اولديغى
حالده تاتارلرك خراب وپريشان ايلدكلرى وبو احوال متأسفەنك (التى
يوز اللى التى)تاريخنده وقوعبولديغى (مرآت الزمان) نام تاريخدن نقلا
(منهال الاولياء) نام تاريخده كوريلوب عيناً ترجمه ايدلمشدركه بونك
صحته مقرون اولديغنه يعنى بو ولايتك اوائلده ذكر اولنديغى وجهله
معمور وابادن بولنديغنه اطراف وجوارنده حسب الايجاب بعض محلاتك
حفرنده ظهور ايتكده اولان ابنيۀ قديمه وآثار عتيقه دلالت ايتمشدر

دفعۀ ثانيەده موصلك سورى داخلندەكى بعض اماكن ومحلاتى ترميم
واعمار ايديلەبيلش ايسەده معموريت سابقەسنه نسبتله اقل قليل درجەسندەدر
يكرمى بش عدد خان واون عدد قيصريه ويكرمى حمام ويوز اون

اوچ باب قهوه‌خانه وقرق باب قصابخانه‌وقصاب دکانی واوچ‌یوزه‌قریب دکرمان واون سکز جامع‌شریف واوچ‌یوز عدد مسجد منیف واون درت‌عدد مدرسه واون‌عدد خانقاه والتمش قطعه بوستان وممکلتك‌جانب شرقی وغربیسنده تقریبا ایکی یوز اون‌بش قطعه قریۀ‌معموره وبر عدد کوپری وبکرمی قدر قایق وبر سور موجوددر

(نینوی)

(ابو ریحان) نام تاریخك بیاننه‌کوره (نینوی) موصل ملکنك اسمی اولوب نینوی شهرینی بنا ایلدکدنصکره کندی اسمنی تسمیه ایتمش واللی ایکی سنه دست اداره‌سنده بولنمش اولدیغی اکلاشیلمشدر آثوریلرك ملکلرینك عددی اوتوز یدی نفره بالغ اولوب دیکرلرینك اسملری غیر مضبوطدر بونلرك مدت حکومتلری بیك اوچ یوز بش سنه‌قدر امتداد ایلدیکی اکلاشیلمشدر

موصلك زمان فتحنده یعنی یکرمی تاریخنده دولت فرس طرفندن کوندریلان بر حاکم اوراده موجوداولدیغی حالده (غیاض ابن غنم) رضی عنه رب الامم حضرتلری (نینوی) شهرینی محاصره ایلدکده حاکم طرفندن کوندریلان بر سفیر واسطه‌سیله (بو مماکت ذاتاً ملك کسرانکدر بوراسنی سزه تسلیم ایتمیه‌جکی بدیهیدر حالبوکی طرفکزدن کوندرلمش اولان عسکرلر محاصره‌یه دوام ایدیورلر اکر بو شهر سیزك دست اداره‌کزده قاله‌جق اولسه وبوده محقق‌ومقرر بر حاله ایرشسه‌البته سیزه ترك واعطا ایده‌بیلورز)یوللو تبلیغات لازمه‌اجرا اولنمسی اوزرینه (ابن غنم) عقد رشتۀ مصالحه‌ایتمش ومشارالیه اورادن‌حرکتله • شوش • وعقره • واشب ونواحیسنی دست ضبط واداره‌سنه المش وبعده (عمر ابن الخطاب) رضی عنه الله الوهاب حضرتلری ایام خلافتلرنده ایادی

اسلامه انتقال ایلشدر

ذاتاً آثوری ، کلدانی‌دن عبارت بولنان ایکی قبیله‌نك (سنجار) صحراسنده ارام واقامت ایدرك وبربرلرینی تحت اطاعته آله‌رق بیوك بیوك حکومتلر وجسیم جسیم مملکتلر تنظیم وتشکیل ایتمش والیوم دجله وفرات نهرلری کنارنده کثرت اوزره براقدقلری اثرلری مشاهده اولنمقده بولنمشدر اولزمان آثوریلرك مرکزی موصل شهرینه یارم ساعت قدر بعید اولان ودجله نهرینك قارشوسنده‌کی جانب شرقیسنده بولنان (نینوی) شهری وکلدانیلرك موصله یتمش ساعت قدر بعد مسافه‌سی بولنان (فرات) نهری اوزرنده واقع (بابل) بلده‌سی ایدی

نمرود طرفندن (بابل) شهری بنا وتأسیس اولندیغی زمانده (آثور) ابن سام ابن نوح علیه السلام دخی نینوی شهرینی بنا ایتمش ایسه‌ده خطهٔ عراقیه‌نك شمال جانبنده تشکل ایلیان (اثوری) حکومتی بابل ایله برابر عربلر طرفندن ضبط واستلا اولنمشدر

آثوریلرك مملکتلرینی توسیع ایلیان (ابلوس) اوغلی (نینوس) کوچك بر قطعه‌ده بولنان نینوی قصبه‌سنی تجدید وتنظیم وبر وجهه آتی ترتیب وتحکیم ایتشدر بوراسی مربع بر جسیم ومتین دیوار ایله محدود ودیوارلك طولی طقسان کیلومترویه وارتفاعی اوتوز مترویه بالغ اولوب اوچ عربه یان یانه یوریه‌جك درجه واسع والتمش التی مترو ارتفاعنده بیك بشیوز برج وار ایدی

الیوم شهر مذکورك سوری وابنیه سائره‌سی کلیاً مندرس وخراب اولوب یالکز جوارنده بر قریه موجوددر که درونده اوچیوز اللی خانه وجامع شریف درونده (یونس) علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام حضرتلرینك تربهٔ منوره وشبکهٔ مطهره‌لری موجود وزیارتگاه عباد رب معبوددر

بر روایته نظراً (آثوریلر آلهه‌لرینك اك بیوکنی آثور) نامیله یاد

ایمکده بولنمش اولدقلری معلوم اولدیغندن بو معبودلرینه ویاخود بنه آثور اسمیله مألوف ومعروف اولان حکمدارلرندن برینه نسبتله (آثوری) اولملری دها قریبدر

بویله بر آثور نسلندن (نینوی) ویاخود (نینوس) اسمنده برینك (نینوی) شهرینی بنا ایدرك آثوریلر دولتنی تشکیل وتأسیس وایکی ملیون عسکردن مرکب بر اردو ایله ایرانی فتح وضبط ایلدکدنصکره وارثهٔ سلطنتی اولان (سمیرامس) لك دخی قبریس ، مصر ، حبشستانی دست ادارهسنه آلوب بابل شهرینی دخی بنا ایتمش وبوندن صکره اوتوز حکمدار کلمش ومیلاددن یدی یوز اللی طقوز سنه اول آثوری دولتنه اختتام ویرلمش اولدیغی متواتردر

قبل المیلاد بشیوز اوتوز تاریخنده آثوریلرله بابیلستان (کیخسرو) طرفندن ضبط اولنوب (فرس) دولتنك بر ایالتی حکمنه کچمشدر آثوریلرك آثار علمیه وفنیهلرندن بر اثر قالمیوب آنجق فن معماری وفن نقردهکی مهارتلری اخیراً موصل جوارنده واقع (نینوی) خرابهلرنده وسائر محللرده بولنان آثار ایله ثابتدر

تاریخ عالمك بیاننه کوره ابتدا (نینوی) شهرینی تأسیس وبابل شهرینی بنا ایلیان نمرودله مقابل انساب وتعلقاتیله بر جمعیت مخصوصه تشکیل ایدن (آثور) ابن سامدرکه هجرتك ایکی بیك التی یوز اون بش سنهسندن اول احفادندن (یعلو) نام ظهور ایدرك یکرمی سنه قدر اجرای حکومت ایتدکدنصکره اوغلی (نینو) مقام حکمداریینی احراز وجد اعلاسی اولان (آثور) لك بنا کردهسی بولنان شهری تزیین وتوسیع ایله اسمنه نسبت واضافت ایتمشدر

مرقوم (نینو) لك دخی اون یدی سنه امتداد ایدن ایام حکومتنده بر طاقم مظفریاته نائل اولهرق وفات ایلشدر

اوغلی (نینا) هنوز سن رشده بالغ اولمدیغندن والدهسی (شمرام) قائممقاملق صفتیله صدر حکومته کچمش وبر چوق مظفریاته نائل اولمش

ايسه‌ده مؤخراً (نينا) ادعای حقوق حکومت ایدرك والده‌سنی قتل) ایتمشدر

مزبوره‌نك مدت حکومتی قرق ایکی سنه امتداد ودجله نهرندن جدول‌اچمق وکوپری قورمق ویول یاپمق کبی اختراعات نافعه‌یی آشوریلر مرقومه‌یه اسناد ایلدیکی کبی (فرات) نهری سواحلنده پك چوق مدائن وقصبات بنا وتأسیس‌ایتمشدر

ذکر اولنان (نینا) دنصکره متسلسلا حکومت اشوری‌یه‌یه مالك وصاحب اولان بشنجی (سارداناپال) رخاوت وبطائت ایله مألوف وذوق وسفاهتله موصوف اولدیغندن بونك سؤ احوالی (ماردین) والیسی (ارماسیس) ایله (بابل) قومانداني (بعل زارفول) فرصت عدایله یکدیگریله عقد اتفاق عصیان وتدارك ایلدکلری عساکر کلیه‌ایله (نینوی) شهری اوزرینه تحریك رایت هجوم وطغیان ایلدیلر

(سارداناپال) مأمول فوقنده اوله‌رق برغیرت فوق العاده ایله مقاومت ایلدی ایسه‌ده ترکستان طرفندن کلوپ دشمنلری جانبنه کچان‌عساکر معاونه میدان محاربه سنجه حصول ظفری امیدسز براقدیغندن ناچار (نینوی) قلعه‌سنده تحصن ایدرك اوچ سنه قدر ایام محاصره امتداد ایتمش وامکان تسخیر تعسر کورنمش ایکن‌ْجه چاره‌که بر کون شدتله نزول ایدن باراندن دجله نهری طاشه‌رق صدمات سیولدن دیوار قلعه منهدم اولمغله وبناء علیه بقای حکومتدن قطع امید ایتمکله آوانیٔ سیم وزرله سائر اشیای نفیسه‌سنی کاملا سرایه جاب وجمع وفاملیاسنی) بالاحضار برلکده احراق بالنار وید اسارته کچمامك ایچون بر حرکت مردانهٔ فوق العاده احراز وابراز ایلمشدر

نینواده حکمران اولان‌آشوریلر ایکی سلالهٔ حکمداردن‌مرکب‌ومتشکل وسلطنتلری بشیوز یکرمی بش سنه ممتد ومرقوم (سارداناپال) ایله منقرض‌اوله‌رق انقاضندن « بابل » و« آشور » و« مادی و « سوس » حکومات اربعه‌سی تشکل ایتمشدر

اشوريلر وبابليلر اكثريا زراعتله تعيش وجداول متعدده ايله مزرعهلرینی سقی واروا ایدرلر حتی نهر فرات بصره کورفزینه قدر منصب اولمیهرق بابلك اشاغیلرنده قورور واراضی بابلیهیی فیضان میاهدن محافظه ایچون متعدد کوللر بالتضییع حین فیضاننده اورالره اجرا واقتضاسی تقدیرنده بندلر وکوللرك قپولری آچیلهرق مزارعه صرف اولنور وفرات نهرنده قایقلر وکمیلر سیر ایدرك نهر مذکور چین وهندستان تجارتنك واسطهٔ اجرائیهسی اولمسیله برابر دجله نهری ایله ایکیسیده برلکده تهاجم اعدایه وسائط اندفاعیه مقامنده قوللانیلاور وهر نوع حبوبات ایله جوید وشکر قامشی وانواع بهارات بلاد مذکورهده بولنور ایدی

هله فن معماری ورسامیده اولان اقتدارلری ومعدن وجام وبللور مثللو عملیاتده وخصوصاً فیل دیشی اوزرینه حك ونقرهده مستخرج آثاردن مستبان اولان درجهٔ اقتدار ومهارتلری واورالرك منسوجات ومنقوشاتك نفاستی حیرت بخش اخلاف اولمق درجهسنده اولدیغی کبی کندولرینك بری خط عربی وعبرانی‌یه شبیه صاغدن صوله ودیکری باشلری جیوی واوق اشکالنه مشابه (خط میخی) دینکله معروف یوقاریدن آشاغی یازیلور ایکی نوع یازولری موجوددرکه بونلری طوغهلر اوزرینه جیك ایکن یازارق فرونه القا ایلدکلری اکلاشیلور دین ومذهبلری صابئی اولدیغندن جملهسی کواکبه پرستش ودجله وفرات نهرلرینه دخی سجده ایدوب روح انسانینك نور اصلیسندن مفرز بر رشحهٔ پاکیزه اولدیغنه اعتقاد ایلدکلری مستبان اولور

الیوم موجود ومعمور بولنان نینوی قریهسنك جهت شمالیهسنده ویکرمی دقیقهلك بر مسافهده واقع (قویُنجق) تپهسنده چیقاریلان وثقلت ویاخود موانع سائره دنناشی اخذ ایدلیوب یرنده قالمش اولان طاشدن معمول بعض آثار عتیقهنك هر بری کویا زمانینك وقوعات

وحوادثاتنى لسان حال ايله نقل وحكايه ايتمكده‌در

(آثوريه) آسيانك تقسيمات قديمه‌سندن برمملكتدركه (دجله)نهرى مجراسنك اوست جهتنده ونهرك ايكى طرفنده واقع اولوب جزيره‌نك شمال شرقى قسمى ايله بوكونكى كردستان طاغلرينى حاوى ايدى

غرباً سوريه وجنوباً بابلستان وشرقاً عراق وعجمى وازربيجان ايله كردستان وشمالا وان ولايتى حواليسى ايله محدود ايدى (نينوى)مملكتنده آثوريلردن اول اقوام (تورانيه) دن برقومك ساكن اولديغى وبعده اقوام ساميه‌دن بولنان (كلدانيلر) له قرابت جنسيه‌سى اولان (آثوريلر)ك اسكان وتوطن ايلدكلرى واولوقت (آثورى)نامنى آلوب بونامك جمله‌سنك مفقود حكمنه كيرديكى وبومملكتك هرطرفنك اقوام (آريه)دن اولان كردلرله مسكون اولمغله (كردستان)نامنى آلديغى بعض تواريخك خلاصهٔ مندرجاتيدر

﴿ ولات ولايت موصل ﴾

بعدالاسلام (عمر ابن الخطاب) رضى عنه الله الوهاب حضرتلرينك ايام خلافتلرنده صحابهٔ كرام ذوى الاحترام وعشرهٔ مبشرهٔ دارالسلامدن « آبا عبيده » ابن الجراح رضى عنـه الفتـاح حضرتلرى مالك اولمش اولدقلرى ذكر اولنمشدركه فاتح موصل كندولريدر

يوز التى تاريخنده دولت امويه جانبندن « حر ابن يوسف » موصل ولايتى واليلكنه نصب وتعيين برله بعده كندوسى عزل ايديله‌رك يرينه يوز اون اوچ تاريخنده وليد بن تاييد العبس والى نصب ايداش ويوز يكرمى ايكى تاريخنده « ابو قحافه » ابن تليدالعبس تعيين اولنمشدر

يوز يكرمى التى تاريخنده مروان ابن محمد ابن مروان والئ ولايت اولوب فقط يوز اوتوزايكى سنه‌سنده « دولت عباسيه » تشكل ايلديكندن خليفهٔ عباسيه «عبدالله السفاح»طرفندن موصل ولايتى واليلكنـه « محمد ابن صول » تعيين اولنور اوارالق « مروان بن محمد » يوز يكرمى بيك

عسكرله تكريت جوارنده بولنان « ابا عون عبدالملك بن يزيد اليزدى »
اوزرينه قياماً « زاب » نهريني مرور ايدوب (ابا عـون) عسكريله
التقا وغايت شدتلى برمحاربه‌يه شروع وابتدا وخليفهٔ سفاحك عسكرى
كثرت وغايت شدت ومتانت اوزره بولندقـلرندن درحال « ابا عون »
غالب ومنصور ومروانك شكرى مغلـوب ومقهور اولمسيله مروان
اورادن موصله كلور موصل اهاليسى كندوسنه سب وشتم قيام ايدرك
(اى آلجاق بوندن صكره بوراده ارام واقامت ايده‌مزسك جناب رب
شكوره حمد وشكر ايده‌رزكه بزى آل اميه‌دن خلاص ورهـاياب وآل
بيت رسول اكرم صلى الله عليه وسلمه تبعيتله دلشاد وكاميـاب ايلدى)
ديملرى اوزرينه مروان بورادن فرار ومـمالك مصريه‌دن (بوصير)
نام بلده‌ده واقع بر كنيسه‌ده قرار واوراده كندوسى قتل ايديله‌رك ترك
سوداى ضبط ممالك وديار ايدر

(غريبه)

« عنوان الشرف » نام تاريخـك بيانـنـه كوره يوز يكرمى سنـهٔ
هجريه‌سنده « مروان بن محمد » سوريه ولايت جليله‌سنه تابع « حمص »
سنجاغنده ظهور وكندوسنى خلافت دعواسنه قيامه لايق ومجبور ايدر
اكرچه « حمص » اهالى وسكنه‌سنى باشنه جمع‌ايدوب اورانك حكمدارى
بولنان سليمان ابن هشام‌ابن عبدالملك ايله محاربه وجدال ايتمش و«سليمان»
مغلوب ومنهزم اوله‌رق « دمشق شامه » عودت واختيار زاويهٔ عزلت
ووحدت ايلمش ايسه‌ده اهالئ حمص مروانه عصيان وجمعيت اتحـاديه
واتفاقيه‌لرينى تارمار وپريشان ايلدكلرندن تكرار « سليمان » وقوعبولان
اصرارلرينه مبنى حكمران وجمع عساكر ايدرك واوراده مخالف اولنلرله
محاربه ايليه‌رك خيلى اوغراشوب فقط مقصدينه نائل وموفق‌اوله‌مديغندن

ترك رفاه وراحت وحرب وقتاله مبادرت ايلديكنه نادم وپشيمان اولور.

اوتوز سكز سنه‌سنده « يزيد بن هبيره » مروانك زير ادارەسنده بولنان بر مقدار عسكرينه خيلى عسكر اجافه والحاق ايدوب قومانداسنى مروانه ويرەرك خوارجك قتل واعداملرى مقصديله خطهٔ عراقيه‌يه بعث وارسال وكندوسى اثناى راهده وموصل جوارنده ظهور ايليان (ضحاك ابن قيس) ايله جنك وجدال ونهايت (نصيبين) نام محلده ضحاكى قتل واعدام ايتمسيله انك يرينه (شيبان) صحراى جنك وغوغايه چيقار وميدان وغاره اون ماه قدر ثبات وقرار ايدر ايسه‌ده مروانه غلبه ايده‌ميه‌جكنى درك واذعان ايلمسيله (شيبان) بالضروره شهرزوره فرار وعزيمت ايلر

مروان اورادن بغداده متوجهاً قيام وحركت وبر وجه محرر « تكريت » جوارنده وقوعبولان محاربه‌ده فنا بر حالده مغلوب اولمسيله موصله عزيمت ايدر اوراده كندوسى اهالئ موصل طرفلرندن قبول اولنمديغى جهتله فرار وممالك مصريه‌دن « فيوم »ده واقع « بوصير » نام بلده‌ده كائن بر كنيسه‌ده قرار ايدر اوراده كمال غضب وحدتندن ودماء حرص وازلك غليانندنناشى خدمتكارينك لسانى اغزندن سل واخراج ايدرك كديه آثار وكديده لسانى درحال بودار وبعده بيچاره خدمتكارك باشنى بدنندن آيروب اعدام ايلر

مروان ذكر اولنان كنيسه درونده اولديغى حالده واخشام طعامنى تناول ايليه‌جكى اثناده دولت عباسيه‌نك سرعسكرى « عامر ابن اسماعيل » بغتةً كنيسه اوزرينه هجوم ايدرك مروانى قتل وافنا وانكده آغزندن لسانني چكوب چيقاروب كدينك اغزينه القا وكديده لسانى التقام و (عامر) مروانك مقامنده ارام ومروان ايچون احضار اولنان اطعمهٔ نفيسه‌يى (عامر تناول وطعام ايلر بعده « عامر » اوراده بولنان مروانك قيزينى چاغيروب قيز كلديكى آنده (اى عامر عبرت آل دهر دون مروانى

کرسئ رفاه وحیاتندن تنزیل وابعاد وانك مقامنه‌سنی اقعـاد واصعـاد وانك احضار ایلدیکی اخشام طعامنی سکا نصیب ومقدر وکندی قیزیله‌ده مکالمه ایتمکی میسر ایلدی بو انقلابات سریعه البته بر موعظهٔ بلیغه‌در که‌سنی ایقاظ وبیدار ایدر) دیدکده عامر دیدهٔ عبرتله کندوسنه ناظر اولوب فوق العاده شرم وحیا وقیزی یانندن درحال دفع ایدرك مروانك سر مقطوعنی (عبدالله) طرفنه ابعـاث واسرا وبو وقـوعاتی بر تفصیل بیانٌ وانبـا ایلمشدر والله اعلم بالصواب

یوز اوتوز اوچ سنه‌سنده موصل اهالیسی قیام ایله (محمد بن صولی) ولایتدن طرد ایلدکلرندن خلیفـه برادری یحیایی موصل ولایتنه والی نصب ایدرك کوندرر (یحیی) اون ایکی بیك عسکرله کاوب اهالینك حرکات سابقه‌لرنده دخل دیو اون بر نفری اخذ واعدام ایلدیکندن اهالی علی العموم سلاح بر دست قیـام وهجوم اولـوب ارالرنده خیـلی محاربه وقتال وقوعبولور وهر ایکی طرفدن برچوق نفوس قتل اولنور یحیی سزاوار تحسین اوله‌جق بر شیئه مظهر وموفق اوله‌میوب دائماً اهالی‌یه روی شدت وحدت کوستردیکندن خلیفه یحیایی عزل ایدرك یرینه عمیسی (اسمـاعیل ابن علی‌یی) نصب واعزام ایدر

یوز قرق تاریخنده طرف خلافتده موصل ولایتی والیلکی (مالك ابن الهیثم الخزاعی) عهده‌سنه توجیه واحاله اولنور

یوز قرق بش سنه‌سنده (مالك) انفصال ایدرك یرینـه (حرب ابن عبدالله) تعیین اولنوب (حرب) (خلیفة المنصور) ك مخدومی « جعفر » ایله موصله مواصلت ایدر موصلك الت طرفنـده (حرب) نامیله موسوم اولان قصری والیلکی زماننده بنا ایتمشدر

یوز قرق یدی سنه‌سنده حربك عزل وانفصالی وقوعبولوب یرینه (صقر ابن نجده) نصب اولنور

یوز قرق سکز سالنده موصل قراسندن « دجله » نهری اوزرنده واقع « باقخاری » نام قریه‌ده « حسان ابن مجالد » نامنـده بر خارجی

ظهور ايدرك موصل واليسى «صقر» طرفندن سوق اولنان عسكر بالمحاربه منهزم اولملرى اوزرينه « حسان » عسكرله موصله هجوم وچارشويى غارت ويغما واحراق بالنار ايلدكدن صكره « رفده » يه واورادن بحرينه كچهرك «سند» طرفلرينه عزيمته يول ويرملرينى «عمان» جانبندهكى خوارجدن طلب ايلدى ايسه ده انلردن روى موافقت كورهمديكندن ينه موصل حواليسنه عودت ايلدى بونك عودتندن موصل واليسى «صقر» خبر المسى اوزرينه عسكرله « حسان » اوزرينه واروب وخيلى محاربه ايدوب نهايت منهزم ورؤساى عسكردن « حسن ابن صالح ابن بلال القيسى » اسير اولديغندن كيفيت « منصوره » خبر ويرلدكده موصله عساكر كثيره سوقيله اهاليسنى قتل ايتمكى بالتصور استفتا ايچون « امام اعظم ابو حنيفه وابو ليلى وابن شبرمه » حضراتنى كوفهدن جلب ايدرك « موصل اهاليسى بنم عليهمده خروج كوسترمامكى تعهد وشايد خروج ايدرلر ايسه قانلرينك مباح اولمسنى شرط ايتمش اولدقلرى حالده خروج ايلديلر بوبابدهكى اقتضاى شرع شريفى استفتا ايدرم) ديدكده اوچيده سكوت ايلدى (منصور) (امام اعظم) حضرتلرينه خطاباً (يا شيخ سكوت ايدهيورسك) ديمكله امام اعظم مالك اولمدقلرى شيئ اباحه ايتمشلردر بر عورت فرجنى اباحه ايتسه شرعاً وطئ جائز اولورمى ديدكده (منصور اولمز يا شيخ) ديدى وامام اعظم حضرتلرى رفيقلريله كوفهيه عودت ايلدى

(منصور) بونك اوزرينه حسن اداره واسايشى اعاده ايچون (خالد ابن برمكى موصل ولايتى واليلكنه نصب وتعيين ايلديكندن (خالد) موصله وصولنده فسدهيى ازاله واسايشى اعاده ايلدى

يوز اللى بر سنهسنده خالد ابن برمكى موصل واليلكندن عزليله يرينه (اسماعيل ابن عبدالله القسرى)ويوز اللى بش سالنده (كعب ابن موسى) والى نصب وتعيين اولنوب يوز اللى سكز سنهسنده دفعهٔ ثانيه اولهرق خالد ابن برمك والى اولمشدر

يوز التمش بر سنه‌سنده خالد ابن برمكك عزليله يرينه (حسان الشروری) والى نصب وتعيين ايدلدى

يوز التمش درت تاريخنده (حسان) عزل اولنه‌رق يرينه (محمد ابن الفضل) نصب ايديلوب يوز التمش بش تاريخنده بونكده عزلى وقوعبولوب يرينه (احمد ابن اسماعيل ابن على) موصله والى اولمشدر

يوز التمش التى سنه‌سنده دفعهٔ ثانيه اوله‌رق (موسى ابن كعب) عهده‌سنه موصل ولايتى واليلكى توجيه وتفويض اولنمشدر

يوز التمش سكز سنه‌سنده موصلده ياسين نامنده بر خارجى ظهور وديار ربيعه‌يى استيلا ايلديكندن (خليفة المهدى) امراى عسكريه‌دن (ابو هريره محمد ابن فرخى) عساكر وافيه ايله كوندروب بالمحاربه مرقوم خارجى قتل ايدلمش ويوز التمش طقوز تاريخنده (هاشم ابن سعد) ومتعاقباً (عبدالملك ابن صالح الهاشمى) موصل ولايتى واليلكنه تعيين اولنمشلردر

يوز يتمش بر سنه‌سنده موصل رؤساسندن (روح ابن صالح الهمدانى) بنى تغلب قبيله‌سنك صدقاتنى جمع وجلبه مأمور ايديله‌رك روح بنى تغلبه كيتدكده ميانه‌لرنده اختلاف ظهور ايدوب «روح» ذكر اولنان قبيله‌نك سيفيله دست ملك الموته تسليم روح ايتمش وبو اختلال اوزرينه موصل واليسى عبدالملك عزل ايديلوب يرينه اسحق ابن محمد نصب اولنمشدر

يوز يتمش ايكى تاريخنده اسحق دخى عزل ايديله‌رك يرينه سعيد ابن سلم موصل واليلكنه نصب اولندى يوز يتمش التى سنه‌سنده (حكم ابن سليمان) وبعده محمد ابن عباس والى نصب اولنمشلردر

يوز يتمش يدى تاريخنده موصل فرسانندن (عطاف) ابن سفيان الازدى) (هرون الرشيده) روى مخالفت كوستردیكندن جمع ايلديكى درت بيك آتلويى بالاستصحاب موصل وحواليسنى ضبط وخراجنى كندى نامنه جبايت ايتمكه مباشرت ومداومت وبو عطافك اشبو حركت غير لايقه‌سى يوز سكسان سنه‌سنه‌قدر امتداد ومواظبت ايليوب او تاريخده موصل ولايتى واليلكنه (يحيى ابن سعيد الحرثى) يى بالتعيين كندوسيده

موصله عزيمته حاضرلنمش وموصل اهاليسندن هر كيمه راست كلور ايسه قتل ايتمكي جزم ايتمش ايدي بونك ايچون قاضي «ابو يوسف» رحمه الله حضرتلرندن استفتا ايلدكده جواز شرعشريف اولمديغي جوابي ويرلمشدر

اره صره بوكبي خارجيلر ظهور ايدوب وبالآخره موصله صوقيلوب تحصن ايتدكجه بونلرك مقاومتلرينه سورك وجودي سبب وبادي اولديغندن (هارون الرشيد) كيتدكدنصكره موصل سوريني يقديرمش ولكن عطافي دردست ايده مديكي جهتله مرقوم برمدت كردستان طرفلرنده طولاشدقدنصكره (رقه) كيدرك ترك مفسدت وبر زاويه‌ده اختيار عزلت ايلدي

بوسنه موصل ولايتي واليلكنه تعيين قلنان (يحيى ابن سعيد) مركز مأموريتنه واصل اولمسيله همان اهالئ مملكت حقلرنده تطاول دست ظلم وتعدي وحتى سنين آتيه وبركوسني دفعة تحصيل ايتمك كبي معاملات غير لايقه اجراسنه مبادرت وتصدي ايدرك اهالينك برچوغني ترك وطنه مجبور ايتمش ويوز سكسان درت سنه سنده يحيانك عزلي وقوعبولوب يرينه (يزيد ابن مزيد الشيباني) والئ ولايت نصب اولنمشدر

بو (يزيد ابن مزيد) موصل ولايتي واليلكنده التي سنه قدر بولنوب بعده عزليله يرينه يوزطقسان برتاريخنده خالد ابن حاتم والئ ولايت اولدقدنصكره خليفه (امين ابن هرون) طرفندن يوز طقسان اوچ سنه سنده (ابراهيم ابن العباس) موصل ولايتنه والي نصب وتعيين اولنوب بوولايتك زمام اداره‌سي بش سنه قدر دست حكمنده قالمشدر

يوزطقسان سكز تاريخنده موصل ولايتنده (ميدان وقعه‌سي) ديو مشهور اولان بروقعه وحادثه ظهور ايتمشدر چونكه (عثمان بن نعيم البرجمي) ديار (مضره) كيدرك بعض تعدياته قيام وتصدي ايلديكندن (ازدوعين) قبيله‌لري موصل اهاليسي حقوقلرينه تجاوز وتغلب ايلدكلرندن بحثله عثماندن معاونت طلبنده بولنور عثمان قبائل عربدن جمع ايتمش اولديغي يكرمي بيك قدر برهيئت وغلبه‌لكله موصل ولايتي اوزرينه حركت ايتمك اوزره اولور اوارالق موصلده تغلب ايليان (علي ابن حسن الهمداني) بونلرك بوهيئت

وصورتله موصله كلمارندن مرادومقصدلرى نه اولديغنى استفسار ايلدكده (عثمان)موصل اهاليسنك تأديب وتربيه لرى مقصديله كلدكلرى جوابنى ويرر بونك اوزرينه(على ابن حسن)درتبيك عسكرله موصلدن چيقوب همان وارير وارمز عثمانك عسكرينه شدتله برهجوم ايدرك عثمانك عسكرينى تارمار ايدر

ايكى يوزدرت تاريخنده (مأمون) خليفه بغداده عزيمت ومواصلت ايلدكده موصل ولايتى واليلكنه(سيد بن الاردى)يى نصب وتعيين ايلدى

ايكى يوز بش سنه سنده(بنى شيبان)قبيله سى موصل حواليسنده القاى فساداته واستحصال اسباب مقاتلاته قيام وتصدى ايتكله (سيد) قبيلهٔ مذكوره يى كاملا دفع وتنكيل ايتمشدر

ايكى يوز اون بر سنه سنده موصل اهاليسندن(زريق ابن على الازدى) موصل وازربيجان اره سنده بولنان طاغلرده ارام وتفرد وعصيانه قيام ايلديكندن موصل واليسى (سيد) بونك جمعيت عصيانيه سنى تارمار ايتمك اوزره خيلى عسكرله اوزرينه كيدرك عظيم محاربه وقوعبولمشدر حتى (سوق واحد) نام محلده « سيد » ايله « زريق » مبارزه ايدرك بر برلرينى زياده سيله جريحه دار ايلدكلرندن « سيد » اوراده مقتولا وفات ايلديكندن موصل ولايتى واليلكنه « محمد ابن حميد الطوسى » تعيين اولنوب وموصلى استيلا ايدوب بر مدت محاربه دن صكره « زريقه » غالب اولمشدر

ايكى يوز اون درت سنه سنده (محمد بن حميد) بابك حرمى ايله حربه مأمور اولديغندن محاربه اره سنده مقتول اولمش وبعده موصل واليلكى (عبد ابن سيد ابن انس) عهده سنه توجيه واحاله ايدلمشدر

ايكى يوز يكرمى ايكى تاريخنده موصل حواليسنده بولنان اكراد رؤساسندن (جعفر بن فهر) رايت افراز عصيان اولوب باشنه خيلى عسكر جمع وتدارك ايتمش وبونك اوزرينه موصل واليسى (عبدالله بن سيد) مأمور اولديغندن اورايه كتمش واوراده بر مدت محاربه ايلديسه ده

كندوسى مقتول وعسكرى منهزم اولديغى جهتيله (خليفه) عبدالله بن سيدك يرينه امراى اتراكدن «ايتاخى» نصب ايدرك بر قوهٔ عسكريه‌يى سوق واعزام ايلدكده «ايتاخ» بالمحاربه جعفرى قتل واعدام وعسكرينى بوزوب قيروب سرسام ايتمشدر

شوارالق موصل ولايتى واليلكى (سليمان ابن زاميل) عهدده‌سنه توجيه واحاله بوده هر نصلسه ونه اسبابه مبنى ايسه اكراد طائفه‌سندن ايكى يوز نفر قدر خلق باشنه جمع ايدوب بونك اوزرينه (ايكى يوز نفر شيطانى جمع واحضار وبو ولايت اهاليسنك اسايش وراحتلرينى اخلال وتارمار ايلدك) ديه‌رك كندوسنى مأمونه شكايت ووقوعات غير لايقه‌يى يكان يكان حكايت ايلديلر .

بونك اوزرينه مأمون خليفه كندوسنه شويله بر مكتوب يازدى (اكفرة النعمة يا سليمان) كلامى كندوسنه واصل اولمسيله (سليمان) ده (وما كفر سليمان لكن الشياطين كفروا) نظم جليلنى يازوب جواباً بعث وتسيار ايلدى مأمون خليفه سليمان ابن داود عليهما السلام حقنده‌كى ايت كريمه‌دن اقتباس طريقله سؤال ايدرك او يولده جواب المشدر يعنى (اى سليمان نعمتى كفرانمى اولدك) بوللو مأمونك استفهامنه سليمان ده (سليمان كفران نعمت ايلدى لكن شيطانلر كفر ايلديلر) مثللو جواب ويرمسيله اگرچه مأمون بو جوابنه ممنون اولدى ايسه‌ده مع ما فيه سليمانى عزل ايلدى

ايكى يوز يكرمى طقوز سنه‌سنده (غانم ابن حميدالطوسى) موصل ولايتى واليلكنه مأمور اولوب ايكى يوز اوتوز بر تاريخنده بنى ثعلبه قبيله‌سندن (محمد ابن عبدالله) خروج ايله ديار ربيعه‌نك بعض محللرينى ضبط ايتديكندن والئ مشاراليه عسكرله اوزرينه كيدرك وايچه

محاربه ايليه‌رك نهايت مجدى دردست وسامرايه ارسال ايلدى

ايكى يوز اوتوز اوچ سنه‌سنده لاينقطع شدتلى يغمورلرك ياغوب طرف طرف تشكيل ايلديكى سيللر جريان وبناء عليه « دجله » نهرى فوق‌العاده طغيان ايتمكله بونك طغيانى موصل شهرنده بر درجه تلفات كثيره‌نك وقوعنى موجب اولمشدركه موصل واليسى اوتوز بيك قدر انسانى تكفين وتدفين ومنهدم اولان ابنيه التندن دها نيچه انسان جنازه‌لرينى اخراج ايلمشدر

ايكى يوز اوتوز بش تاريخنده (متوكل على الله جانبندن) موصل ولايتى سائر بعض ولايتلرله برابر اوغلى « المنتصر » ه اقطاع ايليوب ايكى يوز اوتوز سكزده موصل ولايتى « جزيره » ولايتيله بالتوحيد ترك رؤساى عسكريه‌سندن « بغاى » كبيره توجيه واحاله اولندى

بغادن صكره موصل واليلكنه « محمد ابن عبدالله ابن سيد مأمور » اولمش وبونك مأموريتى ايكى يوز قرق سكز سنه‌سنه قدر امتداد ايلمشدر

سنهٔ مرقومه‌ده «محمد » عزل ايديله‌رك يرينه « ثابت بن اسحق » نصب وتعيين وايكى يوز اللى سنه‌سنده دفعهٔ ثانيه اولمق اوزره « محمد ابن عبدالله » موصل ولايتنه والى نصب ايدلمشدر

ايكى يوز اللى ايكى تاريخنده موصل ولايتى واليلكى « عقبه ابن محمد » عهده‌سنه توجيه اولنوب بونك زماننده « مساور » نامنده بر خارجى ظهور ايتمشدر « مساور » لك جدى موصل اهاليسندن اولوب كندوسى « بوازيج » ده ساكن ايدى « حديثه » صاحب شرطه‌سى « حسين ابن بكير » « مساور » ى « عمران » قبيله‌سنه كوندروب مساورك « حوثره » نامنده شاب وحسندار براوغلى اولديغندن «حسين» « حوثره» يى بالتوقيف كيجه‌لرى مجلس عشرتده برابر بولندرر وكوندزلرى محبسه القا واعاده ايتديررايدى « حوثره » بر كون « انا بالنهار محبوس

وبالليل عروس» عبارەسيله باباسنه بر مكتوب يازوب كوندرديكندن وصولنده « مساور » فوق العاده غضبناك وكمال حدتندن ناخن تأثرله سينەسنى جاك اولوب درحال خلق كندوسنه اتباعه دعوت وباشنه خيلى جمع وتدارك جميت ايدرك « حديثه » يه هجوم ايتكله « الخائن خائف » مفادنجـه استيلا واحاطه ايلديكى خوف ودهشتدن حسين اختفا ايدر « مساور » اوغلى حوثره يى محبسدن چيقاردقدنصكره اكراد واعرابدن كندوسنـه تابع اولنلرك مقدارلرى كتدكجه تزايد ايلديكندن بر قوۀ كافيه ايله موصل اوزرينه حركت ايدوب فقط موصل واليسى عسكرله قارشوسنه چيقدى ايسه ده منهزم ومغلوب اولدى

بوندن طولايى ظهورايدن وخامت كتدكجه اكتساب حال جسامت ايدوب بالاخره مساور موصل ولايتنى وحواليسنى ومقام خلافتدن بيله عساكر ووالیسنی ضبط وپريشان وعاقبت استقلاليتنى اشاعه واعلان ايلدى شوغائله ايكى يوز اللى ايكى سنەسندن التمش اوچ سنەسنه قدر امتداد ايتمش وبوخصوص ايچون تلف اولان انسانلرك مقدارلرى دائرۀ حدوحسابدن خارج وبيرون بولنمشدر كه بوفنالقلرك ساحۀ ظهوره كلمسنك اسباب موجبەسى كوچك بر مأمورك حظوظات نفسانيەسى ايدى

ايكى يوز اللى اوچ سنەسنده رؤساى عسكريەدن (بندار) مساور خارجينك تنكيلنه مأمور اولديغندن وقوعبولان محاربەده بندارك عسكرندن اللى نفر خلاص اولەبيلوب كندوسيله عسكرينك كافەسى مقتول اولمشلردر سنۀ مذكورەده موصل حواليسنده (سليمان الازدى (مرج) دن بر ناحيه صاتون الديغندن (عنزه) قبيلەسندن (برهونة الشفعه) ناحيۀ مذكورەيى طلب ايتدكده سليمان رد ايله جواب ويرديكندن او اراق (عنزه) قبيلەسى ايكى زاب ارەسنده اولدقلرى حالده (بر هونه) ايچلرينه كيدرك قبيلەيى سليمان عليهنه تحريك ايدوب بنى شيبان دخى بر هونه قبيلەسيله عقد رشتۀ اتحادله سليمانه متعلق اولان محللرك كافەسنى يغما

وغارت ايلديلر سليمان موصلدن الديغى عسكرله بونلرك اوزرلرينه كيدوب وبر زمان محاربه يه دوام ايدوب عنزه ايله بنى شيبان قبيله سندن چوق ادملرى قتل وتلف ايلدى

سنهٔ مرقومه ده موصل ولايتى واليلكنه « ايوب ابن التغلبى » مأمور اولوب مشار اليهك اوغلى حسنى موصلده استخلاف ووكيل اتخاذ ايتمشيدى (حسن) حمدان ابن حمدون وسائر امرا ايله بالاتفاق جمع وجلب ايلمش اولديغى عساكر كثيره واجناد وفيره ايله (مساور) اوزرينه حركت ايدرك و (وادى الريات) نام موقعه كيدەرك اورادە وقوعبولان محاربه ده مساور غلبه ومحاربلرينك اكثريسنى تلف اتمسيله (حسن) منهزماً اربيل قضاسى نواحيسندن (صره) يه فرار ايلدى

ايكى يوز اللى بش تاريخنده (مساور) عساكر كليه وبر قوهٔ كافيه ايله موصله شدتلى بر هجوم كوسترمسى اوزرينه (سليمان) مدافعه ومقاتله يه غير مقتدر اولديغندن فرار واختفا ايدر ومساور بلا حرب موصله كيرر (مساور) جمعيتله مسجده كيدەرك ومنبره صعود ايدرك خبطه ده ولاتك مظهر صلاح اولملرى حقنده دعا ايتدكدن وچندروز موصلده ارام ايلدكدنصكره عودت اتمشدر

ايكى يوز التمش بش تاريخنده (خليفة المعتمد) امرادن مفلحى بيوك بر اردو ايله مساور اوزرينه كوندروب اردو (حديثه) يه تقرب ايلدكده (مساور) حديثه جوارنده‌كى (عامه) (وزبنى) تعبير اولنان طاغلره چكيلوب (مفلح) دخى زينى طاغنك دامننده اردوسنى اقامه ايلدى

(مساور) ليلا (مفلح) اردوسنى باصوب لكن عسكرينك درجه كفايه ده اولمديغى اكلاديغندن فرار واوجه بولنديغى جبلده قرار ايلدى (مفلح) (مساور) ك نره ده اولديغى خبرينى الەميوب عسكرله موصل ولايتنه مواصلت واهالى كندوسنه فوق العاده رعايت وكندوسى دخى اهالى حقلرنده حسن معامله يه مبادرت واستحصال خشنودى وممنونيت ايلدكدنصكره

مساورى تحرى قصديله حديثه يه عودت ايتسيله مساورى ينه طاغلره چكلدى خيلى زمان مشغول اولدى ايسه ده مساورك دردستنه موفق وظفرياب اوله مديغندن كندوسى سامرايه عودت ايلدى

مفلح عودت ايلدكدنصكره مساور بر جمعيت عسكريه ايله خانقينه عزيمت واوراده موجود بولنان «موسى» بن بغانك عسكريله محاربه يه طوتيشوب آنلر بونك مصادمه سنه مقاومت ايده مدكلرندن مغلوب اولديلر

ايكى يوز التمش تاريخنده (خليفة المعتمد على الله) رؤساى اتراكدن اساتكينى موصل ولايتى واليلكنه تعيين وارسال ايلدكده (اساتكين) جهادى الاوله ده اوغلى (كوتكين) موصله كوندروب و كندوسى ميدانده بر چادرده اوطوروب موصل وجوه واشرافنى چادره دعوت وعلناً انواع فسق وملاهينك ارتكاب واجراسنه جرأت ايتمسى اوزرينه اهاليجه حقنده نفرت عموميه حاصل اولوب حتى كوتكين عسكرندن بر شخص زقاق اورتاسنده بر خاتونك اوزرينه وثوب ايله بعض مناسبتسزلك ايتكه تصدى ايتمك ارزوسنده بولنديغى اثناده خاتون فرياد واستعانه ايلديكندن صلحادن (ادريس الحميدى) نام ذات مرقومه يى قورتاروب كيفيت واقعه كوتكينه حكايت وشكايت واستدعاى حقانيت وعدالت اولندى ايسه ده كندوسى شخص مرقومدن دها فاسد الاخلاق اولديغى جهته درجه ثبوته واصل اولديغندن واهالينك بونك بويله احوال غير مشروعه سنه صبر وتحمل ايده مدكلرندن بر جامع شريف درونندهاجتماع ايدوب «كوتكين» واتباعنك هر درلو مظالمنه صبر ايدركن مخدرات نسوانك عرضلرينه تسلطاتلرينه تحمل ايده ميه جكلرينه دائر (معتمد على الله) جانبنه شكايتنامه ترقيم وترتيب وبر قاصد واسطه سيله ارسال وتسريب ايلدكلرينى «كوتكين» استماع ايتمسى اوزرينه مشتكيلرى مؤاخذه يه قيام وتصدى ايلدكده اهالى طوپلانوب كوتكينك خانه سنى يغما و كندوسيله اتباعنى موصلدن طرد واجلا ايلديلر وبعده عموم طرفندن (يحيى ابن سليمان) اوزرلرينه امير انتخاب اولندى

موصل حکومتی سنه نهایتنه‌قدر یحیانك ید اداره‌سنده قالدقدنصکره اساتکین موصل ولایتنه (هیثم بن عبد التغلبی) یی عامل نصب وتعیین ایلدیکندن (هیثم) دیار ربیعه‌ده‌ایکن‌موصل ولایتنك‌عهده‌سنه توجیهی امرینی الدیغندن عساکر کثیره جمع ایدرك موصله عزیمت وشهرك جانب شرقیسنه نصب خیام اقامت ایلدیکی انده یحیی موصلده موجود اولان عسکریله هیثمك اوزرینه هجوم ایدوب هیثم اورادن کلدیکی یره عودته مسارعت ایلدی

بعده اساتکین موصل ولایتی (اسحق) بن ایوب التغلبی) یه توجیه ایتمکله (اسحق) (حمدان ابن حمدون تغلبی) یی دخی آلوب یکرمی بیك عسکرله (دیر اعلی) یه نزول ایتدکده موصل اهالیسی بالمدافعه اسحاقی بر مدت شهره دخولدن منع ایلدیلر ایسه‌ده اوارالق (سلیمان ابن یحیی) خسته‌لندیکندن اسحاق کمال شدتله محاربه ایدرك شهره دخولنه بر موفقیت حاصل اولمسیله درحال سوق الاربعایه وصولنده چارشویی احراق ایتمکله عدولدن (زیادبن عبد الواحد) بوینه مصحف شریفی تعلیق ایدرك (بو ظالملره مقابله ایده‌جك مسلمان قالمدیمی) دیو استغاثه واستمداد ایلدکده اهالی بتکرار تجمع ایدوب اسحاقك عسکرینه شدتلی بر هجوم ایتملریله مقاومت ایده‌میه‌رك وقانلری یرلره دوکیله‌رك خارج شهره چیقارلر

اهالی اسحاق وعسکرینی طرد وتعقیب ایدرکن موصل امیری یحیی خسته‌لك حالیله بر محفه‌یه بنوب موصل عسکرینك اولدیغی محله عزیمت ومحفه‌یی عسکرك اوکنه سوروب‌اهالی‌یی تشجیعه غیرت‌ایدرایدی النهایه اهالی اسحاقك عسکرینی قتل ایده ایده جمعیتنی پریشان ایلدیلر

ایکی یوز التمش بر سنه‌سنده (معتمد علی الله) موصل ولایتی اساتکین عهده‌سندن صرف وتحویل ایله (حضر بن احمد التغلبی) یه توجیه ایلدی وکندوسی موصل اهالیسی جانبندن قبول اولندی

ایکی یوز التمش اوچ تاریخنده (مساور) خارجی وفات‌ایلدیکندن

مركز خلافت بوغائلەدن قورتیلدیسەدە سنهٔ مرقومەدە (هرون بن عبد البجلی) خروج ایدرك موصل ولایتنی ضبط واستیلا وخراجنی کندی نامنه جبایت اتمکه اجترا ایلیوب اشبو حوالی بر مدت خارجی مرقومك ید استیلاسنده قالمشدر

ایکی یوز التمش التی تاریخنده جانب خلافتدن (موصل) و (جزیره) ولایتلری (اسحق ابن کنداجق) عهدەسنه توجیه واحاله اولنمسیله موصل ولایتنی دست خارجیدن ضبط ایلدی

ایکی یوز یتمش طقوز تاریخنده (اسحق بن کنداجق) وفات ایلدیکندن اکرچه اوغلی (محمد) موصل ولایتنه والی نصب وتعیین ایدلمش ایسەدە اهالی بونی قبول اتمدیکندن عزلیله یرینه (حدیثه) عاملی (محمد ابن یحیی) وایکی یوز سکسان بر سنەسنده (تکتمر) وسکسان اوچ سالنده (ایوب ابن عمر التغلبی) وسکسان بش سالنده (عبدالله ابن الهیثم) موصل ولایتی والیلکنه تعیین ومأمور اولدیلر

ایکی یوز طقسان اوچ سنەسنده موصل ولایتی والیلکی (ابو الهیجا) عبدالله بن حمدانه توجیه وتفویض اولنمسیله (بنی حمدان) خاندانی سکسان سنەدن زیادە موصل وجزیره ولایتلرنده حکومت ایلدیلر

بنی حمدان بنی تغلب قبیلەسی رؤساسندن حمدان نامنده بر ذاتك اولادندندر بونلر ایکی شعبه اولوب بر شعبەسی موصلدە ودیکر شعبەسی حلبدە اجرای حکومت ایلدیلر

(ابو الهیجا) ایکی یوز طقسان ایکی سنەسی اخرنده موصل ولایتی والیلکنه تعیین اولنوب ایکی یوز طقسان اوچ سنەسی محرمنده موصله واصل اولدقدە اکراد امراسندن (محمد بن بلال) نامنده بر شخصك موصل حوالیسنده اجرای شقاوت اتمکده اولدیغنی خبر الدیغندن درحال مستوفی عسکرله واروب مرقومی واتباعنی دفع وتنکیل ایتدیکنی وابو الهیجانك کوستردیکی اقتدار نفوذینی اشاعه ایلدیکندن سائر اکراد عشیرتلری کندوسنه اطاعته میال ومجبور اولدیلر

ایکی یوز طقسان بش سنه‌سنده (مقتدر) جاوس ایتدیکندن (ابو الهیجا) نك بغدادده سردار بولنان برادری (حسین) ارکان دولته اول آیاق اولوب (عبدالله بن المعتزه) بیعت ایلدیلر لکن عبدالملك اطراد سزلغی حسن موفقیتنه مانع اولدیغندن (مقتدر) اقتدارندن ساقط اوله‌مدیغی اجلدن حسین ارتق بغدادده دیکش طوتدیره‌میوب موصله فرار ایلدی و خلیفه‌نك امریله (ابو الهیجا) ذر دستنه قیام ایلدرك بینلرنده بر محاربه وقوعبولدقدنصکره حسینی دردست وامان ایله بغداده ارسال ایتدی خلیفه حسینی عفو ایدرك بعض مأموریتلرده استخدام ایلدکدنصکره (دیار ربیعه) والیلکی زماننده ادای تکالیفده روی مخالفت کوستردیکندن خلیفه طرفندن (ابن رایق) ی بونك اصلاحنه مأمور ایتمکله حسین انکله محاربه ایدوب رائقه غلبه ایتمسی اوزرینه وزیری (مونس) مأمور اولدیغندن (مونس ابو الهیجایی) و حسینی دردست ایله بغداده کوتوردیکندن و بر زمان محبوساً اوراده قالدیقلرندن بغدادده بر فتنه ظهور ایتمامك ایچون اوچ یوز التی تاریخنده حسین قتل اولندی

اوچ یوز یدی سنه‌سنده (ابو الهیجا) دفعهٔ ثانیه اولمق اوزره موصل ولایتنه و برادری ابراهیم (دیار ربیعه) یه والی تعیین اولنسه‌دیلر ابراهیم اوچ یوز سکزده فوت اولدیغندن یرینه برادری (داود بن حمدان) دیار ربیعه‌یه والی نصب اولندی

اوچ یوز اون درت سنه‌سنده ابو الهیجا تکریت طرفلرنده ظهور ایدن اشقیانك دفع و تنکیلنه مأمور اولوب خلیفه‌نك مطلوبی اوزره موفق اولدیغندن جزیره قطعه‌سنده بولنان محللرك جمله‌سی ابو الهیجانك دست اداره و اقتدارینه تفویض و احاله اولندی

اوچ یوز اون بش تاریخنده بغداد حوالیسنه کلان قرامطه‌یی تنکیله مأمور و حسن تدبیرله قرامطه‌نك مضرت و خسارلری بر طرف اولوب و کندوسی بغدادده قالوب اوغلی حسن موصله متسلم تعیین اولندی

بو (ابی الهیجا) فی الاصل خلفای عباسیه جمله‌سندن و بنی ربیعه قبیله‌سندن ال حمدانك الك بیوكیدر مشار الیهك خطهٔ حجازیه والیلکیله قدر ومنزلتی عالی وبعده موصل ولایتنه والی وامور اداره‌سی تحسین كردهٔ اسافیل واعالی اولمشدر بعد وفاته اوغلی (علی)یه « سیف الدوله » لقب وزمام ادارهٔ ولایت حلب ودیگر اوغلی (حسن)ه « ناصر الدوله » لقبی وموصل ولایتیله جزیره ونواحیسی مناصبی توجیه وتودیع اولنمشدر

اوچ یوز اون یدی سنه‌سنده « ناصر الدوله » موصل ولایتی وملحقاتی والیکنده بالاصاله والیلکله اعتلا وترقی ایدوب اوتاریخده (نصیبین)ی تحت محاصره ومضایقه‌یه المش اولان خارجی (اغر ابن مطره) وسائر فسده‌یی اورادن دفع وتنکیل ایلدکدنصکره (مقتدر خلیفه) موصل ولایتنی (ناصر الدوله)نك عمیلری سعیداله نصره ویروب « ناصر الدوله » دیار ربیعه ودیاربکر ونصیبین وسنجار وخابور ومیافارقین والیلکنه تحویل ایلدی

« سیف الدوله » اورادن كیدوب دمشق شامی ضبط واستیلا ودولت وحشمتی آن بأن ترقی واستعلا وكیدرك خریطهٔ ممالك وبلدانی اكتساب وسعت وتوفیر وقع ومنزلت ایدوب وفضل وكیاستی وذكا ودرایتی فوق العاده اولوب دائرهٔ عدل وحقانیته مالك وهمیشه شهراه عفت واستقامتده سالك اولدیغندن دولتلری • حلب وجزیره • وعواصم • وموصل ونواحی وحوالیسنده یتمش سنه قدر استقرار واستمرار ایتمشدر

(مقتدر خلیفه) وزیری مونسه بعض مرتبه قهر وغضب ایدرك اموال ومقاطعاتنی اخذ وضبط ایلدیكندن (مونس) موصل طرفنه متوجهاً عزیمته مجبور اولور خلیفه بونك عزیمتنی خبر المسیله ورودنده انكله محاربه ایتمسنی (ناصر الدوله)یه باتحریرات امر واشعار ایلمسی اوزرینه مونسك موصله ورودنده غایت جسیم بر محاربه وقوعبولوب اوار الق سیف نصرت مونسك دست اقتداری جانبنه میل وتوجه ایتمسیله (مونس) موصل ولایتنه مالك

اولوب (ناصر الدوله)يى بورادن طرد واخراج ايدرك كندوسى طقوزماه قدر موصلده اقامت وارام ومجراى اداره سنده اجراى دجلهٔ احكام ايلدى

(مونس) موصلدن بغداد جانبنه متوجهاً حركت اتمسيله خليفه موصلى مونسه توجيه ايتمكله مونس دخى غلامى يانسى متسالكه موصلده اقامه ومتعاقباً جلوس ايدن « خليفه قاهر » بو توجيهى تصديق ايلدى

اوچ يوز اوتوز سنه سنده (ابن البريدى) بغدادى استيلا قصديله هجوم ايلديكندن « خليفه ابن رابقله) برابر تكريت جانبنه فرار « وناصر الدوله دن » استمداد اتمسيله ناصر الدوله برادرى سيف الدوله يى خليفه نك استقباله كوندروب ابن رابقله ده موخراً بارشديغندن خليفه وابن رابق موصله عزيمتله دجله كنارنده اقامت ايلديلر

خليفه نك اوغلى (ابو منصور) ايله ابن رابقه (ناصر الدوله) بر ضيافت كشيده ايدرك بعد الطعام يرلرينه كيتمك اوزره اورادن قيام ايتدكلرنده (ناصر الدوله نك) تأخيره اصرار وابرامندن ابن رائق بر وادئ شك واشتباه ايچنه دوشمسيله يرندن صچرايوب كيتمكه سرعت اتمسيله « ناصر الدوله قولنه يايشوب وابن رائق دخى قولنى سيلكوب اورادن فرلادى ايسه ده يكى ناصر الدوله نك الدده قالوب كندوسى فرار ايله حيوانه راكب اوله جغى أثناده يره دوشوب وناصر الدوله نك امريله اتباعى اوزرينه اوشوشوب رائقى قتل واعدام ايلديلر

(ناصر الدوله) ايله خليفه نك اوغلى حضور (خليفه) يه وارد قلرنده بوندن اوغلى ذاتاً متنفر اولديغى كبى خليفه دخى نفوذ خلافتى اغتصابندن ايچون حقنده ضرورى مسامحه كوسترمكده بولنديغى جهتله رائقك مقتول اولمسندن ايكيسىده اظهار ممنونيت ايلديلر

بو ارالق ابن رائقدن انحلال ايدن امير الامرالق منصبى ناصر الدوله يه توجيه واعطا وشان وشرفى اعلا اولندى

ناصر الدوله خليفه ايله بغداده كيدوب سيف الدوله يى خيلى عسكرله بغدادى استيلا ايليان (بريدى) اوزرينه مأمور ايدوب وقوعبولان محاربه ده

سيف الدوله بوزولديغندن كوندرلمش اولان عسكرله تكرار محاربه يه مبادرت ايدرك (بريد) مغلوب ومنهزم اولمش وبغدادك اسايش ورفاهى عودت وتقرر ايتمشدر

اوتاريخده سالك اثر جناب پيغمبرى ودين وشريعت مصطفويه نك دليل ورهبرى (ابى الحسن على ابن اسمعيل الاشعرى) حضرتلرينك مرغ روح پر فتوح مقدسلرى چمنستان گلزار جنانه ونهال گلشن رحمت رب غفرانه واصل اولور ذات تقوا سمات عاليلرى اهل سنتك بر امام مقتداسى اولمق ملابسه سيله اورالرده كثرت اوزره بولنان طائفهٔ حنابله ومتبدعه نك خوفندن طولايى نعش مغفرت نقش عاليلرى بر صورت خفيه ده توارى خاك عطرناك ايدلمشدر (رحمة الله عليه رحمة واسعة)

اوچ يوز اوتوز بر تاريخنده « ناصر الدوله » موصل ولايتنه عودت وداخل اولديغى انده موصل اهاليسى طغيان وشمات وقوناغنى باصوب اموال واشياسنى نهب وغارت ايلدكلرى كبى « واسط » نام موقعده بولنان برادرى سيف الدوله يى دخى قبيلهٔ اتراك ليلا مهاجمه ايليه رك بوكاده اورادن فراره مجبوريت ويره بيله جك درجه مقاومت ايلدكلرندن بونلرك هر ايكيسى برلشه رك شو ايكى فرقهٔ طاغيه وهرزهٔ باغيه نك قهر وتدميرى وبونلردن اخذ ثار وانتقام مقصديله استحصال اسباب وتدبيرى ضمننده بغداده عزيمت ايلديلر

اورايه وصوللرنده خليفه طرفندن بونلره درتيوز بيك التون اعطا وانلرده جنود وعساكرينه توزيع واعطا وكندولرينه عصيان ايليان ذكر اولنان ايكى فرقه نك تدميرلرينه تدبيرلر ترتيب وايفا اولنديغى متعاقب زمرهٔ اتراك بى حوف وبيباك بغداده واصل اولملرى اوزرينه سيف الدوله اورادن فرار ايده جكى اثناده خليفه بونى امير الامرالق رتبه سيله تلطيف ايدرك وزير اداره وقومانداسنه وافر عسكر ويره رك لشكر اتراكك پيشگاه ومقابله سنه اعزام ايلديسه ده خليفه نك مالك اولديغى قوت ونفوذ واقتدار بالضروره (سيف الدوله) النده قالديغى جهتله خليفه او قوتك زوالندن

متلاشى وخائف اولديغى حالده قالدى

اوچیوز اوتوز ایکی سنه‌سنده (خلیفه متقى بالله) بغداددن موصل ولايتنه متوجهاً قیام وحركت ايتمكله (ناصر الدوله) برادرى (سيف الدوله) يى خليفه‌نك استقبالنه ارسال و (تكريت) نام محلده التقا واتصال وبعده اورادن (ناصر الدوله) بغداد جانبنه وخليفه موصل ولايتى طرفنه عزيمت ايتمك اوزره احدهما آخردن مفارقت وانفصال ايلديلر

خليفه موصله كلدى ايسه‌ده بوراده ارام واقامت وهر نصلسه رفاه واستراحت ايده‌میوب (بنو حمدان) ايله (رقه) يه مواصلت وبر مدت اوراده استراحت ايلديلر اوراده بنى حمدان طرفندن بعض مرتبه مضايقه واضطراب كورمسيله مصالحه ايلمك اوزره قبيله اتراكك سردارينه كيفيتى بالتحريرات بيان واشعار و (ناصر الدوله ابن حمدان ابن على ابن مقاتلى) قنسرين وحمص وعواصم طرفلرينه بعث وتسيار وبعده (ناصر الدوله) يى عزل وبرتعب وانك يرينه عمى زاده‌سى حسين ابن سعيد ابن حمدانى تعيين ونصب ايلدى

اوچیوز اوتوز اوچ تاريخنده خليفه متقى بالله بغداد جانبنه متوجهاً قيام وحركت واتراكك اوراده احوال وحركاتنى ذاتاً اوجه‌رقه‌دن (اخشيده) بيان واشاعت وبرابر مصر طرفنه كيتمك وكندوسنه یاردم وخدمت ايتمك خصوصلرينى حاوى بر مكتوب يازوب بعض هداياى عظيمه ايله ارسالنه مسارعت وديدهٔ حرص وطمعله جواب صوابه ورودينه حصر نظر دقت ايلديسه‌ده بو امنيه‌سنك حصولى امرنده (اخشيد) طرفندن ارائهٔ روى موافقت اولنيجه (رقــه) دكى اتراك عسكريله كندوسنى اخافه وتهديد وحرص وازبتى دها زياده تأييد وتجديد ايلديسه‌ده (اخشيد) روى موافقت كوسترمينجه نا اميد اوله‌رق قطع مسافه ومراحله دوام ايلديكى اثناده كندى سر عسكرى غدر ايدوب وايكى كوزلرينى چشمهٔ ديده سندن سل واخراج ايله خليفه‌يى اعما ايلدى بونك اوزرينه اوراده (مستكفى بالله)

خليفه اولوب كندوسنه بيعت اولندى

بعده (متقى بالله) بغداد طرفنه و (اخشيد) مصر جانبنه و (سيف الدوله) حلب ولايتنه طوغرى سفر وحركت ايلديلر

سيف الدوله (يانس المولسى) الندن حلب ولايتنى اخذ وضبط وبعده « حمص » بلده‌سنى دخى استيلا ايدرك رشتهٔ اداره‌سنه بند وربط واورادن كيدوب دمشق شامى محاصره قصديله مالك اولديغى قوت واقتدارينى جوار وحواليسنه صرف وبسط ايلدى

اوچيوز اوتوز درت تاريخنده « ناصر الدوله » بغداد طرفنه عزيمت ايتمسى اوزرينه بونك عزيمتى « معز الدوله » طرفندن خبر النديغندن « بويه » طرفندن « ناصر الدوله » نك بغداد حواليسنه تجاوزه ميدان ويرلمامسنه وباى حال بونك قتل واعدام اولنمسنه كوندرمش اولديغى عسكره ناصر الدوله‌نك عسكرى غايت دليرانه مقاومت وخيلى محاربه ايديله‌رك انلره مدافعه‌يه مداومت ايلدكلرندن معز الدوله اورادن بغداده كتمك اوزره سامرادن سير وحركت و « مطيع خليفه » ايله متفقاً اخذ وكرفت وذاتاً ناصر الدوله‌نك دست اداره‌سنده بولنان « تكريت » قصبه‌سنى نهب وغارت واورادن بغداده واصل وبغدادك جانب شرقيسنده كائن بر مناسب موقعه نازل اولدى

او كونلرده بغداد جوامع شريفه‌لرنده مطيع خليفه نامنه خطبه تلاوت اولنمدى

بعده بونلرك اره‌لرنده حرب وقتال وضرب وجدال ظهور ايدرك نيجه رؤس ابدانندن ونيجه قانلر اجسادندن برلره دوكيله‌رك ونيجه عيال واولاد ارامل وايتام زمره‌سنه الحاق ايديله‌رك عاقبت « ناصر الدوله » منكسر ومغلوب وبرادرى رزم وفلاكتده منكوب اولدى

معز الدوله بغدادك جانب شرقيسنى ضبط واستيلا ايدرك اوراده اجراى حكومت ومطيع خليفه دخى كندى مقام قديمنه عودت ايدوب اشبو انقلابات سريعه ميانه‌سنده سنه‌لرده اوچ يوز اوتوز بش تاريخنه

بالغ اولدی

اوتوز يدی تاريخنده معزالدوله موصل ولايتنه داخل وموصلده بولنان ناصرالدوله زائل ومتراحل و(نصيبين) نام قصبه يه واصل اولمسيله درحال اوراده بولنان خراسان عسكرينی معز الدوله نك اوزرينه تحريك وسوق ايتمسی اوزرينه معزالدوله موصلدن رحلت وناصرالدوله ينه موصله عودت ايلدی

اوچ يوز قرق سكز تاريخنده حلب حكمداری بولنان سيف الدوله توسط ايدرك ناصرالدوله ايله معز الدوله ارهلرنده عقد رشتهٔ مصالحه اولندی

بو مصالحه اوچ يوز اللی اوچ سنه سنه قدر دوام ايده بيلوب او تاريخده معزالدوله ناصرالدوله نك بعض اشعاراتنی رد ايلديكی ايچون ميانه لرنده ينه بر خصومت پيدا وظاهر اولديغندن معز الدوله عسكرله موصل ولايتی اوزرينه شدتلی بر هجوم كوسترمسيله ناصر الدوله ايله اوغللری فرار واختفا ايليوب اكرچه بر زمان تحری اولندیلر ايسه ده بورالرده بولنه مدقلرندن معزالدوله ناصر الدوله ايله اوغللرينی بولمق ايچون(جزيرهٔ ابن عمرده) بولنديغی حالده ناصرالدوله اوغللريله موصل ولايتنه عودت ايدوب معزالدوله نك موصلده كی عسكرينی قيروب معزالدوله نك سردارلری ناصرالدوله نك يد اسارتنده وموصلده براقش اولديغی خزينه وجبخانه يی دست اغتنامه قالديغی معزالدوله خبرالمسيله يانده بولنان عساكر كليه ايله موصله متوجها حركت ايلدكده ناصرالدوله موصلده سنجاره وسنجاردنده نصيبين بلده سنه فرار ايلدی معزالدوله نك اضطراب وضرورتی بر مرتبهٔ مهلكه يه وارمش اولديغندن ناصرالدوله ايله عقد مصالحه ايلدی

اوچ يوز اللی تاريخنده ناصرالدوله نك ايام معدودهٔ حياتيه سی درجهٔ شيخوخته رسيده اولديغندن اولادی بونك معاملات غير لايقه سنه تحمل ايده مدكلری جهتله سنهٔ مرقومه نك جمادی الاخره سی يكرمی درديجی

كونده اوغـلى (ابو تغلب) پدرى ناصر الـدوله‌نك منصبيني ضبط
وكندوسنى (كواشى) قلعه‌سنه كوندروب رحبه وماردين مقاطعه‌لريني اكا
تخصيص وتعيين ايلدى

ناصرالدوله اوچيوزاللى سكز سنه‌سنه‌قدراورادە قالوب او تاريخده
وفات ايتمكله جنازه‌سى موصله نقل ايدیله‌رك شهرك جانب شرقيسنده واقع
(تل التوبه) نام محله دفن اولندى ومدت استقلاليتى اوتوز سنه‌يه بالغ اولدى

اوچ يوزاللى التى سالنده (ابو تغلب الغضنفرى ابن ناصر الدوله)
بر وجه محرر پدرينى منصبندن اسقاط ايدوب يدنده بولنان ممالك وبلدانى
ضبط ايلدى

ناصر الدوله‌نك التى نفر اوغلى اولوب بونلردن (ابو تغلب) ايله
(ابو البركات) ك والده‌لرى فاطمه بنت احمد الكردى ايدى . ناصر
الدوله‌نك مقام اقتدارندن سقوطنده ابو تغلب ايله ابو البركات متفق
اولدقلرى حالده برادرلرينك بعضيلرى بى طرف قالوب حمدان وابراهيم
وحسين بالاتفاق پدرلرينك منصبنى اعاده‌يه قيام ايتديلر

ناصر الدوله‌نك تاريخ وفاتى اولان اوچيوز اللى سكز سنه سندنصكره
ابو تغلب قرنداشلرى يدلرنده اولان املاكى ضبط ايدوب برادرى ابوالبركاتى
رحبه حكومتنه نصب وتعيين ايتديكندن ارالرنده ينه بر خصومت عظيمه
پيدا وظاهر اولديغى اجلدن (ابوالبركات) رحبه قريب بر محله كلدكده
حمدانك يانده بولنان ادملر ابوالبركاته اتباع ايتديلر

حمدان يالكز قالديغى جهتله بغداده كيدرك (عز الدوله بختياره)
التجايه مجبور اولدى

اوچ يوز التمش اوچ سنه‌سنده (بختيار) موصل ونواحيسنى (ابوتغلب)ك
النده اخذ وضبط ايتمك مقصديله جنود كثيره ايله بغداددن حركت وربيع
الاخرك اون طقوزنجى كونى موصل جوارنده‌كى (دير اعلى) طرفنه
نازل اولدى

بختیار حدوده كلدكده «ابو تغلب» سنجـار طرفنـه عزيمت ايدرك كندوسيده بغدادى استيلا نيتيله عسكربنى آلوب بغداده طوغرى حركت ايلدى «بختيار» ابو تغلبك حركت ايلديكنى استماع ايتمسيله يانده بولنان عسكرك قسم كليسنى ويروب (سبكتكينى) بغداده كوندروب (سبكتكين) تقرب ايلديكى آنده ابو تغلب ديكر برطريق سلامتدن كال سرعتله موصل جوارينه كلمسيله بختيار عسكرينك اكثريسنى بغداده كوندرمش اولديغندن ويانده بولنان عسكرله ابو تغلبك قوه كافيه سنه مقاومت ايده جكى دركار ايدوكندن ناچار صلحى قبـول واختيار ايدرك بغداده عودت وابو تغلب دخى موصله معاودت ايلديلر

(ابو تغلب) موصلده مقدماً بختياره اطاعت ايتمش اولنلرى قتل واعدام ايتديرديكنى (بختيار) استمـاع ايتمسيله (عزالدين) قومانداسنده اوله رق موصل ولايتنه عسكر كوندرمسيله عسكر موصله تقرب ايلدكـده ابو تغلب «تلعفره» چكيلوب قتل ماده سنك كندوسنك صنع وقصديله اولمديغنى عرض ومراجعت ايليوب ميانه لرنده ينه بر صلح وقوعبولدى

(منهل الاولياء) نام تاريخك بيانه نظراً ابو تغلبك بختياره پناه والتجا وامداد ومعاونت ايلمسنى نياز ورجا ايلدكده ابو تغلبك اداره سنده بولنان ممالكندن بر قاچ قطعه سنى آلوب ايكى ميليون درهمى ابو تغلبـه ويرمش واو تاريخده سيف الدوله حلبده وفات ايدوب جنازه سى ميافارقينه دفن ايدلمش ومرض موتى عسر البول وفالج علتلرى اولوب سن وسالى يتمشه يتمش اولديغى حالده وفات ايلديكى آكلاشيلمشدر

(اخشيد) ايله برادرى (ناصرالدين) ميانده بر نوع منافرت ومخالفت تحدث وجريان ايتمسى اوزرينه ناصر الدين اخشيده بويله بر قطعه يازوب كوندرمشدر (قطعه)

(لست اجفو وان جفوت فما اترك • حقـا علي في كل حـــال)
(انمـا انت والــد ولاب الجـــا • في يجازى بالصبر والاحـال)

(دیکر قطعه)

(وهبت لك العليا وقد كنت اهلها • وقلت بيني وبين اخي فرق)
(وما كان لي عنها نكول وانما • تجاوزت عن حقي فتم لك الحق)
(اما كنت ترضى ان اكون مصليا • اذا كنت ارضى ان يكون لك السبق)

سیف الدوله نك ارتحالندنصکره ممالك وبلادینه اوغلی « ابو المعالی سعدالدولة الشريف » ارثا مالك ومتصرف اولمشدر

اوچ یوز اللی بدی تاریخنده حمصده بولنان (ابی المعالی) ایله (ابو الفارس الحارث ابن ابی العلی سعد ابن حمدان قتل اولندقلرندن قبیله ارهسنده بر منافرت واقع اولدی چونکه ابو الفراس ابو المعالینك اوزطایسی ایدی انی طلب ایدرك اوزرینه عسکر سوق وارسال ایلیوب ابو العلایی قتل ایلدیلر ابو العلا مقدما روم اسراسیله برابر درت سنه قدر (قسطنطینیه) یعنی (استانبول) ده ارام واقامت ایتمش اولدیغندن اوراده بولنان والدهسی بورادن قتل واعدام اولندیغی خبرینی آلدیغی انده کمال درجه تأثرندن جزع وفزعه باشلایوب شدتندن طولایی ایکی کوزلرینی اویوب چیقارمشدر

(شعر)

(وعلى الصد من بعد • عن النوم مصرعه في صدد)
(فسقيالها اذ موت شخصه • وبعدالها حيث فيها ابعد)

اوچ یوز اللی سکز سنه سنده (سیف الدوله)نك کولهسی (قرعویه) حلب ولایتنی استیلا ایدوب فقط استادینك اوغلی ابا المعالی بونی اورادن چیقاروب میافارقینده بولنان والدهسی یانته کوندرمشدر

اوچ یوز اللی طقوز تاریخنده ابو تغلب موصل شهرینی تحت محاصره یه الوب حران الدن محاربه ایدلمیه رك امان ایله اخذ وضبط وتعیین

ایندیکی بر قعیدی موصله اعاده و (قرعویه) دخی افندیسی بولنان ابو المعالی ایله مصالحه ایلدی

اوچ یوزالتمش برسنه‌سنده «الجزیره» و«اورفه» و«نصیبین» طرفلرینه روملر یایلوب اورالرده اهل اسلام ایله قتال وجداله ونهب اشیا واموا له مبادرت اتمکله اهل اسلام اورالردن بغداده عزیمت ومواصلت ایلدکده بغدادده عمومیت اوزره برفتنهٔ عظیمه واختلالات وخیمه ظهور ایلدی

بختیار شارب اللیل والنهار ولذائذ نفسانیه‌سنه منهمك اوله‌رق اوانکندار اولدیغندن اهل اسلامه روملرله غزا ایده‌جکنی وعد واقرار وترتیب صفوف اجناد واحضار لوازم سفر وجهاد ایچون (مطیع خلیفه) دن مال کثیر ونقد وفیر اعطاسنی عرض ورجا واصرار ایلیوب لکن (مطیع خلیفه)ده بغدادده نامنه خطبه اوقنمق شرف ومزیتندن غیری برشی قالمدیغندن ونفوذ ونقودی مفقود حکمنده قالدیغندن زیاده‌سیله خوف واندیشه‌یه دوشه‌رك واموال موجوده‌سندن بعض اقشهٔ نفیسه‌یی بیع وفروخت ایلیه‌رك اثمان حاصله‌سی اولان درتیوزبیك درهمی بختیاره ارسال ایلدی وبختیارده اشبو نقود وفیره‌یی اززمان ایچنده منافع ذاتیه ومصالح شخصیه‌سنه منحصراً صرف وتلف ایتدی

اوچ یوز یتمش برتاریخنــده (عضد الدوله) ناصر الدوله‌نك قیزینی دوه‌یه ارکاب ایتدیره‌رك بغدادك زقاقلرنده برطاقم اداب بشریه‌یه مغــایر سوزلر سویلده‌رك تشهیر ایتــدیررکه اوتاریخده عضدالدوله ترك دغدغهٔ کائنات ایتمشدر

اوچ یوز یتمش طقوز سنه‌سنده بهــاء الدوله موصل ولایتنــه عودت وخلق دائرهٔ اطاعتنه وبوامنیه‌سنه وصول میسر اولوب اهالیٔ موصل اولکی والی‌یی ولایتدن طرد واخراج برله (بهاء الدوله) موصلده ارام واقامت واجرای حکومت ایلدی

اوچ یوزسکسان تاریخنده (ابو داود) موصل ولایتنك زمام اداره‌سنی دست ضبطنه الورکه اوتاریخده بنی حمدان کلیا منقرض اولمشدر

سنهٔ مزبورهده (باذ) كردی ابو عبدالله ابن دوستك كه بنی مروانك طايفهسيدر ديار بكر جانبلرنده خيلی زمان محاربه لر ايتمش و وجود وجثهسی عظيم وغايت شجيع اولوب بين الاقران اكتساب مزيت ورجحانيت ايلمش بر ذات ايدی اوتاريخده (عضد الدوله ابن بويه) موصله مالك اولديغی حالده كندوسی برابرنده بولنوب فقط (عضد الدوله)نك آنك قورقوسی كيتدكجه زيادهلشديغنی وبناء عليه موصلده كندوسنی ابقا ايتميهجكنی وبر وسيله ايله بورادن دفع وازاله ايدهجكنی ترك وتيقن ايتمسی اوزرينه (باذ) موصلدن فرار ايدوب بونك فرار ايلديكی خبری « عضد الدوله »نك قولا عنه واصل اولمسيله دران تحريات لازمه اجراسنه تشبث وابتدار ايديسهده (باذ)ك شدت صولت ودهشتندن احتراز واجتناب ايديله رك طلبندن كف دست تحری ايدلمش وكندوسی بنه (ديار بكر) اطرافنه كيدوب وقوهٔ حربيه ولوازمات سائرهيی اكمال ايدرك اوراده قالمشدر

« عضد الدوله »نك وفاتندنصكره (باذ) بعض اصحاب وعونهسيله اورادن قيام وحركت ايدرك (نصيبين)اوزرينه مستولی اولنجه (صمصام الدوله ابن بويه) ترتيب وتجهيز عساكر وافيه ايدرك اورايه سوق واعزام ايتمسيله وقوعبولان محاربهده (باذ)ك غلبه ايدهجكنی امرای عسكريه حسن وتفرس ايتملريله دفعهٔ ثانيهده امداد اولهرق طلب اولنان عسكرك درونده (باذ) مقاومت ايدهميهرك منهزم ومغلوب اولمش وبو محاربهيه (باجلايا) نام موقعده وقوعبولمشدر

اوچ يوز يتمش اوچ سنهسنده (باذ) موصل ولايتنی دست ضبط واستيلاسنه آلوب وبوراده محاربه تداركات ولوازماتنی تكثير ومزداد ايليوب بغدادك اخذ وضبطی وديلك اورادن فك رابطهٔ ربطی مقصديله اورايه كيتكه متهی وحاضر ايكن « صمصام الدوله » مقابله ومدافعه ايتمك ايچون خيلی عسكر جمع وتحشيد ايدرك « سعد الحاجب » رفاقتيله سوق ايلديكی عسكرله وقوعبولان محاربهده « باذ » مغلوب ومنهزم اولمغله اوچ يوز يتمش درت تاريخنده « باذ » تكرار ديار بكر طرفنه عزيمت وبر

كنارنده نصب خيمهٔ ارام واقامت ايلدى

« صمصام الدوله » وزيرى بولنان « سعدالدولة الحمدانى » دياربكرى وعد ايدرك وكندوسنه مقدار كافى عسكر كوندررك «باذ» ايله محاربه ايدوب برباد وپريشان ايتمسى امر ايتمسيله وقوعبولان محاربه‌ده « باذ » ه غلبه ايده‌مديكندن ونقدر حرب ايتسه ينه غلبه ايده‌ميه‌جكنى درك واذعان ايلديكندن حيله وخدعه ايله قتل واعدامنه تشبث وقيام ونزدينه فدائيلردن بر شخصى مأمور واعزام ايدوب شخص مرقوم ليلا بر تقريب ايله خيمه‌سنه داخل اوله‌رق قوتى بازوسنه ويروب (باذ) لك قفاسنه ظنيله حواله ايلديكى سيف (باذ) لك اياقلرينه اصابت ايتمسيله (باذ) اويقوسندن اويانوب فغان وزار وشخص مرقوم اورادن فرار ايلدى

« باذ » سيفك اياقلرينه كمال درجهٔ تأثيرندن بر مدت جريحه‌دار وذلكير وعادتا فراشه اسير وبر حال تهلكه‌ده اولديغى حالده بالتدريج ياره‌لرى التيام‌پذير اولدى

بعده صمصام الدوله مصالحه قصديله سعدى سفارتله موصله اعزام ونسيار ودياربكر « باذ » النده وموصل ولايتى سعدك اداره‌سنده قالمق شرطيله مادهٔ صلح ومسالمت انعقاد واستقرار ايلدى

اوچ يوز يتمش يدى سالنده شمشير اجل موعود كردنسه اصابت ايدرك (سعد) ترك دغدغهٔ حكومت موصل ايتدكده « باذ » لك عروق واعصابنده دماء حرص وطمعى غليان ايدوب موصل ولايتنك وكافهٔ بلاد ونواحى سائره‌سنك اخذ وضبطى سوداسنه دوشدى وبو مقصدينك حصولى ضمننده كوندرمش اولديغى عسكرى « عرب عقيلك » تحت اداره وقوماندە‌سنده بولنان عسكرله محاربه‌يه مباشرت ايدوب نهايت مغلوب وپرادريده اوراده مقتول اولدى

كندوسنك بولنديغى جبالدن مملكته نازل اولمسندن منع ايلدكلرندن جبلده بولنديغى حالده بنى حمدان سلاله‌سندن وناصر الدوله‌نك اولادندن

«ابو طاهر» ایله (حسین) موصل شهرینی استیلا وضبط ایلدکلرندن (باذ)ك ذاتاً غلیان ایتمکده بولنان خون وطمع وحرصی کسب اشتداد وجبلـده جمع لشکر اکراد وقوهٔ موجودهٔ حاضرهسنی تکثیر ومزداد وموصل اهالیسنك بعضیلری طرفلرندن یازیلان مکتوبلرك مندرجاتنه ربطه رابطهٔ اعتقاد وموصلك جانب شرقیسنه اینهرك رکز اوتاد خیام وحمدان زادهلرندن ابو طاهرله حسین امیر بنی عقیل طرفنه عساکر امدادیهنك ابعاث وارسالی ضمننده تسیار پیام واسترحام ایلدیلر

اشبو استمداد واستنصار خبرینك ورودنده امیر بن عقیل ابو طاهرله حسیندن (جزیره) و (نصیبین) و (بلـد) ونواحئ سائرهلرینی طلب ایلمسی اوزرینه بونلرك طرفندن روی موافقت کوستریلوب بو شرطیله میانهلرنده عقد رشتهٔ اتفاق تام وابو طـاهر موصلده (باذ) ایله محاربهیه دوام ایلدی

ابو عبیدالله ابن حمدان امداد اولهرق وزیر ادارهسنه مقدار کافی عسکر ویریلهرك موصل جانبنه اعزام وتسیار اولندی

(باذ) خبری اولمدیغی حالده (ابو عبیدالله) وابوالزواد) عساکر موجودهلریله خفیاً دجله نهرینی مرور ایدرك (باذ)ك بولندیغی موقع حربه تقرب ایلدکلرینی (باذ) کورمسیله وبونلره مقاومت ایدهمیهجکنی فهم وایقان ایتمسیله درحال جبل جانبنه متوجهاً امالهٔ عنان اسب مرام وفرار وسوار اولدیغی اسبی اله بیلدیکنه الغار ایلـدی ایسهده خلفنـده امداده کلان عساکر وقدامنده ذاتاً محارب بولنان عساکر ابو طـاهر یتیشوب وطرفینك عسکری بر برلرینه قاریشوب قتـال وجـدال کسب شدت ایدرك وچوللرك هر جهتی خون انسانله بویانهرك حرب ایلدیکی اثناده (باذ) میل ایلدیکی جهتدن کیدهمیوب دیکر بر موقـع نجـات وسلامته طوغری تحویل خطا استقامت ایلدیکی انده هر نصلسه حیواندن دوشوب ودوشدیکنی همشیره زادهسی ابو عـلی ابن مروان کـوروب

ودرعقب نزدينه يتشوب حيوانه ارکابنی قصد ومرام ايلـدی ايسه‌ده (باذ) ك ارتق رکوبه عـديم الاقتدار اولديـغی اکلاشلـيله کندوسی اوراده‌ی جبلك دامننده‌اختفا اولندی واوراده ميانهٔ مقتولينده قالدی

اوارالق اطراف وجواری گشت وگذار ايليان عربلرك بعضيلری کندوسنه تصادف ايلدکاری انده (باذ) ی قتل ايليه‌رك سرمقطوعنی بنی‌حدان حضورينه گتورديلر وجسدينی حکومت قوناغی قپوسنه صلب وتعليق ايلديلر بعده خلقك کندوسی حقنده بعض مرتبـه دبك مودت ومحبتلری غليان ايلديکی ملابسه‌سيله اورادن ايندیريلوب غسل وتکفين وصلاتی بعدالادا تدفين واتش بالاکش حرب وجـدال بو صـورتله تسکين اولندی

موصل اولکاسی بنی حمدانك يد اداره‌لرينه ايکی يوز طقسـان اوچ سنه‌سنده کچوب اوچ يوز سکسان سنه‌سنـده منقرض اولوب بعده بنی مسيبك دست اداره‌لرينه انتقال ايتمشدرکه بو ايامده « بنی‌مسيـب » «وبنی عقيل » حکومتی اطلاق اولندی

انفا بيان اولنديغی وجهله « ناصر الدوله »نك اوغلری ابو طاهر وابو عبدالله ملکارينك بر قسمنی ابوالذواد محمد ابن سيبه ويردکدنصکره « باذ »ك مضرتندن قورتلديلر ايسه‌ده بعده دياربکر مملکتنی استيلاطمعنه دوشه‌رك دياربکرده بنی مروان الکردی‌حکومتنی تشکيل‌ايليان ابوعلينك اوزرينه هجوم ايتمش‌اولدقلرندن‌انهزام‌اخيرلرندن‌صکره ابوعبدالله‌اسارتدن قورتيلوب حلبده اقامت ايلش وابو طاهر موصله کلور ايکن ابو الذواد يولده کندوسنی طوتديروب قتل ايتديرمشيدی

« ابو الذواد محمد ابن مسيب » ابو طاهری اعدام ايتـدکدنصکره موصلی استيلا واوراده « بنی مسيب » حکومتنی تشکيل ايتدی

ابو الذوادك‌موصل حکومتی« بهاء الدوله » طرفندن‌تصديق‌اولنوب موصله کوندرديکی نائبی ابو علی اسماعيل ايله برلکده ادارهٔ حکـومت اولنمه‌ی ميانه‌لرنده جريان‌ايدن‌مخابرات اقتضاسندن‌اولديغی‌حالده ابو الذواد

نائبي كان لم يكن عد ايدرك امور حكومتي يد استبداديله اداره وبش التي
سنه بو حال اوزره جريان ايلدي

اوچ يوز سكسان التي تاريخنده ابو الذواد ارتحال دار بقا ايلديكي
جهتله بونك قرنداشي «مقلد» يد استيلايه الق ارزوسنده بولندي ايسه‌ده
« بني عقيل »قبول‌ايتمدكلرندن «مقلد»لك بيوك برادري « علي » يي مسند
حكومته كچيرديلر مقلد موصلده بولنان ديلمليره استمالت ويرمكه باشلايوب
ديلمليري كندويه ميل‌ايتديردي ديلمليرك رئيسي ابوجعفر الحجاج« علي »يه
طرفدار اولديغي‌حالده ديلمليرك مقلده ميل وحجاجه مخالفت كوسترمكده
اولدقلرندن حجاجك نفوذينه ضعف وقلبنه خوف عارض اولديغندن
موصلده طوره‌ميوب بغدادده بولنان «بهاء الدوله»نك يانه‌عزيمت‌ايلدي

خطبه ايكيسنك نامنه اوقنمق و«علي» چولده‌كي بدويلره و« مقلد »
موصل مملكتنده بولنان مدنيلره حكومت ايتمك اوزره ملكي بينلرنده شو
صورتله ايكي قسمه‌تقسيم ايلديلر بوحالده علي چوله ومقلد موصله‌كيدرك
اجراي حكومته مبادرت ايتديلر

مقلد موصلدن سنوي اون بيك دينار « بهاءالدوله » يه كوندرمك
اوزره بغداده كيتمش اولان واورادن عسكر الوب موصل طرفنه كلمكده
بولنان « نائب ابو علي » ايله مصالحه‌يه‌موفق‌اولدي وهمده «بهاء الدوله»
واسطه‌سيله خليفه‌دن بامنشور « حسام الدوله » لقبني آلدي

« حسام الدوله » اوچ يوز سكسان سكز سنه‌سنده قرنداشي علينك
وجودينك محو وازاله‌سي اسبابنك استحصالنه تشبث وابتدار ايدوب علي
موصلده وخانه‌سي كندي اوينك‌يانده بولنديغندن علي فوق العاده‌شرابي
ايچوب‌ومرغ‌عقلي‌باشندن‌اوچوب درين درين‌اويقوده اولديغي‌حالده مقلد
ديواري دلوب ايچرويه دخول ايدرك علي‌يي قالديروب حبسه‌القا ايتدي

مقلد بوندنصكره تصور ايلديكي بعض مانعه‌لري دخي دفع وازاله
ايدرك عراقده تسلط سوداسنه دوشدي ايسه‌ده اوچ يوز طقسان بر

سنه‌سنده بر كيجه كوله‌سى كندوسنى قتل واعدام ايدرك دنيا ومافيها سوداسندن خلاص ايلدى « معتمد الدوله قراوش ابن مقلد » باباسنك وفاتنده مقام اقتدارك احرازينه حاضرلندقده عموجه‌سى « حسن » روى مخالفت كوستردیكندن « بنى عقيل » مشايخى اره‌لرينى اصلاح وقراوشى مسند حكمدارى‌يه اجلاس ايتديلر

ـ اوچيوز طقسان ايكى تاريخده قراوش عسكر سوقيله مداينى محاصره ايتديروب بهاء الدوله‌نك نائبى ابو جعفر بر فرقهٔ عسكريه‌يى سوق ايلدى ايسه‌ده بنى عقيل بنى مزيد ايله برلشوب « باكرم » حواليسنده محاربه ايدرك ديلميلرى مغلوب ومنهزم ايلديلر ابو جعفر بتكرار بر اردو جمع وترتيب ايدوب بنى عقيل وبنى مزيد اوزرلرينه كيدرك « كوفه » نواحيسنده بينلرنده شدتلى محاربه وقوعيله بنى عقيل وبنى مزيد اوراده مغلوب ومنهزم اولدقلرندن ديلميلر عربلرك اردولرينى يغما وغارت ايلديلر

اوچ يوز طقسان يدى تاريخنده قراوشله ابوعلى بن شمال الخفاجى ميانه‌لرنده برخصومت بيدا وظاهر اولديغندن قراوش برجمعيتله كوفه‌يه كيدوب محاربه ايلدكلرنده قراوش مغلوب اولوب (انبار)ه فرار وابو على قراوشك كوفه‌ده‌كى اصحابنى مصادره‌ايله اضرار ايلدى

درتيوز برتاريخنده (قراوش) (مصر) ملكى اولديغى حالده (موصل)و(انبار)و(مداين)و(كوفه)قطعه‌لرينى ونواحى‌سائره‌سنى دست اداره وضبطنه آلوب الاول اشبوخطبه‌يى تلاوت ايتديرمشدر

(خطبه)

الحمد لله‌الذى انجلت بنوره غمرات الغضب : وانهدت لعظمته‌اركان النصب : واطلع بقدرته شمس الحق من المغرب) اشبوخطبه‌نك خبر تلاوتى (بهاء الدين) طرفندن استماع اولنمسيله درحال قراوشله حرب وجدال وايقاع ضرب وقتال ايلمسنى آمر(عميد الجيوش)جانبنه برمكتوب

يازوب كوندرمسی اوزرینه (عمید الجیوش)دران قیام وحركت ایلدی ایسه‌ده (قراوش)بیان اعتذارله بعدزين خطبه‌نك قرائت ایتدیرمیه‌جكنی اشعار وخطبه‌نك عباسیه نامنه تلاوت ایتدیره‌جكنی بیان وتذكار ایلدی

بو(عمیدالجیوش)(عضد الدوله)نك زماننده(هرمزالحاجب)ك استاذی اوغلی ابوعلیدركه(بهاءالدوله)بغدادك اصلاح احوالی وبعض ارباب فتنه وفسادك اعدامیله استكمال آسایش اهالی ایچون اورایه كوندرمش واوتاریخده ترك غائلهٔ بودونابود ایتمش ویرینه(فخرالملك ابوغالب)نصب وتعیین اولنمش ودرتیوز ایكی سنه‌سنده حلبده بولنان ال حمدان منقرض اولمشدر

درتیوز اون بر سنه سنده(قراوش)ایله(غریب بن معن)بینلرنده محاربه وقوعبولوب(غریبه بغداد عسكری(ونور الدوله دبیس بن علی) معاونت ایلدكلرندن قراوش منهزم اولمغله خزائن واموال موجوده‌سنی محاربلر یغما ایلدیلر

درتیوز اوتوز سنه‌سنده (طغرل)بكك برادری(ابرهیم نیال)ك ایران ممالكندن بولنان(ری)شهرینه كلدیكنی(غز)استماع اتمسیله درونه عارض اولان خوف وخشیتدن طولایی دیاربكر وموصل قطعه‌لرینی قصد ایدرك جزره‌ده بولنان(سلیمان ابن نصر الدوله ابن مروانه)ایام شتا مرور ایدنجه‌یه‌قدر اوراده ارام واقامت ایده‌جكنه دائر برمكتوب یازار كوندر وكندوسیدخی متعاقباً اورایه‌وارر (سلیمان)طعام احضار ایدوب غزی دعوت وغزده دعوتنه اجابت ایدرك یانه‌تقرب ایتدكده‌اولجه ترتیب ایلدیكی تدبیرات سابقه‌سیله درحال (غز)ی طوتدیروب حبسه القا اتمسیله اصحاب وعونه‌سنك هربری برطرفه عزیمت ایتدیلر

موصل صاحبی بولنان(قراوش)بووقعه‌یی استخبار ایدر ایتمز درحال اكراد عسكرینی طوپلایوب اورایه داخل اولوب سلیمانك عسكریده انلره تبعیت ایلیه‌رك و(غز) عسكری دخی كلیت اوزره تكرار اوراده اجتماع ایدرك وقوعبولان محاربهٔ شدیده‌ده خیلی نفوس تلف اولدقدنصكره عرب عسكرینك اكثریسی (غز)ی اورادن الهرق كلوب نصیبین وسنجاری نهب

وغارت ایلیوب موسم قیش اولمق ملابسه سیله عراق طرفنه متوجهاً اورادن قیام وحرکت ودیار بکری دخی نهب ایتمك اوزره اورایه باالوصول (منصور بن سلیمان) ایله محاربه یه بدأ ومباشرت ایدوب فقط (منصور) کندوسنه مال واشیا ویردیکندن محاربه دن فراغت ومومأالیه بعض محالری نهب وغارت ومحل وماوالرینه عزیمته مسارعت ایلدیلر و (قراوش) دخی موصل شهرینه عودت ایلدی

(سلیمان بن نصر الدوله) نك بعض عونه سیله اتباعی (بر قعید) نام موقعه نازل اولدقلرنده (قراوش) طرفندن اوجه اورایه کوندرلمش وانلرك ورودلرنده عودت ایتمش اولان جاسوسك ویرمش اولدیغی معلومات صحیحیه یه کوره انلرك کمال سرعتله موصله متوجهاً حرکت ایتکده اولدقلری اکلاشیلسی اوزرینه رجعت ایتلری ایچون (قراوش) طرفندن کوندریلان اوچ بیك دیناری قبول ایتیوب واون بشبیك دینارك طلبنده مصرانه ثابتقدم اولوب بونك احضار واعطاسی قابل اوله مدیغی حالده قتل واعدام ایده جکنی اهالی یه تبلیغ وتکلیف ایلدی وخیلیدن خیلی مملکته طوغری ایلرولدی نهایت الامر (غز) موصل شهرینه قریب بر موقعه نازل ومملکتك دست ضبطنه المسنه فوق العاده مائل اولمسیله قراوش نزدنده بولنان عسکر واهالی ایله غزلرك اوزرلرینه هجوم ایدرك او کون صباحدن اخشامه قدر شدتلی محاربه ایدوب اقشام مفارقت وفرداسی کونی علی الصباح ینه غوغا وحربه مباشرت ایلیوب لکن بو محاربه ده قراوش مغلوب ومنهزم اولمسیله درحال خانه سی پیشکاهنه بر قایق احضار ایدرك بر نفر خدمتکاریله قایقه راکباً فرار ایتدی

«غز» موصله کیروب قراوشك مالك اولدیغی کافهٔ ذیقیمت اموال واشیاسنی ومواشی وحیواناتی نهب وضبط ومملکتك رشتهٔ اداره سنی کندی دست استقلالیتنه ربط ایلدی

قراوش کندی نفسنی او اتش مخاطره ومهلکه دن قورتاروب راکب اولدیغی قایق ایله نهراً «انبار» نام مملکته مواصلت واوراده اقامت ایلدی

« انباردن » ملك جلال الدوله جانبنه بر ادمنی اعزام ووقوعبولان احوال ملالت اشتمالی حکایتله استرحام ایتمسیله جلال الدوله کندوسنه امداد ایتمك اوزره دران امرای عرب واکراددن بعض ذواتی معیت ورفاقتنه ویره رك « دبیس ابن مزیدی » تعیین وارسال ایلدی « غز » موصل ولایتنده استقرار ایتمسنه مبنی یکرمی بیك دیناری اخذ ایتمك اوزره اهالی موصله توزیع وتقسیم ایلدی ایسه ده اکثریسنك نقودی موجود اولمدیغندن اموال واراضیلرینك حجتلرینك بدل اوله رق اعطاسنه مجبوریت کوستردیلر وبوندن غیری درتبیك دیناری غزك بعض جماعت خاصه سی اولمق اوزره موصل اهالیسندن « ابن فرغان » یانه ترك ایدوب بعض اسائتده ودائره ادبك خارجنده حرکات وفحشیاتده بولندقلرندن وحتی بر خاتونیده جریحه دار ایلدکلرندن « غز »ك اتباع وعونه سیله اهالی ارەسنده بعض مرتبه مشاجره ظهور ایتمکله « غز » ابن فرغانك صاجلرینی قطع ایتدیروب بونك مقطوع صاجلرینی والده سی مزبوره یوزندن جریان ایدن قانه بویایوب خلقك عروق واعصاب غیرتلرینی تحریك ایدر صورتده فریاد وفغان ایدرك ازقه واسواقده متمادیاً طولاشدیغنی کورنلر فرغانك یانه کیدرك وکمال شدت اوزره حرب وجداله اغاز ایلیه رك محاربه ارەسنده « غز »ك ادملرندن فرار ایدوب خلاص اولان یدی نفردن ماعداسنی قتل واعدام ایلدیلر

ذکر اولنان یدی نفردن (منصور) (حصبا) نام موقعه واروب واوراده کندوسنه بر درجه یه قدر جکی دوزن ویروب (کوکتاشی) اله رق تکرار موصله عودت ایلدی

درتیوز اوتوز بش سنه سنده ورجب شریفك یکرمیسنده منصور سل سیف ایدرك موصلده بعض اهالیی قتل واعدام واموال واشیالرینی یغما ایلیه رك اون ایکی کون قدر مملکتده اقامت وارام ایتدی وقصور قلان اهالی منصورك حال وحرکتنی تحسین وفوق العاده حرمت واطاعت ایلیوب کندوسنه التجا وطریقده بری بری اوزرنده بولنان مقتوللر تعفن

ایلدکلرندن حفرهلر اچیلهرك جملەسنی تدفین ایلدیلر
اولجه « خلیفه » نامنه خطبه تلاوت ایدلمسی معتاد اولدیغی حالدهبو دفعه « طغرل بك » نامنه خطبه اوقنمسنه قرار ویردیلر

بونلرك شو بلدەلردە ارام واقامتلری امتداد ایلدیکی جهتله (جلال الدین ابن بویه) جریان ایدن وقوعاتیحاوی (نصر الدوله ابن مروانه) بر شکایتنامه یازوب دیرکه (بزم عبیدمزكسیزك بلادکزی قصد ایلدیکی خبرینیالیورم حالبوکیانلره مال بذلواعطا ایدیورسکز نفوذ وثغر صاحبی اولدیغکزدن کفارك قتالنده معاونتایدنلره مال ونقود وفیره ویرملیسکز) دیمسی اوزرینه بونلردر حال وان طرفلرینـه رحلت واورالرده غصب وغارت ایلدیلر

(طغرل) بکك « جلال الدوله » یه یازمش اولدیغی بر اعتذارنامەده بو ترکمانلر بزم عبیدمز وخدامز وتبعهٔ صـادقەمز اولوب دائمـاً امره امتثال واطـاعت ایدرلر ایدی واقتاکه « ال محمود ابن سبکتکین » خطبه اوقوتمغه جسارت ایلدی بونلرده دائرهٔ اطاعتدن چیقوب ایقـاع انواع فتنه وفساده میل وانهماك ایدرك کنـدی عسکرمزله بزی خراساندن چیقاردیلر شمدی التجا ایدوب عفـو وغفران طلبنـدەدرلر سزه لایق وشایان اولان انلری منسوباولدقلری سنجاقلرینه کوندرمکدر

(انبار) ده بولنـان (قراوش) بو جمعیت عظیمـەیه مقـاومت ایتمك قولای بر شیئ اولمدیغنی بیلدیکندن بنی عقیلك جمـلەسنی ودبیس بن مزید قبائلینك کافەسنی بر برلرینه جمع والحاق وعقـد پیوند اتحـاد واتفاق ایله قوتلری غایت بیوك بر اردو هیئتنی تشکیل ایلـدیکیحالـده (قراوش) قوماندانی التنده اولەرق موصلده بولنان غزلرك اوزرلرینه مهاجمه ایدرك اخذ ثار وانتقام ایتمك وصولك درجـەیه قدر فـداکارانه محاربه ایلك اوزره قیام وحرکت ایلدیلر

غزلر بونلرك حرکتلرینی خبر الدقلریانده اطراف وجوارده بولنان قبیلەلرینك جملەسنی طوپلایوب وقراوش دخی بورایه کلوب سنهٔ مرقومه

شهر رمضان شریفك یکرمنجی کونی عظیم بر محاربه ومقاتله‌یه مباشرت اولنه‌رق وقت ظهره قدر غزلر غلبه چالدیلر ایسه‌ده بعده عربلرك بوزولدقد نصکره دوزه‌لوب دلیرانه وشجیعانه غایت شدتلی محاربه‌یه تکراراً مبادرت ایتلرینه غزلر اکرچه مقاومت ایتك وبونلره مغلوب اولمامق آرزوسنده بولندیلر ایسه‌ده برکره پای مقاومت وثباتلرینه تزلزل کلدیکندن وطالع مظفریت «قراوش» جهتنه توجه ایلدیکندن عربلر غزلری برصورتله بوزازلیوب قیردیلر که جمله‌سنی محو اولمق درجه‌سنه کتیروب از برمقداری آنجق سیف وسهام جلادتلرندن خلاص اوله‌بیلدیلر

عربلرك قتل ایلمش اولدقلری غزلرك حفر دلره اندقلری رؤس وجنازه‌لرندن بشقه یك چوق رؤس مقطوعه‌لرینی قایقلره وضع ایدرك بغداد جانبنه کوندردیلر ایسه‌ده بغدادده بولنان اتراك بوندن خبردار اوله‌رق رؤس مزبوره‌یی بولدن اخذ ایله دفن ایلدیلر

بو غزلرك مملکتلری اولان (غز)دن چیقه‌لی آیاق باصدقلری بوقدر ممالك وبلدانده غلبه ایله شهرت ودهشتلری هرطرفه شایع اولدیغی حالده موصلده قراوشك شو مظفریتی انظار عمومیه‌ده یك بیوك شان وحیثیت غزلرك موجود آصلیلرندن سکزده بری فرار ایده‌بیلوب ماعدالری محو اولدیلر

درتیوز اوتوز ایکی سنه‌سنده ملك العراق (جلال الدوله) ایله قراوش اره‌لرنده بعض مرتبه اختلاف ومحاربه تحدث ایدر ایسه‌ده درحال میانه‌لرنده صلح قرارلشدی

درتیوز قرق اوچ تاریخنده قراوش قرنداشی « زعیم الدوله) ابو کاملی قبض وحبس ایدوب موصل حکومتنی دست ضبط واداره‌سنه آلدی

سنهٔ مذکوره‌ده (زعیم الدوله ابو کامل) برادری حقنده ارتکاب غدر وظلم ایدرك موصل حکومتنی اغتصاب وبر سنه‌صکره دست اجل کندوسنی تودیع زیر تراب ایتکله عم زاده (قریش ابن بدران)قراوشی

مقامنه اعاده ایتمك طلب وارزوسنده بولندی ایسه‌ده ارالرنده ظهورایدن منازعه‌دن طولایی قراوش ینه محبسه‌اعاده ایدیلەرك (قریش) موصلده حاکم اولدی

درتیوز قرق‌درت سنه‌سنده‌قراوش قلعهٔ جراحیه‌ده‌محبوس اولدیغی حالده ترك دغدغهٔ حیات ایتمکله نعشی اورادن جلب اولنوب موصلك جانب شرقیسنده واقع (تل توبه)ده دفن اولندی

درتیوز قرق سکز سنه‌سنده سلجوقی (سلطان طغرل)ایله قریش بیننده اختلاف وقوعنه مبنی سلطان‌مشار الیه موصلی ضبط ایله‌قرنداشی ابراهیم نیالی اورایه والی تعیین ایلدی ایسه‌ده‌بعده قریشك عرض اطاعت والتماسی ارزرینه زیر اداره‌سنده بولنان ، موصل ، نصیبین ، تکریت وانبار ، وسائره‌یی قریشه اعاده ایلدی

درتیوز اللی‌تاریخنده (طغرل)بك بغدادده ایکن برادری (ابراهیم) دائرهٔ اطاعتدن چیقوب وبرادرینك عسکرینی کندوسی زیر اداره وقوماندا‌سنه آلوب (همدانه) طوغری حرکت ایلدی ایسه‌ده بونك بو یولده حرکت ایلدیکنی (طغرل) بك‌استخبار ایتمسیله درحال طوتدیروب قتل واعدام ایلدی

(طغرل) بك بغدادده اون اوچ ماه اقامت ایدوب فقط بو مدت ظرفنده خلیفه ایله بر کره کورشمك میسر اوله‌مدیغندن (آل مروان)ك دست اداره‌سنده بولنان « دیاربکر » طرفنه متوجهاً حرکتله اورایه باالوصول دیاربکر ونواحیسنی‌ضبط واستیلا ایدرك‌وموصل‌ولایتنی‌برادری (ابراهیم)ه ترك وتوديع ایلیه‌رك‌کندوسی بغداده‌عودت واورادە‌کبرای عسکریه وسائر اشراف بلدیه ایله الفت وانلر ایله (خلیفه) ایله کورشمك اوزره حضورینه چیقمغه صرف مساعی وغیرت ایلدی

بر کون خلیفه البسهٔ فاخرهٔ خلافتی لابس وبر مقام عالیده مهیا بولنان سریر خلافته جالس اولدیغی وکبرا واعیان واشراف موجود

اولدقلری حالده (طغرل بك) حضورینه داخل وقائم اولوب درحال رخسودهٔ روی زمین عبودیت وتعظیم وبعده خلیفه‌نك دست مهابت پیوسته جبهه سای تکریم وتلثیم وصادر اولان امر واشارتی اوزرینه اوده بر کرسئ احترام ورعایت اوزرنده قعود ایدرك مترقب ظهور لطف عمیم اولدی

خلیفه کندوسنه خلعت وامرایه مخصوص علامت واماره‌یی ویرمکله ترفیع وقع وحیثیت اتمسیله دفعهٔ ثانیه‌ده معاملهٔ لطفیه‌سنه متشکراً یوزینی برلره سوردی وخلیفه‌نك دستنی اوپدی

واورادن قالقوب مقام ومأواسنه عودت ایدوب خلیفه‌یه اللی بیك دیناری وقبیلهٔ اتراکدن مسلح وسواری اوله‌رق اللی نفر مملوکی وسائر اقمشهٔ نفیسه‌یی تسیار وتقدیم ایلدی

او تاریخده (قریش) ابن بدران (یاسری) ایله برابر بغداده داخل واورادە خیلی مدافعه ومحاربه ظاهر وحاصل اولدقدنصکره (منصوریه جامعشریفنده (مستنصر العبیدی) نامنه خطبه تلاوت وخلیفه‌یی بغداددن چیقاروب دارالخلافتی نهب وغارت ایتدیردیلرکه اولزمان « طغرل » بك برادری (ابراهیم) ده (قریش) ایله متفقاً برابر ایدی

بعده (طغرل بك) ینه بغداده عودت و (یاسری) اورادن فراره سرعت ایتدی

قریش ابراهیم ایله اتفاق واتحاد ایدرك بو قدر شور وشرك وبوقدر اخلال آسایش بنی بشرك وقوعنه بادی وباعث اولدیغنه نادم وپشیمان اولوب بیان اعتذار وکندوسنه امنیت کامله حاصل اولمق اوزره بعض خیام والات وادوات حربیه‌یی اعطا وتسیار وبالذات خلیفه ایله طغرل بکك یاننه کیدوب حاجب کبی قپوسنده طوردی واسترینك عنانی الندە طوتدی بوارالق عسکر یتشوب (یاسری) قتل واعدام ایلدیلر

(طغرل) انك سرمقطوعنی خلیفه‌نك حضورینه‌ارسال‌وتقدیم وخلیفه‌ده انی مناسب بر محله تعلیق ایدوب اموال واشیاسنی واولاد ونساسنی اخذ وضبط ایتدیلر

درتیوز اللی اوچ سالنده (قریش ابن بدران) دخی نصیبین نام مملکتده وفات ایتمکله یرینــه اوغـلی شرف الــدوله ابو المکارم استقرار و (ملك الرحیم) دخی ارتحال دار قرار ایلدی

درتیوزاللی بش سنه‌سنده طغرل‌بك دخی ترکخانلغ ابن وآن‌ایلدیکندن زمام حکومت برادری زاده‌سی (الب ارسلان بن داود ابن میکائیـل ابن سلجوق) یدینه انتقال ایلدی

درتیوز اللی سکز سنه‌سنده (الب ارسلان) انباری‌قطع وتفریق ایدرك موصل‌ایله برابر شرف‌الدوله بن قریشــه بخش واعطــا ایتــدی چونکه « الب ارسلان » انك سایه‌سنده کسب امتیاز وجسامت‌ایتمشدر

درتیوز یتمش ایکی تاریخنده « الب ارسلان » قتل اولندیغی جهتله مقامنه اوغلی « ملکشاه » قائم اولــوب فقط کنــدوسیله مسلم بن قریش اره‌سنده بر منافرت ومخالفت‌ظهوره کلدیکندن «فخر الدوله ابن‌جهیرله» متفقاً عسکر سوق ایدوب وقوعبولان محــاربه‌ده « مسلم ابن قریش » مغلوب ومنهزم اولمسیله یتمش یدی تاریخنده « آقسنقر » موصل ولایتنــه مالك اولدی‌که بو ذات عماد الدین زنکینك پدری اولــوب قسیم الدوله لقبیله ملقب اولمشدر

درتیوز یتمش سکز سنه‌سنده « فخر الدوله ابن جهـیر » دیاربکــر ومیا فارقین وجزیره ابن عمری وسائر بلاد مروانی منصور بن نصر احمد بن مروانلدن اخذ وضبط ایتمسیله ارتق دولت ال مروان منقرض اولمشدر (فسبحان من لا یزول ملکه)

درتیوز یتمش طقوز تاریخنده (ملکشــاه نوب‌الدین بن زنکی) به الب ارسلانك دختری‌نی تزویج ایدوب‌حلب‌قطعه‌سنی« آقسنقر »‌لك ادارەسنه تودیع وتسلیم‌ایلیه‌رك کندوسی‌بغداده‌عودت‌ودرتیوز سکسان‌بش سنه‌سنده

ملکشاه سرای بقایه رحلت ایتدی

« تتش » سلطنته هیرم افکاریله دیك حرص وطمعی اغلا واقسنقرله رابطهٔ اتحاد واتفاق ربط واعلا ایدوب غصباً وجبراً . « نصیبین » قطعه‌سنی وموصل شهرینی استیلا وتسخیر وابراهیم بن قریشی اسیر وموصله « علی بن مسلم » نائب نصب ایدرك ارسال وتسییر ایلدی

بعده « کربوغا » وبرادری « طنطاش » موصل شهرینی تحت محاصره‌یه الدقلری صره‌ده « علی بن مسلم » موصلدن فرار وطقوز ماه موصلی محاصره‌ده قالدقدنصکره « کربوغا » بلا جدال ولا غوغا دست ضبطنه الدقدن اوچ کون صکره «طنطاش»ی قتل واعدام ایدرك ایصال دار بقا ایلدی (دولت بنی المقلد) الندن موصل زائل ودولت ال حمدان وادی انقراضه واصل اولدی

بیت

« ثم انقضت تلك السنون واهلها »
« فکانها وکانهم احلام »

درتیوز طقسان بش سنه‌سنده کربوغا ازربیجانه تابع « خوبه » ده ارتحال دار بقا ایلدیکی زمان بونك عاملی « حصن کیفا » یه و « موسی الترکانی» موصله مستولی اولدیلرکه « سیف الدوله جکرمش » جزیرهٔ بن عمره مالك اولمشیدی

جکرمش موصل شهرینی قصد ونیت ایدرك کیدر ایکن یولده نصیبین قطعه‌سنی ضبط واستیلا اتمسیله موسی الترکانی « جکرمش » قتل ایچون موصلدن خروج اتمش اولدیغی حالده عساکر موجوده‌سی کندوسنه غدر ایلیه‌رك « جکرمش » طرفنه میل وتبعیت ایلدکلرندن « جکرمش » موصل شهرینی تحت محاصره‌یه المسیله موسی الترکانی « حسنکیفا » یی اعطا ایدرك دیاربکرده بولنان « سقمان » جانبندن استمداد واستنصار اتدی اوزرینه « سقمان » دران مالك اولدیغی قوهٔ عسکریه‌سنی

استصحاب وموصله متوجهاً تکابو وشتاب ایلدکده « چکرمش » موصلدن فرار ومحل اخره نقــل وقرار ایدوب وموسی الترکمانی دخی کندوسنه ملاقات ایتمك قصدیله موصلدن چیقوب کیدر ایکن کندی عسکری کندوسنه هجوم برله (کواثا) قریه‌سنده قتل ایلیوب بر تپه اوزرینه دفن ایلدیلرکه الان ذکر اولنان تپه‌یه (تل موسی) تعبیر ایدرلر

(سقمان) اورادن (حصن کیفــایه) وچکرمش دخی موصــله عودت ایدوب چکرمش بوراسنی محــاصره ایدرك صلحــاً دست ضبط وادارەسنه المشدر

بشیوز سنه‌سنده (جاولی محمد سلطان) چکرمشك ید ادارەسنده موصل واعمالنی قطع ایتمسیله جکرمش انکلــه مقاتله ومدافعــه قصدیله عساکر موجودەسنی آلوب و (محفه) نام موقعــه قدر کیدوب اوراده وقوعبولان حرب وجــدالده کنــدوسنــه فالج علتی عارض وطــاری ولشکری بالطبع مغلــوب ومنهزم وجکرمش اسیر اولــدی (جاولی) اورادن سرعتله حرکت‌ایدرك بالوصول موصل‌شهرینی تحت محاصرەیه المسی اوزرینه (جکرمش) زاده زنکی اون برياشنده اولدیــغی حالده موصل اهالیسنی آلوب مقاومت ومدافعه‌یه اقدام وغیرت ایتمکده وجاولی جکرمشی موصلك اطرافنده طولاشدیرمقــده ومملکتــك جاولی‌یه تسلیم اولنمسنی امر واصرار ایلکده اولدیــغی حالــده التمش یاشنــده اولەرق چکرمش ترك دغدغهٔ بود ونبود ایلدی

حال حیاتنده موصلك سورینی تعمیر وترمیم وهر جهتی اعــداسنه مقاومت ایتمك اوزره تقویه وتحکیم ایتشدر

بعده سلجوقیلردن بلاد روم مالکی (قلج ارسلان ابن سلیمان ابن قتلمش) موصل ولایتنك سیدعونه تسلیم‌ایتلرینی آمر جاولی‌یه بر مکتوب کوندردی و (نصیبین نام موقعه قدر کلــدی جاولی بونك بو معــامله وحرکتلرندن معلومات‌آلدیغی‌انده عارض‌اولان خوف ودهشتندن‌طولایی موصلدن (رحبه) یه فرار ایلدی

بشیوز یکرمی بش سنه‌سی رجب شریفنده (قلیج ارسلان) موصل شهرینی دست اداره وتسلمنه آلوب اوغلی ملکشاه اون بر یاشنده اولدیغی حالده پدری طرفندن نائب اوله‌رق استقرار وتسویهٔ امور ومصالح عباده ابتدار ایلامشدر

بو حال ملالت اشتمالك تأثیرات شدیده‌سنه تحمل ایده‌میه‌رك (جاولی) (حلب) امیری رضوان وسائر همعنان ایله ذی القعده‌نك یکرمیسنده (خابور) اوزرینه قیام وحرکتله اورایه وصوللرنده وقوعه کلان مقاتلهٔ شدیده‌ده (قلیج ارسلان عسکری منکسر ومنهزم اولمسیله (قلیج ارسلان) درحال کندوسنی (خابور) نهرینه القا ایلدی وبر قاچ کون صکره نعشی ظاهر اولمغله (خابور) قریه‌لرندن (شمانیه) نام قریه‌ده دفن اولندی

بعده (جاولی) غوغاسز وجدالسز موصل شهرینی تکرار دست اداره وضبطنه الدی وقلیج ارسلانك اوغلی ملکشاه بالضروره کندوسنه التجا ایلدی

بشیوز برسنه‌سنده سلطان محمد مورودبن طنطاشی ایله خیلی عساکری سوق وتسیار وموصلی تحت انحصاره آلمسیله عساکر مرقومه‌وهیئت حکومه کاملا اورایه کلمزدن اول (جاولی) رحبه‌یه فرار واوراد نقرب اصفهانده بولنان سلطان محمدك نزدینه کیدوب کندوسنه تابع اولدی

بشیوز بش سنه‌سنده (سلطان محمد) موصل مالکی بولنان (مورود) ه عساکر وفیره واجناد عظیمه ویره‌رك افرنج ایله محاربه ایتك اوزره شامه متوجهاً موصلدن متراحل ورها نام محله نازل اولوب فقط اورایه مالك اوله‌مدقلرندن و (حلب) شهرینه واصل اولدقلرنده مالك (حلب) رضوان دخی مملکتك قبولرینی بونلرك اوزرلرینه سدوبند ایدرك بونلر ایچری کیره‌مدکلرندن اوراده (معره) یه کیدرك بنارنده افتراق حاصل اولمش وچونکه غرضلرینه نائل اوله‌مامشلردر

بشیوز یدی تاریخنده جنود منصورهٔ اسلامیه اجتماع ایدوب . موصل

وسنجار • ودمشق‌شام• ملكلری وسائر ارزو ايلدكلرى برابر اولدقلری
حالده دمشق‌شام ونواحيسنده بولنان اهل صليب اوزرلرينه قيام وحركت
وبر هيئت عظيمه اورايه وصلت ايتدكده واقع اولان محاربات شديده‌يه
لشكر اعدا مقاومت ايده‌ميه‌رك منهزم وپريشان اولملری اوزرينه (قدس
شريف) ونواحيسی هيئت عسكريه اسلاميه طرفلرندن ضبط وتسخير
اولندی كذلك (طبريه) قربنده‌وشهر محرم الحرامك اوچنجی كوننده
واقع اولان محاربهٔ دليرانه‌ده لشكر اعدا منهزم وپريشان اولملريله عساكر
اسلاميه‌مظفر ومنصور اولدقلری حالده(دمشق شامه) داخل‌وبوراده
دخی‌مقصدلرينه نائل اولديلر

(مودود)ايله شام صاحبی (طغتكين) شهر ربيع الاولده صلوة
جمعه‌يی بعدالادا جامع‌شريفك حوليسنده يوررلر ايكن (باطـنی) بغتة
اوزرلرينه هجوم ايدرك النده بولنان خنجری ايله مودودی فنا بر حالده
جرح ايلدی ومتعاقباً كندوسيده قتل اولندی (مودود)اوراده بولنان
(طغتكين) خانه‌سنه كيروب صائم اولديغندن افطاراتمسی كندولرينه ابرام
واصرار ايدلمش ايسه‌ده افطار ايتيه‌رك يوم مذكورده صـائم اولديـغی
حالده ترك جامهٔ حيات وامانتی تسليم‌مبدع كائنات‌ايلديكندن نعش‌عاليلری
آولا (شيخ دقاق) قدس روحه الخلاق تربهٔ شريفه‌لرينه دفن وتوديع
اولنوب بعده اورادن چيقاريلوب وبغـداده نقل اولنوب ثانياً اوراده
(امام‌اعظم ابی‌حنيفه) رحمه الله حضرتلری جوارينه‌دفن وتسليم‌ايدلمش
وبعده‌اورندن‌اخراج‌ايديله‌رك ثالثاً اصفهانه‌نقل‌اولنوب‌اوراده توارئ خاك
عطرناك‌اولنمشدر

كندولری غايتله عاقل وبر صورت فوق‌العاده‌ده منصـف وعادل
وجود وسخاوتده فائق الاقران والاماثل بر ذات ملك‌خصائل اولديغندن
« الشيخ عمر بن الوردی » قدس الله روحه حضرتلری انك حقنده شو
قطعهٔ غرائی نظم وانشاد بيورمشلردر

(قطعه)

(غزا وصلی صائما وعاکفا : وکل الظاهر بالباطن
(ثث حـفرات تملـت به : یااشرف المسکن والمساکن

اشبو ترکی تاریخنك مأخذلرندن بولنان بر تاریخك مؤلفی قطعهٔ مذکورهنك مصرع رابعنده اولی واعلی اولان (یا اشرف المسکن بالساکن) اولمقدر دیمشدر

(اتابکان حکومتی) بشیوز سکز سنه‌سنده اقسنقر البرسقی موصل ملکی بولنان مودودك بر تقریب ایله قتل واعدام ایدرك مملکتـك کندی ضبط دستنه کچیرلسنه متوجه اولـوب مودودك امرا وعسکـری غزاده اولدقلرندن ماردین مالکی اقسنقر اشبو امل وارزوسنه نائل اولمشدر

بشیوز طقوز سنه‌سنده (محمد سلطان) موصل مملکتنی اقسنقر البرسقی الندن اخذ ایدوب دیکر بر کسه‌یه اعطا وتوجیه ایتمش و (اقسنقر) لك دست اداره‌سنده یالکز (رحبه) قالمشدر

بشیوز اون بر سنه‌سنده (محمد سلطـان) ترك دغدغـهٔ این وآن ایتمسیله کرسیٔ خلافته اون درت یاشنی تجـاوز ایدن اوغلی (محمود) قعود ایلدی

بشیوز اون ایکی سنه‌سنده (آقسنقر البرسقی) بر مأموریت ایله بغداده ارسال وبعده موصلدن عزل وانفصال ایلدی

بشیوز اون بش سنه‌سنده ذکر اولنان (آقسنقر) موصل . وسنجار والجزیره ونواحیسنه نصب وتعیین اولنه‌رق تدابیر امور ممالکـه صرف مساعی واشتغال ایتمکده ایکن علاوهٔ مأموریت اولمق اوزره کندوسنـه (واسط) ونواحیسی اعطا اولنوب توسیع دوائر مناصب وترفیع درجات مراتب ایلدی

بشيوز يكرمى سنه سنده (آقسنقر برسق) جمعه كونى اداى صلوة اثناسنده (باطنيه) فدايلرندن بريسنك خنجريله شهيد اولديغى انده بر قاچ شخص هجوم ايدرك شخص قاتلى قتل واعدام ايلديلر بعده بر سنه قدر اوغلى « عز الدين مسعود » موصل ولايتى واليلكنده بولنوب بشيوز يكرمى بر تاريخنده بوده وفات ايتمكله اقسنقرك ديكر اوغلى « عمادالدين زنكى » موصل حكومتنى دست اداره سنه آلدى

« آقسنقر برسق » فى الاصل تركياً مملوكلرندن اولوب غايت شجيع وديندار وولاة اخياردن عدالتله شهرتشعار بر ذات مكارمكار ايدى

« عماد الدين زنكى » پدرى زماننده (واسط) وبصره واليسى اولوب پدرى (آقسنقر) وفات ايتدكدنصكره بغداد شحنه لغنده اولديغى حالده برادرى (عز الدينك) وفاتى اوزرينه موصل ولايتى اعمال مربوطه سيله برابر عهده سنه توجيه اولندى موصل ولايتى اتابكانك دست استقلاللرينه بونك زماننده كچدى

بشيوز يكرمى بر سنه سى شهر رمضاننده (عماد الدين زنكى) موصله واصل اولوب اداره ٔ امور حكومته مبادرت ايلدى (نصير الدين) ى قلعه ديزدارى و (صلاح الدين) ى امير حاجب و (بهاء الدين) ى قاضى القضات تعيين ايلدى : وموصل ولايتنه دائر ايشاريني محور لايقنه وضع ايلدكدنصكره جزيره ٔ ابن عمره كيدرك ممالك بر سقيه نك مخالفتلرى جهتيله محاصره ومحاربه ايدرك بالتضييق بلده يى امان ايله (عمادالدين) ه تسليم ايلديلر بعده . نصيبين . سنجار . خابور . حران . طرفلرينه كيدوب اورالرينى دخى دست ضبط واداره سنه الدى بو تاريخده اورفه وسروج وبيره جك وسائر بعض نواحى وقصباتى رؤساى افرنجدن (ژورسلين) يدندن اخذ وضبطنه اهتمام ايتكى (عماد الدين) تصور ايتدى ايسه ده اوصره ده موفق اوله مدى

(آقسنقرك) ايام حياتنده حلبده اقامه ايتمش اولديغى اوغلى (مسعود)

وفات ايلدكدنصكره موصله كيدوب (حلبه قوبان) نامنده بريسنى وبعده « قلنعابه » نامنده بر ديكربنى متسلم نصب وتعيين ايتشيدى « قلنعابه » حلبده مظالم شديده ارتكاب ايتديكندن اهالى متنفر اوله‌رق عموماً بنى ارتقدن حاكم اسبق « بدر الدين سليمان بن عبد الجبار »ه اطاعت وسنهٔ مرقومه شوالنك ايكنجى صالى كيجه‌سى بغتة اهالى هجوم ايدرك «قلنعابه» ايله اتباعنى محاصره ايتديلر . بو حوادث و كيفيت اطرافه عكس ايتدكده « منبج » صاحبى «حسان» و«بزاعه» واليسى « حسن » اصلاح ذات البين ايچون حلبه عزيمت ايلديلر لكن مصالحه ممكن اوله‌ميوب « اورفه » وانطاكيايه متصرف اولان « ژوسلين » افرنجى حلبى ضبطه قيام ايلمش اولديغى حالده اهالى اطراف شهرى خندقلرله محافظه ومدافعه ايتكده ايديلر بو حال سنهٔ مذكوره ذى الحجه‌سنك نصفنه‌قدر ممتد اوله‌رق اول اثناده « قره‌قوش حسن » موقتاً حلب واليلكنه بالتعيين بينلرينك اصلاحى ضمننده « بدر الدوله »ايله « قلنعابه » موصله جلب ايديله‌رك ارالرى بولندى ايسه‌ده « قلنع ابه »نك حلبده اقامه ايلديكى « ابن بديع » اهالى طرفندن سوء قصده مصادف اوله‌جغنى استماع وجعبر قلعه‌سنه فرار ايتشيدى

حلب جوارنده فرنكلر بو قاريشقلقدن بالاستفاده مملكتى ضبط قيام ايتك اوزره اولدقلرى « عماد الدين » لك مسموعى اولدقده ابتدا حلب ايشلرينى يولنه قومغى ديكر ايشلره ترجيح وبناء عليه « اورفه » وسروج طرفلرنده بر مدت امرار وقت وزمان ايدوب بعده حلب جانبنه عزيمتله اوراسنى ضبط ايلدى

حما قطعه‌سى (عماد الدينك) پدرى طرفندن (امير قره‌خان)ه توجيه اولنمش اولديغى حالده اوصره‌ده حاكم شام (طغتكين) يدينه انتقال ايتشيدى

بشيوز يكرمى اوچ سنه‌سنده عماد الدين موصلدن برالشام طرفنه كيدر ايكن فرات نهرينى عبور ايلدكدنصكره افرنجله واقع اولان غزا

وجهادنده (طغتكين) طرفندن طلب معاونت ومظاهرت ايتدكده (طغتكين) اوغلى (سونج)ى (حما)يه كوندرب عمادالدين (سونج)ى قيد وبند ايدرك حبسه القا واموال واشيا وخيام كبى شيلرى يغما وانواع معاملات غير لايقهٔ غدريه‌يى اجرا ايليوب (سونج) ايله برابر بولنان عسكرى امراسنى دخى حبس وتوقيف ايلديكندن اوارالق حما بلده‌سى عسكردن خالى ودرون شهرده يالكز اهالى قالديغندن دران كيدرك حمايى دائرهٔ اطاعتنه آلدى ومتعاقباً (حمص) شهرينه دخى كيروب اوراده حاكم بولنان (قرخان)ده جلب وحبس ايله حمص شهرينك كندوسنه تسليم اولنمسنى تكليف ايلدكده « قرخان » روى مخالفت وسد متين ممانعت كوستره‌مديسه‌ده حمصده‌كى اوغلى وعسكرى موافقت ايتميه‌رك مقاومت ايتمكه مباشرت ايلدكلرندن عماد الدين حمصى ضبط واستيلا ايلمكدن عاجز قالوب « سونج » ايله سائر امراى محبوسينى استصحاب ايليه‌رك موصل ولايتنه عودت ايلدى

بشيوز يكرمى درت سنه‌سنده « عماد الدين » عسكرله حصن الاتاربه محاربه ايله اوراسنى ابادئ افرنجدن اخذ وضبط ايلدكدنصكره تخريب ايتدى

بشيوز يكرمى التى سنه‌سنده خليفه مسترشد ايله « عماد الدين » اره‌سنده بر نوع مخالفت ظهور وحدوث ايلديكندن (عماد الدين) حله حكمدارى (دبيس ابن صدقه)يى برابر آلوب عسكرله عزيمت وخليفه عسكريله « عباسيه »يه وعماد الدين (مناريه)يه نزول ايلديلر

رجب شريفك يكرمى برنجى كونى (حصن البرامكه)ده طرفينك بربرلريله التقا وشدتليجه جدال وغوغا وقوعيله عماد الدين خليفه‌نك معيتنده بولنان عسكرك صاغ جناحنه چاربوب منهزم ايلدى ايسه‌ده خليفه عسكرينك صول جناحده‌كى بقيه‌سيله ابتدا دبيسك وبعده عماد الدينك عسكرينه ضايعات وتلفات كليه ويردير مكه موفق اولدى

بشيوز يكرمى يدى سنه‌سنده مسترشد خليفه ارزاق كثرت اوزره

موجود اولدیغی جهتله اوچ ماه مدت مقداری تحت محاصره‌یه آلمش وعاقبت عمادالدین سنجاره فرار وخلیفه موصلده قرار ایلمشدر

بشیوز یکرمی سکز سنه‌سنده عمادالدین بلاد اکراده‌عزیمتله (عقره)یی وحکاری قلعه‌سنی وکواشی دست ضبط وتسخیرینه آلمش ومسترشد خلیفه ایله عقد رابطهٔ صلح ومسالمت ایتمشدر

بشیوز یکرمی طقوز سنه‌سنده طغرل بکك وفاتی وقوعبولدیغندن وبرادری (مسعود)طالب سلطنت‌بولندیغندن مسترشد خلیفه‌ایله بینلرنده واقع اولان منازعه عاقبت محاربه‌یی انتاج ایتمکله وقوعبولان محاربه‌ده طالع مظفریت(مسعود) جانبنه توجه‌ایلدیکی جهتله خلیفه‌نك عسکری مغلوب وپریشان وخلیفه‌نك دخی خون زندکانی وحیاتی روی زمینه ریزان اولمسیله مقام خلافته اوغلی(راشد) اصعاد واقعاد ودرعقب اجرای اصول بیعت عباد اولنمشدر

بشیوز اوتوز سنه‌سنده (راشد خلیفه) مقام خلافتدن اسقاط ایدلدیکندن‌اورادن عمادالدین‌ایله موصله‌عزیمت‌ایلیوب ویرینه عمی(المقتفی بالله) خلیفه اولوب کندوسنه بیعت اولنمغله مسعود بغداده داخل‌اولمسیله اوراده راشد خلیفه‌نك خلعی حقنده بر عرض محضر ترتیب وموصل جانبنه ارسال وتسریب‌ایلیوب وصولنده موصل قاضی‌القضاتی طرفندن ذکر اولنان عرض محضر اوزرینه حکم‌ایدیله‌رك بشیوزاوتوز برسنه‌سی رجب شریفده (المقتفی‌بالله) نامنه خطبه تلاوت وعمادالدینك وارداتی توفیر اولنه‌رق رعایت اولندی

بشیوز اوتوز ایکی تاریخنده عماد الدین حص وحصن المجدل وابناس قطعه‌لرینی دست اداره‌سنه المش وبشیوز اوتوز اوچ سنه‌سنده موصل ولایتنه عودت ایلدکدنصکره شهرزور وممالك اولمشدر

بشیوزاوتوز یدی تاریخنده عمادالدین جیس وقشبکی واشب قلعه‌سنی

اخذ ایلدکدن صکره سراپا تخریب ایدرك آکا بدل عمادیه قلعه‌سنی بنا وانشا ایلشدرکه ذکر اولنان قلاع ومواقع زمان اوائلده اکرادك اولدیغی حالده بو تاریخده عمادالدین مالك اولمشدر وحتی سعرد وخیزان ودیاربکر جوارنده‌کی حصن ذی‌القرنینه قدر ممالك وبلدانی ضبط ایلشدر

بشیوز اوتوز طقوز سنه‌سنده (رها) یی ونهر فرات اوزرنده بولنان مواقع وحصونی وجهت شرقیه‌سنده واقع اولان بلاد واماکنی سیف جلادت وقهریله طایفهٔ افرنجدن اخذ وضبط و (بیره) یی محاصره ایدرك موصله کلشدرکه کندوسنه موصلده‌کی نائبی بولنان نصیرالدینك قتل اولندیغی خبری واصل اولمشدر بناء علیه یانده بولنان سلجوقیه‌دن (بارسلان) بن محمد عمادالدین زنکی موجوداولدیغی حالده (شو بلده‌لرك جمله‌سی بارسلانك دست اداره‌سنده‌در بنده اتابکه‌یم) دیمسی اوزرینه کندوسنه اتابك تسمیه اولنمشدرکه (اتابك) اوجه موصلده زنکینك نائبی ایکن بارسلانك خدمتنده قائم ومداوم اولور ایدی زنکینك دست‌اداره وضبطنده بولنان بلده‌لره نصب دیدهٔ حرص وطمع اولندیغی جهتله نائب زنکینك قتلی وقوعبولوب دولتك کبراسی کندوسنی یعنی اتابکی طوتدقلرندن زنکی سریعاً موصله عودت اتمشدر

عماد الدین زنکی موصله عودت ایلدکدنصکره اهل (بیره) تکراراورایه عودتندن قورقدقلرندن (بیره) یی (ماردین) صاحبنه تسلیم اتمشلردر

بشیوز قرق بر سنه‌سنده (عماد الدین) علی بن سالم بن مالك بن بدران بن المقلد) النده بولنان واندن ما عدا الارنده بر شی قالمیان « جعبر » قلعه‌سنی محاصره ایلدی وعمادالدین زیاده طمعندن شو ایت کریمه‌یی تلاوت‌ایدر ایدی (ان هذا اخی له تسع وتسعون نعجة ولی نعجة واحدة فقال اکفلنیها وعزنی فی الخطاب قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك الی نعاجه) عمادالدین زنکی‌یه قلعه‌نك اخذ وضبطی مدتی بر از متعسر اولوب امتدادایلدیکندن (عمادالدین) جعبر قلعه‌سنك صاحبنه بر

بر سفیر کوندروب (یا علی سنی بنم الیمدن شمدی کیم قورتاره‌جقدر) مؤداسنی سفیر تبلیغ وافاده ایتمسی اوزرینه صاحب جعبر (علی) ظاهرده سفیره متوجهاً وغیاباً عمادالدین زنکی‌یه خطاباً (سنی دیاربکرده محاصره اولدیغك زمان مالکینك الندن کیم قورتاردی ایسه بنیده او قورتارر) دیدکده الجی دها قلعه‌دن طیشاری چیقمه‌دن اول بر سهم هلاهل کلوب امیر جعبر (علی) یه اصابت ایلدیکی انده (علی) درحال اوراده روی ارضه دوشمز والجی انك شرندن خلاص اوله‌رق عماد الدین جانبنه عودت ایدر لکن امیر علینك سویلدیکی سوزلرك تبلیغ وبیاننده اختیار کتم وسکوت ایلدی

اوارالق مقتولك جماعتندن بر قاچ کمسه دفعةً زنکی اوزرینه هجوم ایدرك انی دخی اوراده قتل و (رقه) ده دفن ایلدیلر. ودرحال (نور الدین) بن محمود عمادالدینك خاتمنی الوب وحلبه کیدوب مالك اولمشدرکه اوزمان سیف‌الدین غازی بن عمادالدین شهرزورده بولنوب بو خبر کندوسنه واصل اولدقده مملکتلرینك دست ادارەسندن زائل اولور قورقوسیله بلا توقف موصله عودت وعسکریده برابر رجعت ایلدیلر

لکن قلبنده جایکیر اولان خوف واندیشهٔ زوال ممالك کتدکجه تعظم وتوسع ایلدیکندن طولایی زیاده‌سیله مضطرب الحال ومشوش البال اولدیغندن الب ارسلانی طوتدیروب موصلده حبس ایلدی وبو حالده موصل و جزیره وبلاد اکراد (سیف‌الدین غازی) یدی اداره واستقلالنده قالدی

بشبوز قرق درت تاریخنده سیف الدین غازی بن عماد الدین قرق درت یاشنده اولدیغی واوچ سنه بر ماه اجرای حکومت ایلدیکی حالده ارتحال دار بقا و (حسن نورالدین) نامنده بر مخدومنی ترك صحن سرای فنا ایلدی ودرحال شعشعهٔ مهر دولت وحشمتی زوال وانقراض سحابی ما وراسنده محو ونابود اولدی

بو سیف‌الدین غازی از هرجهت اقران وامثالنك سربلند وممتازی

وحسن صورت وسیرت وجود وسخاوت وشجاعت اصحابندن اولوب هرکون صباح واقشام عسکرینه اطعام طعام ومن کل الوجوه نواقصلرینك اکمال واتمامنه ورفاه وراحتلرینك استحصالنه بذل همت واهتمام ایدر ایدی والك اول سنجاغی باشنه الوب وبر طرفه سوق اولنان عسکرینك اورتاسنه کیروب سواری وپیاده عسکریله برابر کیدن سیف الدین غازیدر

« سیف الدین » غازینك برادری « قطب الدین » مودود موصلده مقیم وموجود اولدیغندن وزیر « جمال الدین » وامیرالجیوش «زین الدین» ایله اتفاق ایدرك برادری غازینك بلادینی کندوسنه تملیك ایده جکلرینه یمین واهل بلاده اطاعت ایلیه جکلرینی تأمین ایلشلر ایدی. بعده ماردین امیری تیمورطاشك قیزینی تزوج ایلدی که هنوز موصله داخل اولمامشیدی غازینك برادری اوراده وفات ایلدی « وقطب الدین »اولادینك والده لری بو خاتون ایدی

بشیوز اللی سنه سنده « خلیفه » مقتفی بالله دفوق مملکتنی تحت محاصره یه الدقده موصل جانبندن عسکر یتشه رك « تکریت » دخی محاصره اولنور ایسه ده موجود عسکر ایله ظفریاب اوله مدیغندن بعده زین الدین اربیلده بولنان قطب الدین نائبنی طوتمشدر که اوزمان سلیمان ابن محمد ابن ملکشاه بغداده کیدوب و« خلیفه » طرفندن کندوسنه عسکر ویریلوب بلاد جبله مالك اولمق املیله قصدیله اول طرفه کوندرلمش واوراده برادرینك اوغلی « سلطان محمود بن محمد بن ملکشاه منهزم ومغلوب ایلدیکندن شهرزوره اوغرایوب موصل نائبنی موصلده حبس وتوقیف اتشیدی

وقتاکه « محمد ابن محمود » بشیوز اللی درت سنه سنده وفات ایلدی « سلطان » اتابك اوزره عمی « سلیمان شاه بن محمدی طلب ایلدیلر

قطب الدین مودود بو بوندهکی معامله وحرکتی تجویز وسلطنته سزاوار ولایق اولان لوازماتله تجهیز ایلیه رك وموصل عسکرینی «زین الدین علی »یه ویروب همدان جانبنه بعث وارسال ایلدی . اورایه

وصوللرنده عساكر كثيره اوزرلرينه كلوب محاربه‌يه مبارشرت اولنديغى جهتله اثناى حربده سليمان قتل اولنمسيله درحال (ارسلان شاه ابن طغرل بك ابن محمد ابن ملكشاه) همدانده شاه اولدى وبغداددن غيرى هريرده كندى نامنه خبطه‌لر تلاوت اولندى

بشيوز اللى طقوز تاريخنده موصل ملكى بولنان (مودود)ك وزيرى وابو منصور الاصبهانينك اوغلى علينك اوغلى جمال الدين ابو جعفر ارتحال دار بقا ايلديوب لكن برادرى (شيركوه ايوب) ايله حال حياتده ايكن هر هانكيسى اول وفات ايدر ايسه برحيات بولنان انك نعشنى مدينهٔ منوره‌يه نقل اينه‌جكى حقنده ربط رابطهٔ عهد وپيمان ايلمش اولديغندن وحال حياتنده اوراده بر رباطى اتخاذ واحضار ايلديكندن برادرى ميانه‌لرنده منعقد بولنان شو بولده‌كى معاهده اوزرينه بعد وفاته يانده قرأن كريم تلاوت اولنمق اوزره حملهٔ قرأنى جمع وترتيب ايدوب هر بر بلاد وممالكه صلات جنازه‌سنده حاضر بولنمق ايچون خبرلر كوندرهرك جماعت كثيره ايله (حله)ده صلوة جنازه‌سى ادا اولنديغى اثناده بر شاب مرتفع بر محله صعود وبو نظم بليغى انشاد وتلاوت ايدرك اسماع مسامع عباد ايلدى

(قطعه)

سرى نعشه فوق الرقاب وطالما   سرى جوده فوق الركاب ونائله
يمر على الوادى فتثنى رماله   عليه وبالنادى فتثنى ارامله

جمال الدين ابو جعفرك نعش غفران نقشنى احتفالات فوق العاده ايله مدينهٔ منوره نورها الله تعالى الى يوم الاخره‌يه نقل ايدرك (روضهٔ مطهره وشبكهٔ منوره)يه اون بش ذراع قربنده توارى خاك عطرناك ومقارن مخاطب خطاب لولاك ايلدى

چونكه كندوسى كثير الخيرات وعظيم الصدقات بر ذات كريم الصفات وعالى درجات اولديغندن مدينهٔ منوره اطرافنه بر سور جسيم

ودجله نهری اوزرینه برده جسر مستقیم ودها نیجه مساجد شریفه وخیرات وحسنات منیفه بنا وانشا وسخا ووجودنده حلاوت ووجودینك انفاق وابذالنده لذت عظیمه مشاهده وتماشا ایلشلردر (رحمت الله علیه رحمة واسعة)

بشیوز التمش ایکی سنه سنده غازی بن حسان «نور الدین»ه عصیان ایتمکله مالك اولدیغی «منبج»دن قهراً چیقاروب اوراسنی برادری قطب الدین بن حسانه بخش واعطا ایلدی وصلاح الدین یوسفك اخذ وقبض ایلدیکی زمانه قدر انك دست اداره سنده قالدی

بشیوز التمش درت سنه سنده نور الدین جعبر قلعه سنی مدت مدیده تحت محاصره ومضایقه ده الدقدنصکره مالکی بولنان «شهاب الدین» بن علی بن مالك بن بدران» الندن اخذ وضبط ایتمش وکندوسی دخی یانده اسیر قالمش وبعده نور الدینه یکرمی بیك دینار وبعض قریه لر علاوه ایدرك (سروج) بلده سنی جعبر قلعه سنه عوضاً ویرمسیله کندوسی اورایه نازل اولمشدر

بشیوز التمش بش سنه سنده (قطب الدین مودود بن زنکی) حمای محرقه علتنه مبتلا اولوب اندن تخلیص کریبان ایده میه رك قرق یاشنده اولدیغی حالده شهر ذی الحجه ده ارتحال دار بقا ایلش ومدت حکومتی یکرمی برسنه دوام ایتمشدر

سیرت وصورتی اخلاق حسنه ایله متصف وعاقل ودرایتلی بر ذات عالیسمات اولدیغندن دولت انك ترك ایلدیکی ملکنی اوغلی عماد الدین الندن الوب برادری «سیف الدین غازی بن زنکی»ه اعطاسنه صرف همت ایلدیکی اجلدن کندوسی اورادن کیدوب عمیسی (نور الدین) ظاهر اولمشدر

بشیوز التمش طقوز سنه سنده (نور الدین ابن زنکی) دمشق شام قلعه سنده ایکن دوچار اولدیغی خناقدن خلاص اوله میه رق ارتحال دار عقبا ایلشدر کندوسی اوزون بویلی واسمر اللون خفیف اللحیه

وحسن الصوره بر ذات عالی قدر اولوب حرمين شريفنده ويمنده ومصرده
نامنه خطبه‌لر تلاوت اولنوب عبيديه نامنه اوقونان خطبه‌لری ابطال
واصول روافضی کاملا قطع وپایمال ایلدی ودائماً زهد واتقا وعبادات
جناب کبريا ايله مشغول وعدل وحقانيت ايله مألوف ومجبول ومذهب
ابی حنيفه اوزره علم فقهده داخل مرتبهٔ ارباب فحول ايدی کندولری
بشيوز اون بر سنه‌سنده زينت آرای کهوارهٔ وجود وکرامات وولايتی
بين الانام متعارف ومشهود ايدی « ابو الحسن بن منيرك » حقنده نظم
وانشاد ايلديکی قصيده‌سندن بر قطعهٔ بليغه بودر

(قطعه)

(عقد الحق السن المدعينا .. انت خير الملوك دنيا ودينا)
(بسط الرزق فی الخليقة کفا .. ك فکلتا يديك تلقی يمينا)
(فيد تحسم النوائب عنا .. ويد تقسم الرغائب فينا)

بعده (شيرکوه) مصره کوندروب اورايه مالك اولدقدنصکره
(دولت آل عبيد)زائل (وصلاح الدين ابن ايوب) دست اداره
واقتدارينه واصل وخطبه‌دخی عباسيه نامنه قرائت ايتمك درجه‌سی حاصل
اولدی خيلی مدرسه ومشهدلر وعمارتلر ودمشق شامك سورينی بنا
وانشا واهل علم وکاهی کف جود وسخاوتی فتح وکشاده ايدرك انلره
عطايای وفيره ابذال واعطا واجنبی الندن قلعه وحصارلری وممالك
وبلده‌لری اخذ واستيلا ايتمشدر کذبونك فضل وعناياتی وخصائل ومحسناتی
نيجه کتب مفصله‌ده درج وتذکار وبوراده اختصار اولنمشدر

احسن مناقب شريفه واکمل مراتب منيفه‌سندن بری روضهٔ مطهره
وشبکهٔ منوره‌نك اطرافی خفيا خندق حفر ايديله‌رك خير الاجساد والوجود
عليه وعلی اله صلوات الله الودود افندمز حضرتلرينك جسد مبارکلرينی
چيقاروب بلده‌لرينه نقل ايتمك املنده بولنان ايکی نفر اجنبی نبی محترم
صلی الله عليه وسلم افندمز حضرتلری عالم منامده کندولرينه امر
واوراده بيورملری اوزرينه درعقب طوتوب قتل واعدام ايتمشدر

بهاءالدین علی حکایه ایدرکه زمان صباوتمدنبرو (صلاح الدین ایوب) برابر بولنوب حتی محاربه‌نك برنده اسیر دوشدیکمز زمان بولده کیدر ایکن کندولری هر نصلسه ارقه‌ده قالوب کوره‌مدیکمـدن کـیرویه دونوب باقدمکه ارقه‌ده چارجهاته میل والتفات ایتمکده اولدیغنی کورنجه (بیلورمیسکز نه سببه مبنی التفات ایده‌یوزم) سؤاللرینه (بیله‌میورم) جوابنی ویردکده شو وجودمك بره دوشن ظل وسایه‌سنه عطف نظر عبرت ایله‌که دنیایه نقدر مشابهدر بو ظل طالب اولنلردن فرار ایلدیکی مثلـو دنیـا دخی کندوسنه طالب اولنلردن فرار وفرار ایدنلره تقرب وفرار ایدر

« قطعه »

(مثل الدنیا التی تطلبها : مثل الظل الذی یمشی معك)
(انت لا تدرکه ان رمته : فاذا ولیت عنـه تبعــك)

کندولرینك وفاتندنصکره اوغـلی (الملك الصالح اسماعیل) قائم اولوب عمری اون بر یاشنه رسیده اولدیغی حالده پدرینـك دست اداره وحکمنده بولنان ممالك وبلدانك جمله‌سنده نامنـه خطبه تلاوت اولنوب (صلاح الدین یوسف) مصرده ضرب اولنان سکه‌ده اسمنی یازدردی وامور مملکتی (شمس الدین محمد بن عبد الملك تدبیر ورؤیت ایدر ایدی

بونك خبر موتی موصلده بولنان (سیف الدین) غازی‌یه واصل اولنجه موصلدن قیام وحرکت ایدرك (الجزیره)ونواحیسنی اخذوتملك ایلدی

عزالدین مسعود بن مودود ایله اوزرینه عساکر وافیه سوق وارسال ایلدیسه‌ده صکره مسعود بوصورتله کندوسنـه معـاونت ایلکدن روی مخالفت وامتناع کوسترمشدرکه اوزمان (صلاح الدین ابن ایوب) سنجار اوزرینـه تحریك لوای حرب وسطوت ایتمشیدی وکنـدوسیده بالذات اوراده بولنمشیدی

(سنجار)صحراسنده(حلب)عسکری ایله اجتماع ایلدکلری اثناده صلاح الدین ملك صالحه نیابة دمشق شامك کندوسنه ترك وابقاسنی باتحریرات طلب ایتمش ایسه‌ده بوخصوصه جهره موافقت کوسترمدکلرندن بالضروره وقوع بولان محاربه‌ده (موصل)(وحلب) عسکرلری مغلوب ومنهزم اولدقلرندن اموال واشیای موجوده‌لری اغتنام وجلب واورادده ملك صالح نامنه خطبه تلاوت اولنه‌رق سکه‌دخی ضرب اولندی

بشیوز یتمش برتاریخنده سیف الدین غازی ایله (حسن کیفا) و(ماردین) صاحبلری ارەلرنده برمغایرت افکار تحدث ایتمسی اوزرینه واقع اولان محاربهٔ شدیده‌ده نصرت ومظفریت (صلاح الدین)طرفنه متوجه اولمسیله سیف الدین غازینك عسکری پریشان ومنهزم واموال واشیای موجوده‌لری یغما ومغتنم اولوب غازی مرعوباً موصله واصل وصلاح الدین اولوقت نورالدینك کافهٔ بلادینی ضبط واستیلا ایتمشدر

بشیوز یتمش التی سنه‌سنده سیف الدین غازی بن مودود مبتلا وکرفتار اولدیغی سل علتندن تخلیص جان ایده‌میه‌رك اوتوز یاشنده اولدیغی حالده ترك عائلهٔ بودونبود ایتمش واون سنه اجرای احکام حکومات ولایات وممالك ایلمشدر

کندوسی غایت عاقل وکامل وعفیف وعادل وغیور وفائق اقران واماثل برذات خوبخصائل اولوب ملکنی برادری (عزالدین بن مسعود)ه (الجزیره)یی اوغلی (سنجرشاهه) توصیه واعطا ایلدی حال حیتنده مدبر امور دولتی (مجاهدالدین) لقبیله ملقب بولنان (قیماز) ایدی

بشیوز یتمش یدی تاریخنده ملك الصالح اسماعیل بن نورالدین شهید قولنج علتیله اون طقوز یاشنده اولدیغی حالده ترك حیات ایلمش وامور دینده ملازم وعفت وحلیت دائره‌سنده مواظب ومداوم اولوب کندوسندن مقتضای حال شبابت وجوانی بولنان مکارهك حالندن وفالندن ظهوری مشاهده اولنمامشدر (رحمت الله علیه)

بشیوز یتمش سکز سنه‌سنده (سلطان صلاح الدین بن ایوب) «مسعود» و «قیماز» برابر بولندقلری حالده موصلی تحت محاصره و مضایقه‌یه الوب فقط درون مملکتده رجال کثیره و اسلحهٔ وفیره موجود اولدیغندن و داخلندن طقوز عدد منجنق نصب ووضع ایدیله‌رك استعمال ایلدیکندن بویله شدتلی مدافعه ومقابله‌یه مقاومت ایده‌مدیکی واویله یك سهولتله مقصده نائل اوله‌میه‌جغی اکلاشیلدیغی جهتله وحتی سلطان صلاح الدین قباله کنده قپوسندن وحصن کیفا صاحبی جسر قپوسی جانبندن وکوکبودی باب العماد اوزرندن نازل اولدقلری وکیفیت محاصره خیلی مدت امتداد ایلدیکی حسبیله صلاح الدین عاجز وبوخصوصده موفق اوله‌میه‌جغی ظاهر وبارز اولدیغی اجلدن بوراسنی علی حاله ترك ایدرك سنجار اوزرینه نازل وسالك وسنجار ایله نصیبین قطعه‌لرینه مالك اولمشدر

بشیوز یتمش طقوز سنه‌سنده موصلده بولنان (مسعود) مجاهد الدین قیمازطرفندن طوتیلدی واورالق صلاح الدین حلب قطعه‌سنی دست استیلا وادارهسنه آلدی وذاتاً حلب امراسنك اختلافات ومغایرات افکارلرندن طولایی مشوش البال ومضطرب الحال بولنان عماد الدین زنکی‌یه عوض اوله‌رق سنجار ونصیبین وخابور وسروج ورقه قطعه‌لرینی ویردیکندن بعض سفله کروهی یابغاره ایدرك یاحمار حلب مملکتنی سنجار ایله صاتدك) یوللو فریاد وندالر ایلدیلر بونك اوزرینه عماد الدین زنکی صلاح الدین ایچون بردعوت عظیمه ایدرایسه‌ده بینلرنده بولنان اسرار برادری واقف اولدیغندن ویردیکی معلومات اوزرینه صلاح الدین زنکینك اشبو دعوتنه اجابتندن صرف نظر ایلدی

بشیوز سکسان سنه‌سنده خلیفه‌نك ایلچیلری موصله کلوب صلاح الدین بن ایوب ایله عز الدین بن مسعودك میانه‌لرنده تحدث وظهور ایدن مغایرت ومخالفتك بر طرف ایدیله‌رك صلح وصلاح اوزره بولنملری کندولرینه تبلیغ ایلدیلر ایسه‌ده خلیفه‌نك بو بابده‌کی اوامر وتبلیغاتی نافذ

اولهمدی وبونلرك یناری اصلاح ایدیلهمدی

بشیوز سکسان بر سنهسنده دفعهٔ ثانیه اولهرق صلاح‌الدین موصل ولایتنی تحت محاصرهیه الدیله مسعود موصلده ابقا ایدلمك وبونك ضبط واستیلاسندن صرف نظر اولنمق اوزره مساعده اعطاسی حقنده رجا واسترحام ایلك ایچون عزالدین بن مسعود والدهسنی وعمیسنی نور الدین بن محمودك قیزینی وبعض جمعیت نسوانی حضور صلاح‌الدینه کوندرمش ایسهده رجاری شایان قبول اولمیهرق وبونك بو معامله وحرکتنی تقبیح ایلیهرك نسوانی رد وارجاع ایلدی

اوارالق (اخلاط) صاحبی بولنان شاه ارمنك وفاتی خبری کندوسنه واصل اولمسیله (اخلاط) طرفلرندن وقوعبولان استدعا وطلب اوزرینه ذکر ارلنان مسعود ابن زنکی موصلدن رحلت وحصار اخلاطه وصلت ایلدی . بعده مسعوده « شهرزوری » وما ورای زابی اعطا ایدرك صلاح الدین نامنه خطبه اوقنوب وسکه ضرب اولنوب رغماً وغصباً مادهٔ مصالحه رسیدهٔ حسن ختام اولدی

بشیوز سکسان طقوز سنهسنده صلاح‌الدین ارتحال دار بقا ایتمسیله مسعود ابن زنکی بعض ملوك وذی نفوذ ایله اتفاق واتحاد ایلیهرك بلادك اخذ وضبطی مقصدیله عساکری بالاستصحاب سیر وحرکتلری اثناده مسعوده طاری وعارض اولان اسهال اوزرینه عساکر موجودهسنی برادری زنکی یه ترك وتودیع ایلیهرك کندوسی موصله رجعت ومجاهد الدین قیمازله ملاقات وصحبت ایدوب لکن عسکری اوغلی ارسلانه روی مخالفت وچهرهٔ مغایرت کوستردیلر . مسعودك دوچار اولدیغی علتی کسب اشتداد ایتمسیله شهر رمضان شریفك یکرمی یدنجی کونی ارتحال دار بقا ایلدی که صلاح‌الدینك ارتحالندنصکره التی ماه قدر بر حیات اولمش واون اوچ سنه قدر ایفای وظیفهٔ حکومت ایتمشلردر

بعد وفاته مجاهدالدین قیمازك رأی وتدبیرنده اجرای حکومت ایتمك اوزره موصل ولایتنه اوغلی ارسلان بن مسعود مالك اولمشدر

بشیوز طقسان درت سنه‌سنده زنکی بن مودود بن عماد الدین · سنجار · رقه · خابور · دستاداره وضبطنده اولدیغی حالده ترك حیات مستعار ایلدی تواضع وعلم وحلم وعدلی زیاده‌سیله سور ودائماً دائرهٔ عدل وحقانیت داخلنده اجرای احکام ایدر بر ذات مکارمکار ایدی · بعد وفاته مقامنه اوغلی قطب‌الدین محمد قائم وبو مملکتلره مالك اولوب فقط امور وخصوصات ممالکك تدابیری پدرینك مملوکی بولنان مجاهد الدین قیمازك دست لیاقت واقتدارینه احاله وتفویض اولندی

سنهٔ مذکوره‌ده (نور الدین ارسلان شاه بن مسعود) نصیبین قطعه‌سنی عمی زاده‌سی محمد بن زنکی الندن اخذ وضبط ایتمسنه مبنی (عادل) ایله (محمد) اره‌سنده مخالفت ومغایرت حاصل وبناء علیه (عادل) جزیره‌یه نازل ونور الدین ارسلان شاه نصیبین محمده تسلیم وتودیع ایدرك موصله داخل اولدی

التی یوز بش سنه‌سنده (معز الدین سنجر شاه بن غازی بن مودود) الجزیره دست اداره‌سنده اولدیغی حالده قتل اولندی · چونکه کندوسی درجهٔ نهایه‌ده ظلم وغدار وقتال اولدیغی جهتله محاربانده‌دست اداره‌سنه کچیره‌بیلدیکی اسرانك وسائر اصحاب جنایاتك حقلرنده ترتیب مجازات شدیده ایدرك غایت وحشیانه معامله ایدر وظلم وتعدیسی اولقدر کثیر وشدید ایدی که مظالم وتعدیاتی آثاری عیال واولادینه‌ده‌تأثیر واصابت ایلر ایدی حتی «محمود» و«مودود» نامارنده ایکی نفر مخدومنی قلعه‌ده وغازی نامنده دیکر مخدومنی‌ده هوام وحشراتك فوق العاده کثیر وزیاده اولدیغی نهایت مظلم وتاریك بر خانه‌ده حبس وتوقیف ایلیوب بر مدتدنصکره کویا رقت ومرحمتنی جلب ایتك وکندوسنی هوام موذیه ومضره‌دن خلاص ایلك مقصدیله (غازی) بر حیه‌یی‌طوتوب سنك دل اولان پدرینه کوندردی ایسه‌ده بو حیه‌نك جالب رقت ایدر اولمامسی اوزرینه‌غازینك غم وقساوتی تزاید ایدرك برحیله وخدعه‌ایله پدرینك خوانندهلرندن) ساریه) نام

جاریه‌نك خانه‌سنه فرار ایدوب مزبوره بعض اشعار عراقیهٔ موثره اوقودقچه (غازی) اغلار ایکن پدری بر دنبره خانه‌سنه داخل اولمسیله غازی درحال پدرینك ایاقلرینه قپانوب تضرع واسترحام ایلدیکی أثناده پدری اوانده کندوسنی قتل واعدام ایلدکده خانه‌ده بولنان استادلر غازینك اوزرینه طوبلانوب انلرده مقتولك قاتلی بولنان پدرینی قتل واعدام ایلدیلر وعساکر موجوده‌سی‌دخی قلعه‌ده محبوس اولان اوغلی محمودی چیقاروب استخلاف ایتدیلر وخواننده وسازنده‌لر وسائر جاریه‌لرك هربری برطرفه طاغلدیلر . ومحمود دخی برادری مودودی قتل ایدرك پدرینك بلاد متروکه‌سنده کسب استقلالیت ایلدی

التی یوز التی سنه‌سنده (عادل بن ایوب) سنجاره نازل وقطب الدین محمد بن زنکی اورانك حکمداری اولدیغی حالده عسکری کال متانت وقوتله اجتماع ایلملرینه مبنی هرنقدر اوراسنی تحت محاصره‌یه الدی ایسه‌ده عادل مطلبنه نائل اوله‌میه‌رق اورادن حرانه عازم وراحل وخابور ونصیبین قطعه‌لرینی استیلا ایلیوب داخل اولمشدر

التی‌یوز یدی سنه‌سنده ملك موصل «نورالدین» ارسلان شاه دوچار ومبتلا اولدیغی علتك تأثیراتیله مدت مدیده اسیر فراش اولوب عاقبت دست جلاد اجلدن تخلیص رقبهٔ حیاتیه ایده‌میه‌رك سنهٔ مرقومه رجب شریفنك ایچنده ترك عائله دنیا ایلشدر وموصلك زمام إداره‌سی اون یدی سنه اون بر ماه دست اداره واقتدارنده قالمشدر

بونك مرض وعلتی اشتداد وامتداد ایلمسنه مبنی موصله درت ساعت قدر بعد مسافه‌سی بولنان وجهت غربیه‌سنده واقع اولوب (عین القیاره) و«حمام العلیل» تعبیر اولنان قابلیجه‌یه کیدرك استحمام ایلدکدنصکره عودتنده اثنای راهده ارتحال دار بقا ایتمشدر

کندوسی اسمر اللون وحسن الوجه وغایت مهیب المنظر واموزنده قلیل الصبر اولوب حال شیب وشیخوخت کندولرینه کال سرعتله عارض

اولمش . وبعد وفاته ملکنده اوغلی (ملك القاهر عز الدین مسعود بن ارسلان شاه) اون یاشنده وعقلی باشنده اولدیغی حالده استقرار وممکتك امور وخصوماتنك رؤیت وتدبیرنده پدرینك مملوکی بولنان (بدر الدین لؤلؤ) ابتدار ایتمشلردر

ذکر اولنان (ملك القاهر)دن کوچك (عماد الدین زنکی) نامنده دیکر بر اوغلی دها وار ایدی که اکا باباسی حال حیاتنده موصل ولایتنه تابع وایکی کون قدر بعدیتی اولان (عقره وشوش)قلعه وقطعه‌لرینی تملیك واعطا ایلمشدر

سنهٔ مزبورده‌ده محمود بن‌قطب الدین(ملك اشرف)ك دائرهٔ اطاعت وادارهسندن خروج ایتسیله درحال (بدر الدین لؤلؤ)تلعفری محاصره ایدرك حرب وجدال اولمقسزین امان‌ایله اخذ وضبط ایلدی بعده خالد (ملك الاشرف) طرفنه سنجاری ویرمك واکا عوضاً رقه‌یی المق شرطیله اشرف‌ایله مصالحه وقوعبولدی . بو حالده (ملك الاشرف) سنجاری ومحمود بن قطب الدین رقه‌یی الدی . چونکه اورانك اخذ وضبطنه ملك العادل بر خیلی زمان‌اشتغال‌ایلدی‌ایسه‌ده‌موفق‌اوله‌مدیغندن اوراسنی سعی واقدام ایله (موسی) المشیدی

بعده ملك الاشرف موصله داخل اولوب اربیل صاحبی بولنان (مظفر الدین کوکبودی) وعمادیه وعقره وشوش صاحبی عمادالدین زنکی بن ارسلان شاه ایله عقد مصالحه ایدوب اورالرینی کندوسی دست تسلیم وادارهسنه‌الدی . و(بدر الدین لؤلؤ) طرفندن‌استیلا اولنان‌و دست اداره وضبطنده بولنان عمادیه‌دن ماعدا قلاع اکرادی (عماد الدین زنکی)یه ویردی . « وبدر الدین لؤلؤ »دخی‌تلعفری ملك الاشرفه‌ترك واعطا ایلدی بو صره‌ده « رقه » قطعه‌سی محمود بن‌قطب الدین الندن « ملك الکامل بن عادلك » اخذ ونزعنه‌قدر زائل‌اولمدی بعده ملك‌الکامل رقه‌یی محمود دست ادارهسندن اخذ وضبط ومتعاقباً برادری عماد الدین قتل‌واعدام‌ایلدی‌و صکره‌اورابه‌ملك‌الاشرف بن‌موسی مالك‌وصاحب‌اولدی

(عواقب البغی لها مصرع : تنزل السلطان عن عرشه)
(اذا طغی الکبش بشحم الکلی : ادرج رأس الکبش فی کرشه)

التی یوز یکرمی برتاریخنـده (اربیل) صاحبی مظفر عیسی المظم والمظفر ایله اتفاق واتحاد ایدرك موصل ولایتنی تحت محاصره یه الدی ایسه ده مقصدینه نائل وبو بابده کی مرامی حاصل اوله مدیغندن خائباً رجعت ایلدیلر

التی اوتوزیدی سنه سنده (بدرالدین لؤلؤ) سنجاری محاصره واستیلا ایدرك ایوبیلردن بولنان (جوادبن یونس) ك دست اداره سندن سنجاری اخذ ونزع وکندوسنی اورادن طرد وتبعید ایلدیکه (ملك صالح ایوب دمشق شامی آلوب و (عانه) ی عوضا ویرمشیدی

التی یوز سکز سنه سنده خوارزمیه طایفه سنك میانه برزبانهٔ نار فساد واقع اولوب اهل حلب ایله وقوعبولان محاربات ومقاتلاتده خوارزم اشکری مغلوب ومنهزم اولملری اوزرینه (بدرالدین لؤلؤ) (نصیبین) قطعه سنه مالك اولمشدرکه ملك الصالح اعطا ایلدیکی کوندنبرو خوارزمیلر الندە قالمشیدی بعده عساکر خوارزمیه (حلب) و (رقه) و (سروج) و (رها) و (رأس العین) مملکت وقطعه لرینی ضبط واستیلا ایلدکلری مثللو (حمص) مالکی دخی (خابور) و (حران) قطعه لری اوزرینه یوریه رك عساکر خوارزمیه نهایت (عانه) قدر ایلرولیوب اوراده منهزم وپریشان اولدیلر

التی یوز اللی سنه سنده تاتار ملکی (هلاکو) بغدادی استیلا وضبط ایدرك خلیفه (المعتصم باللهی) قتل ایلدیلر اوراده اهل سنت ایله شیعیه ارەسنده برزمان اتش فتنه وفساد واقع اولمش ونیجه خلقك اموال وامتعهٔ حیاتیه لری یاغمشدر

بو هلاکو خانك اون سنه مالك اولوب هلاکندنصکره اوغلی (ابقا) یه ارثاً انتقال ایدن اون بش قطعه بلاد جسیمه دن واقالیم عظیمه دن برنجیسی اقلیم خراساندرکه انك کرسئ اواسی (نیشابور) در ایکنجیسی بلاد جبال ایله مسمی اولان اقلیم عراق عجمدرکه انك دخی کرسئ اواسی (اصفهان) در

اوچنجیسی اقلیم عراق عربدرکه انك مرکز لواسی (بغداد) در دردنجیسی اقلیم آزربیجاندرکه انك کرسئ لواسی (تبریز) در بشنجی اقلیم حوزستان تستردرکه مرکز لواسی (تشتر) درالتنجی اقلیم فارسدرکه انك مرکزلواسی (شیراز) دریدنجیسی اقلیم دیاربکردرکه انكدخی مرکز لواسی (موصل) در سکزنجیسی اقلیم رومدرکه انكدخی کرسئ لواسی (قونیه‌در) اقالیم مذکوره کبی سائر مشهوراولمیان ممالکدر

التی یوزسکسان سنه‌سنده (تیمور بن هلاکو بن طلو بن جنکیزخان) هلاك و منقرض اولمشدرکه آنك هلاکی سببیله انوار کواکب اهل سلام اوزرینه مستولی اولان ظلمت مظالمی خدای مستعان تخفیف بیورمشدر بونك هلاکی (جزیرهٔ ابن عمر) یعنی (جزره‌ده) انکسارندن مکموداً یعنی تحسر وانکسارك تأثیریله وقوعبولمشدر زیرا مسلمانلر آنی کسر وحسرت وادیلرینه القا ایلمشدرکه بوده انك کسری اثری ایدی یدی یوز اون التی تاریخنده (خزبغدا) اسمی (خدابندا) محمد بن رعون بن (ایغا) بن هلاکویه انتقال ایلدی

اشته (بدر الدین لؤلؤ) حضرتلرینك وفاتی بوتاریخه تصادف ایتمشدرکه بروجه آتی تفصیل وبیان اولنور

التی یوز اون طقوز سنه‌سنده (ملك القاهر) ترك لباس حیات فاخر ایتمسیله (بدر الدین لؤلؤ) وکالتنی تبدیل اصالت واکتساب حال استقلالیت وکندی ذاتنه (ملك الرحیم) لقبنی ویره‌رك تسویهٔ اموره مبادرت واجرای دجلهٔ احکام حکومته مواظبت ایلمشدر

(بدر الدین لؤلؤ) ملك الاشراف بن ملك العادل ایله اتفاق واتحاد ایدرك برابر خیلی محاربات ومقاتلاتده بولنوب نیجه بلاد وممالکی دست اداره وضبطلرینه المش ونیجه امور ومصالحده حسن موفقیت حاصل اولمشدر حتی اتابکك سراینی کلیا هدم وتخریب ایتمش واوجه منفرداً ومستقلا کرسئ حکومت مملکتده بولندیغی ایامدن ماعدا قرق اوچ سنه‌دن زیاده مشترکا موصل ولایتنده اقامت واجرای حکومت ایلمشدر

اوراق شریکی بولنان ملك الاشرف ایله برابر بغداده کلان (هلاکو) اوزرینه کیتدکلرنده اوراده وقوعبولان محاربهٔ شدیدهده ملك الاشراف مقتولا داراخرته رحلت وکندوسی درحال موصله عودت ایلدی چوق زمان مرور ایتمکسزین سنی سکسانی متجاوز اولدیغی حالده ارتحال دار بقا ایتمسیله برینه اوغلی (ملك الصالح) زمام حکومتی دست اداره سنه آلدی وبرادری علاء الدین دخی سنجارك ادارهسنی یداقتدارینه کچیردی واشبو وقوعات التی یوز اللی تاریخنده ظهوره کلدی بدرالدین لؤلؤنك نعش مغفرت نقش عالیلری (نور الدین شهید) جامعشریفی قربنده واقع سادات کرام ذوی الاحترامدن (علی الاصغر) بن محمدك مرقد منور ومشهد مطهرنده تدفین اولنمشدر موصلده خیلی آثار خیریهسی واردر (رحمة الله علیه)

قرق اوچ بوقدرسنه ظرفنده و (بدر الدین لؤلؤ) نك ادارهسنده کمال عدل وحقانیت ایله حقوق عباد رب معبود محافظه وبرنهج شرع قویم فصل دعاوی انام اولنهرق من کل الوجوه بلاد ونواحیسی محارسه اولندیغندن اومدتده موصل ولایتنه وحوالیسنه نه آفات سماویه وارضیه اصابتله دوچار درکات وصدمات وفلاکت ونهده سیرازهٔ مملکته طریان وتطرق اختلال ایله کرفتار انقلابات وملالات اولمشدر ؛ وتاتار طایفهسنك ظهورینه قدر اسایش ورفاه حال ولایت برکمال بولنمشدر

بوتاریخده سنجار صاحبی قطب الدین رحلت دار بقا ایتمسیله اورایه اوغلی (عماد الدین شاهنشاه) بر قاچ ماه مالك اولوب بعده محمود بغتة هجوم ایدرك قتل واعدام ایتمش وسنجارك زمام حکومتنی دست ادارهسنه المشدرکه سنجار ملکلرینك آخری اشبو عماد الدین شاهنشاهدر

(شعر)

(او انصفوا انصفوا لکن بنوا فبغی ٭ علیهم الـدهر بالام والمحن)
(واصبحوا لسان الحـال ینشدهم ٭ هذا بذاك ولا عتب علی الزمن)

بونلرك بابالرینك افعال وحرکات واقوال ومعاملاتی عـدل وفضل وحقانیت اوزره اولدیغی حالـده کندولری شهراه عدالت وحقـانیت

واستقامتی ترك ایدرك مخالف ومغایر عدل وحقانیت اولان یوللره سلوك ایلدکلرندن ناشی دهر دخی بونلری بوصورتله منقرض وپریشان ایلدی (ولله عاقبة الامور)

(استیلای تاتار)

وقتاکی (بدرالدین لؤلؤ) نك خبر موتی تاتارلره واصل اولدی درعقب عسکری کاوب وسل سیوف ظلم وجور ایلیوب بغدادده ایلدکلری کبی بوراده دخی خلقی قتل واسیر وخلقك اموال واشیاسنی غصب وغارات وکتب ورسائل اسلامیه‌یی دجله نهرینه القا ایدرك ومنهزم وپریشان اولان بدرالدین لؤلؤ اولادینی دمشق الشامه کوندرەرك موصل ولایتنی ونهر فراتك جهت شرقیه‌سنده بولنان بلدەلری و (الجزیره ٠ وحران ٠ وسنجار ٠ وتلعفر) قطعەلرینی ایادیٔ ضبط وادارەلرینه آلدیلر (وعاثوا فی البلاد ٠ واکثروا فیها الفساد) مدلولاتنی اجرا ایلدیلر

بعده (شام) (وحلب) قطعەلرینك دخی ضبطنی قصد ونیت ایدوب ونهایت حلب قطعه‌سنی مستولی اولوب برپازار کونی بداء ومباشرت اولنان جنك وجدال ومحاربه وقتال جمعه کوننه قدر امتداد ایتمش وکندولرینه دخالت والتجا ایدنلردن غیری فرد افریدی سیف وسنان ظلم وستملرندن وایادی تعدیلرندن جاننی ومالنی قورتاره‌مامش والحاصل قطعهٔ عراقیه‌یی خراب وپایمال واتش مظالم وغدرلریله عالمی سوزان ومشوش البال ایتمشلردر

التی یوز اللی طقوز سنه‌سنده (بدرالدین لؤلؤ) اولادی (ملك الظاهر) مدتنده مقاطعات کثیره وتعیینات وفیره‌یه نائل ومظهر اولمشلرایدی ایسه‌ده بومقاطعاتله دخی رفاه وراحتله تعیش ایده‌میه‌رك عهد قریبده کلیاً منقرض اولدیلر بوملك الظاهر پدرلری (بدر الدین لؤلؤ) نك اتباعندن ایدی (فسبحان من یجعل التابع متبوعاً والمتبوع تابعاً ؛ ولایکون لما اعطاه مانعاً)

یدی یوز یکرمی سکز سنه‌سنده چکرکه‌نك کثرتاوزره ظهور وتعمم

ايتمسندن وايكى سنه على التوالى يغمورلرك وقت وزماننده ياغمسندن وتاتار طائفه سنك ظلم وجورلرينك بو حواليه استيلاسيله دولتلرك تغيرات احواللرينك تأثيراتندن طولايى دياربكر • وميافارقين • وموصل • واربيل • وماردين والجزيره قطعه لرنده اوبله برقحط وغلا واوبله بردردوبلا مستولى وظاهر اولمشلردركه بو حال دهشت اشتمال هركسه اولادلرينك بيعيله تدارك نان ايتمكه مجبوريت ويرمش وبردرجه يه قدر بو حال بغداد قطعه سنده ده وقوع بولمشدر

يدى يوز التمش سنه سنده تيمورلنك ظهور ايدرك بلاد وممالك ماوراء النهره وهند • وفارس وقطعه عراقيه يه مالك اولمش ونيجه بيوك بيوك ملكلره غلبه ايتمش وحتى بغداد قطعه سنى دخى خليفه سى بولنان سلطان احمد ابن الشيخ اويس اداره سندن اخذ ونزع واورادن موصل ولايتنى دخى كذلك اخذ وضبط ايلمش وبورايه (حسين بك) نامنده برنائب ترك ايليوب كندوسى بلاد روم طرفنه متوجهاً قيام وحركت ايدوب بونك بو حركات باغيانه سى يدى يوز طقسان التى تاريخنده وقوعبولمشدر

سكز يوز طقوز سنه سنده تركستان اهاليسندن (آق قوينلى) و(قره قوينلى) قبيله سى ظهور ايتمشدركه بو طائفه دن الك اول ظهور ايدن (قره يوسف بن قره محمد) تركمانيدر بو (قره يوسف) اذربيجان • ماردين • رها • دياربكر موصل • سيواس • مملكتلرينى زير اداره وحكمنه آلوب لكن سنهٔ مرقومه ده وفات ايتمكله يرينه اوغلى (قطلى بك) قائم اولوب ممالك مذكوره نك زمام اداره لرى بر سنه قدر يدنده قالدقدنصكره سكز يوز اون سنه سنده اوده ترك عالم ايلديكندن بلاد مذكوره نك رشتهٔ اداره سنى (قره ايلول عثمان بك) دست اداره سنه آلدى سكز يوز اون بر سنه سنده قره قوينلى طائفه سندن ماردين صاحبى (بن ارتق) دولتى استيلا ايتمسندن طولايى (بن ارتق) دولتى او تاريخده منقرض اولدى وماردينى دخى قره ايلول عثمان بك ضبط ايلمش اولديغندن ماردين صاحبى (الصالح بن السعيد الاسكندر بن محمد بن غازى بن ايلغازى بن ارتق) قهراً ترك دغدغهٔ كائنات ايلمشدر

سکز یوز اون اوچ سنه‌سنده قره‌ایلولی عثمان بك ترك حیات مستعار ایلدیکی جهتله یرینی یعنی مالك اولدیغی ممالکی اوغلی (حمزه) بك اخذ وتملك ایلدی

سکز یوز اوتوز التی سنه‌سنده موصل ونواحیسنده یورطه قدر طولو یاغوب نیچه مواشی وحیوانات واشجار ومزروعات ونباتات هلاك وتلف اولمشدر

سکز یوز التمش درت سنه‌سنده بغداد ایله موصل اره‌سنده بر فتنه وفساد ظهور ایدرك ملکلر میاننده واقع اولان اختلافات واختلالاتدن طولایی نیچه قوافل وقرا نهب ویغما ایدیله‌رك اوارالق بغداد وموصل مالکی بولنان وزیاده‌سیله غدار وظالم اولان (جهانکیر بن علی بك) ترکانی وفات ایلدیکندن اسایش ممالك عودت ایلدی

سکز یوز التمش سنه‌سنده جزیرهٔ بن عمرده طاعون علتی ظهور ایدرك موصل وشهرزور ، وعمادیه ، وعقره جهتلرینه سرایت ایلدیکندن آنك تأثیراتیله خیلی نفوس ترك حیات مستعار ایلدیلر

سکز یوز التمش طقوز سنه‌سنده بر (طویل حسن بك) ظهور ایدرك الك اول موصل ولایتنه وحوالیسنه مالك اولمشدر

سکز یوز یتمش بش سنه‌سنده موصلدن جریان ایدن دجله نهری بر صورت فوق‌العاده‌ده فیضان وطغیان ایلدیکندن کیده‌رك وبغدادی احاطه ایدرك غرق ونابود ایتمك راده‌سنه کتورمشدر

سکز یوز یتمش التی سنه‌سنده (طویل حسن بك) امراسندن (یوسف) نام بر ذاتی موصل ودیاربکر واذربیجان عساکرینی زیرا ادارهسنه ویره‌رك توقاد طرفنه کوندروب اورایه ورودلرنده (توقاد) قضاسنی تحت محاصره‌یه الهرق اخذ وضبط ایلدی

سکز یوز سکسان اوچ سنه‌سنده اوزون حسن وفات ایتمکله آنك یرینه اخلاق ذمیمه اصحابندن بولنان اوغلی (خلیل) قائم اولوب پدرینك

مالك اولديغى بلاد وممالك دست ادارەسنه انتقال ايلدى

سكز يوز سكسان سنه‌سنده ذكر اولنان (خليل) متصف اولديغى سؤ حال وبد سيرت وبد فعالندن طولايى پدرينك امراسندن برينك يديله قتل واعدام ايدلمش وبر سنه ايكى ماه انجق اجراى حكومت ايده‌بيلوب بعده (شاه يعقوب البايندرى) انك ترك ايلديكى ممالك وبلدانك زمام ادارەسنى دست ضبطنه آلمشدر

سكز يوز سكسان بش سنه‌سنده (ملك الاشرف) قيتبـاى دياربكر اوزرينه سوق ايلديكى عسكرلر اوراده بولنان « شاه يعقوبك » اشكرى ايله ملاقات وهمان حرب وجداله مبادرت ايدرك اثناى محاربه‌ده نفوس كثيره قتل وتلف اولدقدنصكره ملك الاشرف عسكرى منهزماً عودت اتمكه مجبور اولمش ودياربكرك اخذ وضبطى ميسر اوله‌مامشدر

سكز يوز طقسان التى سنه‌سنده « يعقوب شاه » وفات ايلديكى جهتله آنك ترك اتمش اولديغى ممالك « رستم ميرزا »نك وبر روايته كوره مسيح بكك يد ادارەسنه انتقال ايدوب بعده كندوسى خلع ايديله‌رك برادرى « على » بك مالك اولدى

بعده بوده خلع اولنه‌رق ترك ايلديكى ، اذربيجان ، ماردين ، رها دياربكر ، موصل سيواس ولايتلرينك زمام حكومتى « رستم‌ميرزا خان بن مقصود بك بن طوبل حسن » نك دست ادارەسنه‌انتقال‌ايدرك مدت حكومت بش سنه‌قدر امتداد ايلدى

طقوز يوزقرق برسنه‌سنده وجنتمكان‌فردوس اشيان‌سلطان «سليمان» خان حضرتلرينك ايام‌سلطنتلرنده‌بغداد وموصل‌ونواحيسى ممالك‌محروسهٔ آل‌عثمان خلدالله‌ملكه الى‌انقراض الدوران جمله‌سنه داخل ولاحق اولمش اولديغى اكلاشيلمشدر

طقوزيوز سكسان سنه‌سنده موصل ولايتنده ، وتبريز ، وآزربيجان واخلاط ، قطعه‌لرنده برعظيم وشديدحركت‌ارض وقوع‌بولمشدركه

بعض ابنیه و بیوت منهدم وخراب اولمشدر

سنهٔ مرقومه‌ده برصورتله کسوف واقع اولمشدرکه عالمك احوال روشن اشتمالی برشب دیجوره تحول ایدرك حتی روی اسمانده بولنان نجوم وکواکب ظاهر ونمایان اولوب طیران ایتمکده بولنان طیور یرلره سقوط ایتمش واشبو کسوف وقت ظهردن عصره قدر امتداد اوزره بولنوب جهانه خوف ودهشت وعقلایه وله وحیرت ویرمشدر

طقوزیوز سکز سنه‌سنده موصل وحوالیسنده وقت وزماننده یغمورك یغمامسندن طولایی ظهور ایلیان قحط وغلانك دفع وازاله‌سی ضمننده اهالیٔ موصل اغنام ومواشی سائره‌یی الەرق اوچ کون متوالیا ایتدکلری دعا عقیبنده ادای صلوات ودعوات هنوز تمام اولمقسزین قبله طرفندن ظهور ایدن سحاب مراحم مآب اطراف ممالك وبلدانی احاطه ایدرك قربه اغزندن دوکیلور جسنه نزول ایدن یغمور مزروعات ومخلوقات وحیواناتی احیا ایتمشدر

« منهال الاولیاء » نام تاریخك صاحبی « محمد امین بن خیرالله الخطیب العمری »نك بیك سنهٔ هجریه‌سنه‌قدر موصل ولایتنه والی اولنلرك تراجم احواللرینه واسملرینه کسب اطلاع ومعلومات اولنه‌میوب فقط تاریخ مذکوردن صکره والی اولنلرك علی صورت الاختصار اسامی وتراجم احواللری بیان وتذکار اولنور . دیدیکنه نظراً سنهٔ مذکوره شهر ربیع الاولنده دولت علیهٔ عثمانیه طرفندن « حسین پاشا » نامنده بر والی نصب وتعیین اولنوب لکن بونك احوالی کسب اشتهار ایتمامشدر

بیك اوچ سنه‌سنده وزیر روشن تدبیر وعلم وفضل وعدالتله شهرتکیر (سنان پاشا) موصل ولایتنه والی نصب وتعیین ایدلمشدرکه کندولری فوق العاده مدبر وشجیع وعادل اولدیغندن جنتمکان سلطان ﴿ سلیم ﴾ خان حضرتلرینك ایام سلطنتلرنده مصره والی نصب اولنوب وبعده قطعهٔ یمانیه‌یه کوندریلوب او حوالینك اختلالات عظیمه‌سنی اصلاح برله اورادن غرب جهتنه تحریك لواء فتح ونصرت ایدرك (حلق الوادی) قلعه‌سنی

وسائر نواحیسنی فتح ایلیوب بعده عودت ایلسنه مبنی طقوز یوز سکسان سکز سنه‌سنده عهده استیهاللرینه وزارتعظما رتبهٔ جلیله‌سی توجیه بیورلمش وبعده جنتمکان سلطان مراد خان حضرتلری زماننده مقام صدارتدن عزلیله امیرالحاج اوله‌رق شام ولایتی والیلکنه نصب وارسال ودفعهٔ ثانیه‌ده مقام صدارتی احراز واستحصال وبیك درت تاریخنده دار بقایه ارتحال ایلشدر بو سنان پاشا یمن قطعه‌سنی فتح ایدن (سنان پاشا دکلدر

بیك اوتوز سنه‌سنده موصل ولایتی والیلکی موصل اشرافندن ودرایت وذکاوت اصحابندن (بکر پاشا بن یونس) عهده‌سنه تفویض واحاله بیوریلوب رجال دولت علیه نزدنده وقع وحیثیت ذاتیه‌سی معلوم ودرایت ولیاقتی مجزوم اولدیغی جهتله بر سنه موصل والیلکنده بولندقدنصکره عزل ایدیله‌رك مناصب ولایات سائره‌یی دور ایتمش وبیك اوتوز بش سنه‌سنده ینه موصل ولایتی والیلکنه عودت ایلشدر بومدت ایچنده اموال رعایایه اطالهٔ دست ظلم وتعدی . وخلقك عادتا عقارات واراضیسنك اخذ وضبطنه تصدی ایلیوب فقط موصلك سوربنی تعمیر ایلدیکی جهتله کندوسنه علاوة مأموریت اوله‌رق مدینهٔ خربروتك اداره‌سی دخی یدینه تفویض وتسلیم ایدلمش ایسه‌ده دانهٔ عمری خرمن عالمده رسیدهٔ ختام اولدیغندن مرغ روحی آشیان وجودنده دانه‌چین تعیش وحیات اوله‌میوب بیك قرق بش تاریخنده کلزار بقایه طوغری پرواز اولمشدر درحال برینه دیاربکرده بولنان امرای عسکریه‌دن محمد پاشا کوندریلوب متعاقباً بیك قرق التی سنه‌سنده بکر پاشا زاده محمد پاشا والی نصب وتعیین ایدلمش ایسه‌ده بو قبیله عهد قریبده منقرض ونابدید اولمشدر

بیك اوتوز ایکی سنه‌سنده موصلده بر برودت فوق العاده کسب اشتداد ایتمشدر که دجله نهری تجمد ایدرك اوزرنده انسان وحیوان مرور وعبور ایتمشلردر

بیك اوتوز ایکی سنه‌سنده بغداد امراسندن بکر صوباشی رایت افراز

طغیان اولوب بغداد والیسی (یوسف) پاشایی اعدام وبو وسیلهٔ طاغیهٔ وحشیه‌ایله اهراق دماء انام ایلسی اوزرینه طرف دولت علیه‌دن دیاربکر والیسی (حافظ احمد) پاشا عساکر کافیه‌ایله بغداده تعیین واعزام اولنوب بونك او طرفه متوجهاً حرکت ایلدیکنی بکر صوباشی استخبار ایتمسیله درحال بغدادی کندوسنه ترك واعطا وفقط نامنه خطبه قرأتله ضرب سکه ایده‌جکنی شاه عباسه وعد واشعار ایتمش ومتعاقباً حافظ احمد پاشا بغداده واصل اولمش ایسه‌ده صوباشی بغداد قپولرینی سد وبند ایلدیکی اجلدن حافظ احمد پاشا درون مملکته داخل اوله‌میوب خارج شهردن تدابیر مقتضیه اجراسنه مبادرت برله بغدادی تحت محاصره‌یه آلدی

اوارالق بغدادده غایت شدتلی بر قحط وغلا ظهور وانواع فسادات وبلا ظاهر اولدیغی اجلدن شاه عباس بغداده مواصلت ایده‌میه‌جکنی وبو بابده‌کی مقصدك حاصل اوله‌میه‌جغنی اکلار

حافظ احمد پاشا بغدادك شاه عباسه تسلیم اولنمامسی واداره‌سنی صوباشینك ید اقتدارنده قالمسی مقتضای ارادهٔ سنیه‌دن اولدیغنی بالواسطه صوباشی‌یه تبلیغ وبیان ایتمسیله صوباشی بو امر وارادهٔ سنیه‌یه ممنوناً انقیاد واطاعت وبغدادك قپولرینی آچوب واحمد پاشا ایله کوریشوب کندوسی اجرای حکومته مباشرت واحمد پاشا دخی دیاربکره عودت ایلدی

بعده (شاه عباس) بغداده داخل اولوب بکر صوباشی‌یه مقدما بغدادك کندوسنه تسلیمی حقنده‌کی وعدینك ایفا وانجازینی تکلیف ایلسی اوزرینه بکر صوباشی اولکی وعدندن نکول ایلدیکنی وکندوسنك وزرای سلطنت سنیه‌دن بغداد والیسی اولدیغنی بیان ایلدی

بونك شو معامله‌سنه (شاه عباس) فوق‌العاده غضبناك وکمال حدت وشدتندن عواقب اموری عدیم الادراك اولوب ودرحال بغدادی تحت محاصره‌یه آلوب اول‌قدر تضییق ایلدی‌که داخل مملکتده محصور اولان اهالی وعلی‌العموم اداتی واعالی ارزاقدن تهی وخالی اولدیغندن ودفع علت جوع ایده‌بیله‌جك بر شی بوله‌مدقلرندن بالضروره کلب ودواب وانسان

وسائر ميته وحيوان اتلريني اكل وتناوله مجبور اولهرق بو وجهله دفع علت مدهشهٔ جوع ايتمكه مباشرت ايلديلر بو مضايقهٔ شديده تأثيراتيله ارتق اعدايه مدافعه ومقاومته تاب وتوانلري قالمديغندن بغدادك (شاه عباسه) تسليم اولمسنه مجبور اولديلر

(شاه عباس) درون مملكته كيرمسيله همان بكر صوباشي يي و برادري على اغايي و بغداد قاضيسني ونائبني والحاصل اهاليدن درتبيك نفوسه قريب خلقي قتل واعدام وافنا واوراده موضوع كتابخانهٔ اعتبار اولان اهل سنت كتابلريني دجله نهرينه القا (وامام اعظم) افندمز حضرتلرينك مرقد منورلريني و (عبدالقادر) كيلاني قدس سره حضرتلرينك تربهٔ مطهرهلريني تخريب وامحا كبي بعض حركات غير لايقهده وافعال فضيحهده بولنوب (قاسم خان) نامنده كي وزيريني عساكر كثيره واجناد وفيره ايله بو طرفلره كوندردي (قاسم خان) كركوك سنجاغني اخذ وضبط ايلدكدن وموصل ولايتنه اطالهٔ دست تعدي وموصل واليسي بولنان چركس (حسين پاشا) ايله محاربه يه ابتدار وتصدي ايدرك بر مدت محاربه امتداد ايلدكدنصكره (حسين پاشا)نك سر ديانت مقربني قطع ايدرك شاه عباس جانبنه كوندروب كندوسي موصل ولايتنه والي اولدي

بعده عمريلردن موصل جامع شريف بانيسي (موسى) جزيره يه وبرادري (مراد خان) ديكر برادريله عماديه يه وسائر اهالينك اكثريسي بور طرفه هجرت ايلديلر

(قاسم خان) موصلده اوچ سنه قدر ارام واقامت واجراى حكومت وحتى بوراده تزوج ايدرك استقلاليته عزم ونيت ايلدي

بيك قرق سكز سنه سنده جنتمكان فردوس آشيان سلطان مراد خان رابع حضرتلري اللى بيك سوارى واللى بيك پياده كي جمعا يوز بيك لشكر غضنفر پيكري جمع وترتيب ايدرك بغداد ولايت جليله سنك فتح واستردادي ضمننده درسعادتدن تحريك لواى ظفر احتواى عثمانى وزحمات

سفریه‌یی تحمل بازوی اقتدارله قطع مراحل وطی منازل ایدرك دیاربکر ولایت جلیله‌سی جوارنده رکز خیام شوکت‌افشانی بیوردقلرنده بر شاب امرد وقیافت وقدرتی اقرانو امثالندن فراوان وازید حضور شوکتنشورلرینه چیقوب وکمال ادابله خاکپایلرینه یوز سوروب پیشگاهلرنده طوروب (شوکتلو افندمز اکر اراده ومساعدهٔ سنیهٔ جناب ماوکانه‌لری متعلق وشرفصدور بیوریلور ایسه اردوی همایونلریله برابر جهاده کیتملك واغور شاهانه‌ده فدای سر وجان ایتمك ارزوسنده‌یم) دیدکده ﴿سلطان مراد﴾ خان (بزله برابر جهاده کیده‌جك عسکرك بیقلرنده طراق وضع اولندقده آصیلوب دوشمامیدر) بیورمسیله شاب امرد درحال جیبندن بر طراق چیقاروب اوست طوداغنه صایلایوب طراغك دوشمدیکنی ﴿سلطان مراد﴾ کورمسیله هزار تحسین وآفرین ایدرك شاب امردك نامنی سؤال بیورملریله شاب (عثمان) اولدیغنی عرض ایلدکده اویله ایسه اسمکز (کنج عثمان) اولسون وپیاده عسکرك بایراغی سنك دست اقتدارکه ویرلسون) بیورمش واورادن قیام وحرکت ووصلك جوارینه نصب اوتاد خیام وصلت واقامت وقوع بولمشدر

اوراده اولدقلری حالده میر عمادیه (قباد بك) برای استقبال جم غفیر اکراد عسکری وسائر اتباعیله طاوللر ضرب ایتدیرەرك اردوی همایونه تقرب ایتسیله ﴿سلطان مراد خان﴾ حضرتلرینك واقع اولان استفسارلرینه بونك عمادیه بکی اولدیغی وقدوم شاهانه‌لرینی تبریك واستقبال مقصدیله کلدیکی عرض وبیان اولنمسیله بونلرك کندی حاللرنده اولدقلری ومعتادلری وجهله اجرای اصول وآیین ایلملرینی ارداه وفرمان بیوردی

انلرده حیوانلرینه راکب اولدقلری حالده بعض مرتبه ابراز مهارت واظهار شجاعت ایلدکدنصکره شرفصادر اولان مساعدهٔ شاهانه اوزرینه قباد بك حیواندن اینوب وحضور شاهانه‌ده یر اوپوب طورمش و﴿سلطان مراد خان﴾ التفات مخصوصه اوله‌رق بر جبلی علاوه ایدوب عمادیه‌یی قید حیات شرطیله کندوسنه اعطا واحسان بیورمشلردر

بعده سلطان ﴿ مراد ﴾ خان موصلك جانب شرقیسنده ودجله نهرینك كنارنده سطوت انداز آرام اولمشلردر . وقاسم خان اولجـه دهشت فزای قطعهٔ عراق اولان قدوم شاهانه مسموعی اولنجـه فرار یتمشدر چند روز موصلده اقامت ایدوب حتی بر كون كوردكلری بر رؤیاده كندولرینه اولنان اشارت اوزرینه تبدیلا شیخ ابوالنصر محله‌سنده واقع اصنافدن برسیدك خانه‌سنی تشریف بیورمشلردركه مذكور خانه‌ده اوطوردقلری بر اوطه الیوم مقفول ومسدودر

بعده بغداده متوجهاً تحریك لوای مظفریت احتوای شاهانه ایدرك عساكر موجـوده منصوره‌سندن وموصـل وجوارندن تبعیت ایلیـان جیوش وفیردن ماعدا اربیل وكركوك وسلیمانیه‌دن خیلی پیاده وسواری اجناد تابـع اولوب بویله تشكل ایدن جسیم بر اردوی همایونله طی مراحل وقطع منازل ایلدیكی خبرینی شاه عباس الدیـغی آنده بغـداد قلعه‌سنی بر صورت فوق العادده تقـویه وتحكیم ایلیـه‌رك ومحافظه‌سنه خیلی امرا وامناسنی ترك ایدرك محاربه ومدافعـه‌یه متهی وآماده وشرف وصول جناب سلطان ﴿ مراد ﴾ ه دیده دوز انتظار اولدیلر

سلطان ﴿ مراد ﴾ خان بغداد ولایت جلیله‌سنه تابـع (سامرا) قضاسنه بالورود ركز خیام سطوت ومهابت ایدرك اوراده ایجابی قدر یوز قنطارلق طوب واكا كوره خمیره دوكیدیرب لوازمات حربیـه‌نك نقصاننی اكمال ایلدكدنصكره قیام وحركتله بغدادك مناسب بر نقطه‌سنه نصب خیام ارام وممكلتك طریقلرینی قطع وبندایدوب امر محاصره‌سنه اهتمام ودرونینه طوبلرك انداختنه صرف مساعی واقـدام ومضـایقات شدیده‌نك استحصال وایقاعنه دوام ایلـدیلر ایسه‌ده بو حال وحركتدن مقصدك حاصل اوله‌میه‌جغی اكلاشیلسیله قلعه‌نك مناسب محللرینـه لغملر حفر ایتدیریله‌رك بو واسطه ایله قرق كون محـاصره‌دنصكره لغمـلرك تأثیراتیله قلعه‌نك بر طرفی منهدم اولمسیله درحال كشـاد اولنـان محلدن عسكری ومتعاقباً ذات همایونلری شهرك درونـنه داخل وكنج عثمانك النده رایت نصرت آیات تموج ونصرته مائل اولدیغی حالده سل سیوف

ظفر مألوف ايديله‌رك بكرمى بيكدن زياده لشكر اعـدا سيف جـلادت مراديه‌ايله قتل وافنا وبغداد ولايتى بو صورتله فتح واستيلا بيورلدى بعدالفتح قلعه بر جناك اوزرينه رايت نصرت غايات عثمـانيه‌يى الك اول نصب وركز ايدن (كنج عثمان) اولوب فقط بعـده اثنـاى حربده كندوسيده شربت شهادتى نوش ايلشدر

مجرد آل عثمانك سلالهٔ طـاهره‌لرنده مركوز ومفطـور بولنـان كرامات وخارق‌العاداتدن سلطان ❁ مراد ❁ خان‌حضرتلرينك خلقت اصليه وفطرت ذاتيه‌لرنده موجود اولان قـوهٔ قدسيهٔ معنويه وقدرت مقدسهٔ صوريه‌نك تأثيراتيله اثناى محـاربه‌ده اللى نفر طوبجينك تحريكنه مقتدر اوله‌مدقلرى جسيم بر طوبك دست كرامت پيوست عثمانيله بسمله خوان استمداد اوله‌رق ارقه‌سندن بر قوت فوق‌العاده ايله تحريك ايدرك ومطلوب اولان نقطه‌يه نقل وايصال ايليه‌رك اعدا جانبنـهٔ دانه انداز مهابت اولديغى وبنه ايكى پارمغيله طوبى تعطيل ايلـديكى وبنـاء عليه مذكور طوبه (طوب الفتح) تسميه اولنوب ليـالئ مباركه‌ده اوزرنده ايقاد قناديل تعظيم اولنوب الحالةهذه‌بغدادده بر زيارتكاه عبادرب‌معبود ايدوكى وكنج عثمانك دخى اوراده مدفون بولنديغى مشهور ومتعارفدر

جنتمكان فردوس اشيان ❁ سلطان مراد ❁ خان ابن احـد خان عليهما الرحمة والغفران‌اون ايكى ياشنده اولدقلرى حالده اورنك سلطنت عثمانيه‌يه جالس‌اولوب‌صدراعظم كمانكش (على پاشا)يى مقام صدارتده وشيخ‌الاسلام (يحيى) افندى‌يى مقام عالى فتواده ابقا بيورمش وتاريخ جلوسى ❁ مراد خان العادل ❁ جمله‌سندن مستبان وظاهر اولمشدر

بغدادن عودتلرى اثناسنده دوچار اولدقلرى (عرق‌النساء) علتى كتدكجه تزايد ايدرك درسعادته وصوللرنده او علتدن رهايا ب اوله‌ميوب بيك فرق طقوز تاريخنده شوال المكرمك التنجى پنجشنبه كونى بعد المغرب بكرمى يدى ياشنده اولدقلرى حالده ارتحال دار بقا بيورمشلردر وجمعه كونى ❁ سلطان ابراهيم ❁ خان جالس اورنك سلطنت آل عثمان اولمش

(واستعنت بالله کلامی جلوسنه تاریخ دوشمشدر

اوتاریخده عربلر (سماوره . وخزاعه) وجوارلرینك طریقلرینی سد وبند ایدرك وقطاع طریق مسلکنی طوتەرق ابنـاء سبیلك مالرینی غصب وغارت وخلقه درلو درلو جور واخانت وبغداد طرفلرینـەده دخوله جسارت ایلدیلر ایسەده بغـدادن سوق اولنـان عسکرك حرب وجداللرینه تحمل ایدەمیەرك فرار ایلدیلر

بیك طقسان بش سنەسنده موصل ولایتی والیلکی (علی پاشا) ربیعی عهدەسنەتفویض واحاله‌اولندی بوعلی پاشا مقدما الجزیره‌وموصل بلدەلرینك عرب شیخی خدمتنده بولندیغی اثناده بر شیدنطـولایی شیخ العرب بر کون بوکا حدت وغضب ایدرك‌هوانك غایت حرارتلی وشدتلی بر کونده بونی عربان اولەرق کونشك قارشوسنده ربط وبند ایتـدیروب وعربان جسدینه بکـز دوکدیروب اوزرینه هجوم واجتماع ایلیـان سنـکاره بر صورت فوق‌العادەده‌اذا وجفا ایتدیردکدنصکره‌بعض ذوات طرفلرندن اولنان رجا ونیاز اولنمسی اوزرینه علی‌پاشا او ورطەدن خلاص‌اولوب بر قافلەیه تبعیت ایدرك بلاد روم جانبنه عزیمت ایلـدی . اوراده بعض اکابر واعالی‌یه لتقا وانلره غایت صداقتله خدمتلرینی ایفـا ایدرك وترقی واعتلا ایلیەرك نهایت موصل ولایتنه والی اولدی

بو علی پاشا روم‌ده (عرب علی پاشا) وعربستانده (روم‌علی‌پاشا) وموصلده (علی کدوم پاشا) القابیله ملقب‌وشهرتیاب اولوب‌فی‌الاصل اولاد عربدندر والیلکی هنگامنده موصلك جهت جنوبیەسنده واقع بر تپه اوزرینه بر قصر بنا ایلدیکندن الیوم خراب وپریشان وآثاری مشهود ونمایان اولان مذکور قصرك محلنه (تل علی کدوم) تعبیر اولنورکه بو قصر (الشیخ محمد الغزلانی) قدس سره حضرتلرینك تربهٔ شریفه یاننده واقعدر

علی کدوم پاشانك والیلکله موصله ورودنده مقدما کندوسنـه اذا

وجهنا ايليان مذكور شيخ العرب (محمد الطائى) اربيل قضاسنه تابع سلطانيه ناحيه‌سندن قيام و حركت وتبريك وتسعيد مأموريت قصديله موصله بالورود « قضيب البان » حضرتلرينك تربهٔ عليه‌لرينه نازل واقامت واورادن مملكت درونده بولنان حكومت قوناغه‌ مكتوب حضور واليه داخل اولنجه والى كندوسنى بيلديكى وشيخ انى بيله‌مديكى حالده كندوسنه اظهار محبت وابراز مودت ايدرك بعده درحال شيخى طوتديروب اخناق ايتمش وتوابعاتندن برى مخوفلك حيوانه راكب اوله‌رق وناحيهٔ مرقومه‌يه كيدرك قبيله‌سنه خبر ويرمشدر

بيك يوز اوچ سنه‌سنده موصل ولايتى واليكى مصطفى پاشايه توجيه واحاله اولنوب كندوسى بلاد افرنجده بر مدت تحت اسارتده قالديقدنصكره خلاص اولدقده كندوسنه رتبهٔ وزارت ويله بو ولايت اعطا اولنمشدركه كندولرى اسير مصطفى پاشا ديمكله مشهور ومتعارف اولمشدر

بيك يوز طقوز سنه‌سنده بغداد واليسى على پاشا اورادن عزليله عهده‌سنه موصل ولايتى واليلكى تفويض واحاله اولندى وبونك واليلكى هنگامنده بغداد طرفندن كلمكده وبو جانبدن كيتمكده اولان قافله وكاروان بعض قطاع طريق جابلرندن اخذ ونهب اولنديغى خبرى سمعنه واصل اولمسيله درحال بالذات كندوسى او طرفه عزيمت ولصوصك آلمش اولدقلرى اموال واشيايى اخذ واسترداد واكثرسنى قتل واعدام ايليه‌رك بش نفرلرينى موصله عودتلرنده صلب ايتمش اولديغندن اوازالق يوللرده قافله ذاهبه وآيبه ايچون بر امنيت كامله حاصل اولمشدر

بيك يوز اون طقوز سنه‌سنده موصل ولايتى واليلكى شاه سوار زاده السيد شريف محمد پاشايه توجيه وبعده عزل ايديله‌رك يرينه اوغلى مصطفى پاشا دفعهٔ ثانيه اورق نصب وتعيين اولنمشدر

بيك يوز يكرمى اوچ سنه‌سنده موصلده ونواحيسنده بر صورتله قحط وغلا بليه‌سى ظهور ايتمشدركه خلق ترك وطن ودار ايدرك اطرافى

واكنافده مهاجرت ایتمكه مجبور اولدیلر بوكا (غلاء ابراهیم پاشا) تعبیر ایدلمش وچونكه موصلده اول زمانده والی ابراهیم پاشا بولنمشدر

بیك یتمش بر سنه‌سنده عمریلردن (مقتول) لقبیله ملقب ومشهور (احمد افندی) نامنده موصلده اغنیادن بر ذات وار ایدی كه (دجله) كنارنده غایت منتظم ومعمور بر بستان فرح‌افزا ودجله‌یه ناظر بر قصر دلكشاسی اولوب اكثریا اشراف ولایت واعیان مملكت او قصرده اجتماع ومحبت ایدرلر ایدی او تاریخده موصل ولایتی والیلكنه (ابراهیم پاشا) نصب وتعیین اولنوب كندوسی موصله داخل اولدقده هر نصلسه احمد افندی‌یه چشم حقارتله نظر ایدرك وبلا موجب كندوسنه بغض وعداوتنی تزیید ایلیه‌رك دولت علیه‌یه شكایت وبعض مرتبه كندوسنه قبحیات وخطیات اسنادیله احمد افندینك قتل واعدامی درجهٔ وجوبه رسیده اولدیغنی حكایت وبونك قتلی حقنده بر فرمان عالیشانك اصدار وارسالنی استرحام واشارت ایلدی

بعده والی پاشانك وقوعبولان دعوتی اوزرینه اجابت ایدرك والی پاشانك حضورینه داخل اولدیغی انده مقدما ایلدیكی تدبیر اوزره احمد افندی‌یی طوتدیروب وحایه‌لرینی بند وربط ایدرك حبس ایلیوب احمد افندی محبوس اولدیغی حالده مقتولا ترك حیات مستعار ایلدی ونعشنی جدی الحاج قاسم العمری جامعشریفی حاواوسنه دفن ایلدیلر

وفاتندن مقدم متوفانك مخدومی (ابو بكر) درسعادته كیدوب پدرینك صلابت دینیه اصحابندن ایدوكی واوور خیریه‌یه مائل اولدیغی رجال دولت علیه‌جه مشهور ومتعارف اولمسی حسبیله لدی العرض بونك عفوی جنتمكان فردوس اشیان ﴿ سلطان محمد خان ﴾ حضرتلری جانبندن شرفصادر اولان فرمان (ابو بكر) یدیله پدرینك مقتولا وفاتندن بر كون صكره موصله واصل اولدی . وبعده ابراهیم پاشا موصلدن انفصال ایدوب دیاربكر ولایتنه والی نصب وتعیین اولندی

بچاره (ابو بكر) درمان اراديكي درد درونى بو دفعه كسب شدت وافزونى ايلديكنه تحمل ايده ميه رك درحال درسعادته عزيمت وپدرينك سركذشتنى عتبهٔ علياى سلطنت عليه يه عرض وشكايت ايتمسيله شرفصادر اولان فرمان عدالتعنوان پادشاهى اوزرينه دياربكر واليسى (ابراهيم پاشا) قتل واعدام وبو نكله صورى ومعنوى اخذ ثار وانتقام اولندى

اوتاريخده رشوان زاده (خليل پاشا) دولت عليه نك دائرهٔ اطاعت وانقيادندن چيقوب وباشنه بر مقدار اشقياء وعونه يى جمع ايدوب اعلان عصيان ايلديكندن بونكله محاربه ومقاتله ايتمسى حقنده (رقه) واليسى طوبال (يوسف پاشا)يه امر وفرمان همايون شرفصادر وسانح اولمسيله درحال مشار اليه موصله نازل و(خليل پاشا)ايله مقاتل اولوب وقوعبولان محاربه ده (خليل پاشا) منهزم ومغلوب اولديغى انده (يوسف پاشا) بونى طوتديروب وباشنى كسديروب سرمقطوعنى دولت عليه يه بعث وتسيار ايلدى

بيك يوز اوتوز سكز سنه سنده موصل مفتيسى (على بن مراد العمرى) زماننده موصل اهاليسى ايكى فرقه اولوب بونلرك بينلرنده بر فتنهٔ عظيمه وبر دغدغهٔ وخيمه ظهور ايلديكه عقول عقلا متحير ونهر دجلهٔ افكار واسايش اهالى كلياً متغير اولدى بوفتنه نك ظهورينك اسباب موجبه سى (على المفتى) حقنده بين الناس بغض وعداوتلرينى موجب اوله جق بعض كلاملر دوران ايلديكندن مفتى على افندى والى پاشانك يانندن قالقوب خانه سنه متوجها عودت ايلكده اولديغى زمانى كندولرينه فرصت عد وشمار ايديله رك عدولرى طرفلرندن ضرب اولنمسيله درحال حكومت قوناغنه عودت ووقوع حالى والى پاشايه شكايت ايتدكده بونلردن بر طائفهٔ فاسده ايريله رق بونلرك واسطه لريله آتش فتنه وفساد علو افراز خانمان عباد والتى ماه قدر اهالى ارهسنده حرب وجدال وغوغا وقتال ممتد اولمش وطرفيندن خيلى نفوس تلف وضايع ونيجه اموال واشيا نهب ويغما

ایدیله‌رك بعد الصلح اسایش مملکت هیئت اصلیه‌سنه راجع اولمشدر . لکن اوراالق میانه‌لرنده حمای محرقه وسائر امراض مختلفه وشاقـه ظهور ایلیه‌رك انکله دخی خیلی نفوس بشریه ترك‌دغدغهٔ حیات ایتمش ومتعاقباً ظهور ایلیان چکرکه‌دخی مزروعاتی اکل واتلاف ایلـدکاری حسبیـله بونلری بر غلای متوسط تعقیب وبر حیـات اولنـلرك اسبـاب معیشت ورفاهلرینی اشکال وتصعیب ایلمشدر

بیك یوز اوتوز طقوز سنه‌سنده‌موصل ولایتی‌والیلکی ولایت‌مرقومه اکابر واشرافندن عبدالجلیل زاده (اسماعیل پاشا) نك عهدهٔ استهال سامیلرینه توجیه وتفویض بیورلمشدر . عبدالجلیل . عدیم المثیل . صاحب الخیرات والحسنات . ومالك ملك مرؤات . بر ذات مکارم آیات اولوب اسماعیل . ابراهیم . صالح . یونس . خلیل . نامارنده بولنـان ذوات کرام ذوی الاحترام جملهٔ کندوسنك اولاد پاك اعتقاد وعالیزادی ایدیلر بونلرك کافه‌سی (الولد صنو ابیه) کلامی‌مدلولنجه‌اخلاق حمیده‌واطوار بر گزیده اصحابی وخیرات ومبرات اربابی اولدقلری موصلده مشهود باصرهٔ خواص وعوام اولان آثاری دلالتیله ثابتدر . بونلرك الشبوکاری ذکر اولنان (اسماعیل پاشا)درکه‌موصلده‌بعض اصلاحاته‌موفق‌اولمشدر

بونلرك انسال وذریاتی الیوم موصلده موجـود واشراف وخاندان ولایتدن معدوددرلر بری عبدالرحمن پاشا زاده (یونس بك) ودیکری امین پاشا زاده (ایوب بك)در

بیك یوز قرق سنه‌سنده موصل ولایتی والیلکی دارنده‌لی (حسین پاشا)نك عهدهٔ اقتدارلرینه تودیع‌وتوجیه اولندی کندولرینك متصادف اولدقلری زماننده فضائل بر گزیده وتألیفات عدیده واخلاق وشمـائل حمیده اصحابندن (فتح الله بن صباغ) نام بر ذات عالیقدر جانك بوراده موجود اولدیغنه واقف ومطلع‌اولدقلرینه‌مبنی اکثر اوقاتده برابر اولدیغی مثللو بعد الانفصال‌دخی کوتوروب دارنده بلده‌سنه‌مفتی نصب‌ایتمش

وادارەسنه کافی بعض اسباب انتعاش کوسترمشدر . اوراده کنـدوسی عیال واولاد صاحبی اولدیغی کبی قطع مراتب ومنـازل ایدرك رجال دولت علیه عدادندن معدود اولمش واولادندن نیجهاهل علوم ومعارف ظهوراتمشدر ذکراولنان (حسین پاشا) دفعهٔثانیەاولەرق موصلولایتی والیلکنیاستحصال واحراز ایدوب بورایه عودت واجرایاحکام حکومت ایلمشدر

بیك یوز قرق اوچ سنەسنده عبدالجلیل زاده «اسماعیل» پاشا مخدومی وزیر کبیر . صاحبالمجد الخطیر .الحاج (حسین پاشا)عهدهٔاستیهاللرینه موصل ولایتی والیلکی تفویض واحاله اولندی بعد الانفصـال روم ایلی طرفلرنده بعض منصبلرده ایفای وظـایف ایده ایده وموصـل ولایت جلیلەسنه کله کیده سکز دفعه موصل ولایتی والیلکـنی عهـدهٔ لیـاقت واقتدارینه آلمشدر

بیك یوز قرق یدی سنەسنده کندولرینه رتبهٔ سامیهٔ وزارت توجیه واعطا بیورلمشدر ورتبهٔ وزارتی تبریك وتسعید اتمـك اوزره مشـاهیر شعرای زمانك نظم انشاد ایلدکلری‌قصاید بلیغەلرندن‌شاعر ادیب (الشیخ محمد الغلامی)نك نظم ایلدیکی قصیدەنك مطلع بیتی تبرکا درج وترقیم ایدلمشدر

(بیت)

(اورق‌الحمی‌لما‌نت خاضبة کفا وسحب‌الندی‌لما‌نت‌واکفةوکفا)

وبعده موصل ولایتی والیلکی بغداد وقطعهٔعراقیەوالیسی و (حسن پاشا)نك برادری (علی پاشا)یه تفویض وتوجیه بیورلدی

بیك یوز قرق بش سنەسنده شـاه ایران نادرشاه بغـدادی اخذ ایلدکدنصکره وزیری(نرکس خان) اداره وقوماندا‌سی‌التنده سکز بیك قدر برفرقهٔ عسکریەیی موصل‌ولایتنك اخذ وضبطیله قصبات وقراسنك

تخریبی واهالی وسکنه‌سنك تضییق وتأدیبی مقصدیله موصل جانبنه سوق واعزام ایلدی

عبدالجلیل‌زاده (الحاج حسین پاشا) اعطاه الله مایرید ومایشا ایرانیلرله ایکی دفعه محاربه ومقاتله ایتشدرکه بریسنهٔ مرقومه‌ده واقع اولان محاربه‌سیدر دیکریده بیك‌یوز اللی التی سنه‌سنده (نادرشاه) ایله وقوعبولان محاربهٔ فوق‌العاده‌سیدر

بیك‌یوز قرق بش سنه‌سی شهر شوالك اون بشنجی کونی بعدطلوع الشمس موصلك قبله جهتنده‌ویارم‌ساعت بعدمسافه‌سنده واقع (علی‌کدوم) قصری جوارنده‌بغتة (طهماسب نادرشاه) عسکری ظهوراتمسیله‌اوتاریخده موصل والیسی‌بولنان (الحاج حسین پاشا) نك دردحال همت مفطورهٔ علیه‌وغیرت دینیه ووطنیه‌سی‌وعروق واعصابندن غلیان وجریان‌ایلیان خون ودماء شجاعتی چشمهٔ دیده‌لرندن ریزان ایدرك برادری واولادی وعمی‌زاده‌لری وسائر اقربا وتعلقاتی واتباع ومنسوباتی وجنودظفرغایاتی برابر اولدقلری‌حالده‌اسب‌سوار عازم وراحل ومیدان معرکهٔ تاکه‌ظهوره داخل اولوب وسل سیوف‌غوغا وجدال وابتدار وغا وقتال ایلدکده لشکر اعدانك‌مأمولرینك‌غیری بر آتش حربووغا وبرنار ضرب وغوغا وقوعبولدیکه عقلار حیران واو صحرای واسعده ظهوره کلان آتش حرب عظیم شرر افشان سوی اسمان اولدی

بویله‌شدتلی‌وغایت دهشتلی محاربه‌صباحدن وقت‌عصره‌قدر امتدادایدوب (الحاج حسین پاشا) نك دلیرانه وحیدرانه‌واقع‌اولان‌محاربهٔ نادیده‌ومصادمهٔ شدیده‌سی تأثیراتیله اعداسنك لاشهٔ ابدان وخون عدوانله چوللرك‌اوزری قیب قیزل برنك پیدا وحاصل وقوماندان نرکس خانی اقلیم عدمه‌اعزام وواصل ایتمش وبرچوقده اسرای ایرانیه‌یی اخذایدرك شیرژیان وضرغام خونفشان‌کبی اطرافنده اشبال اولادکرامی موجود ومجتمع وسیوف‌زهره شکاف شجاعتلری خون اعدای بدخواهله آلوده وملمع اولدیغی یعنی

غضنفر نهاد جلیل الاعتقاد جناب (مراد) وصحرای جهاد وجدالده کامین جناب (محمدامین) وکاشف راه فوز وفلاح برادر اکرمی جناب (عبدالفتاح) پاشالر وعمی زاده‌لری عبدی ومصطفی وعبید اغالر والحاج قاسم المعازی اوکلرنده بولندقلری حالده منصوراً ومظفراً درون مملکته عودت ایلدی وطائفه مغلوبهٔ منکسره بغداد جانبنه متوجهاً رجعت ایتمکه مجبور اولدیلر بو مظفریتی حاوی مشاهیر شعرای زمان اسانلردن نیچه قصاید بلیغه نظم وانشاد اولنمشدر که انلردن بری شاعر لبیب وناظم ادیب حسن العبدالباقی طرفندن انشاد اولنان قصیدهٔ غریبه ومعانی عجیبه وبلیغه‌دن برینك مطلعی بودر

(مطلع)

(قفا نصطبح ما بالاناء المجد . فاحیاء اموات الغبوق علی یدی)
(وان حلف الساقی وانکر فضلة . تبقت من الصهباء ذخراً الی غد)
(فای یمین والبنان خضیبة . وفضلتها شمس ولست بارمد)

بیك یوز اللی التی سنه‌سنده (نادرشاه) طرفندن موصل ولایتی تحت محاصره وتضییقاته النمشدر (نادرشاه) (شاه طهماسب) رؤساسندن اولوب بیك یوز قرق طقوز سالنده (طهماسبك) وفاتندن صکره (نادر شاه) خزائن وعساکرینی واملاك وجنودینی ضبط واستیلا واو عصرده بدنده بولنان ممالکنی اخذ واعتلا وقوهٔ استدراجیه‌سنك یاردمیله اقالیم ایرانیه‌یی دست ضبط وادارهٔ استبدادیه وید استقلالیتنه آلوب تا هندستانه‌قدر کیتمش وممالك محروسهٔ عثمانیه‌یی دخی ید اداره‌سنه آلمسنی ذهننده تخیل وتصور واشبو تصور محاله تبعیتله تجبر اتمش ایدی وقتا کی قوهٔ متخیله ومتصوره‌سنه غلبه ایده‌مدی عروق واعصابنده غلیان

ایلیان خون حرص وطمعی سابقه‌سیله بعض اتباع واسراسندن معدود اولنلردن ماعدا اوچ‌یوز بیك مقاتل ومبارز عسکر ایله اقالیم آل‌عثمانیه‌نك ابتداسی بولنان (کرکوك) قلعه‌سنی محاصره ایلدیکه‌او زمان کرکوك مسلمی جمال زاده (حسین پاشا) ومحافظی حلبلی (احمد پاشا)اولوب اوراده ورود ایدن‌عسکره مقاومت وموجودیله ثبات ومدافعه‌یه دوام ایده‌جکلرینه امنیت ایده‌مدکلرندن همان اورادن موصله کلوب اناطولی جانبنه عزیمت ایلدیلر

(نادرشاه) ذکر اولنان قلعه‌یی‌ایکی کون‌تحت محاصره ومضایقه‌یه آلوب ومتوالیاً طوب وخمپره آتوب درونده بولنان اهالی بر صورت فوق‌العاده‌ده دوچاراولدقلری آتش حرب‌وجداله مقاومت وصبر وتحمل ایتمکه ثبات ومداومت ایده‌مدکلری وبر طرفدن امداد ومعاونت دخی کوره‌مدکلری جهتیله‌قلعهٔ مذکوره‌یی‌بالضروره دست‌اعدایه‌تسلیم ایلدکلری آنده اعدا طرفندن اموال واشیای موجوده‌لری آلنوب ورجالی کندی عسکرینه قلب والحاق ایدیلوب بر درجه‌یه قدر لشکر اعدا تزاید ایلدی

(نادرشاه) خلقت ذاتیه وجبلت شخصیه‌سنده‌جایکیر وثابت اولان عجب وغرورینی تزیید وفراوان وامنیه‌ومقصدینك حیز امکان وحصوله کله‌جکی رأی خود سرانه‌سنجه رهین عیان وبیان واورادن موصل ولایتنه متوجهاً قیام وتحریك‌قوادم غیرت واهتمام وموصله اون یدی ساعت قدر بعد مسافه‌سی بولنان اربیله مواصلت ایدرك اورانك قلعه‌سنی التی ساعت قدر محاصره ایلدکدنصکره ضبط واستیلا ایدوب بعض تهدید وانذار مقصدیله اربیلدن موصله بر الجی تسیار واعزام ایلدی

بر روایته کوره‌بیك یوز اللی بش‌سنه‌سنده‌موصل والیسی‌عبدالجلیل زاده « الحاج حسین پاشا » مملکت سورینك اطرافنده خندق حفر ایتمك وبونکله مملکتك استحکاماتنی تحکیم وترصین ایتمك نیت خیریه‌سیله موصل اهالیسنك صغیر وکبیرینی وغنی وفقیرینی وعزیز وحقیرینی جمع وجلب ایدرك خندقلر واشبو خندقلر درونلرنده‌فضله اوله‌رق مناسب موقعلرنده

درین درین قیولر حفر ایتدیرمکده وبر طرفدنده سورلک ایجاب ایدن محللرینی ترمیم وهر طرفنی غایتله رصین وتحکیم ایلکده ایکن بر سنه صکره (نادرشاه) خطهٔ عراقیه یه امالهٔ دست تعدی وتجاوز ایدوب بعض قرا وقصباتنی ضبط ایلدکدنصکره بغداد ولایتنك بر جهتنه نازل اولوب واطرافنی بر مدت محاصره ایدرك مملکتك داخلنه یغمورکبی طوپ وهوائله دانه وخمپره لر انداخت ایلیوب بر زمان بویله تهدیدات ایله مشغول اولدی

*بعده بغداد والیسی وزیر مشتری تدبیر (احمدپاشا) (الحرب خدعة) اثرینه امتثالا بر طریق حیله وخدعه یی کوستروب و(نادرشاه) طرفنه بر ایلچی کوندروب (کیت موصل ولایتنی ضبط ایت بعده بز سیزه اطاعت وانقیاد ایده رز وبوراسنی سیزه غوغا وجدالسز تسلیم ایدر کیده رز) دیمسی اوزرینه (نادرشاه)کندی عقل قاصرنجه (احمد پاشا)نك بو کلامنی حقیقت وصحته حمل ایدرك تصدیق ایلدی

فی الحقیقه (نبی الله یونس • وجرجیس) علیهما السلام حضراتنك بولندقلری حرم شریفلری اولان موصل ولایتنه مالك اولور ایسه برقوت معنویه انضمامیله ممالك سائره نك اخذ وضبطی کندوسنه غایت اسهل اولور خلیای خامنه تبعیت ایدرك واورادن کیده رك • بصره • وقرنه • وحله • ومکه ونواحیسی دست اداره سنده اولدیغی حالده بغداددن (موصل) ولایتنه متوجهاً قیام وحرکت و(کرکوك) سنجاغنه مواصلت ایدوب اجناس مختلفه دن مرکب ومتشکل بولنان عساکر کثیره سیله اوراسنی اوچ کون محاصره ایلدکدنصکره درونته کیردی واهالی وسکنه سنك کیمنی قیروب کیمنی اسیر ایلدی (اربیل) قضاسنی دخی ضبط ایدرك بعده موصل ولایتنك اخذ وضبطی تدبیر وتشبثنده بولندی

(نادرشاهك) موصله ایلچی کوندرمسندن نیت ومقصد حقیقیسی موصل ولایتی والیسی صاحب رائی صائب ومالك فکر ثاقب (الحاج حسین پاشا)ایله برابرنده بولنان وموصل محافظی اولان مدبر امور مملکت ووزیر معالی منقبت والی حلب (حسین پاشا)یی تحذیر وتهدید ایدرك استقبالنی

تأمين ايتمكدن عبارت اولديغی درك واذعان اولندی ومنوی ضميری
تداركات وحركات‌واقعه‌سندن بيلندی

(الحاج حسين پاشا) درحال مملكتك صغار وكبارينی دجله نهری
كنارنده ودرونده«خضر» نبی عليه‌السلام افندمز حضرتلرينك مقامی
بولنان ومظفر الدين زنكينك احيا كردهسی اولان (جامع الاحمر)
نام جامعشريف جوارنده جمع واحضار ايدرك (نادرشاه) طرفندن
ورود ايدن ايلچی واسطه‌سيله كوندريلان‌ورئيس العلماء ملا (على الاكبر)
امضاسيله ظاهراً ولفظاً موصل مفتيسی (السيد يحيی) افندی‌يه وباطناً
ومعناً (الحاج حسين پاشا)يه خطاباً قلمه آلنان مكتوبی قرائت ايتديردی

« صورت مكتوب »

بسم الله العلی الاعلی . الموصل الی مدارج العلی . هذا كتاب منا
الی العالم النبيل . والنحرير الجليل . المفتی يحيی . احياه الله كما يشتهی
ويتمناه . وصانه من كل طارق وبلوی . والی قاطبة قاطن الموصل
حفظهم الله من المصيب والوبل . كی يوقظهم من رقدة الغفلة . وسنة
العثرة . ويزيل عنهم الدهشة والوحشة . فيستمعوا له ولينصتوا . استماع
قبول واذعان وايقان واتقان . عسی ان ينجوا ويفرحوا . ولا تلقوا
وراء ظهوركم . لقاء تعنت وطغيان تحزنوا وتندموا . واعلموا يا اخوانی
المؤمنين . انا جنداً خلقنا من رحمة وغضبة . فالبشری ثم البشری لمن
اتبعنا وهدانا . والنذری ثم النذری . علی من خالفنا وعصانا او ليس
لكم من اثار الماضين تبصرة ومعتبر . الا فتذكروا خيار الهند والسند
والترك فی انموذج وصل اليكم من وقايعهم . وملاحمهم ووقايع جيرانكم
من اهل (كركوك) وما والاها كيف‌تمتنوا فتندموا . ثم طاعوا فنجوا
ذا خط فی جلباب امن وامان . وشفقة ودعة وامتنان . ولا تلقوا
بايديكم الی التهلكة واتقوا فتنة لا تصيبن الذين ظلموا منكم خاصة ولا

تقدرون على الدفاع • فلا تعرضوا اعماركم للانقطاع بالقاء شبهه من جهلة لا يعرفون الخير من الشر • ولا الخبر من الاثر • فلما قال الله عزوجل من قائل(تعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان)وورد فى الحديث الشريف(ان من فرج عن اخيه المؤمن فرج الله عنه سبعين كربة يوم القيامة ومن رأى اخاه فى حفيرة فانجاه انجاه الله من النار) وارسلت اليكم كتابى وصحيفتى مع السيدين النجيبين الفخيمين (قاضى كركوك) حسن افندى ومصطفى اغا بوصلانه اليكم • ويرشدونكم الى الصواب ويحذرونكم عن العقاب • فعليكم ان تنظروا اليه بعين الانصاف • مجتنبين عن التعنت والاعتساف • واستقبلوا السلطان العادل الكامل الرؤف والخاقان الاعظم العطوف • ادام الله عز جلاله • على مفارق العالمين تفرحوا وتسروا • فان همته العلية العالية مصروفة بالشفقة والاستعطاف وما له مباغضة ولا معاندة لسلطانكم • السلطان ابن السلطان • الخاقان ابن الخاقان • ثانى اسكندر ذى القرنين • خادم الحرمين الشريفين • السلطان الغازى ﴿ محمود خان ﴾ ادام الله ظل اجلاله طمعاً فى ملكه ورعيته بل همته العلية الشاهنشاهية • مصروفة بحفظ ملكه ورعيته • اكثر من اهتمامه بملك نفسه لكن صارت بينهما شبهات دينية شرعية • وعقد ميله يسهل الله حفضها حلها • ويقى الله المسلمين شرها • فلا تعرضوا انفسكم لنزول نيران غضبه • وشدت بطشه • وسخطه • انما علينا البلاغ • وعليكم الحساب فعلينا اتمام الحجة الغراء • وعليكم سلوك المحجة البيضاء • وليبلغ الشاهد منكم المستمع لكتابنا الغائب • والسلام على من اتبع الهدى

(صورت ترجمهٔ مكتوب)

مدارج ومنازل عليايه ايصال ايليان جناب على الاعلى نك اسمى استعانه سيله طرفزدن عالم نبيل وتحرير جليل مفتئ موصل (يحيى) انى جناب كبريا اشتهى وتمنى ايلدبكى وجهله احيا وجميع طارق وبلاردن

مصون بیورسون آنك جانبنه • وموصلك جمعیت متوطنه واهالیسنه خطاباً مکتوبدر

الله انلری رقدهٔ نوم غفلت وسنهٔ عثرتدن ایقاظ وبیدار ودهشت ووحشتلری زائل اولمق ایچون شدتلی یغمورك نزولندن حفظ ووقایه بیورسون

بو مکتوبی ایقان واتقان واذعان وقبول قولاغیله استماع ایلسونلرکه قریباً فرح ونجات بولەجقلری مأمولدر سز بو مکتوبی طغیان وتعنت ایله ماورای ظهر کزه القا ایتمیکزکه صکره محزون ونادم اولورسکز

ای بزم مؤمن برادرلرمز معاونکز اولسونکه بز رحمتدن وغضبدن یرادلمش عسکرز بزه تبعیت ایدنلره بشارت اوزره بشارت وبزه عاصی ومخالف اولنلره خوف وخشیت اوزره خوف وخشیت مصمم ومقرردر ایام ماضیه‌ده‌کی وقایع سیزك ایچون تبصره وعبرت اولیورمی آگاه وانتباه اوزره اولکزده هند وسند وترك وجوار وجیرانکزده بولنان کرکوك ونواحیسی اهالیسنك سزه واصل اولان وقایعنی وخبرلرینی برر انموذج ونمونه اولەرق تذکر وتفکر ایدکز بونلر ابتدای امرده نصل تعنت وتعند ایدوبده بعده پشیمان ونادم اولوب بزه اطاعت • وبزم امتنان ودعوت وشفقتمز • وامن وامانمز جلبابی آلتنه دخالت وراحت ایلدیلر ایسه اویله ایدرك الیکزایله کندیکزی تهلکه‌یه القا ایتمیکز • فتنه وفساد وقوعندن توقی ایلیکزکه ظالم ایدنلرك ظلمی سزه اصابت ایتمون زیرا عسکرمزك دفع وازاله‌سنه مقتدر اولەمزسکز اویله شر ایله خیری واثرله خبری فرق وتمییز ایده‌میان بر طاقم زمرهٔ جهله‌نك اعمالکزدن منقطع وپریشان اولمق قصدیله سزه القا ایلدکاری شبهات سببیله حقدن اعراض وميل ایتمیکز خصوصاحق سبحانه وتعالی حضرتلری (سز تقوی واحسان خصوصلرنده اخوانکزه معاونت ایلیکز وعصیان وعداوت اوزرینه‌مبنی بولنان خصوصلرده معاونت ایلمیکز دیه امر بیورمشدر وحدیث شریفده‌ شرفوارد اولمشدرکه

بر کمسه بر مؤمن برادرینی کرب ومحنتدن تفریج وتخلیص ایلسه جناب الله البته او کمسه‌یی یوم قیامتده کرب والمدن خلاص ایلر ۰ وبر کمسه بر مؤمن برادرینی بر حفرهٔ هولناکدن چیقاروب قورتارسه الله‌ده او کمسه‌یی البته عذاب نیراندن خلاص ایدرك اکا نجات وسلامت ویرر

ایمدی سزه بو مکتوبی ۰ بو صحیفه‌یی ایکی سید ونجیب وفخیم ذات ایله کوندردم که بری قاضی کرکوك حسن افندی ودیکری مصطفی اغادر انلرك مکتوبی ایصالنده ۰ سزی راه صوابه ارشاد ۰ وعذاب وعقابدن رها وآزاد ایده‌جکلدر ۰ وبو حالده سزه او مکتوبه کمال درجه عطف دیدهٔ انصاف وصرف نظر تعنت واعتساف ایتمك الزم واهمدر

او طرفه متوجه بولنان سلطان عادل وکامل ورؤف وخاقان اعظم وافخم وعطوف ۰ حضرتلرینی استقبال ایلك کرکدر ۰ ادام الله عز جلاله علی مفارق العالمین

البته سزده فرحلنور ومسرور اولورسکز زیرا انلك همت علیهٔ عالیه‌سی شفقت واستعطاف اوزرینه مصروف وکندوسنك پادشاهکز بولنان ۰ السلطان ابن السلطان ۰ الخاقان ابن الخاقان ۰ ثانی اسکندر ذی القرنین ۰ خادم الحرمین الشریفین السلطان الغازی ﴿ محمود خان ﴾ حضرتلرینه ۰ ملکنه ۰ ورعیتنه طمعاً مغاضبه ومعانده‌سی اولمیوب بلکه همت علیهٔ شاهنشاهیه‌سی کندی ملکنه اهتمامندن زیاده انلك ملك ورعیه‌سنك محافظه ومحارسه‌سنه معطوفدر لکن شو ایکی دولتك میانه‌سنه بعض شبهات دینیهٔ شرعیه واقع اولمسیله میل ومحبتی معقود اولدی جناب الله او شبهات دینیه‌نك ترکوحلنی میسر وشرندن مسلمانلری وقایه ومطهر بیورسون

بو حالده سز اعراض ومیل ایتمیه‌سکز که نیران غضبی وبطش وسخطی سزدن زائل اولسون ایشته بزم اوزرمزه لازم اولان کیفیاتی سزه ابلاغ وسزك اوزرکزه تفکر وحساب ۰ وبزم اوزرمزه اتمام حجة غرا وسزك اوزرکزه سلوك محجهٔ بیضادر سزدن بو کتابمزی استماع ایلیان شاهدلر

اوراده موجود اولمیانلره تبلیغ ایلسونلر • والسلام علی من اتبع الهدی

« مفتیٔ موصل السید یحیی افندی طرفندن جواباً »
« یازیلان مکتوبك صورتی »

بسم الله وما اعتصامنا الا بالله • ومن لاذ بكهف كفايته كفاه وحماه هذا كتاب فصلت آياته • وتحدثت معجزاته وظهرت شواهد دعوته وبيناته • ظهور نار القرى ليلا على علم بل هو اشهر • كجلمود صخر حطه السيل من على • الى ملا باشي (على اكبر) اجرى الله بذباب صمصام قهره من انف رعونته قطرات الشرور المتصاعدة الى صماخ دماغه من ابخرة النخوة والغرور • واخمدت شرارات تلك النية الفاسدة بصرصر الدمدمة الالهية • كما هلكت عاداً بالدبور • ووصل كتابكم المرسول الى العامة المشتمل بزعمكم على الطاعة • فلا تغرنكم الحيوة الدنيا ولا يغرنكم بالله الغرور مفتخرين به بانكم جند الله مخلوقون من الغضب • تبت يدى ابى لهب • وتب ما اغنى عنه ماله وما كسب • فاجابوا حين قرأى على رؤس الاشهاد • وشاموا ما انطوى عليه من الابراق والارعاد • واحاطوا بما اودعتموه من الانذار والاوعاد

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم (وقالوا قلوبنا فى اكنة مما تدعونا اليه وفى اذاننا وقر ومن بيننا وبينك حجاب فاعمل اننا عاملون فالعياذ بالله أمن بعد ايماننا وطاعتنا لسلطاننا والمقاتلة دون اموالنا • والمكافحة عن اولادنا وعيالنا يهولنا منكم شقايق اللسان • ويروعنا سحر البيان ووسوسة الشيطان • وكثرة الهذيان قام الحمام على البازى يهدده واستصرخت باسود البر اضبعه يامن يسد فم الافعى باصبعه يكفيه ما قد يلاقى منه اصبعه فما وعيدكم عندنا الا كصرير باب • وكطنين لوح الهجير ذباب افرتم ان القصاب تهوله كثرة الغنم او الاسد الغشمشم يدهشه تراكم النعم تذكرونا بما فعلتم بالسند والهند • بما فعلتم مع اولئك العلوج • وتدهشونا

بما فتحتم من قلعتى (كركوك) و(اربيل) . وترعبونا بامثال هاتيك الاباطيل كلا ستعيون ثم كلا ستعلمون . أرتاع بالقراع ونحن اسود الضارية . والسباع الكواسر العادية اسيافنا صقيلة وسطوتنا ثقيلة وحاومنا رزينة وقلوبنا كالحديد متينة وبلدتنا بحمدالله حصينة (لناجبل يحتله من يجيره منيع يرد الطرف وهو كليل) ستر العرش مسبول علينا . وعين الله ناظرة الينا بحول الله لا يقدرون علينا وذلك بعناية الله وفور عددنا واعدادنا . موصل بصيانتنا وامدادنا . من طرف سلطاننا باهر السطوات عظيم الهمة والخطوات . كهف الاسلام والمسلمين . حامى حوزة الدين . حافظ بيضة الايمان والمؤمنين . سلطان البرين وخاقان البحرين . وخادم الحرمين الشريفين . ذى السطوات الخاقانيه التى لاتبارى . والعزمات الثابتة التى لاتجارى سلطان سلاطين الافاق والقاهر بامر الله لاعدائه على الاطلاق قهرمان الماء والطين ظل الله تعالى فى الارضين فسوف يمدنا الجنود لاقبل لكم بها فترجعون على الاعقاب ناكسون ويخرجكم منها اذلة وانتم صاغرون فكيف تهددونا وانتم لعظمة شوكة العثمانية تعرفون . وماتخافون . كافتكم لذلك محققون وبما نقوله يشهدون وسيعلم الذين ظلموا اى منقلب ينقلبون فيا لله العجب كيف منا الطاعة تأملون والدخول فى ربقة الخيانة تطلبون ونحن ابا عن جد بانعام سلطاننا المظفر منقلبون . وبفواضل احسانه متسربلون ورثنا هذا عن اباء صدق ونورثها اذا متنا البنين . مع انا من خاصة اهل السنه والجماعة . فلا سمعاً لكم ولا طاعة واهلا بالسعادة والشهادة هذه الساعة

(ردى حياض الردى يا نفس واتركى . حياض عين الردى للشاء والنعم)

فما بيننا الا ما صنع الحداد من سيوف حداد ورماح مداد ويقضى الله فى فى شانه ما اراد . حرر عن لسان خادم الاعتاب الدولة العثمانيه (الحاج حسين باشا) الوزير الجليل والى مدينة الموصل المحروسة و(حسين باشا) والى حلب الشهباء وحافظ البلدة المحروسة وكافة وجوه البلد واعوامها والسلام

(صورت ترجمهٔ مكتوب)

الله تعالى حضرتلرينك مبارك اسم شريفى استعانه سيله مثابرت وابتدار ايدريز چونكه بزه اعتصام ايديله جك بوقدر الا واجب الوجوددر بركسه جناب پروردكارك غار لطف وكفايه سنه پناه والتجا ايلسه اكا الله كفايت وكندوسنى دائماً حمايت ايدر شو برمكتوبمزدركه آيات وعلامات واحكامات دروننده فصل اولنمش ومعجزاتى تحدث وشواهدى ظاهر ودعوت وبيناتى باهر اولمشدر

كيجه طاغ باشى اوزرنده ايقاد اولنان مسافر ويولجى آتشينك ظهورى ويلكه صخره قطعه سى اوزرينه بوقاريدن نازل اولان سيلك تأثيريله آجيلان يارلرك اثرى كبى مشهور ملاباشى (على الاكبر) نام ذاته كوندرلمشدركه الله تعالى نمرود كبى كبر ونخوت وغرور وعظمت بخارندن جوف دماغنه متصاعده اولان قطرات شرورى انف رعونت وخيشوم حماقتدن صمصام قهر كبى بولنان سورى سنكيله ازاله ايلسون وعاد قومنى ريح صرصرله اهلاك ايتديكى كبى شدت قهر وبطش الهيه سيله او نيت فاسده سنك شراره سنى سوندرسون

زعمكزجه سزه اطاعت ايتكلكمزى مشتمل وعامهٔ اهاليه مرسول مكتوبكز واصل اولدى . حيات دنيا سزى مغرور ايلسون الله كريمدر مغفرت يزدانه استناداً هر بر شر وشورى ارتكابه متصدى اولهرق بطش قهر الهيدن شيطان سزى مغرور ايتسون غضبدن خلق اولنمش جند الله اولديغمزى سويليوب مفتخرسكز ابى لهب كبى هلاك اولسون او كسه كه مال وكسبى كندوسنه فائده بخش اولمدى

مكتوبكز على رؤس الاشهاد قرائت اولنـدقده او مكتوبك حاوى وشامل اولديغى رعد وبرق كبى احوال مدهشه واقوال مخوفه يى نظر حقارت واستخفافله كوروب وعد وعيد وتهديد وتخويفله ابداع وايقاع ايتديككز شيئ انف حقارتله اشتمام ايلدك

نعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم (وقالوا قلوبنا فى

اکنة مما تدعونا الیه وفی اذاننا وقر ومن بیننا وبینك حجاب فاعمل اننا عاملون) یعنی شیطان لعین ورجیك شرندن سمیع وعلیم اولان جناب الله تعالی‌یه صیغنورز سزك بزی دعوت ایتدیککز شیدن کوکلز اکنه واخبیه‌ایچنده مخفی‌ومستوردر دعوتکزی‌تفقه وتفهم‌اتمیز وقولاقلرمزده طرش وصمم وعدم اصغادر بو دعوتکزی استماع اتمیز دیورلر وبزمله سزك ارهده پرده وحجاب واردر سزه اطاعت ومواصله‌یه امکان یوقدر الدن کلانی دریغ اتمیه‌سکز وبزده مقابلـة معامله ایده‌جکز الله عظیم الشانه التجا ایدرز اولاد وعیالمزله مباعده ومکافحه واموالمزی متجاوز مقاتله ایدرز سلطان جهان مطاعه انقیاد واطاعتمزدن صکره بزی شقشقهٔ لسان تهدید بیانکزمی تخویف ایده‌جك یوقسه کلام سحر بیانکز یاخود وسوسهٔ شیطانیه کبی کثرت هذیانکزمی قورقوداجقدر سزك بو حالکز طیر ضعیف وناچیز اولان حمام . اجنحه جنبات سطوت اولان بازی یعنی قهر وشدتله متصف بولنان شاهینی تخویف وتهدید ایتمك کبیدر قره‌صفیر بوزاغوسنك یرتیجی صبر تلانه مقام تخویفده استصراخ وصیاحی کبیدر زهرلی بیوك ییلانلرك اغزلرینی پارمقلریله سد ایدن کسه‌یه فم افعیدن پارمقلرینه ملاقی اولان زهر هلاکی کافیدر

سزك وعد ووعیدکز عندمزده قیوزیرلتیسی وسنکك ویزلتیسی کبیدر هیچ کوردیکزمی که کثرت غنم قصابك کوزینی قورقوده . یاخود قیروب کچریجی کوکرمش ارسلانی کثرت صیدونعم مدهش وذلیل ایده سندوهند اهالیسنه‌یاپدیغکز شیله بزی تذکیر واوارازله‌ایشلدیکز عنوة‌قهرایله بزی اخافه وتهدید وانلره کوستردیککز سطوت وقهرکزله بزی ترعیب وکرکوك واربیل . قلعه‌لرینك فتحیله بزی ادهاش واخافه‌وبویله اباطیل کاذبه واراجیف عاطله‌ایله بزی اندازایدیورسکزها بویله دیدیککز کبی دکل . ایشته عهد قریبده بزدن کوره جککزی کوررسکز بزقپو دقیردانمسندن ودق واقراع ایتمسندن ویازین حرارتك شدتنده تجمع ایدن ذبابك آواز

وطنيلرندن قورقايز بزشدتلى ضرب ايديجى ارسلانلرز و بطش وغضبله هجوم ايدرك قيروب كچوريجى سباعز قلنجلرمز سنلمش غايت پارلاق ومزراقلرمز كسكين و براق وسطوتمز غايت آغر واخلاق واطوارمز رزينه وقلبلرمز تيمور كبى محكم ومتينه وبلده‌مز بحمدالله محفوظه ومصونه‌در

مرصع الكليل وتاج ملك كبى طرف نظرى‌رد يعنى ناظرك نظرى اصابت ايتميه‌جك صورتده رصينه ومنيعه‌در ستارهٔ عرش اعلااوزرمزه ستيره وعين عنايت بارى اوزرمزه ناظره‌در حول وقوت الهيه ايله بزه ايقاع شر وشوره قادر اوله‌مزلر احسان وعنايات ربانيه اوله‌رق وفرت عددمز وكثرت اعدادمز طاعتى واجب اولان سلطانمزدن واصل اولان امداده (موصل) حفظ وحمايت وعين صحت وصيانتمزده‌در سلطانمز سلطان مسلمينك سطوت قاهره‌سى غالب وهمت خطيراتى طرفة العين كبى قريب اهل اسلام ورعايانك پناه والتجا ايده‌جك كهف امانلرى ٠ وسطوت دين مبين وحامئ بيضهٔ مؤمنين ٠ برينك سلطانى وبحرينك خاقانى ٠ برى قبلكاه انام ٠ وديكرى زيارتكاه خواص وعوام ٠ اولان حرمين شريفينك خادمى سطوات خاقانيه‌سى غير منقطعه وعزمات ثابته‌سى غير مغلوبه على الاطلاق افاقك سلطان سلاطينى اعداى دينك قاهرى وماء وطينك قهرمان باطن وظاهرى وروى زمينده حق تعالينك ظل باهرى اولان سلطان ﴿ محمود خان ﴾ اول حضرتلرى شمدى جنود كثيره ايله امداد وسزه مقابله‌وبر ياد ايدرك باشكزى سودى دوكمش كدى كبى اشاغى باقوب رجعت قهقرى ايله محجوب وشرمسار اوله‌رق رجعت ايدرسكز

بو حالده نصل بزى تهديد ايده‌بيلورسكزكه عظمت وشوكت عثمانيه‌يى بيلورسكز سز قورقزميسكز حالبوكى شدت قهر سلطنت آل عثمانه اولديغنى محقق اكلار واذعان ايدرسكز

انقلاب تام ايله منقلب اوله‌جقلربنى ظالمر يقينده بيلورلر اى قوم لئيم سزدن تعجب اولنوركه بزدن اطاعت مأمول ايده‌يورسكز وربقهٔ

خیانته دخولمزی طلبده بولنیورسکز بز اباً عن جد دائماً مظفر اولان سلطانمزك انعامیله دوراً عن دور متنعمز وکسوۀ فواضل واحسانیله متلبس وسماط انعامیلة مغتنمز او نعم فواضل تابعیته سلطنت عثمانیه‌یی اباء صدق وصحیحدن استراث ایدوب فوت اولدیغمز زمانده اولاد واحفادمزه ارثا ترك ایدر کیدرز مع هذا بز اهل سنت والجماعت اوزره یز سزلک کبی کروه رفضه یه اطاعت ایده‌میز

" وبز سزلکله مقاتله ده بو ساعت شهادت سعادتنه اهل وارباز بزمله سزك بینکزده بر شی بوقدر انجق حدادك اعمال ایلدیکی سیفله اوزون مزراقلر واردر حق تعالی امرنده مراد ایلدیکی شئ قبول ایدر

بو مکتوب دولت علیه شوکت زرینۀ عثمانیه‌نك خادم اعتابی مدینۀ موصل والئ رافتمأبی عبدالجلیل‌زاده وزیر (الحاج حسین پاشا) ووالئ حلب الشهباء محافظ بلدۀ موصل (حسین پاشا) وکافۀ خواص وعوام مملکت لساندن تحریر واسرا قلنان مکتوبدر

نادرشاه طرفندن وارد اولان مکتـوب عـلی ملأ النـاس قرائت اولندقدنصکره والی پاشا اهالئ موجوددن طلب جواب ایلدکده الهـام ربانی ایله جمله‌سی لسان واحد وجنان متحد ایله شو صورتله عرض کلام ایلدیلر ودیدیلر

(سز بزم اوزرمزه والی ومدبر امور مملکت واهالی ومن کل الوجوه مطاع اصاغر واعالیسکز بوبابده اختیار بیوردیغکز شی هر نه ایسـه امر وفرمان ایدیکز بزم ایچمزده اوامره‌روی مخالفت کوستره‌بیله‌جك بر کمسه یوقدر سز اوزرمزه رئیس وحامی وپادشاهمزك شو بلده‌سنی واهـالی وسکنه‌سنی محافظه ایتك ایچون امین میامن انجامی اولدیغکز جهتله امر وفرمان دست اداره واختیارکزده‌در) بوللو جواب صواب ویردیلر

والئ عالی (الحاج حسین پاشا) سفیرك نزدینه رجعت ولسان حکمتبیانیله (بز دولت علیۀ عثمـانیه‌نك خـدامی اولدیغمزدن بز مالك رقابمز برین

وبحرین سلطانی وروی ارضده ظل ظلیل جناب سبحانی اولان پادشاهمزك دائرهٔ اطاعت وارادهسندن بر خطوه خارجه چیقمق وراه فوز وفلاحدن سرمو انحراف ایتمك کبی دنائت خیالخانهٔ خطر لرمزه بیله خطور ایتمدیکندن هر حال ومحالده ارادهٔ سنیهسنه امتثالا بو بلدهسنك مصادمهٔ اعداسندن محافظهسنه ازجان ودل اهتمام ایده جکمز مقرردر)مثللو جواب ویرهسنه مبادرت وبونك اوزرینه دها بعض مطالعات ومعلوماتنی علاوه ایلیهرك وهیچ قصور ایتمیهرك نادرشاهه بیان ایتمك اوزره سفیر کلدیکی یولدن عودت ایلدی

والی پاشا مملکت سورینك تعمیرینه واطراف سورده خندق حفرینه ولوازمات حربیه ومهمات ناریه وسائرهنك تدارك واحضارینه کمال سرعتله مبادرت ونصرت الهیهنك کندولرینه یاور اولمسی دعاسنك ایفاسنه مواظبت ایلدی مملکت تسلطات اعدادن امین وسالم اولمق ایچون جبال وتلالده بولنانلرك کافهسنی بلدهنك اطرافنه جمع ونقلی ضمننده کافهٔ خواص وعوامه اوامر مخصوصه کوندروب کندوسی دخی اطراف ولایت وحوالیٔ مملکتك مناسب بر نقطهسنه رکز خیام ارام ایتدیردی وجمیع ناسی ترغیب وتشویق مقصدیله طبل وزارتی اوردردی سورك تعمیرات مقتضیهسنك وحفر خندق مادهسنك بر آن اول اکمالی ومن کل الوجوه تأمین استقبالی ارزوسیله تشویقاً للسائرین بالذات کندوسی واولاد کرامیله عمی زادهلری والحاصل صغیر وکبیرلری خندقدن اخراج تراب ٭ وقلعه بدننك تعمیری ایچون نقل احجار وآب ایتمکه مبادرت ایلدیلر موجود بولنان ناسی بر قاچ صنف اوزره ترتیب ایدرك هر بر صنف اوزرینه کندی طرفندن مجرب الاطوار برر ضابط تعیین ونصب وبو منوال اوزره تدارکات حربیه وترتیبات جندیه ایله اشتغال ایتمکده اولدیغی حالده شهر رجب شریفك یکرمی برنجی کونی داخل اولدی

بو حالده ایکن نادرشاهك عسکری دجله نهرینك جهت شرقیسنده

وموصله بر ساعت بعد مسافه‌سی بولنان (یارمجه) قریه‌سنده کورنملری اوزرینه دیدهٔ دوربین وزیر صاحب الرأی والتدبیر (الحاج حسین پاشا) بونلری کوردکده درحال اولاد امجادینه واتباع واقاریب وتعلقاتنه وسائر منسوبات ومتعلقاتنه ومملکت اهالیسنك مقتدر حرب وجدال اولنلرینه قیام وحرکت امرینی ویرمش وذاتاً رفاقتنده بولنان حلب والیسی (حسین پاشا) جنود واتباعیله مهیا وآماده بولنمشیدی

ویانده بولنان (کویسنجق) حاکمی اولان شجیع وبهادر وحسیب ونسیب وغضنفر فر (قوچ پاشا) دخی اتباع وتعلقاتنی ومعیتندکی عبوس ومهیب بشیوز قدر عرب سواریسنی زیرا قوماندانسنه آلوب مهیا وآماده اولدی

قریهٔ مذکوره‌ده بولنان عساکر نادرشاه ترتیب صفوف ایدرك او فضای واسعه‌ده مانندهٔ جراد منتشر وورود عساکر منصوره‌یه مترقب ومنتظر اوله‌رق اورالری قابلامش اولدقلری حالده بونلرك اوزرلرینه وزیر فلاطون تدبیر عساکر منصورهٔ اسلامیه‌دن بر فرقهٔ جسیمهٔ عسکریه‌یی افراز ایدرك ویکرمی درت یاشنده برادری (عبدالفتاح) بکی او فرقه‌نك اوزرینه قوماندان نصب وتعیین ایلیه‌رك اورایه سوق ایلدی (عبدالفتاح) بك حرکتله دجله نهرینی عبور ومرور ایدوب ودرحال دشمن عسکرینه ملاقی اولوب حربه مبادرت ایلدی وکندوسی بالذات دستنده سیف زهره شکاف اولدیغی حالده میدان حرب وجدالده گاه شمال طرفنه وگاه یمین جانبنه وگاه خلف وقدام سمتنه شیرژیان وغضنفر خونفشان آسا حمله وهجوم ایدرك بر دهشت وهیبتلی محاربه وقوعبولمشدرکه او واسع چول وصحرالری یوزی سحاب ظلمتاب کبی دومانلر احاطه ایلمشدر

بو صورتله حرب وجداله وضرب وقتاله دوام اولندیغی اثناده یکرمی بشبیکر اده‌سنده بولنان دشمن عسکری عساکر اسلامیه‌نك خط رجعتلرینی قطع ایتك اوزره جنود ظفرنمود موحدینك ارقه طرفلرندن طولاشوب درحال جوانب اربعه‌سنی احاطه ایلدیلر وعادتا تحت محاصره ومضایقه‌یه آلدیلر

فقط بونكله عساكر اسلاميه‌یه اصلا کلال وفتور کلمه‌رك محاربه‌یه مداومت وعلى كل حال لشكر اعدانك صولتلرینه دليرانه مقاومت ايلديلر هر ايكى طرفدن فوق العاده وفيات وتلفات وقوعبولمیغندن وفى الواقع خطرجه‌تلرینك انقطاعی موافق حال وحكمت اوله‌میه‌جغندن فرقهٔ منصوره اسلاميه اعدانك خط حرب وانحصارینی یاروب ونهر دجله‌دن مرور ايدوب داخل مملكته رجعت ايتديلر

بعده قلعه‌نك ابواب متفرقه‌سنی برصورت محكمه‌ده سدوبند واورادن لشكر اعدایه مقاومت ومدافعه ايتمكه عقد طومار قرار وپیوند ايلديلر

فرداسی كونی اوچیوز بیك رادهسنه قریب لشكر اعدا كاوب ذكر اولنان (یارمجه)قریه‌سنده ركز اوتاد خيام واوراده ارام و(الحاج حسين پاشا) ايله دیگر حسين پاشایی اخافه وتهديد ايتمك مقصدیله بونلرك طرفنه تكرار بر ايلچی تعيين واعزام ايلديلر ودیديلر كه (بوقدر خلقك قانلرینی دوكمك ۰ وهر حالده بوراسنی ضبط واستيلا ايده‌جكمز دركارايكن بونجه انسانلرك قتل واعدامنه ۰ ونيجه اموال واشيانك اضاعه واتلافنه سببيت ويرمك كار عقل وموافق حكمت اولمدیغندن ودائرهٔ امان واطاعتمزه دخالت ايلكدن غيری سزلك ايچون برراه فوز ونجات ۰ وبرطریق فلاح وسلامت تصوری غير قابل ايدوكندن شمدی بوراده سبك دماء ايتمك خطای عظيم وبوحال وحركتك نهايت وعاقبتی حقكزده غابت وخيم اوله‌جغی بی‌ریب (واشتباهدر)

والئ عالی (الحاج حسين پاشا) اعدانك اشبو تهديدات واقعه‌سنه اجوبهٔ لايقه‌یی اعطادنصكره ديدی كه بومثللو كلاملرك سرد وبيان ايتملری نادرشاهك سخافت اقوالنه ۰ وخفت عقلنه دلالت ۰ ورافضیلرك دخی قلت شعورلرینه اشارت ايدركه شوصورتله ايرادوتبليغ ايلدكلری تكليفاتك قبولی ۰ وبوبابده‌كی مقصدلرینك بويله سهولتله حصولی ۰ وتیر افكار فاسده وسهام نيت كاسده‌لرینك هدف اجابته وصولی معاذالله عندمزده محال اندر محالدر چونكه شو بلده‌ده كأس شراب شهادتی تجرع ونوش ايتمدك برنفر قالنجه‌یه قدر سزه تسليم اولمق وشو مملكتمزی دست اداره كزه

آلمق وتمناك ایلك کبی تصورات باطله وتخیلات عاطله کزی تصدیق ایتمك ویلده‌مز جناب حافظ حقیقینك محافظهٔ صمدانیه سنده محفوظ ومحصون وسزکله غوغا وجداله سطوت وقوتمز وخواهش وشطارتمز افزون اولدیغی سزه دخول ممکنه بر یول کوسترمك غیرقابلدر بزعون وعنایت جناب رب العالمین ودین مبین سید المرسلین وتکبیر وتهلیل ومحبت صحابهٔ حبیب ورسول رب جلیلك قوای روحانیه وامدادلرنده متمکن ومتحصن اولدیغمزدن میانه‌مزده بویله اقوال تهدیدیه القای صلح وصلاح وسزه ارائهٔ طریق فوز وفلاح ایده‌مز شوموقعده بر نتیجهٔ حسنه ویره‌جك ورشتهٔ حرص وامیدکزی قطع وقمع ایلیه‌جك انجق سیف وسنان خونفشاندر وچونکه بوده اهل ایمان ایچون بیوك برشاندر

بناءعلیه براجی دها کوندریله‌جك وبویله تکالیف مالایطاق ایدیله‌جك اولورایسه اورایه رجعت ایده‌جك سفیرك باشنی بزجه‌دیغنی کوره‌بیلورسکز وهرنه درلو حرکات ومعاملات خاطرکزه خطور وظهور ایلرایسه اولوجهله صور اجرائیه سنده مختارسکز (ولایفلح الساحر حیث اتی) مثللو جواب آلان سفیر اردوکاهلری بولنان (یارمجه) قریه سنه عودت والمش اولدیغی اجوبهٔ کافه‌یی نادرشاهه حکایت وبعده بش کون اوراده مکث واقامت ایلدیلر

التنجی کونی نادرشاهك عسکری دجله نهرینی مرور وعبور ایلیه‌رك موصل مملکتنی احاطه ایلدیلر ٠ وکندوسی ولایتك جارجهاتنی سیروتماشا ایلدکدنصکره چادرینه عودت ایلدی ٠

شعبان معظمك غره سنده نادرشاهك عسکری بلده‌نك قربنده واقع (جامع الاحمر) جوارنده اجتماع ایدوب وجنود واسرای موجوده سنه احجار وتراب نقل ایتدیروب بلده‌قلعه سنك بدننده بولنان اون ایکی برج وباروبه مقابل اون ایکی برج استحکام بنا وانشا ایتدیرمش ومذکوربرجلر اوزرلرینه طوپ وهوان وضع وتعبیه ایلمشدر

صاحب الراى والتدبير والئ روشنضمير (الحاج حسين پاشا) دخى سور داخلندن دشمنك انشا وتعبيه ايلديكى برجلره مقابل سورك برجلرينه طوب وهوان وضع وترتيب ايلدى

شعبان شريفك التنجى كونى نادرشاه طرفندن انشا اولنان برجلردن مملكت اوزرينه بر صورتله مرميات انداختنه مباشرت اولنمشدركه كورنلر اسمان جانبندن روى زمينه ناردن مصنوع وممزوج يغمور ياغيـور ظن وقياس ايدرلر ايدى وحتى آتش محاربه اول درجه تموج وروى ارضى اولمرتبه تموج ايدر ايدى كه ارعاد وصواعقك پرتو واثارى وشعلهٔ آتشنثارى كوريلور وطوب صدالرى استماع ايدنلره حقيقة دهشت ويرر ايدى

بلدهنك سورندن وداخلندن اعدايه مقابله ايديلهرك آتيلان طوبلرك وتفنكلرك مرميات آتش فشانك تأثيرات شديده وسريعهسيله اعدا جانبندن ظهور ايدن مدهش مدهش صدالر محير عقول اولهجق درجه استمـاع اولنور وسورك داخل وخارجى بر نار عظيم ايچنده كورينور ايدى

اشبو آتش بالاكش حرب وجدال علو افراز صحارى وجبال وسوى سمايه عكس ايتدكجه روى آسمانك كوك رنكى تحول ايدرك بر لون ورنك آتشين مشهود عيون ارباب جنك وقتال اولوب حتى ليلا طرفيندن آتيلان مرمياتك جو هوا وسماده تشكيل ايلديكى صور وهيئات نجوم باهره وكواكب زاهرهنك احياناً جو اسمانده كورينان هيئات واشكالنه ممـاثل ومشـابه كورنمكده وجهاته ولوله وحيرت ويرمكده ايدى

بو حال اوزره محاربه سكز كون وسكز كيجه دوام وامتداد ايدرك مدت مذكوره ظرفنده موصل اوزرينه اللى بيك رادهسنده كله وخمپره القا وانداخت اولنوب بونلرك تأثيرات شديدهسيله نيچـه قوناقلر وخانهلر منهدم ونيچه نفوس اسلاميه مقتول ومنعدم اولدى

مع ما فيه استحكامات اعدادن متين ورصين اولان قلوب اهل توحيده وفرد افريده ذرهقدر خوف وخشيت عارض وطارى اولمدقـدن بشقه

بالاخره بو مثللو حرکات ومعاملات حربیه وطوبلر وهوانلردن ظهور ایلیان مرمیات شدیده تزاید وتوافر ایتدکجه شوق وشجاعت فطریه‌لری مزداد وفراوان والسانلرندن علی الدوام ظهور ایدن تکبیرات وتهلیلات صدای شوق ارالری واصل کنکرهٔ آسمان وبوده موجب ظهور نصرت ربّ سبحان اولدی عسکرلر طیور سمندر کبی شدتلی آتشلر ایچنده سیر وثبات اوزره بولندیلر

امام(یحیی بن قاسم)حضرتلرینک تربهٔ شریفه‌لری قربنده وموصلک جهت شمالیه‌سنک مملکت انتهاسنده واقع اولان و(باشطابیه) تعبیر اولنان برجه مقابل اعدا جانبندن یوزبیک عدد رادهسنده(بالیمز)طوبلرینک دانه‌لری انداخت ایدلمشدرکه او طابیه‌نک محافظی اخشامدن صباحه‌قدر (الحاج حسین پاشا) وصباحدن اقشامه‌قدر اولاد کرامندن(مراد ومحمد امین) بکلر اواوب بالمناوبه بلده‌نک اطراف وجوارینی طولاشوب عساکر منصورهٔ اسلامیه‌یی تشویق وترغیب وکندولرینه مهمات حربیه وافواه ناریه ولوازمات سائره نقصانلرینک اکمالیله برابر التون توزیع واعطا ایدرک انلری تلطیف وتطییب ولشکر اعدایی ازهر جهت اخافه وترهیب ایدرلر وکندولرینه وکرک عسکرلرینه قطعا ملال وکلال شائبه‌سی کلمیه‌رک دلیرانه وشیرانه حرب وجداله دوام ایلرلر ایدی

نادرشاه بی ریب واشتباه وزیر اعظم (الحاج حسین پاشا)نک واهالی وسکان بلده‌نک دوام وثبات وکمال اهتمام ومتانت اوزره محاربات ایلدکلرینی ومیدان جنک ووغایه باش وجانلرینی فدا ایده‌جکلرینی درک واکتناه ایلمسیله بولندیغی (یارنجه) قریه‌سندن فک رابطهٔ اوتاد خیام وموصلک جانب جنوبیسنده ودجله نهرینک قارشو کنارنده وذکر اولنان (باش طابیه) نام برجک مقابله‌سنده واقع (قاضیکند)قریه‌سنده مرکز خیام ارام وازهر جهت بذل مساعی واهتمام ایلدی

(الحاج حسین پاشا) برج مذکور اوزرنده بولندیغی حالده اجناد

موجودەسنە ویریلان امر وتعلیمات اوزرینه واقع اولان ثبات وحرکات واعدایه مقابل آتیلان مرمیاتك ایقاع ایلدیکی حالات وکوسترمش اولدقلری آثار شجاعات تعریف وبیان اولنور احوالدن دکلدر هر ایکی طرفدن آتیلان دانەلرك وطوب وهوانلرك صدای دهشتفزاسی حیرتبخشای عقول کائنات وولوله انداز صحاری وسماوات اولور ایدی ووالیٔ عالیشان او آتش طاقتفرسا ایچندە ثبات ایدرك طرف اعدایه دانه وآتش افشان اولور ایدی

نادرشاه ذکر اولنان برجی نشانکاه ایدرك قوتنك وطوبلرینك اکثریسنی او برجك اوزرینه جمع وموق ایتکه دوام ایتمسنه وکایت اوزره اورایه کله ومرمیات آتمسنه مبنی عاقبت برجك بر طرفی منهدم اولمسیله درحال موجود بولنان معمارلره وعمله‌لره اعمار وترمیمنی امر واستعجال ایلدی ایسه‌ده معمارلره وکرك مبارزلره اورادن فرار ایتمك کبی بعض احوال مغلوبیت وامارهٔ انهزام وقلبلرینه اضطراب وخوف تام کلدیکی احوال وحرکات ومشوارلرندن ظاهر ونمایان اولمسنه بناء والی پاشا اهل حرب وجداله متوجهاً (ای عساکر منصوره بوکون فی سبیل الله اولنان جهادده ثبات ایدنلره وشربت شهادتی کاسه کاسه نوش وتناول ایلینلره باب دار جنات عالیات وراه فوز وفلاح ونجات آچقدر وبوکون نامهٔ اعمالکزه فخر ومباهات . وافضل طاعات وعبادات . یازیله جقدر اولاد وعیال وامجاد واحفاد واطفالکزك روی زمینه دوکلمامسنه ومن القدیم موهبهٔ ربانیه اولەرق اتصاف اولنان شجاعت فطریه وذاتیه‌نك بر دشمن ناتوان وضعیف قارشوسنده پایمال اولمامسنه اقدام وغیرت ونهایت درجه‌سنه‌قدر اهتمام وثبات ایتك فرض عین مثابه‌سندەدر) بوللو بلند اواز وصدا ایله صیحه وندا ایدرك ویغمور کبی لاینقطع نزول وورود ایلیان قوشونلردن قالقانی باشنه سپر ایلیه‌رك او تهلکهٔ عظیمه مقابله‌سنده حیدرانه ودلیرانه جالس والبسهٔ فاخرهٔ غیرت وشجاعتی لابس وجمعیت عسکریه‌یی تطرق

خلل وملالدن حارس اولدیغی حالده مشار الیهك بو حال وحركتی وایلدیكی
پند ونصیحتی مغلوبیت وانهزامه میل ایلیان جنودینك قلوب استعدادیه لرینه
بر شوق وغیرت جدیده ایقاع وایصال ایتمسیله اجنادینك كافه سی دران
معاودت ووالی پاشانك امر واراده مشروعه سنه ربط روابط انقیاد
ومطاوعت وازجان ودل مقاومت اعدایه ثبات ومبادرت • وتكرار صفوف
حربیه لرینی تنظیم وترتیب • وتكبیرات وتهلیلات ایله صفحهٔ لسان وصحن
جنانلرینی ترطیب وبرجك منهدم بولنان محللرینی تعمیر وترمیم وافواه ناریه
ولوازمات سائره نقصاننی اكمال وتتمیم ایتدیلر واعدایی هدف وآماج ایدرك
لا ینقطع طوب وتفنك آتدیلر

اوارالق اعدا طرفندن سورك آلتنده اوچ محلده لاغم آچیلوب
درونلرینه وضع اولنان بارووده آتش ویرلدیكی انده بر هوا اولان سورك
بر قطعهٔ جسیمه سی ینه كندی اوزرلرینه ساقط ونازل وبالطبع عارض
اولان خوف ودهشت واوراده وقوعبولان تلفات وموحدین جانبلرندن
اولنان مقاومات نادیده ومدافعات متوالیهٔ شدیده تأثیراتیله دشمن طرفنه
برنوع وله وحیرت حاصل اولمسیله عون وعنایت الهیه وصون ومعاونت
سبحانیه ایله اعدای مغلوبه ومنهزمه شعبان شریفك اون بشنجی كونی
علی الصباح طوب ولوازمات حربیه وادوات سائره ایله مملكت طرفنه
متوجهاً قیام وحركت ایلدیلر وفقط بو حركتلرندن نادرشاهك افكار
ونیتی وبویله دفعهٔ موقع حربی تبدیل ایلمسندن مقصد وفكرنی نه اولدیغی
بیلنه مدی

بعده كافهٔ عساكر موجودسیله مملكتك خارجا جهات اربعه سنی احاطه
ایدرك واولجه احضار ایتدكلری بیك قدر نردبانلری سورك مواقع لازمه
ومواضع مقتضیه سنه وضع وترتیب ایدرك سحر وقتنده چكركه لر كبی بوقاری
طرفه منتشر اولدیلر وبو واسطه لرله اولجه دخی سورك اطرافنده بولنان
خندقلردنده مرور وعبوره فرصتیاب اولمشلر ایدی

درون مملكته دخوله ميل ايليان لشكر اعدا داخل سوردن آتيلان مرميات صغيره وكبيره نك تأثيراتنه طاقتفرسا اولوب تبديل مقام ايلرلر وبو حال هزيمت اشتمال ايله بر مدت اوغراشورلر ايدي بعده بعض قيول حفر ايدوب درونلرينه وضع ايلدكلري بارودلره آتش ويرهرك مملكتي بر هوا ايتمك جهتي ذهنلرنده وترتيبلرنده متصور ومقرر اولديغي حالده منويات ومضمراتي بر عكس ظهور ايدوب حفر اولنان قيونك اغزندن ظهور ايدن نائرهٔ شراره فشان كندي يوزلرينه رجعت واوزرنده والتنده بولنان عسكري تلف وبر هوا اولمش وبو حركتلرندن جنود اسلاميه نك بر نفري بيله متضرر وضايع اولمامشدر

وبر طرفدن قودقلري نردبانلر واسطه سيله اللرنده سيوف مسلوله اولديغي حالده قلعه نك بدنلري اوزرينه چيقدقچه واورادهده كندولرينه مقابله اولندقجه كمال عسرتله بدنلره چيقان لشكر اعدانك رؤس مقطوعه واجساد مجروحه ومتفرقه لري غايت سهولتله يرلره دوشردي ٠ وسورك آلتنده وخندقلر ايچنده قلانلرينك دخي جنود موحدين برق خاطف ولمعهٔ شهاب كبي ايريشوب باشلريني كسرلردي و(الله الله) ديه رك دشمنلريني صغرچيق قوشلرينك چكركه لري قيروب ومنقارلري قان ايله ملمع اولوب بعده دجله نهرنده يقانه رق تكرار مهاجمه برله قيردقلري كبي قيررلر ايدي

وقتاكه اهل موصلك ميدان حرب ووغا وصحراي ضرب وغوغاده هيئت اعدانك امواللرينك غيري ثبات ومتانت وجنك وجدالده مهارتلريني ومن كل الوجوه غالبيت اثرلريني وهر طرفده وهر صورتله اجرا اولنان حركات عسكريه لرينه شجيعانه ودليرانه مدافعه ومقاومتلريني وابتداء محاربه ده ديدكلري كبي كافه سنك كؤس شربت شهادتي نوش والبسهٔ ابرار وشهدايي بر دوش ايتدكجه مملكتك بر قيريق طاشني بيله ويرمامكه مصرانه مداومت ايليه جكاريني كورديلر وبيلديلر بونلرك حصاردن چيقوبده حركات تعارضيه ايله حرب وقتاله مبادرت ايتمكدن مقدم ترك

محاربه وعقد مصالحه ايدرك بو سودا وآرزودن فراغت وجستجوى راه امنيت وسلامت ايتمكدن بشقه بر چاره وتدبير ايده‌مديلر ورشتهٔ اميد وصول مقصدلرى باشلرى مثللو منقطع اولمق حسبيله دفعة كلدكلرى كبى موصلدن كيده‌مديلر و(الحاج حسين پاشا) وديكر (حسين پاشا) حضراتنه خطاباً يازيلان مكتوبى بعث وتسيار وبلده‌نك عقلاسندن ايكى ذاتك جانبلرينه كوندرلمسنى بيان واشعار ايلديلر

بو مكتوبك مندرجاتنى فهم وادراك ايدوب مكتوبى ايصال ايدن ايلچى‌يه ديديلركه (بز ارواحمزى واموالمزى دين مبين اوغورنده فدا ايلدك وبناء على ذلك بوكا جواب ويرمامكه ومكتوب كوندرمامكه قرار ويردك بوحالده عودت ايتمكز اقتضا ايدر) بو جواب صواب اوزرينه ايلچى اعدا جانبنه رجعت ايلدى

ايلچى اردوكاهه وصولنده مملكتك واهاليسنك احوال وحركاتلرندن سؤال واستفسار اولندقده ايلچى (بز بو بلده‌ده هدم وخراب ايدلمدك معمور بر خانه قالمامشدر ظن ايدر ايدك حالبوكه بوقدر اوزرلرينه اتيلان كله وخمپره‌لرك بر اثرينى كورمدم وبوزلرنده وناصيهٔ حال وقاللرنده ذره قدر اثر ملالت حس وتفرس ايده‌مدم) مثللو كيفيات مشهوده‌سنى كندولرينه يكان يكان تقرير وبيان وتفسير وعيان ايتمسيله نادرشاهك رأى وتدبيرينه وعقل وفكرينه حيرت ودهشت مستولى اولدى

اولجه يازيلوب كونديريلان مكتوبدن زياده تواضعلى والتماسلى ديكر بر مكتوب دها يازوب ينه ايكى ذاتك طرفنه كوندرلمسنى تأكيد ورجا ايدرك ايلچى واسطه‌سيله ارسال ايتمسيله شفيرك مشار اليهما (حسين پاشالر) حضراتنك حضورلرينه وصولنده ومكتوبك قرائتى عقيبنده حصوله كلان امنيت واعتماد اوزرينه موصل قاضيسنى وشافعى مفتيسى على افندى ايله اشراف مملكتدن قره مصطفى بكى (قاضيكند) قريه‌سنده بولنان نادرشاهك چادرينه بعث وتسيار ايلديلر

اشبو ذوات كرامك اورايه مواصلت ايلدكلرى انده بونلرى نادرشاه حضورينه چيقاردى وفوق العاده روى بشاشت وملايمت كوستردى واثناى

محاربه‌ده کوردکلری ثبات ومتانتلرینی وغایت شجیعانه مقاومتلرینی تحسین ایدرك دیدی‌که (بنم اهل موصل ایله ایلدیکم محاربه‌دن مقصدم مسوده عقیده واعتقادمی تصحیح ایلك واهل سنت ایله اهل شیعه‌نك هانکیسی حق وصواب اولدیغنی اظهار ایتمکدن عبارتدر ایکی وزیر عالیشانلره سلامی تبلیغ ایدکز دفع قیل وقال ورفع اختلال ایتك اوزره اکر صلح ومسالمه روی رضا کوستررلر ایسه بنم ده مطلب ومقصدم اودر واکر مرام ومقصدلری مقاتله ومحاربه ایلك ایسه انی ده بیان واشعار بیورسونلر وشو ایکی امرك هر هانکیسنی تصویب واختیار بیوررلر ایسه دولت علیهٔ عثمانیه‌یه یازسونلر) سوزلریله مجلس ختام بولدی وبونلره خلعت فاخره الباس ایدرك علمای اهل شیعه‌نك رئیسی وکندوسنك شیخ الاسلامی اولان (علی اکبر)ك چادرینه کوندردی

بونلره چادره تقرب ایلدکلرنده (علی اکبر) خیمه‌سندن چیقوب مسافرلرینی استقبال ومعاملهٔ خوش امدی‌یی اجرا واکمال وفوق العاده بونلری اعزاز واکرامله منشرح البال وبر مدت برابر اوتوروب والی پاشانك تدابیر صائبه‌سندن واهالی واجنادك شجاعات دلیرانه‌لرندن بحث ایدرك انلرك مدح وثنالرینه دائر ایراد کفتار ومقال واثنای کلامده (بزم شاه ایران پاشالرك یانلرنده غایت کوزل وممدوح آتلرك بولندیغنی تحقیق وایقان ایلش اولدیغندن هدیه طریقیله بر قاچ رأس اسب کف افشان کوندررلر ایسه ممنون ومنتداری اولور) بوللو علاوهٔ کفتار ایلدی

اشبو سفیرلر عودت واورده جریان ایدن طومار کلماتی عرض وحکایت ایلدکلرنده پاشالر طرفلرندن سکز رأس اعلا اتلری آییروب وکافهٔ لوازمات ایله تزیین ایتدیریلوب والی پاشا عمی زاده‌سی (الحاج قاسم اغا) ومحافظ پاشا میر اخوری واسطه‌لریله ارسال وانلرده حیوانلری کوتوروب (ملاباشی) چادرینه ایصال ایلدکلرنده انلری بر از مدت یانلرنده اوتوردوب حقلرنده کمال درجه رعایت وحرمت ایلدکدنصکره آتلری برابر شاهك بولندیغی چادره کوندردی

وصوللرنده شاه حیوانلرك كوندرلسندنطولایی اظهار ممنونیت وشادمانی ایدرك انلره خلعت فاخره ویوزر عدد التون كندولرینه ویوز التونده تبعه وخدمتكارلرینه توزیع واعطا ایلدی

بعده عندلرنده بولنان اسرای اسلامیه‌یی بونلرله برابر ارسال وكندی اسیرلرینی دخی اخذ واستحصال ایدوب بعده والیٔ عالیٔ ولایت (الحاج حسین) ومحافظ مملكت (حسین پاشا) لر حضراتیله عقد حبل متین صلح ومسالمت وشهر رمضان شریفك دردنجی كونی ایران وهند طرفلرینه متوجهاً قیام ومعاودت ایلدی

بعده موصل شهرینك قپولری كشاد واهالیسی قیود غموم وهمومدن رها وازاد ورخسودهٔ سجادهٔ شكر رب عباد اولدیلر

مشاهیر شعرا طرفلرندن نیچه ابیات وقصاید انشاد وتنظیم و(الحاج حسین پاشا) یه عرض وتقدیم اولندی

(بر قصیدهٔ بلیغه‌نك مطلع بیتی)

(هذا الحسین المحتشم · صدر النوال فی الندی)
(مولی المكارم الامم · سیف الجلال فی العلی)
(نور الهدایةوالهدی · عین السماحة والكرم)
(سیف العلی مهندا · ماحی المكاره والظلم)

والیٔ والاشان (الحاج حسین پاشا) قضایای واقعه‌یی یعنی (نادرشاه) ایله وقوعبولان محاربه‌یی ابتداسندن انتهاسنه‌قدر جریان ایدن معاملاتی وعاقبة الامر كندوسنه غلبه ایدرك انلرك وجود خباثت الودلریله مملكتی تطهیر ایلدیكی بشارتی حاوی بر عریضهٔ مفصله‌یی ترتیب وتنظیم ومخدومی (محمد امین پاشا) یه تودیع وتسلیم وجنتمكان فردوس آشیان ﴿سلطان محمود خان اول﴾ حضرتلرینك عتبهٔ ثریا مرتبهٔ ملوكانه‌لرینه بعث وتقدیم ایتمش وبو خصوصده بر صورت فوق العاده‌ده مظهر التفات ونائل توجهات اولمشدر .

﴿ سلطان محمود ﴾ (الحاج حسين پاشا) طرفندن موصل قطعه سنك محافظه سنه ونادرشاهی مغلوب ومنهزم ایدرك دست تعدی وتطاولندن خلاص ایدلسنه صرف وبذل اولنان همت عالیه سنه وبویله بر نصرت عظیمه یه نائل وموفق اولسنه زیاده سیله ممنون ودلشاد اولدقلرندن كندوسنه بر سیف مجوهر ومرصع وخلعت فاخره اهدا (ومحمد امین پاشایه‌ده) (میرمیران) رتبه‌سنی توجیه واعطا وسیف وخلعت بخش واحسان برله موصله اعاده واسرا بیورمشدر

والئ موصل (الحاج حسین پاشا) ووالئ حلب (حسین پاشا) حضراتنك خدمات ووظایف موكوله‌لرینی ایفا وشان وشرف وزارتی اعلا ایلدكلرینه مبنی كندولرینه خطاباً شرف صادر اولان خط همایون صورتیدر

﴿صورت خط همایون﴾

﴿ سزكه وزیران مشارالیهماسز محافظهٔ قلعه ومدافعهٔ دشمنده ﴾
﴿ سزلرك ومعیتكزده اولان رؤسای عسكر واحاد لشكر قوللریمك ظهوره ﴾
﴿ گلان خدمتكز مشكور اولوب دعای خیر سریع التأثیر پادشاهانه‌مه ﴾
﴿ مظهر اولمشسزدر بر خوردارین اوله‌سز فیما بعد دخی اغور دین ﴾
﴿ ودولت علیه‌مده مساعئ مبروره وجوده كتورمكه جمله‌كز بذل ﴾
﴿ مقدور ایلیه‌سز ﴾

﴿ قوزینكجی باشی الحاج علی یدیله كوندرلش اولان ﴾
﴿ فرمان صورتیدر ﴾

دستورین مكرمین مشیرین مفخمین نظامی العالم مدبرین امور الجمهور بالفكر الثاقب متممی مهام الانام بالرأی الصائب ممهدی بنیان الدولة والاقبال مشیدی اركان السعادة والاجلال المحفوظین بصنوف عواطف الملك الاعلی حالا موصل محافظی وزیرم عبدالجلیل زاده (الحاج حسین پاشا) وحلب والیسی (حسین پاشا)معیته مأمور ادام الله تعالی اجلالهما

توقیع رفیع همایونم واصل اوله جق معلوم اوله كه سزكه مشار الیهماسز دستور مكرم مشیر مفخم نظام العالم حالا دیاربكر سرعسكری وزیرم (علی پاشا) ادام الله تعالی اجلاله ایله ممهوراً ارسال ایلدیككز قوائم ومكاتب مبسرت اسالیبكز مشار الیه طرفندن در دولتمدار خسروانهمه وارد وواصل ومضامین بشارت ضمیملرینك محتوی اولدیغی تفصیل وقایع فوز ونصرته حرف بحرف علم عالم آرای ملوكانهم محیط وشامل اولمشدر سز وزرای عظاممك حسن تدبیر وشجاعت جهتلرندن اتم وامجدی ووكلای فخاممك صاحب انتباه وارشدی اولمكز ایله ذاتكزده مركوز اولان جوهر دیانت وحمیت مقتضاسنجه عون وعنایت جناب رب العزه یه استناد وتوكل ایله آغور دین ودولت علیه مده بذل تاب وتوان وعهده كفایتكزه محول اولان خدمات جلیلهٔ سلطنت سنیه مده فدای باش وجان ایله مآثر مبروره اسرارینه كمربند سعی واقدام اولوب بو دفعه دخی نادرشاه بركشته سپاه كارزار ممالك فسیحت المسالك اسلامیه یه اطالهٔ خسار تجاوز واضرار وار قوتن بازویه كتوروب معیتنده واقع عموماً اوغاد واوباش اعجام بدتبار وبالجمله طوب وخمپاره وسائر ادوات ومهمات حرب وپیكار ایله ماه رجب الفردك یكرمی بشنجی جمعه ایرتسی كونی موصل قلعه سنك جانب شرقیسنده واقع قریهٔ حضرت (یونس) النبی علیه السلامه قریب محلده ضرب خیام نحوست قیامه ابتدار وچند روز مرورنده مترس یرلرین تعیین ایچون بالنفس اطراف شهر مذكوری كشت وكذار ایدوب بعده قلعهٔ مرقومه یه حواله اون ایكی محله طابیه لر ومترسلر حفر واحداث ایلمك حسبیله ماه شعبان المعظمك دردنجی كونی شهر مرقومك جانب غربیسنه عموماً اردوسیله نقل كاربان خباثت وبالجمله (بالیمز) تعبیر اولنان طوبلرك وسائر اجناس طوپ وخمپاره وهاونلرك محللرینه وضع وتعبیه یه مبادرت ایلدكدن صكره ماه مزبورك سكزنجی جمعه كیجه سی ساعت اون برده ایكن مانند بروج اثنی عشر احداث وانشا ایلدیكی اون ایكی طابیه دن كله طوپ قلعه كوب ودانهٔ خمپاره صاعقه آشوب ایله درون حصارده اولان شجعان غزاة ظفر آثاره

شهاب بار كزند وخسار اولوب وطرف طرفه اعمال ادوات حرب وجنك
وانداخته زنبرك وتفنك ايله شهر مزبورى كثرهٔ نار آسا شراره پاش
اشتعال ايتدكله اول روز روشن عيون حمات دين مبينده نمونه نماى ليلهٔ
ظلمات وخلال مزبورده چشم برخاش كاران حميت اتمابه اهوال قيامت آشكار
وروغما اوليغندن ما عدا بو حالت شكيب ربا ايله سكز كون سكز كيجه
بلاانفصال جانب اهل اسلام پيدرپى آتش بار وزر ووبال وخلال مزبورده
انداخته سؤ حصار اولنان طوب وخمپاره دانه لرى رسيدهٔ عقد سبعين
الف اولديغى ثبوت يافتهٔ سر حد اشتهار اولوب بوندن غيرى كنارهٔ
شهر مرقومده واقع (قره سراى) نام محل قربنده جارى نهر دجله يه
بعدالقطع مسافهٔ بعيده ده اولان قطعهٔ اخراسنه ضم والحاقه مبادرت ايله
اجراى خباثهٔ طنين وعامهٔ كمات مسلمين موحدين بوطريقيله دخى تضييق
وازعاجه صرف ما حصل مكر ومكيدت ومبتلاى الم عطش وحرارت
ايتمش ايكن آب تشنكان بادهٔ جهاد وغزا اولان نهنكان درياى صبر وثبات
وانفجار ينابيع الطاف عليهٔ ربانيه يه انتظار ايله تيزدهٔ بحران التهاب
واضطراب اولميوب ادعيهٔ آماللرى سرشار زلال توكل (نعم الوكيل) وجله سى
سيراب جويبار صبر جميل اولدقلرى حالده سزلر دخى مركوز ضمير
صداقت سميركز اولان غيرت دينيه كز مقتضاسنجه مراسم اتفاق
واعتقاد ولوازم يكجهتى واتحاده كمربستهٔ ابتدار ووفاق اولوب (وشاورهم
فى الامر) فرمان واجب الاذعاننه امتثالا دائماً مقتضاى وقت وحاله كوره
شجعان عسكر وضابطان اشكر ايله عقد انجمن مشورت ايدرك حفظ
وحراست قلعه مرقومه ومدافعهٔ اعداى مذمومه ابراز دست برد وحميت
وشجاعت ورعايت قاعدهٔ انتباه وبصيرت ايله حصار مرقومك ضرب
طوب وخمپاره دن رخنه دار اولان محللرينى درحال تعمير وترميمه مبادرت
ونو بنو كلمات غيرت انكيز وكفتار تسليت آميز ايله قلوب حمات دينه
تقويت بخش صبر ومتانت اولوب ليل ونهار دور بروج حصاره اقدام
وكلبانك تكبير وتهليل ايله خشيت انداز قلوب قاسيهٔ اعجام اولمق اوزره

ایکن شاه قلعهٔ مرقومه‌یه هجوم واقتحام زعم باطلی ایله برقاچ طرفدن لغملر حفر ونقب ایلك حسبیله ماه مرقومك اون بشنجی لیلهٔ مبارکهٔ برانده عموماً عسکر هزیمت آثارینی کوستروب بیك یدیوز نردبانك نهر دجله‌دن طرف شهره امرار ایلدیکی مشهود باصرهٔ صغار وکبار وبو کیفیتده قصد فاسدی جمله عندنده ظاهر واشکار اولمغله هر کس حلول وقت مقدره دیده دوز انتظار ایکن حلول وقت شافعیده ایقاد شرارهٔ مضرت ایلدکلرنده بلطف الله الملك الواحد (ولا یحیق المکر السیئ الا باهله) فحوای عبرت احتواسی اوزره ضرر وخسارتی ینه کندو طرفلرینه راجع وعائد اولمغین اکثری تأثیر طراقهٔ صاعقه آثار باروت ایله درکات جحیمه واصل وما عدالری نیرنك کید ومقدرتی کبی باطل وتوقد واشتعالدن عاطل اولمشکن امادهٔ حرکت وهجوم اولان لشکر اعجام رمهٔ کراز اسا بربرینی تسابق وتعاقب ایدرك اچقدن هجوم واقتحام ایچون ذکر اولنان نردبانلری دیوار حصاره وضع ایله برج وبارویه صعود وواوجه دامن درمیان اهتمام واقدام اولدقلری نره شیران غابه وغا ونهنکان دریای هیجا اولان کمات شجاعت آثارك مشهود دیدهٔ عیانلری اولدقده دریای اتش وش جوش وخروشه اقدام وعلی الاتفاق سل حسام انتقام ایله مانند نازلهٔ قدر وقضا اول ید فاعلارك اوزرلرینه وارد ونازل اولوب یوم مزبوره تمام یدی ساعت اعمال ادوات حرب وپیکار ایله ذکر اولنان تاب کارلردن نیجه‌لرین قنطرهٔ تیغ آبداردن درکات جحیمه امرار ونیجه‌لرین دخی سلم خدنده سینه شکاف ایله دار القرار دوزخه ایصال ایلدکلری جهتدن عون وعنایت ملك قاهر ایله بشبیك دربیوز مقداری افراد اعجام فتادهٔ خاك هلاك وادبار وبقیهٔ سیوف اولانلری فیما بعد صدمات مجاهدینه تاب اور اوله‌میه جقلرین درك واستشعار ایله کانهم (حمر مستنفره فرت من قسورة) ایت کریمه‌سی اوزره افتان وخیزان بسیر راه نکال وخذلان اولملریله شاه عاقبت‌ناهك رأس المال املی خیبت وخسران ونتیجهٔ مقاصد ومرامی یأس

وحرمان اولوب بعدازين مقاومته يارای اقتداری دخی اولمديغندن ناشی همان ايرتسی كون محل مرقومدن نقل كار وبار ادبار وخذلان وسوادهٔ باديهٔ ضلالت وانهزام اولديغن اشعار واعلام ايلكز ايله حقاكه سزك وهمقيام موافقتيكز اولان غيرت كشان دين ودولت ورؤسا وضابطان وپياده وسواری قپوقوللری وسائر افراد طوائف عسكريه وقلعهٔ مرقومه ده واقع اعيان واشراف وعلما وصلحا وسكان وقطان غيرت اتمانك اتفاق واتحاد درون وثبات اقدام مصابرت مرهونلريله وجوده كلان حركات حميده سماتلری دائر السنهٔ انام وديباجهٔ صحائف ايام اولمغه شايان اولديغندن خاصة ستايش مالا كلام ملوكانه مه لايق ورضای همايون عنايت مقرونمه موافق اولوب بوبابده جمله كزك خدمتلرينی مشكور وسعی ودقتكز مبرور اولمشدر اغوردين ودولتعليه مده بوكونه مصائب ومحنه سينهٔ حميت سكينه لريكزی سپر وحصن وحصين صبروثباتی كندوكزه نعم المقر ايتكله دنياده واخرتده اذكار جميله ومثوبات جزيله يه سزا ومظهر اولدكز يوزلركز آق وقلجلركز دائماً دشمن قانيله آلوده وبرآق ودين مبين اغورنده ظهوره كلان مجاهدهٔ صادقانه كز مقابله سنده نان ونمك پادشاهانه م سزلره حلال اولسون حضرت خلاق جهان پيغمبر اخر زمان حرمتنه سزلری ايكی جهان نعمتلرندن حصه دار ايليوب جمله كز بهرمند وبرخوردار اوله سز حاليا حقكزده افتاب عالمتاب عواطف جليلهٔ پادشاهانه م برتوريز ظهور وقلزم بيكران عواطف جزيلهٔ ملوكانه م موج افكن سنوح وصدور اولوب سزكه وزيران مشار اليهما سز خاصة خلع فاخرهٔ شاهانه مدن سمور فائض السرور دوخته سنزه بشقه بشقه بر رطوب خلعت مورث البهجت سلطانی واسياف فاتحة الاكناف خسروانه مدن بر قبضهٔ شمشير عدو تدمير خاقانی وعطيهٔ همايون ملوكانه مدن هر بريكزه يديشر بيك بشريوز غروش عنايت واحسانم اولديغندن بشقه سنكه موصل واليسی مشار اليه سن بو خدماتده سنك ايله همعنان مرافقت وهمدست اهتمام ودقت اولان امير الامرآء الكرام اوغلك (مرادپاشا) دام

اقپاله‌یه دخی بر ثوب خلعت فاخره ومعیتکزایله محافظهٔ قلعه ومدافعهٔ دشمنده
دلاورلکی ظاهر اولانلره الباس واکسا ایچون اللی عدد کسوت ظاهره
اعطای اراوب تبلیغ وایصال ایچون (قـدوة الاماجد ولاعیـان حالا
رکاب همایونمده قوزنیکچی باشی اولان حاجی علی زیده مجده) تعیین وارسال
اولنمشدر ان شاالله تعالی وصولنده سزه عنایت واحسانم اولان خلع فاخره‌یی
تقدیم وخطوات تعظیمنه مقارن استقبـال وتشیم ودوش غیرت چوشکزه
اکتسا وصمصام نهنك انتقامك هر بریکز زیورمیامن حمیت پیرا وعطایای
شاهانه‌می بشقه بشقه سایهٔ جیب مباهات بی انتها ایدوب اظهار وموافقکز
اولان مومی الیه (مرادپاشا) وسائر دلاوران حمیت مدارا عنایت واحسانم اولان
خلع فاخره‌یی دخی الباس واکسا وجمله‌ایله تضاعف ایام عمر دولت وترادف
اسباب قوام سلطنت ابدمدتم دعای واجب الاداسنی اجرا وایفا ایلیه سز وبر
منوال محرر پیرایهٔ منصهٔ ظهور اولان اشبو خدمات مستوجب المباهاتکز
هر وجهله مبرور ومشکور اولوب بوندن بویله جمله‌کز حقلرنده صنوف
عواطف بی امتنان خسروانم مبذول ومصروف وعنان جلهٔ همت ملوکانم
قلعهٔ مرقومه‌نك اقتضا ایدن عدت وعتاد ومهمات واجناد ایله کمال تقویت
واحکامنه معطوف اولمغله جمله‌کزی جناب خیر الناصرینك وقایهٔ صمدانیه
سنه ودیعه ایلدم دعای خیر سریع التأثیر ملوکانم سزکله بیله‌در من جمیع
الوجوب قوی القلب وجری الخاطر اولوب سزلردن مأمول طبع همایون
پادشاهم وملحوظ خاطر صفوت مظـاهر شهنشاهم اولدیغی وجهـله
کما کان اتفاق قلوب میمنت مضمون واتفاق آرای سداد اسلوب ایله محافظهٔ
قلعه وممـلکت ومحـارسهٔ سرحد غیرت وحمیت ایله هر برلریکز اظهـار
جوهر مردی وفتوت وایفای حق جلادت وشهامت وبو وقته دك وجوده
کلان مآثر حمیده‌کزی تزیین وتزییده مبادرت برله فیما بعد دخی باعث سلامت
نشأتین وموجب سعادت اولان تحصیل رضای میامن ارتضای ملوکانه‌مه
ازدل وجـان بذل تاب وصرف مافی الوسع والامکان ایلکز بابنده فرمان

عاليشان صادر اولمشدر بيوردمكه وصوابيوادقده بوبابده وجه مشروح اوزره شرفيانهٔ صدوراولان فرمان واجب الاتباع ولازم الامتثالك مضمون اطاعتمقرونيله عامل اوله سز شويله بيله سز علامت شريفمه اعتماد قله سز
تحريرا في اوائل شهر شوال سنه ستة وخمسين ومأيه والف

(الحاج حسين پاشا) عصر وزمانڭ فريدي ودهر واوانڭ وحيدي وغايت مدبر وشجيع وخوان جود وسماحتي مبذول وواسع بر ذات باهر الشرف والكمال وصاحب اللطف والنوال ايدي

(الحاج حسين پاشا) بيك يوز التي تاريخنده تزيين كهوارهٔ وجود وبيك يوز يتمش بر سنه سنده ترك غائلهٔ عالم شهود ايتمشدر وفاتندن اون ايكي سنه اقدم اوتوز ايكي ياشنده وفات ايدن مراد پاشادن ماعدا (محمد امين) پاشا و(منهال الاولياء) نام تاريخ زماننده يازيلان (سعدالله بك) وبوڭ اصغري (اسعد بك) و« حسن بك » ناملرنده اولادي وار ايدي

« محمد امين » پاشانڭ صاحب رأي وتدبير بر ذات روشنضمير وغايت شجيع وبهادر ودلير اولديغي وهيبت وسطوتنڭ ومناقب حسنه واخلاق مستحسنه سنڭ نه درجه عالي ايدوكي شهرتكير صحايف آفاق اولمش ومدح ووصفي حقنده (كالبدر من حيث التفت رأيته • يهدي الى عينيك نوراً ثاقباً) بيتي نظم وانشاد اولنمشدر

(محمد امين) پاشا بيك يوز اوتوز اوچ سنه سنده پانهادهٔ مهد وجود اولمش ويوز اللي التي تاريخنده عهده سنه ميرميران رتبه سي توجيه بيورلمش وبلا منصب بر از مدت امرار وقت وزمان ايتمشدر بيك يوز التمش التي تاريخنده بغداد واليسي (سليمان) پاشانڭ وقوعبولان بعض تعديات وفساداتڭ اصلاحي ضمننده (سنجار)ه متوجهاً قيام وحركت وحسب الطريق موصله مواصلت ايلديكي اثناده (محمد امين) پاشايي آلوب برابر كوتورديكندن واوراده شجاعت وجسارتني وتدبيرات وتحسناتني كورديكندن

دولت عليه يه وعتبهٔ سلطنت سنيه يه واقع اولان عرض والتماسى اوزرينه كندوسنه موصل واليلكى توجيه واحاله وايكى سنه دنصكره بورادن عزليله پدرى (الحاج حسين) پاشايه توجيه وتفويض اولنان (كوتاهيه) يه عزيمت ايدوب اوراده پدريله برابر بر مدت ارام واقامت وبعده بعض روم ايلى طرفلرنده مناصب دولت عليه ده دور ايلدكدنصكره (الحاج حسين پاشا) حلب وبعده موصل واليسى اولدى

(محمد امين پاشا) بر قاچ سنه غيبوبت ايلدكدنصكره موصله عودت ايلدى واهالى طرفلرندن استقبال وفوق العاده رعايت وحرمت اولندى ايام قليله مرورندنصكره پدرى (الحاج حسين پاشا) ترك دار دنيا ايدوب بونك خبر وفاتى دولت عليه يه واصل اولمسيله موصل واليلكى (محمد امين) پاشانك عهدهٔ استيهاللرينه توجيه واعطا بيورلمش والحاصل اوچ دفعه نصب وعزل ايدلمش وبيك يوز سكسان تاريخنده عهده سنه رتبهٔ ساميهٔ وزارت وخلعت فاخرهٔ فخر ومباهات احسان وعنايت بيورلمش وبر سنه قدر موصلده اجراى حكومت ايدركن بعده بورادن عزليله دياربكر واليلكنى احراز ايتمشدر

التى ماه مرورندنصكره شرفصادر اولان امر وفرمان پادشاهى اوزرينه روسيه محاربه سنه عزيمت واوراده اظهار شجاعت وابراز مآثر همت ايلدى ايسه ده عاقبت اوراده اسير اولوب وبش سنه على التوالى تحت اسارتده قالوب بعده وقوعبولان مصالحه يه مبنى درسعادته كلمش ورجال دولت عليه طرفلرندن كندوسنه فوق العاده رعايت وحرمت اولنمش وحتى جنتمكان فردوس آشيان السلطان ﴿ عبد الحميد ﴾ خان اول حضرتلرينك حضور شاهانه لرينه چيقوب منول شرفنه والتفات ملوكانه لرينه مظهر ونائل اولمشدر

بيك يوز سكسان طقوز سنه سنده واقع اولان مصالحه عقبنده موصل شهرينه عودت وايكى بچق ماه مكث واقامت وسنى اللى يدى يه بالغ اولديغى حالده دار بقايه رحلت ايتمش وپدرينك يوز التمش طقوز تاريخنده احياسنه

موفق اولديغى جامعشريف خارجندەو پدرينك يانندە توديع اغوش خاك عطرناك اولنمشدر (رحمة الله عليه)

بعده وفاته (سليمان) و (محمد) نامارندە ايكى مخدوم خير الخلق قالمشدركه بونلرك مناقب ومراتبى محلندەذكر وبيانا وانەجقدر

بيك يوز سكسان اوچ سنەسندە موصل واليلكى عبدالجليل زادەلردن (اسماعيل) پاشازادە (عبد الفتاح) پاشا عهدەسنە تفويض بيورلدى

چونكه مقدما كندوسيله موصل اهاليسى بيننده مدت مديده حرب وجدال دوام ايلديكندن كندوسى بغدادە كوندرياوب برازمدت اورادە ارام واقامت ايلدكـدنصكره بغداد واليسنك دولت عليه يه وقوعبولان عرض وانهاسى اوزرينەرتبهٔ ميرميران ايله موصل واليلكى عهدەسنەتوجيه واحاله بيورلمشيدى بناءعليه (عبدالفتاح) پاشا موصل شهرينـە داخل اولديغى زمان اقدمجه كندوسيله معارض ومحارب بولنان برطايفه فوق العـادە خوف ودهشت ايچندە قالدیلر ايدى ايسدەدە شايان وزارت ولايق اداب انسانيت اولان معاملهٔ رفقيه وعفويه وروى بشاشت محويه كوستر ديكندن وكندوسندن ازهرجهت كوجك وناتوان اولنلردن اخذثار وانتقام ايتمك دنائتنى قبول ايتميەرك مقتضيات سياسيه اجراسندن غيرى اعراض شخصيەنك صوراجرائيەسنە قطعاً وقاطبة نشبث وابتدار ايتميوب بلكى كندوسنەحسب البشريه روى مخالفت واعتراض كوسترنلرى لطف والتفـاتله محجوب وشرمسار ايلديكندن جملەسى كندوسنه مطيع ومنقـاد اولمشلردر

(بيت)

(لايسلم الشرف الرفيع من الاذى ٠ حتى يراق على جوانبه الدم)

بعده طرابلس واليلكى علاوهٔ مأموريت اولەرق كندوسنه رتبهٔ سـاميهٔ وزارتله توجيه واحسان بيوريلوب جانب مغفرت طراز حجازدن عودت

ايتمكده بولنان حجاجه بعض ذخيره ولوازمات سائره ايصال ايتمك اوزره بيك يوز سكسان بش تاريخنده وشهر صفر الخيرده موصلدن اوطرفه متوجهاً حركت وشام شريفده دار بقايه رحلت ايلديكندن نعش غفران نقشي اورادن موصله نقل ايديله‌رك مقبرهٔ مخصوصه‌لرينه دفن وتوديع اولنمشدر (رحمة الله عليه)

بيك يوزسكسان التي سنه‌سنده موصل شهرنده برفتنهٔ عظيمه ظهور ايتمشدر شويله‌كه (عبد الفتاح) پاشا طرابلس ولايتنه عزيمت ايلديكي زمان موصلده يرينه وكيل نصب وتعيين ايلديكي عمي‌زاده‌لرندن (احمداغا) يه بعض رؤساي بلده‌نك رايت افراز عصيان وانك قتل واعدامنه پويان اولديلر . بونك اوزرينه اهالي ايكي فرقه اولوب برفرقه‌سي رؤسايه وديكر فرقه‌سي احمداغايه مطاوعت ومتابعت ايلديلر . حتى ميانه‌لرنده وقوعبولان منازعات لفظيه نهايت مقاتلهٔ عظيمه‌نك ظهورينى انتاج ايدرك هر ايكي جانبدن نيچه رجال ونسوان واطفال قتل واعدام اولندقدنصكره نائرهٔ فتنه وفساد تعديل واطفايه وسكونت ضرب وجدال وغوغايه ميل وتقرب ايتمسنى متعاقب موصل وحواليسنده ظهوره كلان طاعون اولقدر شدتلى حكمفرما اولمشدركه بركونده يالكز (باب الجديد) نام موقعده يوز يكرمى موتانك جنازه نمازلرى ادا وايفا اولنمش وسائر بابلرده وموقعلرده صلوات جنازه‌لرى ادا اولنانلرك عدد مقدارلرى بوكا قياساً معلوم اولمش واولوقت بو علت مدهشه بغداد واطرافنده‌ده بولنه‌رق بر مدت مديده دوام ونيچه انسانلرى ديار عدمه اعزام ايتمشدر

بيك يوز سكسان بش سنه‌سنده موصل واليلكى عبدالجليل زاده‌لردن (محمد امين) پاشازاده (سليمان) پاشانك عهده‌سنه توجيه واحسان بيورلمش ومملكتك بعض اصلاح احوالنه مبادرت ايتمشدر

بيك يوز سكسان طقوز سنه‌سنده موصلدن عزل ايديله‌رك (شهرزور) سنجاغنه نصب وتعيين اولنه‌رق پدريله برابر اورايه كيدوب پدرينك دار

بقابه ارتحالی وکندوسنك عزل وانفصالی وقوعبولمشدر

بيك يوز طقسان سنه‌سنده‌موصل شهرينه والی اولوب عودت‌ایلدی

بيك يوز طقسان‌ايكی سنه‌سنده‌موصلدن‌انفصال‌ایدرك يرينه (ماردين) محافظی وبغداد والیسی سابقا (حسن پاشا) نصب وتعيين و(سلیمان) پاشانك دخی عزايله طقسان يدی سنه‌سنده « رقه » وبعده « سيواس » وبعده « قارص »شهرلری والیلکلرنده‌طولاشوب بيك‌ايكی يوز سنه‌سنده موصل والیلکيله عودت واجرای حکومت ايلدی

« سلیمان »پاشانك‌اوصاف حميده‌واخلاق‌برگزيده واطوار پسنديده‌سنی حاوی معاصری بولنان شعرانك خیلی قصاید بليغه واشعار فصيحه‌لرينه تصادف اولنوب ازانجمله رتبهٔ سامیهٔ وزارتی احراز وامثال واقرانی ارەسنده کسب شرف وامتياز ايلديکنه دائر هر مصرعی تاریخ اوله‌رق بکرمی اوچ بيتدن عبارت اولان بر قصیده‌نك مقطع بيتی بودر

بيت

(بشری لقد حلت الحدباء اهلها ٠ وزارة ابتهجت بالعز والبها)

١١٨٨ ١١٨٨

بيك يوز طقسان طقوز سنه‌سنده (سلیمان پاشا)نك عزلندنصکره بغداد والیسنك کتابت خدمتنده بولنان(الحاج عبدالباقی) پاشایه‌والیلك عرض وانهاسی اوزرينه دولت علیه طرفندن رتبهٔ ميرميرانی‌ايله موصل والیلکی توجيه واحاله بيورلدی (عبدالباقی)پاشانك معاملات واجرآتی (سلیمان) پاشانك مرام ومقصدينه واصول وقواعدينه مغاير ومباين کورنديکندن مملکتك خواص وعوامی اجتماع واتحاد ايدرك ومخاصمه ومقاتله‌يه قرار ويره‌رك اهالی طرفندن‌قوناغی محاصره ومضايقه‌يه‌آلنوب واطرافندن کندوسنه قورشونلر آتيلوب زياده‌سيله مضايقه واضطرابه دوچار اولديغندن بر تقريب اتباعيله قوناغندن فرار ٠وکندی‌قريه‌لرندن بر قريه‌ده اختفا وقرار ايلدی ٠ وبغداد والیسی بو وقوعاتدن اخذ معلومات ايدنجه درحال (سلیمان) پاشايی بغداده جلب واحضار ايتمکله

نزاع وفزع منقطع وبر طرف اولدی واسایش مملکت عودت ایتدی اوارالق یزیدیه طایفه سنك دائرۀ استقامتدن راه عصیان وشقاوته چیقوب طرق ومعابرده مارین وعابرینك اموال واشیاسنی غصب وغارانه وانواع فسادات واختلالاته تصدی وقیام وحتی بعض بیگناهانی قتل واعدام ایلدکلرینه مبنی بونلرك اصلاح احواللرینه « عبدالباقی » پاشا مأموراً اولطرفه عزیمت ومعیتنده بولنان عسکری سوق ایدرك حرب وجداله مباشرت اتمسیله یزیدیلرك رئیسلریله اتباعندن ماعدا شدت تأثیرات حربیه‌یه طاقتفرسا اولدقلرینه مبنی کافه‌سی جبال وتلاله فرار وعساکر دخی فراریلرك خانه‌لرنده بولنان اشیا واموال زائده‌لرینی اغتنام واحضار ایلدیلر

بعده یزیدیلر تکثر ایدرك واختفا ایلدکلری جبللردن اینه‌رك بتکرار محاربه‌یه مبادرت اولنوب اثنای حربده یوز نفردن زیاده عسکری قتل اولندقدنصکره « عبدالفتاح » پاشا وبرادری « عبدالرحمن » بك دخی قتل اولندقلرندن جنازه‌لری موصله نقل ایدیله‌رك سورك خارجنده دفن اولندیلر

بو قضیه بغداد والیسنه عرض وبیان اولنمسی اوزرینه ذاتاً نزدنده بولنان « محمد پاشا بن محمد امین پاشا » موصله نائب والی ومحمد پاشایه‌ده نائب اولمق اوزره موصلده بولنان سلیمان پاشا زاده « نعمان » بك نصب وتعیین اولنوب بعده موصل والیلکی تکرار « سلیمان پاشا » عهده‌سنه احاله وتوجیه اولندی

بیك ایکی یوز درت سنه‌سنده « سلیمان پاشا » نك عزلیله یرینه میرمیران رتبه‌سیله « نعمان » پاشا نصب وتعیین اولندی لکن نعمان پاشانك دوچار اولدیغی علتك تأثیرات شدیده‌سیله اجرای حکومته غیر مقتدر اولدیغی اجلدن بالضروره استعفا ایدرك کتخداسی موصللی بکر افندی زاده « احمد پاشا » بغداده کوندریلوب اورادن وقوعبولان عرض واِنها اوزرینه بیك ایکی یوز یگرمی اوچ سنه‌سنده میرمیران رتبه‌سیله موصل والیلکی عهده‌سنه توجیه اولندی

بيك ايكى يوز يكرمى درت سنه سنده (احمد پاشا)ايله اهالى اره سنده تحدث وظهور ايدن وبعض ارباب فتنه وفساد طرفلرندن ايقاد اولنان آتش فسادك كسب اشتداد ايتمسندن طولايى نهايت وقوعبولان منازعه ومضاربه اره سنده اهالى طرفندن كندوسى قتل اولنديغى وبو خبرحزن اثر در سعادته عكس ايلديكى جهتله دولت عليه طرفندن وزراى عظامدن وعبدالجليل زاده لردن (محمود پاشا)يه موصل واليلكى توجيه بيوريلوب اجراى حكومت ايلدى.

بيك ايكى يوز يكرمى التى سنه سنده مشار اليه (محمود) پاشانك وقوع وفاتى حسبيله رتبهٔ ساميهٔ وزارتله موصل واليلكى (سعدالله) پاشا عهده سنه تفويض واحاله اولندى

ايكى يوز يكرمى سكز سنه سنده« سعدالله پاشا »نك ترك حيات مستعار ايتمسنه مبنى موصل واليلكى رتبهٔ ساميهٔ وزارتله « احمد پاشا » عهده سنه توجيه اولندى

بيك ايكى يوزاوتوز درت سنه سنده احمدپاشانك انفصالى وقوعبولوب يرينه رتبهٔ ساميهٔ وزارتله عبدالجليل زاده لردن (حسن پاشا)والى نصب وتعيين اولنه رق يكرمى كوندنصكره ارتحال داربقا ايلديكندن سنهٔ مرقومه ده دفعهٔ ثانيه اولهرق موصل واليلكى (احمد پاشا) عهده سنه توجيه بيورلمشدر

بيك ايكى يوزاوتوز يدى سنه سنده احمدپاشانك انفصالى وقوعبولديغندن موصل واليلكى رتبهٔ ساميهٔ وزارتله عبدالجليل زاده لردن(عبدالرحمن) پاشانك عهده سنه توجيه بيوريلوب فقط كندوسى برمدت منحرف المزاج اولديغى جهتله عبدالجليل زاده لردن (يحيى پاشا)قائممقام نصب اولنمش وبعده (عبدالرحمن) پاشانك وقوعوفاتيله موصل واليلكى رتبهٔ وزارتله (يحيى پاشا) نك عهده سنه توجيه بيورلمش وبو توجيهات بيك ايكى يوز اوتوز سكز سنه سنده وقوعبولمشدر

بیك ایكی یوز قرق ایكی سنه‌سنده میرمیران كرامدن « محمد پاشا » زاده (محمود پاشا) مخدومی (عبدالرحمن) پاشا عهده سنه توجیه واحاله اولنوب قرق اوچ تاریخنــده بعض ارباب فسـاد طرفلرندن كندوسیله كتخداسی برادری (محمد پاشا) قتل ایدلمشدر

بیك ایكی یوز قرق درت سنه‌سنده موصل والیلكی (سلیمان پاشا)نك اوغلی (عثمان بك) زاده میرمیران كرامدن (محمدامین) پاشانك عهده‌سنه توجیه وتفویض اولنمشدر

بیك ایكی یوزقرق بش سنه‌سنده عمری زاده‌لردن حسن افندی زاده میرمیران كرامدن (قاسم پاشا)نك عهده‌سنه احاله اولنوب فقط كندوسی بغداد والیسی داود پاشا طرفندن قتل واعدام ایدلمشدر

بیك ایكی یوز قرق یدی سنه‌سنده موصل والیلكی روم ایلی بكلر بكیلكی رتبه‌سیله باش افندی زاده (سعید) پاشانك عهده‌سنه احاله اولندی

بیك ایكی یوز قرق طقوز سنه‌سنده موصل والیلكی دفعهٔ ثانیه اوله‌رق (یحیی پاشا) عهده‌سنه توجیه ایدلمش وبیك ایكی یوز اللی سنه‌سنـده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق باش افندی زاده (سعید) پاشا نصب ایدلمش وبرسنه قدر اجرای امور حكومت ایتمشدر

(اینجه علمدار زاده محمد پاشا)

بیك ایكی یوز اللی برسنه‌سنده موصل ولایتی والیلكی اینجه بیراقدار زاده (محمد پاشا) نك عهدهٔ استیهال واقتدارینه توجیه واحاله اولنمشدر

بو (محمد پاشا) فی الاصل قسطمونی ولایت جلیله‌سنـه تابع بارطین قضاسنده اجدادینك صلبندن پانهادهٔ عالم وجود اولوب شجاعت وبهادرلك ایله شهرتیاب اولدیغندن مصر والیسی متوفی (محمـد علی) پاشـانك مخدومی (ابراهیم پاشا)نك طلبی اوزرینه مصره كیدوب اورادنده قرار ایدرك دولت علیه ایله محمدعلی پاشا ارەسنده وقوعبولان محاربه‌ده سرعسكر بولنان (حافظ علی)پاشـانك یانه كیدوب اولجه كندوسنی بیلدیكنـدن قبول واعتبار ایدرك عساكر موظفه اوزرینه بیراقدار نصب وتعیین ایلدی

اوارالق واقع اولان محاربه ده (حافظ پاشا) معیتنده بر مدت قالدقدنصکره عسکری منهزم اولدیغی اوراسنی ده ترك ایدوب و شامه کیدرك اوراده تفنکجی باشی اولوب بر مدت قلیله ظرفنده اوراده ارام و اقامت ایلدکدنصکره بر خیلی عسکر جمع و تدارك ایدرك دلی باشی اولدیغی حالده (دیاربکر) ولایتنه کلوب فقط دیاربکر والیسی کندوسنی هیچ بر صورتله بر خدمت و مأموریتده استخدام ایتمدیکندن موصله کله رك عساکر موجوده سیله موصلك جهت غربیه سنده واقع سنجار قپوسی خارجنده کی چوله نازل اولدقدنصکره بعض یکیچری اغالری انك اورایه کلدیکنی خبر الدقلرندن جمله سی ایاقلنوب و قزغانلرینی قالدیروب کندوسنی موصلدن اخراج ایلدیلر

بیك ایکی یوز قرق سکز سنه سنده بغداد والیسی بولنان لاز (علی رضا پاشا) نك یانته کیدوب بر سنه علی التوالی اوراده ارام و اقامت ایلدی

بیك ایکی یوز قرق طقوز سنه سنده بغداد والیسی انك عهدده سنه (کرکوك) سنجاغی متصرفلغی توجیه و احاله ایدرك اورایه ارسال و کندوسی ایکی سنه کرکوکده امرار روز و لیال و اوراده (شاطرلی نهری) اوزرنده بر حکومت قوناغنك انشاسی و سائر معاملات عالمپسندانه سی سببیله والینك و کرك اهالینك خشنودی و رضالرینی استحصال ایلدی

بیك ایکی یوز اللی بر سنه سنده کردستان اصلاحنه مأمور «مصطفی رشید» پاشا «جزیره» جزره یه کلدیکی زمان بغداد والیسی «علی» پاشانك تصویب و انهاسی اوزرینه موصل والیسی بولنان یسن افندی زاده «محمد سعید» پاشایی عزل ایدرك یرینه اینجه بیراقدار زاده «محمد پاشا» یی والی نصب و تعیین ایتسیله «محمد پاشا» موصله داخل و عبدالجلیل زاده لردن «احمد پاشا» نك قوناغنه نازل اولدی معیتنده اوچ بلوك عساکر نظامیه و بشیوز نفر هایته افرادی و عسکری و یوز نفر طارنود و ایکی یوز نفر بوراجه «عقیل» تعبیر اولنان بر نوع لشکری موجود ایدی

موصلده التی ماه قدر طوردقدنصکره اهالئ موصلدن نفیر عام جمع

وتدارك ايدوب وبكچيرى اغالرينى دخى برابر الوب (عماديه) متصرفى بولنان ودائرهٔ اطاعت وانقياد دولت عليه‌دن چيقوب استقلاليت ادعاسنده اولان كردى (اسماعيل پاشا)نك اوزرينه كيدوب محاربه ايتمك اوزره حركت واورايه بالوصول وقوعبولان محاربه‌ده (اسماعيل پاشا) عسكرى منهزم ومغلوب اولمسيله كندوسى عودت واثناى راهده (الكرى محمد عرب) تعبير اولنان بر قريه‌ده بر قاچ كون اقامت وبيتوتت واوقريه‌ده بكچيرى اغالرينى و(شيخان) ناحيه‌سنك ميربنى واغواتنى قتل واعدام ايدرك موصله معاودت ايلدى

بعده مواد ولوازمات انشائيه‌يى ومعمار ونجارى جمع وترتيب ايدرك اليوم موجود اولان قشلارك وسائر ايجاب ايدن ابنيهٔ نافعه‌نك انشاسنه بدأ ومباشرت ايلديكى اثناده (رشيد) پاشا (رواندز) بكنى طوتمق واوراليرينى اصلاح ايتمك اوزره بغداد واليسى (على پاشا) وموصل واليسى (محمد پاشا) ايله رواندزه كيدوب وبكنى طوتوب بعده جبال و(عماديه) و (عقره) ونواحيسى اهاليسنى دائرهٔ اطاعته ادخال وعماديه متصرفى (اسماعيل پاشا)يى بغداده ايصال ايلديلر وعلى ومحمد پاشالر موصله ومصطفى رشيد پاشا رواندزدن درسعادته عودت ايتديلر

بر مدتدن صكره يعنى قشلالرى اكمال وطوبلرى تعيين وبيان اولنه‌جغى وجهله اعمال ايلد كدن صكره اخذ عسكر خصوصلرنده كوستردكلرى ممانعت ومخالفت مصرانه‌دن طولايى موصل اهاليسى بعض مرتبه عصيانه ميل وجسارت ايدرك ونلره كوندرلمش اولان (محمد پاشا)نك ديوان افنديسى (قاسم) افندى‌يى قتل واعدام ايلدكلرى جهتله درحال يكرمى قطعه جسيم طوبلرى مملكتك خذاسنده تعبيه وترتيب ايدوب اته‌جغى اثناده (على پاشا)نك يتيشوب وقوعبولان رجاسى اوزرينه اگرچه مملكتى طوپه طوتمقدن فراغت ايتديرلمش ايسه‌ده سوق اولنان بر قاچ بلوك نظاميه عسكريله بوبابده ذيمدخل بولنان خيلى اهالى‌يى قتل واعدام واموال واشيالرينى مصادره ايتديروب بقيهٔ عصاتدن مناسب اولنلرينى بصره‌يه نفى واجلا وقصورلرينى سلك

لألی عسکره قید واملا وبو تدبیر موجب‌التأثیر ایله ارباب فتنه وفسادی واصحاب بغی وعنادی چیقاروب مملکتی لایقیله اصلاح واعـلا واکمال اسباب اسایش عباد وانام ایلدی

شمدی تلغرافخانه‌اتخاذ اولنان دائره‌ده بر عظیم طوبخانه انشا ایتدیروب ورواندزدن اوسته «رجب» ایله بعض ارباب‌صنایعی جلب واحضار وایشه برامیان کار قدیم طوپلری جمع ایدرك اریدوب طـوب وهـوان وانواع مرمیات وخمپره دوکدیروب جمع وادخار ایتدی

وحتی الیوم قشلا قپوسی اوکنده‌کی ایکی قطعه طوپدن بر قطعه جسیم طوپ انك طوپلرندندر که‌مذکور طوپك زیر وبالاسنده‌اشبو تاریخ منقوشدر ترکی العباره اولوب عیناً درج ایدلمشدر

«۷» (نصر من‌الله وفتح قریب)

(ناشا طوپهای وزیر دلیر • امری ایله‌وجوده‌کلدی بو طوپ)
(نیجه‌طوپدر که شمس کله‌لری • چون ثریا ایدر طلوع وغروب)
(برق‌خاطف کبی که‌غالب اولوب • قلعهٔ خصمن ایلمش مغلوب)
(روح اعدایی تارمار ایلر • سیدر صورلر اوله‌مضروب)
(اول محمـد مشیر با تدبیر • کـه‌اوله فاتح وغا وحروب)
(همینله دیدم بو تاریخی • طوپ آتش فشان اعدا کوب)

١٢٥٩

عمل رجب	قنطار	چاپ	«۷» ایلدی
	٥٠	١٤	هدفه اصابت

طوپك زیرنده جنتمکان فردوس آشیان الغازی ﴿ عبدالمجید ﴾ خان علیه الرحمة‌والغفران حضرتلرینك طغرای غراسی بولندیغی یرده‌محرر دیکر تاریخ

(خدیو موصل الحضرا محمد • که اوله فتح ونصرتله مؤید)
(بوترکیب‌اوزره‌ایتدی‌طوپی‌ایجاد • زهی موجد زهی‌ذات مجدد)
(بوتاریخی‌عناصردن‌مودقیل • شرارافشان‌اولوب‌طوپ‌مجدد)

١٢٥٩

بو مثللو سکسان قطعه طـوپ ولزومی قـدر باروت اعمـال وبو خصوصلرده حبسخانه‌ده محبوس وموجـود بولنـان اصحـاب جرایمی استخدامله اوازماتی اکمال ایلدی

شمدیکی سواری قشله‌سنك اوسط قاتنی (زاخـو) و (جزیره) طرفلرندن کلك واسطه‌سیله کراسته‌یی جلب ایندیروب اخشاب اوله‌رق یاپدیرمشدر وعساکرك نانفریز تعییناتیچون اون عـدد فرون انشـا ایتدیروب درونلرنده صومون وبکسیماد اعمال وطبخ ایتدیر وعساکر موجوده‌سنی بو صورتله بسلر ایدی

الحاصل الیوم موجود بولنان حکومت قوناغنی واتصالنده‌کی پیاده وجوارنده‌کی سواری قشله‌لرینی وعسکری خسته‌خانه‌سنی بنا وانشا ایلمش وبلاد سائره‌ده بو مثللو خیلی آثاری بولنمش وحتی عند الایجاب استخدام ایلمك اوزره بر منزلخانه بنا ایدرك بهر قطری یدی رأس اولمق شرطیله یوز قطر استر ویوز قطر دوه درونـنه ربط ایتمش واوچ یوز رأس دخی طوپ حیواننی بسلیوب فقط بونلردن بشقـه ذاتنه مخصوص بر قاچ یوز رأس اعلا عربستان آتلری موجود بولنمشدر

محمد پاشانك موصل ولایتی والیلکنده بولندیغی اثناده وقوعبولان محاربات عدیده‌سندن اولکیسی (تلعفر) محاربه‌سیدرکه اورایه عساکر موجوده وافواه ناریه ومهمات حربیـه سوقیله اوراسنی استیـلا ایدرك واون بش کون محاربه دوام ایلیه‌رك خیلی نفوس قتل‌اولندقدن‌وزمام اداره‌سنی دست ضبط واستقلالیتنـه الوب‌اموال واشیـالرینی ضبط ومصادره‌ایلیوب‌اهالیسنك مناسب‌اولنلرینی عسکره‌الدقدنصکره دیکرلرینی دائرهٔ انقیاد واطاعته بالادخال اورادن سنجاره متوجهاً قیام وحرکت ایلدی

سنجاره وصولنده‌اهالیٔ باغیه وسنکهٔ طاغیه‌سیله وقوعبولان شدتلی محاربه‌ده عبرة للسائرین قطع ایلدیکی رؤس اشقیایی قاربوز کبی جواللره تحمیل ایدرك موصله کوندرمش وسنجاری دست اداره‌سنه آلوب خیلی

رجالنی قتل واعدام ایلیوب اهالیسنی دائرهٔ اطاعته آلشدر

اورادن عساکر وفیره واجناد کثیره ایله تحریك رایت نصرت ایدرك (ماردین) سنجاغنی تحت محاصره ومضایقه‌یه الهرق والتی ماه مقاومتلرینه مدافعه ودوام ایلیه‌رك بعده قلعه‌سنك ایکی قپوسنی هدم وخیلی عصاتی ارسال دیارعدم وبعض اهالیسنی طوتوب سلك لألیٔ عسکرده قید ومنظم ایلدی وانلریده حبل متین انقیاد واطاعته باغلادی

اورادن (شمار)لری تعقیب ایدرك انلرك شیخلرینی (فرات)نهری قربنده و(بصیره) نام موقعده دردست واموال واشیای موجوده‌لرینی اخذومصادره ایدرك موصله عودت ایلدی

(عمادیه) وجبال سائره اهالی وسکان طرفلرندن مشاهده وحس ایلدیکی امارهٔ عصیان وعلامت طغیان اوزرینه عساکر نظامیه وطوپجی (وهابته)(وعارنعود)و(عقیل) عساکرینی ترتیب ایدرك جبال عاصیه‌یه متوجهاً تحریك لوای مظفریت واوراده غایت دلیرانه وبهادرانه مواصلت ایلیوب کورینان شدتلی وغیرتلی مقاومت وجبالك وضعیت موقعیه‌سی استحکامات طبیعیه‌دن معدوداولمق حسبیله تصادف اولنان مشکلاته مبنی محاربه‌یه دوام وعاقبت (عمادیه)تحت محاصره‌یه النه‌رق برسنه‌قدر اقدام ایدرك بعده قلعه‌نك برطرفدن لغملر اچیله‌رق وبرطرفدن درونه طوپلر وهوانلر اتیله‌رق قلعه‌نك برجانبی منهدم اولمسیله درحال عمادیه‌نك پاشالری وبکلری دخالت ایلدیلر ومملکتك تسلیم اتمسنه واهالیسنك دائرهٔ اطاعته کلملرینه مجبور اولدیلر

ذکر اولنان پاشالره بکلری وبعض رجال ونسالری موصله جلب واسکان ومقدار کفایه کندولرینه معاش تخصیص اولندی

(محمد پاشا)نك والیلکی زماننده ازقه‌واسواقده بر نفر سائل کورمك وخلقی تعجیز اتمك محال درجه‌سنده ایدی . چونکه او زمان بویله قرعه ونمره کشیده اتمك اصول مرعیه‌سی اولمدیغندن مراد ایلدیکی . وبویله سرسری کوردیکی ادملری دردست ایدرك سلك جلیل عسکره قید

وادخال ايدر ايدى
زماننده زقاقلرده وچارشو وبازارلرده طائفه نسواندن بريسى كوريله مديكى مثللو فاحشه مقوله سنك نام ونشانلريده كاملا منعدم حكمنده ايدى
وچونكه اوبله بر اداب بشريه واحكام جليلهٔ شرعيه يه مغاير بريسى حس وتحقيق اولنديغى آنده آنى طوتوب دجله نهرينه القا وهر شخصك افعال وحركاتنه كوره نامليرينى ابقا وكافهٔ امور ومصالح عبادى احكام شرعيه يه وعند الايجاب مقتضيات سياسيه يه تطبيقاً ايفا ايدر كيدردى
حتى بر كون اثناى سفرده بر كويلى قيزى فرياد ايدرك وكندوسى قارشويه عبور ايتمك اوزره راكب اولديغى اسب ايله نهرك اورته سنده بولنه رق عساكر نظاميه سندن بر نفرك جبراً قيزك بكريني ازاله ايلديكنى والنده بولنان بر چناق يوغوردينى اكل وتناول ايتديكنى عرض وافاده ايتمسى اوزرينه همان عسكرى طابور هيئتنه وضع ايدرك دخترك ارائه واشارتى اوزرينه مرقوم نفرى حضورينه جلب ايدوب دختره خطاباً (بن شمدى بو نفرك قارنينى ياروب ومعده سنى ارايوب درونده يوغورتدن بر اثر كوريلور ايسه فيها والاسنى ايكى پاره ايده جكم) ديوب كندى خنجريله نفرك قارنى ياروب اكل ايلديكى يوغورتدن اثر كورمسيله دخترك بوبابده حقلى اولديغنى تصديق ايدرك نهردن مرور ايلدى (محمد پاشا) نك واردانى كمرك واعشار وهرخانه دن سنوى يكرمى بشر غروش ساليانه وقيون باشنه برر غروش رسوم اغنامدن عبارت اولوب مملكتك كافهٔ مصارفى بو وارداندن تسويه وايفا اولنور ايدى
موصلده موسم وزمانى اولان شهر شباط ايچنده قطعاً يغمورك نزول ايتديكى وبو وسيله ايله مزروعاتك فيض وبركتى بالطبع اوله ميوب قحط وغلانك مستولى اولمسى ملحوظ ومأمول اولديغى جهتله عساكر موجوده سنى ومملكتك اهالى وسكنه سنك صغير وكبيرى وحتى اطفال واغنام وسائر حيوانات وانعام احضار ايديلەرك صادر اولان امرى اوزرينه هر كس اوچ كون صائم اولدقدنصكره دردنجى كونى (نبى شيث) على نبينا

وعليه الصلوة والسلام حضرتلرينك جوارنده اجتماع ايلديلر

(محمد پاشا) باشى آچيق ويالين اياق اولديغى وعسكرك الرنده بولنان تفنكلرى وسنجاقلرى بر علامت تضرع ونياز اولەرق منكوس وجملەسى حقيقة مكدر ومأيوس والسنۀ خالصەلرى بلندآواز ايله (الله الله) اسم جلالنك ياد وذكريله مأنوس بولنديغى حالده حركت ومحل مبارك مذكوره مواصلت ايلديلر

اورادە اولنان استسقى دعاسى هنوز رسيدۀ ختام اولمقسزين قبله جانبندن ظهور ايدن عظيم بر سحاب رحمت مآبك روى زمين وآسمانى استيعاب ايلمسى متعاقب بر صورتله باران رحمت نزول ايتمشدركه هر كسك خانه ومأوالرينه كمال سرعتله عودتلرنده دجله نهرينه دوشوب چيقار جسنه بر حال وهيئت كسب ايلديلر واو سنۀ مباركەدە مزروعاتك فيض وبركتى امثالى كورلمامش بر درجەيه بالغ اولدى

قشلالرك وابنيۀ سائرەنك مواد انشائيەسى رسيدۀ حسن ختام اولديغى زمان مصارفات واقعەيى تسويه وايفا ايليان وغايت متمول واغنيادن بولنسان (سيد حمو) نام صرافى نزدينه احضار وجلب ومصارفاتى حاوى بر دفتر صحتاثرى كندوسندن طلب ايتمكله صرف اولنان وبر وجه مفردات دفترده كوستريلان مصارفاتدن ازغير ايفا مبالغ كليۀ متباقيه يه مقابل صرافه اصابت ايدن سنوى يكرمى بش غروش سااليانەسنك عفويله دفترى الندن آلوب پيرتوب آتمشدر

محمد پاشا موصل واليلكنده سكز سنه قالوب بو مدت ظرفنده خيلى اصلاحاته وازهر جهت داخل وخارج ولايتده حصول عمران وترقياته ونتيجه خدمات مسعودۀ ملك ودولته واستحصال رضاى عالى پادشاه معالى منقبته نائليت وموفقيت شرف ومزيت وارتفاع وقع وحيثيت ممدوحەسنى اكتساب والى يوم القيام ايفاى نيكنام ايدرك كندوسنى القاى زمرۀ ناجيۀ اولى الالباب ايتمش وآثار خيريەسيله اليوم دولت وملت استفادە ايتمكدە بولنمشدر

واليلكى هنكامنده (سوق الحنطه) جامع شريفنى تعمير واحيا وكورمش

اولديغى رؤيا اوزرينه (دانيال) على نبينا وعليه الصلوة والسلام حضرتلرينك مقام منورلرى بولنان تربهٔ شريفه‌يى مجدداً بنا وانشا ايلديكى مثللو بعض علما وخطبانك وظايف مخصوصهٔ اصليه‌لرينه تعيينات ضم وعلاوه ايتمش وحبوبات ومزروعات ارضيه‌دن انلره وكرك اعمى وعليل ومحتاج اولنلره مقدار وافى حصه چيقارمشدر

زماننده رفاه واستراحت اهالى واموال واشياى ادانى واعالى قطاع واشقيانك ايادى غصب وغارات وخسارات ومضراتندن امين وسالم وخالى اولوب ولايت وتوابعات وحواليسى اهالى وسكنه‌سنك امنيت وراحتلرى بركمال ايدى منافع ذاتيه‌سنك استحصالنى قطعا التزام وترجيح ايتميه‌رك روز وليال فوائد ملك ودولت ومنافع سكان مملكت مقاصد حقيقه‌سى مطلوب وملتزمى ودائرهٔ عدل وحقانيت داخلنده اجراى احكام ايتمك وظايفنك اقدمى ايدى محمد پاشانك محافظهٔ امن واسايش اهالى مملكت ومحارسهٔ حقوق ملك ودولت مقصدينك حصولى امرنده استعمال ايلديكى نيجه تدابير صائبهٔ مؤثره‌سى واردر حتى بركون حكومت قوناغنده چيقميوب وبين الناس وفاتى شايعه‌سنى چيقاروب اوارالق افواه ناسدن ظهور ايدن كلماتك نيك وبدينى تحقيق وكندوسنه بيان وتمييق ايلك اوزره چارشو وبازاره مأمورين مخصوصهٔ خفيه چيقارمش اولديغى وبناء عليه اشاعيده بيان اولنديغى تاريخده حقيقة وفات ايلديكى حالده حيله ودسيسه‌دن عبارت اولديغنه حكم ايديله‌رك بونك وفاتنه كيمسه اينانميوب خيلى مدتدن صكره تجهيز وتكفينى اسبابنك استحصالنه تشبث وابتدار اولنديغى مشهوردر مثلا مملكتك جهت شرقيه‌سنده ظهور ايلديكى استخبار اولنان اشقيا واختلالاتك دفع وازاله‌لرى ضمننده اشقيا خبردار اولماماق اوزره ترتيب ايلديكى هيئت عسكريه واهاليه جهت غربيه وياخود جنوبيه وشماليه طرفلرينه كيده‌جكنى كوستروب ليلا بنه صوب مقصودى بولنان جهت شرقيه‌سنه بالذات عزيمت ايدرك بعد الاصلاح عودت ايتكده اولديغى متعارفدر بومثللو تدبيرات واجراآتى معتادى بولنديغى كبى حسب الزمان التزياده منافع عموميه‌يى تأمين ايدن اجراآت سياسيه وايفاى الجاآت زمانيه ايدى

بيك ايكى يوز اللى طقوز سنه‌سنده وشهر ذى الحجه‌ده‌ التمش بش ياشنده

اولديغى حالده دوچار اولديغى اسهال علتندن تخليص كريبان ايده‌ميه‌رك دست قابض الارواحدن شربت موت وفنايى نوش والبسهٔ حقيقيه‌يى بردوش ايتمش ونعش مغفرت نقش عاليلرى (نبى شيت) على نبينا وعليه السلام حضرتلرينك جامع شريفى قربنده مدفن مخصوصنه دفن وتوديع اولنمشدر

(رحمة الله عليه رحمة واسعة)

بو وقوعات مأخذمز اولان تواريخده اولميوب بعدالطبع اله كچيرلمش اولديغندن اهميتى حسبيله بورايه درج ايدلمشدر

١١٧٥ سنه سنده حقد وحسد سايقه سيله ظهور ايدن فتنه وفساده مبنى موصل اهاليسى ايكى فرقه اولوب بر فرقه سى عبدالجليل زاده‌لردن (فتاح بك‌ له) موصل واليسى وزير (مصطفى پاشا) ايله اتفاق وديكر فرقه سى دخى عبدالجليل زاده‌لردن (الحاج اسعد اغا)(وامين پاشا) خدمه سندن شيخ اوغلى شويخ «صالح اغا» ايله اتحاد ايدرك زقاق اورته‌لرنده تفنكله هر كون ايكى طرفدن جماعت كثيره قتل اولنور وحتى بعض جوامع شريفه‌ده جمعه نمازينك اداسى متعسر اولور ايدى بو فتنهٔ شديده ذى القعده شريفه‌نك اواخرنده واقع وذى الحجهٔ شريفه داخل اولوب اونجى بيرام كوننك صباحنده ايكى طرفدن خيلى نفوس قتل اولندى والى «مصطفى پاشا» نك ويرمش اولديغى امر اوزرينه كندى فرقه سى طرفندن خصماسى جانبنه مدت قليله ظرفنده ١٢٥ كله واوتوز دانه خمپره انداخت ايدلمشدر بونك اوزرينه فتاح بكى كوندروب وعربلرك قطاع طريقلرينى جلب ايتديروب انلرله موصلك جوارنده راست كلدكلرى اشيايى نهب وغارت ايلديلر «ومصطفى پاشا» دخى شيخان ناحيه سندن يزيدى طائفه سنى جلب ايدوب موصله ادخال وانلره ده نهب وغارت ايتلرينى امر ايلدى موصلده دوام ايدن مقاتله‌نك شدتندن ناشى يزيديلر تحمل ايده‌ميه‌رك كويلرينه فرار ايلديلر بعده فتاح بك «مصطفى پاشا» نك عسكرينى كندى خانه سنه جمع ايدرك انلر ايله برابر عمى زاده سى مومى اليه «الحاج اسعد اغانك» خانه سنه دخول ايتمك نيتله كتدكلرنده خانه‌نك قپوسنى قيروب قپو اچيلنجه ايچرودن «الحاج اسعد اغا» نك برادرى زبير اغا تفنكله انلره مدافعه بلديكى صره‌ده آنلرك باشلرى اولان سياه بر كوله تفنك ايله قتل اولنمسيله

انی بوکلدوب والینك سراینه فرار ایلدیلر مؤخراً ایکنجی کونی فتاح بکك خانه‌سندن ظهور ایدن برقورشونك اصابتیله(زبیر) اغا دخی وفات ایلدی فتاح بك خانه‌سندن لیلا چیقوب کندی فرقه‌سیله برابر محاربه‌یه دوام ایدرك قومپاره وطوپ دانه‌لری تأثیراتیله هر ایکی اطرفدن‌بنه خیلی تلفیات وقوعبولمش واشبو اختلال وجنك وجدال قرق کون امتداد اتمش وخیلی اشیا نهب وغارت ایدلمشدر بعده موصل والیسی «مصطفی» پاشانك عزلیله برینه عبدالجلیل زاده‌لردن« امین پاشا »والی نصب‌اولنمسیله « مصطفی پاشا اتباعیله برابر جسر قپوسندن‌چقه‌رق‌ودجله نهرینی‌عبور ایلیه‌رك کیدرکن فتاح‌بك کندوسنه تبعیت اتمش‌وانلردن جسرك قپوسنده کندولرینه تابع اولان الحاج امینی قتل ایدرك وباشنی کسه‌رك اغاجـه طاقوب‌چارشو وبازاری طولاشدیرمشلردر(مصطفی‌پاشا)نك موصلدن چیقدیغی سکونی موصل والیسی امین پاشا کرکوکدن موصله‌داخل وآتش فتنه وفساد منطفی وزائل اولمش وفتاح‌بك دخی استانبوله کیدوب اوراده دردستله حبسخانه‌یه ادخال ایدلمشدر

اوعصرلرده اجناس فسادات وانواع اختلالاتك وبغیر حق‌نفوس اسلامیه وسائره‌نك قتل واعـدامارینی موجب اولان اسباب ومعـاملاتك حقیقة وقوعبولدیغنه صحایف تواریخ مندرجاتی دلائل واضحه‌وکافیه‌دن اولدیغی حالده موصل ولایتـك ازقه واسواقنده ومحـلات اره‌لرنده‌کی قوناقلرك وابنیهٔ عتیقه دیوارلرینك اکثریسی قورشونلرك تأثیراتیله غربال شکلنده کورینان اثرلر تاریخلرك وبرمش اولدیغی اخبار ماضیـه‌یی تأیید اتمکده‌در

(سنجار)

موصل ولایت جلیله‌سنك چول وغربی جهتنده ودجـله وفرات نهرلری‌اراسنده واقعدر قوهٔ انباتیه‌سندن وهواسنك لطافت واعتدالندن ناشی استعداد وقابلیت طبیعیـه‌سی بدیدار اولان براراضیٔ واسعه‌درکه حضرت (نوح) علی نبینـا وعلیـه الصلوة والسلام اولادی تفرق اتمزدن اول سنجار صحراسنه کله‌رك بنالرنده بر مقتضـای حکمت بالغهٔ ربانیه افتراق السنه واقع‌اوله‌رق‌بربرلرینك‌افاده‌لری‌فهمندن‌عاجزقالدقلرندن

اوراسنی ترکله اکناف واطراف ارضه انتشار ایتلری. یعنی نوع بشرك روی ارضه‌ایلك دفعه‌ایلق باصوب اجتماع ایلدکلری ارض (سنجـار) صحراسی اولدیغی قضیه‌سندن عبارت اولدیغی آکلاشیلور

) مؤخراً ادوار متحوله (سنجار) صحراسنده برقاچ کردلر احول معموره وخرابه حالده کوسترمش وسنهٔ هجریه‌نك بشیوزاون برسنه‌سنده وقوعبولان برسیلدن خراب اولدقدنصکره دخی عمـارت بولمش وحتی اتابکی زنکیلردن (موصل) ملکی بولنان (عماد الدین مخدوملرندن بریسی (حلب) امیری ایکن (سنجـار) ایله (حلب مبـادله‌سنی طلب ایتمـش واوزمانده (سنجار) نصل برشهر شهیرایدوکی حلبـه ترجیح ایله تأیید ایدلمشدر

بوصحرا (شمر) اونك باشدن باشه هرجهتنه قونوب کوچه‌جك وسیر وحرکت ایده‌جك مسیره‌لریدر آب وهواسنك عـذوبت وجیـادتی نادر الامثالدر (حضر) تعبیراولنان محلده عادتا خانه‌لر بنالر وقبه‌لر ومرمردن مصنوع ومعمول قپولر وعلائم زراعتی الیوم کورینور

برچوق مزرعه‌لر ونیچه نیچه خالی یرلر وطبیعتك الطائف وصنایعك اك مکمل منظره‌لرینی انظاره عرض ایدن اثار عجیبه کورلمکده‌در

سنجار موقعنی تعیین وارائه‌ایدن نقطه‌ایسـه تقریباً طولی اون ایکی وعرضی التی‌یدی وارتفاعی یارم سـاعت اولان اوفه‌جق برطـاغ اولوب و(جودی) عظیم وواسع برقضـاده عرض اثار قدرت وعظمت الهیه ایتمکده‌در بوطاغ موصله یکرمی درت ودیر سنجاغنه اوتوز ودیاربکر حدودینه کذلك اوتوز وبغدادولایتی حدودینه قرق ساعت مسافه‌ده واقع اولدیغنه نظراً اوصحراده حال توسطه مائل وبریسی قبله‌ودیکری شمالدن مرکب ایکی جهته شاملدر

بوشهر عظیمك قبله وشمال جهتلرنده برقاچ قریه‌سی معمور ونیچه عمارتدن خالی ومهجوردر حالبوکی وقتیله برشهر شهیروم کز حکومت اولدیغی انظارعامه‌یه تأثرایدن آثار وابنیهٔ عتیقه‌سی مشاهده‌سیله مبرهندر

بو طاغك دامننده (عین الحصان) . (عین الغزال) تعبیر اولنان ایکی قریه‌نك و (بلـد) وسـائر قریه‌نك اوکلرنده‌کی واسـع ومنبت

ومحصولدار اراضی اوزرینه برقاچ جهتدن وخصوصیله بوغازده واقع (زراقی) نام چشمه‌دن نبعان وجریان ایدن صویك محصولات ویره‌جك وبر چوق زراعتی سعی ایده‌جك درجه‌ده اولدیغنه وچالشقان واصول زراعت وفلاحتی اکلایان اهالی طرفلرندن زراعت اولنه‌جق اولور ایسه باغ وباغچه‌لر انشا وبیکلرجه ابنیه‌یه یرایه‌جق هر نوع اغاجلرك غرس وپیدا اوله‌جغی ظاهر وهویدادر

الحالة هذه مذکور قریه‌لرك محصولاتی · اوزم · انجیر · نار وجزؤی المقدار بغدای وشعیر وبعضا پاموقدن عبارت قالیور فصول اربعه اوراده احکام وتأثیرات طبیعیه‌سنی معتدلانه اجرا ایتمکده اولدیغندن سکنه‌سنك قوه شامه‌لرینه هوای نسیمی‌یی بر صورتده ایصال ایلمکده‌درکه عادتا علل وامراض مزمنه‌دن اورالرده بر علت دخی یوقدر اهالیسنك اکثریسی یوز سنه‌دن متجاوز یشایورلر یوز یاشنه وارمش بریسی مسنه بر قادینی تزوج ایلدیکی حالده چوجقلری اوله‌بیلور حتی قیونلری بیله اکثریتله سنه‌ده ایکی دفعه طوغریور بر کیل بغدای واریه زرع اولندیغی حالده اوتوز قرق کیله محصولات ویردیکی امثالیله ثابتدر

بوصحرانك مواقع مهمه‌سندن بریسی (زمار) ودیکری (شرقات) نام موقعلردرکه من القدیم زراعت وعمارتدن خالی ایکن اراضیسی املاك سنیه‌یه الحاق وادخال اولندقدن صکره بشقه برمزیت وامتیاز مخصوص قزانه‌رق معموریته میل ایلمش وقابلیت واستعدادی ملابسه‌سیله اعمارینه اقدام واهتمام اولندیغی فوق العاده بر صورتده معمور وآبادان اوله‌جغی درکار بولنمشدر

توفیقات الهیه ایله موصل ولایت جلیله‌سنك تاریخ خصوصیسی علی طریق الاختصار رسیده حسن ختام اولوب حتی (نیذوی) (وآثوریلرینك) معلومات تاریخیه‌لرینی (مرأت العبر) و(مراد بك) تاریخ عمومیلری وتواریخ سائره بر تفصیل تعریف وبیان ایلدیکندن بونك تفصیلاتندن صرف نظرله بالمناسبه بعض معلومات مختصره‌نك بیانیله اکتفا ایدلمشدر

﴿والله اعلم بالصواب﴾

(كشور فضل ومعارفده نور جلئ خاور • موصل نفوس ناظرى)
(عزتلو على ياور • افندى جانبنــدن انشاد واعطـا)
(اولنان تواريخ بديعـه ومقالات بليغه‌در)

كـورمامشدر بويله بر آثارى چشم روزكار
وجهى وار توفيق بكك تقديس اولنسه خامه‌سى
حاسدك چيقسون ايكى كوزى ديدم تأريخنى
موصلك نه دلنشـين مجـوعه‌در سـالنامـه‌سى
تعميله با دينجـه سـويلـدم تأريخـــــنى ١٣٠٨
باحث علم ادبدر موصلك سالنـامـه‌سى
١٣٠٨

چيقدى تأريخى حروف مهملـدن بى تعب
موصلك كيم پر سير تأريخـدر سالنـامـه‌سى
(ولايت اوراق مديرى رفعتلو سليمان سامى) ١٣٠٨
(افنديك سويلديكى تاريخدر)

بو ييل طبع اولدى سالنامه موصل تاريخيله رعنا
آلوب عطف ايلسون اهل كمال انظـار تحقيـق
زمان طبعنى (سامى) مورخدن سؤال ايتـدم
ارائه ايلـدى تاريخ ديه (آثار توفيــق)
١٣٠٨

(اربيل‌خاندانندن سابق بلديه رئيسى رفعتلو)
(عبدالرزاق افنديك تاريخدر)

مطبعه‌ پرواعظ كرسى نشين آسا ايكن • كاشف اسرار اولان عالمده آنجق خامه‌در
مالك طبع وقلم مكنونىٔ صاحب رقم • نظم وتأليف سجنده خواجهٔ علامه‌در
اولدى آثار ولايت نشرينه تاريخ نام
جملهٔ احوالى دائم كوسترن سالنامه‌در
١٣٠٨

موصل ولايتى مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر